as

AMATÉRSKÁ SCÉNA

2/2003

CENA 35 KČ

KRAJSKÉ DIVADELNÍ PŘEHLÍDKY

KRAJSKÁ KOLA WOLKROVA PROSTĚJOVA

VAMBERK – JEDNO Z 6314 HESEL MÍSTOPISU

ROZPAKY ZUBAŘE SVATOPLUKA NOVÁKA

OBSAH

Světový den divadla a mezinárodní poselství německého dramatika Tankreda Dorsta ... 3
POPAD 2003 aneb Nepominutelný vzestup Milan Strotzer ... 3
Třetí tříska / Milan Schejbal ... 9
Sedmadvacátý Wintrův Rakovník Milan Schejbal ... 11
Dačické kejklování 2003 / Vladimír Zajíc ... 14
Dramaturgicky objevné Horažďovice Lenka Lázňovská ... 15
11. Děčínská brána 2003 / Milan Strotzer ... 16
6. přehlídka ochotnického divadla Jizerské oblasti / František Střípek ... 19
Příjemná přehlídka v Červeném Kostelci Jan Císař ... 20
ZLOM VAZ po III. v Ústí n. O. / Milan Strotzer ... 22
Festival na Vysočině / Marie Kotisová ... 26
Hodonín umí… / Jaroslava Chalupová ... 27
Otrokovická Forbína 2003 / Roman Švehlík ... 31
Kojetínská přehlídka načala druhou dekádu Vít Závodský ... 32
To bylo príma, zase něco naivního Stodůlecký Píseček / Vladimír Hulec ... 35
O Modrém kocourovi, který se zaběhl Vladimír Hulec ... 37
Císařský řez, Sofie a Kostelecký kostlivec Vladimír Hulec ... 38
Takže, den druhý, bez Vladimíra Hulce Alexandr Gregar ... 39
Tyjátr na trati v České Třebové Markéta Hoskovcová ... 40
Jarní divadelní festival v Brně Petra Ševců a Sylva Ceballosová ... 41
Setkání divadel malých jevištních forem na Valašsku / Lucie Bulisová ... 42
Setkání ve Stochově / Kateřina Baranowská ... 43
Krumlovská prima sezóna / Zuzana Jirsová ... 44
JID 20 – 03 / Regionální festival studenstského divadla v Jihlavě / Petr Christov ... 45
Prima sezóna 2003 v Brně Eva Kunclová a Veronika Rodriguezová ... 46
Do třetice všeho dobrého / Studénecký Harlekýn Stanislav Macek ... 48
28. Festival pražských amatérských loutkářů Ivan Anthon ... 49
XIII. Turnovský drahokam / m.d. ... 51
Pražský kalich 2003 / Vítězslava Šrámková ... 53
Českobudějovické kolo Wolkrova Prostějova Miloš Smetana ... 53
Setkání v Ústí nad Labem / Jana Štefánková ... 54
Ohlédnutí za letošním krajským kolem Wolkrova Prostějova v Liberci / (kat) ... 54
Krajské kolo Wolkrova Prostějova v Hradci Králové / Ema Zámečníková ... 55
Pardubické kolo WP / Hana Cihlová ... 55
Prostějov v Jihlavě / (bj) ... 55
Brněnské kolo bez překvapení / Vít Závodský ... 56
Brno a jižní Morava bojovaly o Prostějov / (vz) ... 57
Krajské kolo recitační soutěže v Uherském Hradišti / Olga Strašáková ... 58
Kraj Olomoucký po prvé – tradičně v Prostějově Mirek Kovářík ... 59
Jiří Wolker v Karviné / Saša Rychecký ... 59
Soutěž O pohárek SČDO dává příležitost mladým divadelníkům / VáM ... 60
Slet mladých divadelních orlů / VáM ... 60
Divadlu se v Kroměříži vždycky dařilo Libuše Zbořilová ... 60
Ohlédnutí… Vamberk, jedno z 6314 hesel Místopisu / Jiří Valenta ... 61
Život zaslíbený Thálii / Vít Závodský ... 62
Fenomén / Pavel Purkrábek ... 63

SERVIS / Dramaturgický pozorník
Roland Schimmelpfennig: Arabská noc ... 64
Jevgenij Griškovec: Dialogy ke hře „Zápisky ruského cestovatele“ Pavlína Morávková ... 65
Zprávičky ... 65
Kalendář akcí ... 67

Repertoárová příloha Amatérské scény
Divadelní hry prověřené jevištěm / M. Strotzer ... I.
Dramaturgický pendant ke hře Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka / Jan Císař ... I.
ROZPAKY ZUBAŘE SVATOPLUKA NOVÁKA Kazimír Lupinec a Sonya Štemberová ... II.

AMATÉRSKÁ SCÉNA
Dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.
Ročník 40 (Ochotnické divadlo 50), číslo **2 / 2003.**
Vydává Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.
Vedoucí redaktorka: Mgr. Lenka Lázňovská.
Redaktoři: Štěpán Filcík, PhDr. Milan Strotzer.
Technický redaktor: Jan Strejcovský.
Redakční rada: prof. PhDr. Jan Císař, CSc. (předseda), Josef Brůček, Mgr. Alexandr Gregar, Mgr. Jiří Hraše, Mgr. Jaroslav Kodeš, Mgr. Jiřina Lhotská, František Mikeš, Vlastimil Ondráček, PhDr. Vítězslava Šrámková.
Grafická úprava: Jitka Tláskalová (obálka a loga) a M. Strotzer.
Adresa redakce: IPOS-ARTAMA, P.O.BOX 12, (Blanická 4), 120 21 Praha 2, **tel.:** 221 507 956-7, ústředna 221 507 900
fax: 221 507 955, **e-mail:** artama.divadlo@volny.cz.
Tiskne: Kulturní agentura IKARUS firmy Josef Havelka *JH&C* Mělník.
Rozšiřuje: A.L.L. Production, s. r.o., P.O.BOX 732, 111 21 Praha 1,
e-mail: alena@allpro.cz, **http:**//www.allpro.cz,
tel.: Alena Hauzírková, tel. 234 092 851.
Objednávky přijímá redakce a distributor (http://www.predplatne.cz).
Cena 1 výtisku: 35,- Kč, roční předplatné: 180,- Kč.
Nevyžádané rukopisy a obrazový materiál redakce nevrací.
Toto číslo bylo dáno do tisku 15.4.2003.
Příští číslo vyjde 27.6.2003.
© IPOS PRAHA 2003
ISSN 0002 – 6786. Registrační číslo: MK ČR E 4608.

Foto na titulní straně: *27. Wintrův Rakovník, jedna z krajských přehlídek s úctyhodnou tradicí a patřičným renomé jednoznačně prokázala, že vyspělejší amatérské divadelní soubory usilují o současné zachycení obrazu světa. Blíže o tom článek Milana Schejbala. Jednou z oceněných inscenací, s kterou se setkáme v květnu i na národní přehlídce, je hra Jaroslava Kodeše inspirovaná dílem F.G. Lorcy Děvčata aneb Krvavá suita v autorově režii. Na fotografii Jaroslava Redla je Veronika Bauerová v roli Eleny v kostýmu Kateřiny Baranowské.*

Foto na zadní straně obálky: *Největšího úspěchu dosáhl na krajské přehlídce Pardubického kraje Zlom vaz po III. 2003 v Ústí nad Orlicí divadelní soubor PrakOta z Řetové svým nastudováním hry Neila Simona Biloxi blues. Inscenace byla oceněná doporučením na národní přehlídku na 1. místě. Blíže viz článek Milana Strotzera. Foto: Jan Turek.*

SVĚTOVÝ DEN DIVADLA 27. BŘEZNA 2003

Světový den divadla byl založen v roce 1961 Mezinárodním divadelním ústavem (ITI). Mezinárodní den divadla, který připadá každoročně na 27. března, slaví střediska ITI a mezinárodní divadelní komunita. Při této příležitosti se pořádají četné národní i mezinárodní divadelní akce. Jednou z nejvýznamnějších je zveřejnění Mezinárodního poselství, jehož autorem je již tradičně světově významná divadelní osobnost, kterou vybírá a pověřuje Mezinárodní divadelní ústav.

MEZINÁRODNÍ POSELSTVÍ NĚMECKÉHO DRAMATIKA TANKREDA DORSTA

Znovu a znovu si klademe otázku, zda divadlo ještě odpovídá naší době. Dva tisíce let bylo divadlo zrcadlem světa a objasňovalo situaci lidí. Tragédie, a mnohdy i komedie, předváděly osudovost života. Člověk je chybující, strašlivě se mýlí, vzpouzí se svému postavení, baží po moci a je slabý, poťouchlý i důvěřivý, ve své nevědomosti šťastný a utrápený Bohem. Nyní slýchám, že tradiční divadelní prostředky a tradiční dramaturgie už na pochopení života nestačí. Proto už nemůžeme vyprávět příběhy. Jedině nejrůznější texty, žádné dialogy, jenom prohlášení. Žádné drama. – Na obzoru naší existence se vynořuje zcela nový lidský druh: bytosti, které lze po libosti a podle potřeby klonovat a geneticky upravovat. Pokud by takový nový nechybující člověk existoval, vůbec by nepotřeboval divadlo, jak je známe. Nechápal by konflikty, o nichž divadlo pojednává. My však budoucnost neznáme. Domnívám se, že bychom měli napřít veškeré naše síly a nadání, které nám bylo dáno – nevím kým – abychom uchránili naši zlou, krásnou, chybující současnost, naše nerozumné sny a naše marné snažení před neznámou budoucností. Prostředků máme víc než dost: divadlo je nečisté umění a právě to mu dodává sílu. Bez zábran sahá po všem, co mu přijde do ruky. Neustále se zpronevěřuje svým zásadám. Samozřejmě pokukuje po současné módě, přebírá obrazy z jiných médií, tu hovoří pomalu, tu zase rychle, koktá, odmlčuje se, je střední i banální, vyhýbá se příběhům a ničí je a přece nějaké příběhy vypráví. Jsem přesvědčen, že divadlo bude naplněné životem, dokud lidé budou chtít jeden druhému ukazovat a předvádět, jací jsou a jací nejsou a jací by měli být. Ano, bude žít! Divadlo je jedním z velkých vynálezů lidstva, o nic menší než vynález kola, než zkrocení ohně.

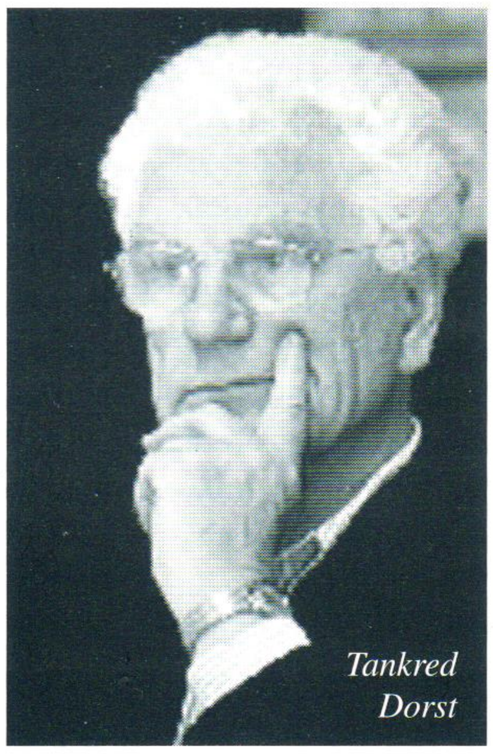

Tankred Dorst

OPRAVA K ČLÁNKU O FAUSTOVÁNÍ Z AS 1/2003

Omlouváme se čtenářům, Jolaně Brannyové a Mirce Venclové za autora článku Dominika Tesaře. V článku Zvíře Faustování na str. 8 v AS č. 1/2003 došlo k zmatení jmen při referenci o představení Tygr, mnich a šakal královéhradeckých Jesliček. Jolana Brannyová je pedagožka, pod jejímž vedením hrála Mirka Venclová.

(AS)

POPAD 2003

ANEB

NEPOMINUTELNÝ VZESTUP

Ve dnech 28.2. – 2.3. a 7. – 9.3.2003 se v budově Základní školy v Praze – Újezdě nad Lesy, konkrétně v jejím horním patře, kde je umístěn divadelní sál, uskutečnila Pražská oblastní přehlídka amatérského divadla (zkráceně POPAD). Pořádala ji Amatérská divadelní asociace ve spolupráci s Divadlem Pod Úrovní v Újezdě nad Lesy, které je v sále újezdské ZŠ takříkajíc doma. Přehlídku finančně podpořily MK ČR a Hlavní město Praha.

Z původně 21 inscenací, které byly na přehlídku přihlášeny, jich bylo realizováno 18. Odpadly soubory Hrajeto z Prahy 6 s Bankovním jubileem A.P. Čechova a soubor Gymnázia z Horních Počernic s operetou Mam'zelle Nitouche F.R. Hervého na libreto H. Meilhaca a A. Millauda a Ervěnické národní divadlo s Ayckbournovou hrou Kdes to byl(a) v noci. Počtem inscenací se i tak stala tato pražská přehlídka patrně nejrozsáhlejší krajskou přehlídkou vůbec. Byla předurčena pro činoherní a hudební divadlo jako výběrová pro FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč, ale současně i pro národní přehlídku studentského divadla Náchodská prima sezóna.

V programu přehlídky se sešly 2 hry z české klasiky, 5 her současných českých autorů, z toho 3 autorské počiny členů hrajících souborů, 3 hry ruských autorů, 3 anglických a po jedné hře francouzské, španělské, polské, německé a maďarské. Převážily komediální žánry (11 : 7). Pokud bychom však sledovali poměr ryzí zábavnosti ku vážným tématům, byť pojednaným nevážně, došli bychom nejméně k opačnému skóre.

Přehlídku provázely rozborové semináře vedené členy odborné poroty Pavlem Hurychem, Josefem Pallou, Milanem Strotzerem a v prvních dvou dnech přehlídky Františkem Mikešem, kterého stihl infarkt a zbytek dnů POPADu strávil v nemocnici.

Byl jsem na pražské přehlídce po mnoha letech. Po roce 1989 poprvé. Mohu usuzovat jen z výstupů vůči národním přehlídkám v minulých letech, nicméně dovolím si konstatovat, že úroveň inscenací zaznamenala v roce 2003 nepominutelný vzestup. S trochou shovívavosti lze hovořit o cca osmi inscenacích, které by se mohly poměřovat na úrovni národních přehlídek, přičemž o pěti z nich nepochybuji (Šedá eminence z Elsinoru, Strašidla Cantervillská, Romeo, Julie a tak dál, Od La Platy k Fergusonu, Můj ubohý Marate). Obdivuhodný byl počet inscenací, s kterými se soubory přihlásily. Nemohu k tomu však nedodat, že při existenci předkol či předvýběru na POPAD by některé inscenace na přehlídce chyběly. Takto, bez selekce, se vedle sebe ocitají inscenace, které svědčí o záměrném a poučeném divadelním usilování a na druhé straně začátečnické pokusy, vypovídající o tom, že jejich tvůrci postrádají nejzákladnější povědomí o divadelních zákonitostech, ba dokonce o základních principech komunikace, o dovednostech nemluvě. Myslím, že by bylo dobré, kdyby se organizátoři POPADu pokusili o nalezení cesty, jak učinit přehlídku výběrovou, jak ji dodat potřebnou prestiž. Vím, že to není jednoduché, stojí to peníze, je zapotřebí vytvořit tým odborníků či přijít na jiný mechanismus, jakým předvýběr uskutečnit. Ale podívejme se v dalších řádcích na celou šíři újezdské přehlídky, a to tak, že se zastavíme u jednotlivých inscenací v pořadí, v jakém byly uvedeny.

Divadelní soubor **Divadlo a život (DaŽ) při DDM v Praze – Karlíně** nastudovalo hru z repertoáru Osvobozeného divadla **Voskovcovo – Werichovo – Ježkovo Nebe na zemi**. Režisér Vladimír Veselý zvolil úpravu zmnožující zpěvní složku představení. V představení se prosadila kritika hrabivosti lidského pokolení, méně pak skutečný humor, který výchozí předloha obsahuje, a ještě méně to, že přes všechny lidské neduhy stojí za to na Zemi žít. Důvod toho byl zejména v nerovnoměrné herecké výbavě členů souboru, ale také v dramaturgicko-režijním zpracování. To, co přináší dvojice Vladimír Veselý (Velekněz Horatio) a Milan Špale (Kostelník Scipio) a z větší části

Ty-já-tr CO?
DDM Praha 7
K.J. Erben, J. Suchý, F. Havlík: Kytice.
Foto: M. Strotzer.

i další představitelé mužských rolí, tj. schopnost existovat v situaci a uplatnit slovní gag, se již nedaří ostatním, zejména ženské části souboru. Mimo to tato schopnost absentuje u jedné z hlavních postav hry – Jupitera, který byl obsazen začínajícím hercem. Režie poněkud oslabila vyznění hry tím, že minimalizovala její expozici natolik, že výchozí dramatická situace se stala sotva zřetelnou. Rozsáhlý herecký part režiséra zřejmě znemožnil věnovat se vedení herců a stavbě inscenace jako celku. Mnohému zůstala dlužna také scénografie. Zpěvní čísla, až na výjimky, nebyla z nejzdařilejších. Jejich vyznění bylo mj. podlomeno nekvalitní hudební nahrávkou. Přesto DaŽovské nastudování Nebe na zemi působilo příjemným dojmem, neslo známky poctivého usilování o zprostředkování zábavy na úrovni a o vyslovení aktuálního sdělení.

Soubor **Natěsno Plus**, rovněž působící při DDM v Praze Karlíně, jehož část se kryla se souborem DaŽ, uvedl jevištní adaptaci textu středověkého anonymního autora **Aucassin a Nicoletta**. Scénář, výpravu a režii obstaral Miroslav Kantek. Jeho dramatizace a inscenace se ubíraly cestou recese. Vznikly zjevně za vydatné podpory kolektivní tvorby členů souboru. Jak se soubor sám vyjádřil, byla to práce radostná, při níž se v dobrém slova smyslu vydováděl a užil si legrace. Výsledkem byla inscenace v komediálním recesním duchu, se zpěvy a s použitím prvků, které jsou vlastní loutkovému divadlu. Hrál v ní a zpíval herecky dobře vybavený kolektiv, z něhož vynikali představitelé titulních rolí Milan Mendlík jako Aucassin a Zdeňka Tittelbachová coby Nicoletta (čestná uznání). Inscenace měla funkční scénografické řešení, umožňující rychlé proměny velkého množství prostředí, v nichž se odehrával příběh ústředního mileneckého páru. Řešení soubor nalezl v krabicové stavebnici, jejíž jednotlivé díly byly pojednány jako dětská obrázková stavebnice. Odpovídající byla i kostýmní složka. Soubor za účelem možnosti zmnožení figur používal i tyčové improvizované loutky. Nezacházel s nimi však jako s loutkami, více méně je využíval jako elementy k označení postav hry. Přehlídkové představení bylo poznamenáno absencí některých členů souboru, které suplovali přítomní, včetně režiséra. Tak se patrně do něj vloudily prvky ilustrativního herectví, šarže a některé viditelné nepřesnosti. Druhá část představení měla některé scény nadmíru rozvolněné, postrádající potřebné tempo a rytmus. Nicméně, Natěsno Plus předvedl inscenační výsledek, který svědčil o cílevědomé divadelní práci, o jejích nesporných kvalitách. Krom uvedených nedostatků, které byly z větší části zapříčiněny nekompletností souboru, se nad inscenací klenuly dvě otázky – problémy k řešení. Zatímco studentská recese může být sama o sobě nositelem tématu, u souboru dospělých, jakým Natěsno Plus je, vyvstává otázka, co že je vlastně tématem jejich hry, příběhu o probojovávání cesty dvou mladých zamilovaných lidí k sobě. Recesistické pojetí, tak jak ho soubor uplatňuje, je vzdáleno tématu, který je obsažen ve výchozí předloze. O čem soubor Aucassina a Nicolettu hraje není zřetelné. Zdá se, že to není jasné ani inscenátorům, pokud nepřistoupíme na to, že šlo hlavně o to vyblbnout se a radost z toho zprostředkovat divákům. Na to lze přistoupit však stěží, a v tom je ten druhý problém, neboť k takovému zprostředkování na přehlídce nedošlo. A není jisto, zda k němu může docházet spolehlivě jinde. Důvod je prostý. Každá další reprisa žene soubor do osidel jistého zmechanizování v provedení, a to i těch nejtřeskutějších smíchotvorných zdrojů inscenace. Věci přestávají vznikat jakoby právě tady a teď, jakoby poprvé. Pel hravosti vyprchává a zůstávají připravené gagy, navíc ne vždy fixované natolik, aby se mohla opakovat fantazie jejich zrodu před diváky. Když není za-

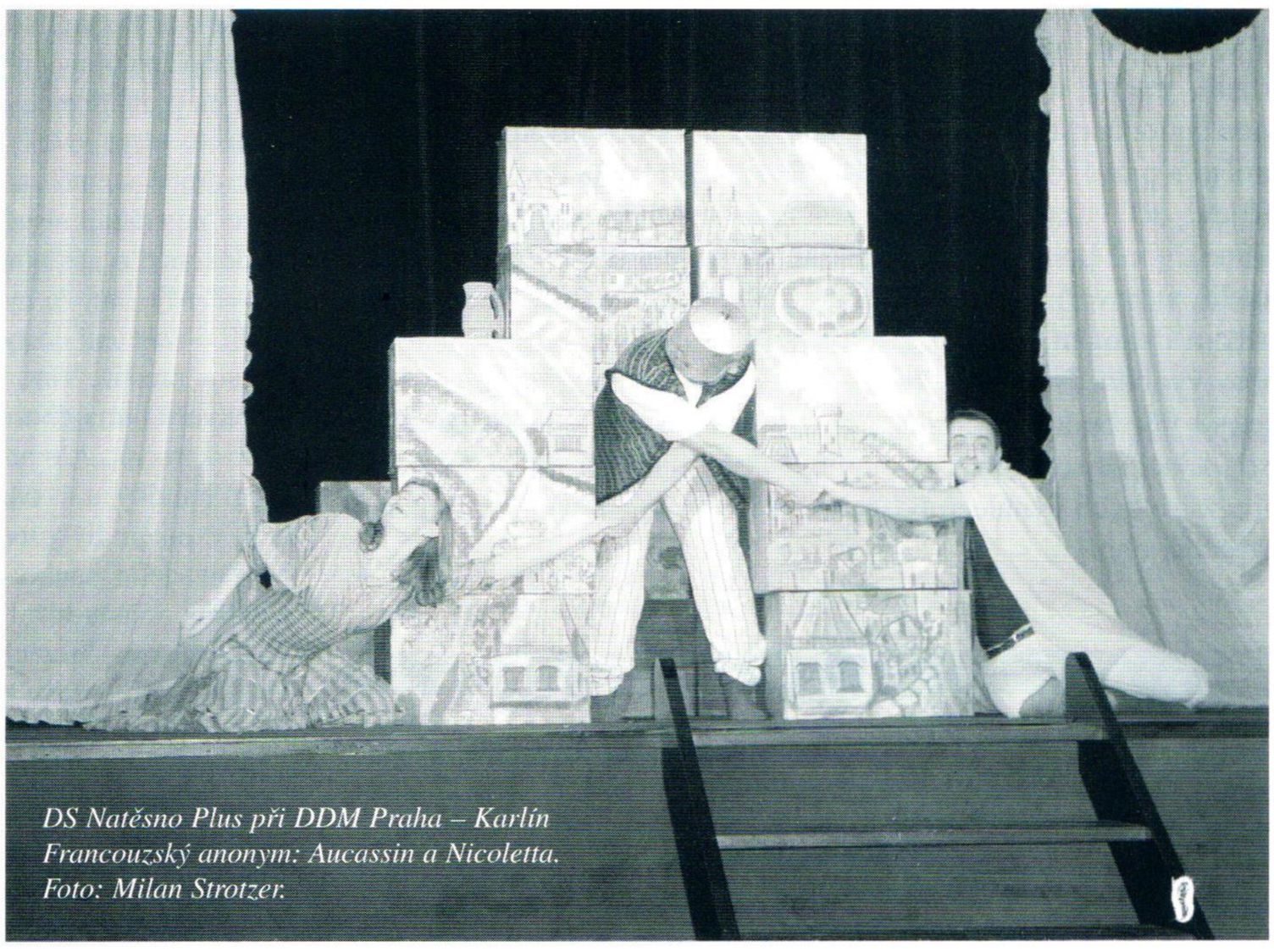

DS Natěsno Plus při DDM Praha – Karlín
Francouzský anonym: Aucassin a Nicoletta.
Foto: Milan Strotzer.

Divadlo v Roztocké Jilemnice / Poklad?! Být jiným se neodpouští.
Foto: Milan Strotzer.

DS Refektář při TJ Sokol Praha – Jinonice / Alexej Arbuzov: Můj ubohý Marate.
Foto: Milan Strotzer.

ručeno, že to bude o radosti ze hry, o čem tedy!? Ale to je asi otázka pro další opus.

Divadelní soubor **Ty-já-tr CO? st,** působící v DDM v Praze 7 uvedl **Kytici K.J. Erbena, Jiřího Suchého a Ferdinanda Havlíka**. Přesněji, uvedl tři balady obsažené v textu hry, která náleží k nejslavnějším z repertoáru pražského divadla SEMAFOR (Bludička, Vodník, Zlatý kolovrat). Ty-já-tr CO? st zaujal vybaveností hereckou a navíc a především pěveckou. Provedení zpěvních čísel bylo na mimořádně vysoké úrovni, s jakou se dnes v amatérském divadle setkáváme zřídka. A to navzdory tomu, že soubor zvyklý na živý klavírní doprovod se musel narychlo pro přehlídkové představení přizpůsobit nahrávce. Po právu bylo za hudební nastudování a úpravu uděleno čestné uznání Luboši Vayhelovi a kolektivu souboru. Soubor v režii Radky Tesárkové nekopíroval někdejší semaforské provedení, ale hledal vlastní způsob ztvárnění předlohy, do které vnesl i několik aktualizací. Ke cti inscenátorů patří to, že tyto aktualizace korespondují s poetikou J. Suchého. Až potud je vše chvályhodné až obdivuhodné. Inscenace má však jeden zásadní problém, který tkví v dramaturgické skladbě a v režijní realizaci. Inscenaci otevírala balada Bludička, která v původním textu završuje hru, mj. i v textu připraveným velkým finále. To se v inscenaci Ty-já-tru CO? st nekonalo. Ani nemohlo, neboť následovaly dvě další balady – Vodník a Zlatý kolovrat. Balada Bludička se přitom souboru povedla a lze jí vytknout jen několik detailů. Následující balada měla však v provedení poněkud větší problémy, které, bohužel, vrcholily závěrečném Zlatém kolovratu. Ten byl nejméně zdařilý, značně rozvolněný, inscenace namísto vrcholení ztrácela tempo. Hlavní příčinou patrně bylo to, že se do herecké práce vkrádalo neúměrné zveřejňování psychologických motivací. Otázkou byla i vlastní skladba inscenace, řazení balad a tím i tematický posun od původní předlohy k ne příliš čitelnému obsahovému sdělení. Je to láska muže a ženy, láska k divadlu (k ní odkazovala zvolená finální píseň)? Nevím, neboť tematická linie celku není inscenací průběžně akcentována.

Společnost přátel Desidera Oláha, jejíž většina členů je spjata s pražským spořilovským gymnáziem v Postupické ulici, se představila se scénickou adaptací literárních útvarů **Daniila Charmse**, které dala název **Povolvox**. Převažujícím společným jmenovatelem výběru Charmsových textů byl prospěch jednoho (jedněch) na úkor druhého (druhých), bezohlednost a pohrdání lidskými životy. Zdá se, že výběr byl veden spíše tím, co kolektiv z Charmsových drobných textů oslovovalo, než snahou po vymezení a naplnění konkrétnějšího jednotícího tématu inscenace. Souviselo s tím i zařazení proporčně rozsáhlejšího rajského příběhu Adama a Evy, který se výběru poněkud vymykal. Možná, že by toto konstatování bylo zbytečné, kdyby se podařilo divadelními prostředky sdělit přesněji poslání inscenace. Leč k tomu patrně chyběla větší míra herecké a režijní zkušenosti. Vše bylo vedeno ve snaze o jakousi přibližnou pravděpodobnost, tj. nešlo (s drobnými výjimkami) ani o hereckou stylizaci, ale ani o reálnou existenci herců v daných okolnostech. Ta se prosadila pouze v jednom případě, a to u představitele Adama. Pojednou jeviště jakoby prozřelo z šedi a oslovilo diváky naplno. Byl to mj. jeden z důkazů toho, že prostřednictvím realisticky až naturalisticky traktované existence herce v hracím prostoru nabývá stylizovaný text líčící absurdní situace na jevištní pravdivosti a naléhavosti.

Divadlo v Roztocké z Jilemnice přivezlo na pražskou přehlídku hru s názvem **Poklad?! Být jiným se neodpouští.** Uvedení autoři textové předlohy Zdeněk Karásek a Jana Pokorná byli zároveň režiséry inscenace. Obsah hry je vyjádřen v názvu, jde o peníze, o získání postavení a vlády v sídle zámožné rodiny, jejímiž rodovými členy a právoplatnými dědici jsou zdravotně postižené osoby, které jejich okolí pokládá za nezpůsobilé. Hra je situována do haly rodinné vily. Scénografie člení scénu vertikálně a zejména pomocí schodišť se jí podařilo vytvořit hrací prostor, evokující potřebné prostředí. Ne všechny prvky výpravy korespondují s tímto konstatováním (např. obrazy, váza). Z představení čišela poctivá usilovná práce souboru po všech stránkách. Inscenace je založena na odpovídajícím typovém obsazení a v hlavních rolích na zkušených hercích, z nichž zaujala přede všemi Jana Pokorná v roli služebné Amandy (čestné uznání). Až se zdálo, že není co vytknout. Důkladnost souboru je natolik působivá, že zprvu je patrný pouze nedostatek v budování napětí mezi dramatickými postavami, lépe řečeno v postupném, jakoby podprahovém odhalování toho, že všechno je jinak, než se na první pohled zdá. Při hlubším zamyšlení se však vynořuje závažnější problém, a sice, že jsou (s výjimkou Syna a Služebné) postavy budovány v obráceném gardu a že postava rodinného lékaře je uchopena velice nedostatečně. Jinými slovy, jsou exponovány jejich skryté podstaty, které by měly být odhaleny v průběhu hry. Inscenace tak ochuzuje diváka o tajemství a tenzi plynoucí z rozporu vnějšího jednání a skrytého chtění. Samostatnou, byť související otázkou je řešení zpřítomnění příběhu, který dík reáliím, do nichž je zasazen, může na diváka působit jako problém z jiného světa, který se ho netýká.

Pražský soubor Refektář při TJ Sokol Jinonice nastudoval kdysi frekventovanou hru sovětského autora **Alexeje Arbuzova Můj ubohý Marate**, uváděnou začasté pod názvem Romance ve třech. V režii Oty Smrčka (čestné uznání) se před diváky odvíjel příběh třech mladých lidí, zasazený do období leningradské blokády, do doby těsně po válce a poté o mnoho let pozdější. Jeho jevištní ztvárnění je úkol velice obtížný, neboť herci musí zvládnout part „náctiletých" i střední generace. Předem je nutno konstatovat, že se členům souboru a režii podařilo tento úkol zvládnout na velice dobré úrovni. Inscenace nesla znaky poctivé a poučené práce a vědomého usilování o divadelní tvar a jeho myšlenkové sdělení. Divákům pokládá otázky po smyslu života, lidského štěstí a lásky, ale také nastoluje otazníky nad hrdinstvím, odpovědností

a schopnosti odejít v pravý čas. Je ku zvážení, zda by v této tematické mnohosti neměla být více akcentována jedna ústřední linie. Naproti nadprůměrným hereckým výkonům Alexandra Žambocha v roli Marata, Vladana Milčinského jako Leonidika (čestná uznání) a Katky Kostičové v roli Liky a dobrému režijnímu vedení, které někde poněkud až vyčuhuje, stojí scénografické řešení inscenace. Je z rodu chudého divadla, náznakové. To by nebylo na překážku, kdybychom v něm pociťovali fantazii, nápad. Svou jakousi přibližností příliš nepomáhá ani hercům ani celkovému vyznění inscenace. Razantnější scénografické pojednání by mohlo ve svých proměnách vytvořit i prostor pro kontrast prostředí a vztahů osob hry, tj. od „vybydleného" bytu a plnosti vztahů v první části hry po „přepychově" zařízený byt a vyprázdnění vztahů v závěrečném obraze. Je to pouze poznámka o možnosti. Ta musí být však inscenátory nahlédnuta prizmatem ústředního tématu. Inscenace souboru byla doporučena k výběru na národní přehlídku FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč na 2. místě.

Dramaturgickou volbou na pražské přehlídce zazářilo **Divadlo Promiňte**, působící v Klubu Amfora v Praze 4. Vybralo si aktovku **Stanislawa Ignacy Witkiewicze Bláznivá lokomotiva**, tj. text u nás téměř nehraný pro svoji obtížnost ve všem všudy. Úctyhodného úkolu se zmocnil soubor pod vedením a v režii Ladislava Stýbla. Šlo o divadelní usilování založené na znalosti Witkiewiczova odkazu a kontextu jeho tvorby. Svědčil o tom zejména program k inscenaci i slova režiséra při povídání o inscenaci, méně již inscenace sama. Soubor pro ztvárnění Witkiewiczovy Bláznivé lokomotivy sáhl do rezervoáru tzv. chudého divadla a vytvořil hrací prostor z toho, co dům dá. Ne však v rámci hry, nýbrž jako chudou, předem připravenou „iluzi" prostoru lokomotivy a části tendru. Vzdal se tedy vědomě „vizuality čisté formy", tak jak ji autor předpokládal. Předepsáno je vytvoření skutečného, ba naddimenzovaného monstra lokomotivy, které bude mít v závěru hry schopnost naprosté destrukce. Předepsané projekce umožňující znázornit ubíhající krajinu a objekty při stále se zrychlující jízdě vlaku, nahradil vpravdě divadelními prostředky (pohybovým jednáním herců). Nerozhodnuto zůstalo využití rekvizit. Některé jsou reálné či přesněji náznakové, některé imaginární, mezi nimi i jedna z nejpodstatnějších – topičova lopata. Až potud lze brát volbu inscenátorů jako možnost, jak se zhostit se ctí úkolu a nepodlehnout maximalistickým nárokům autora. Pokud by byl hrací prostor nastolen hrou a bylo sjednoceno užití rekvizit, či ozřejmeno proč je nejednotné, nebylo by třeba nad řešením souboru uvažovat. Problém inscenace tkví v něčem podstatnějším. Tím je absence jednání slovem. Světlé výjimky jen potvrzují pravidlo. Tou nejvýraznější byla dívka, která nám v pozastaveném jednolitém toku slov, ozvláštněných pohybovou stylizací a gesty, sdělila myšlenkové poslání inscenace, tj. že tento šílený svět mohou zachránit jenom blázni a možná i umělci. Slovní kolovrátek učinil z Witkiewiczova významuplného textu jakési ploché recitační pásmo, obracející se namnoze do publika, rezignující na autorem napsané situace a vztahy dramatických postav hry. Užitá pohybová a gestická stylizace byla spíše pomůckou pro aranžmá účinkujících, než významotvorným prvkem. Soubor jsem viděl poprvé a dost dobře nemohu posoudit, zda jde o nešikovnost herců. Zkušenost mi však říká, že při dobrém režijním vedení lze dojít dál i s naprostými nováčky, než jsme toho byli svědky při přehlídkovém představení. Nechce se mi věřit, že by takovéto traktování textu mohlo být inscenačním záměrem. Pokud přeci jenom ano, jeho význam jsem nepochopil, leda by tkvěl v tom, abych po rozezvučení kolovrátku slov nedbal na to, co se říká, neboť to nenese jiný význam než ten, že slova pozbyla smyslu. To mi ale u Witkiewicze připadá málo. Ale bylo by mi to málo i u E. Ionesca a jeho Plešaté zpěvačky, jakkoli je na tomto principu založena. Ani v ní nelze rezignovat na jednání slovem, na členění logických celků a situací hry. Připočtu-li inovaci inscenátorů, v níž strojvůdce Teger (později zločinec Trefaldi) je bez jakéhokoliv nastolení představován ženou, jsem jako divák zmaten a nezbývá mi, než se uchýlit k racionálním konstrukcím po významu díla, které jsem zhlédl. To snad nemohlo být záměrem inscenátorů, říkám si, nebo šlo o experiment za každou cenu, zkusit si, co Witkiewicz unese. Ale ne, asi to bude jen zmýlená, která potvrzuje, že divadlo je situace situací o situaci, a to jakékoliv. Tím vším, co jsem k inscenaci poznamenal, není řečeno že se nejedná o zajímavý počin, o příspěvek nad jiné vhodný k přemýšlení o divadle a jeho možnostech. Ostatně, to byl také důvod k doporučení souboru k výběru na národní přehlídku studentského divadla Náchodská prima sezóna.

Divadelní soubor Ostatky Sv. Vojtěcha vznikl v roce 1997. Jeho hry jsou motivovány touhou najít v bažině každodenní všednosti zlatá zrnka krásné lidské podstaty. Nedisponuje zatím technickým ani odborným zázemím. Takto charakterizoval soubor sám sebe v programové brožuře přehlídky. To, co o sobě napsal, odpovídalo do písmene tomu, co jsme viděli. Evidentní snaha sdělit divadlem své myšlenky, avšak nepodložená nejmenšími poznatky o divadle a jeho prostředcích. **Marcela a Kateřina Valentovy** byly uvedeny jako autorky „hry" **Sedmihradský guláš**. Uvozovky jsem použil záměrně, neboť šlo pouze o leporelo krátkých divadelně nezpracovaných výstupů či živých obrazů. Ty byly doplněny hlasovou nahrávkou, v níž zazněla i slova označující zamýšlený smysl představení: „Ne všechny věci se dají vždy vysvětlit. Tak proč si zbytečně lámat hlavu. Nevaž se – odvaž se!" Bez reprodukovaných slov nahrávkou bychom k takovému sdělení a významu představení ne-

DS MONDE Praha / W. Kohlhaase a R. Zimmerová: Ryba ve čtyřech. Foto: Milan Strotzer.

mohli dojít, neboť nic z viděného s tím ať už v režimu kauzality, mozaiky či jiném systému divadelní komunikace nesouviselo.

Divadelní soubor Ucho TJ Sokol Uhříněves uzavřel 1. část pražské přehlídky svým provedením konverzační komedie **Oscara Wildea Jak je důležité míti Filipa**. Soubor vznikl v roce 1999 pod patronací MÚ Uhříněves a od téhož roku působí jako samostatný oddíl TJ Sokol. Mezi jeho členy lze vysledovat zkušené herce tzv. deklamační školy, převažují ale noví zájemci o divadelní činnost. Patrně chybí režisér poučený o divadelních zákonitostech, disponující potřebnými dovednostmi a zkušenostmi. A to Wildeova skvostná hra potřebuje, neboť v ní nelze vystačit, tak jako v realisticky pojednaných hrách s pravděpodobností blížící se pravdivosti života. Salónní konverzační komedie je vysoce stylizovaný útvar z jiného těsta. Zdá se, že o něm soubor netušil nic. Žánrové minutí se, v některých případech i ne nejvýhodnější typové obsazení, problematická scénografie a další překážky, včetně neznalosti textu způsobily, že se diváci příliš nepobavili. Smíchové reakce se objevily na místech, kde se navzdory nepochopení látky inscená-

tory prosadil Wildeův text a v něm obsažený humor. Nemohu tuto skutečnost zamlčet, nebylo by to fér vůči dalším souborům, které na přehlídce vystoupily. Nechci tím také, ale ani v nejmenším, snižovat význam sousedského divadla, jehož reprezentantem uhřívněvské Ucho bezesporu je. Onen význam tkví v setkání lidí při ušlechtilé činnosti, jejíž výstupy mají hluboký smysl pro občany obce, pro existenci občanské společnosti.

Druhou část přehlídky zahájil fraškou **Františka Ferdinanda Šamberka Blázinec v prvním poschodí** hostitelský domácí soubor **Divadlo Pod Úrovní**. Nesáhl po dostupných úpravách Šamberkovy jednoaktové hry, které poplatny době vzniku a dobovému vkusu namnoze nastavují a rozmělňují sevřený autorův příběh. K nastudování vyhledal hůře dostupný původní text, což je samo o sobě chvályhodné. Dalším pozitivem byla volba odpovídajícího typového obsazení. Tato východiska byly premisy slibující dobrý inscenační výsledek. K nim by se dalo připočítat i režijní vedení Miloslava Machoně, kdyby nebylo přerušeno, kdyby soubor nedokončil práci v kolektivní režii a kdyby byl alespoň začátek tohoto vedení profesionálním hercem poznatelný. Leč nebyl. Expozice byla herecky pojata jako hra vyžadující prostor pro psychologicky zdůvodněné motivace slovního jednání, absentovalo situační jednání a potřebný konverzační spád. Posléze se Šamberkova fraška sice dílem prosadila, avšak v poněkud lineárním provedení. Její situace nevyrůstaly jedna z druhé, nevršily se, neboť nebyly vědomě členěny ani budovány. Zůstalo více méně u tzv. první dobré, takže se jen zřídka kdy objevilo uplatnění slovního gagu či humoru vytěženého ze situačních zvratů. Handicapem byla i chudá scénografická výprava připomínající spíše prostředí zkoušek v náznacích mobiliáře. To se týkalo i kostýmů. Scénografie ve svém výsledku evokovala přenos do současnosti, přispělo k tomu i chování herců. Avšak o žádné zamýšlené zpřítomnění nešlo. Prostředí někdejší měšťanské společnosti se z nouze ocitlo v civilním odění současnosti, a to ještě velice chudé. Soubor Divadla Pod Úrovní si vydobyl prostor pro svou divadelní činnost, má za sebou dva roky existence a čtyři inscenace. Chybí mu poučené režijní vedení. Věřme, že se mu ho dostane, aby jeho herecký potenciál byl zúročen ve zdařilejších inscenačních výsledcích.

Divadlo Expekus, vzniklé v roce 2000, uvádí výlučně autorské hry. Má za sebou 6 premiér. Autorsky se na jejich přípravě podílelo samostatně několik členů souboru. Nejinak tomu bylo u přehlídkové inscenace, jejímž podkladem byl text **Vladislava Peka Sebereflektor**, texty písní napsal **Filip Jan Zvolský**, hudbu složil **Marek Popp**. Autoři a inscenátoři zároveň vytvořili útvar, který lze označit jako scénické pásmo. Pojednává o všedních problémech středoškoláka, který není nikterak výjimečný, jen snad tím, že na trable svého věku a jejich řešení zůstává sám se svým svědomím. Pásmo je sledem událostí, stanovisek a pocitů dotýkajících se problémů se školou, s rodinou, s brannou povinností, s první láskou etc. Je dialogem mezi hrdinou a jeho svědomím, členěným četnými písňovými vstupy. Textová předloha, byť lineárně vedená, i písňové texty (některé velice zdařilé) a hudba k nim jsou hlavní devizou souboru, žel, neproměněnou v odpovídající jevištní tvar. Ne snad proto, že by její interpreti nebyli schopni tlumočit smysl

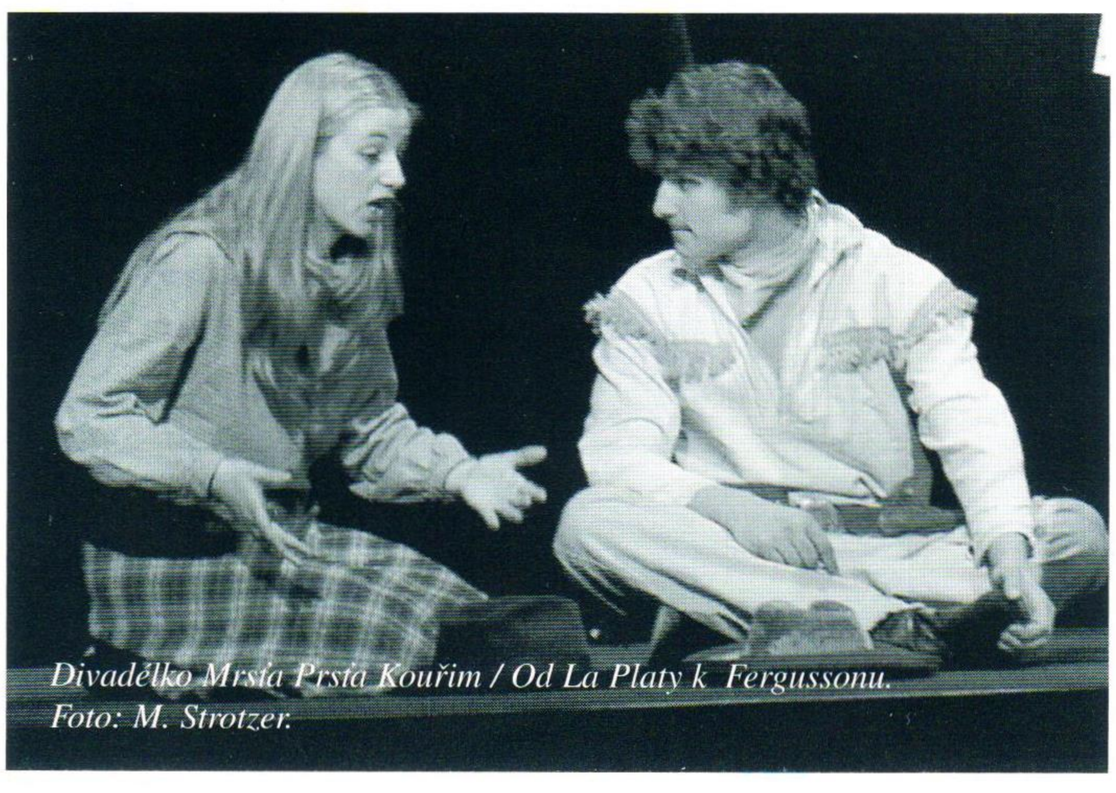

Divadélko Mrsťa Prsťa Kouřim / Od La Platy k Fergussonu.
Foto: M. Strotzer.

Divadélko Mrsťa Prsťa Kouřim / Romeo, Julie a tak dál.
Foto: M. Strotzer.

slov, to se jim daří na velice slušné úrovni. Problém je v tom, že hlavní hrdina jakoby, a někdy skutečně, čte repliky z „Knihy života", kterou nedá z rukou, že jevištní realizace je bezbarvá až bezradná pokud jde o pohyb, gesto, významotvorné aranžmá. Potíž je i v tom, že příběh je otevřen jeho koncem, v němž si hrdina řeší své problémy s nenaplněnou láskou tím, že si vezme život. Divák přirozeně očekává v následujícím líčení „jak k tomu došlo" vršení neřešitelných situací, které vyústí v sebevraždu. Avšak inscenace žádné vršení nerealizuje a tragický konec přichází nedostatečně motivován, nepřipravený, jakoby spadlý z čistého nebe.

Divadelní soubor MONDE uvedl frekventovanou hru **Wolfganga Kohlhaaseho a Rity Zimmerové Ryba ve čtyřech**. Nastudoval ji v úpravě a režii Josefa Šedivého (čestné uznání). Předností úpravy bylo její razantní krácení. Ke kladům patřily herecké výkony Radky Bezděkové jako Karolíny a Gábiny Fritschové v roli Cecílie (čestná uznání). Na první pohled v kontextu přehlídky zdařilý inscenační výsledek nastolil celou řadu otázek a problematických řešení. Nejzjevnějším byl věkový posun postav hry o desítky let. Představení hrál herecký kolektiv, jehož věk osciluje na hranici plnoletosti, takže výchozí dramatická situace byla pominuta a základní smysl původní hry nebylo možné v plnosti realizovat. Navíc inscenátoři neakceptovali předepsaný žánr, tj. morytát, který by koneckonců umožnil realizaci i bez typového obsazení. Inscenace byla založena na převažujícím slovním sdělování, méně na nonverbálním jednání a sdělování obrazovém. V inscenaci byly použity, zejména ve výpravě, ale i v řešení některých situací, vedle prvků realistických i takové, které vykazovaly značnou míru stylizace, aniž by jejich koexistence přinášela zřetelné významy. Přesto, že se souboru podařilo příběh o mordu třech stárnoucích dam a jejich unaveného sluhy a společníka zároveň odehrát v 60 minutách, měla inscenace retardující momenty při uzavírání jednotlivých obrazů, jimž chyběly tzv. aktšlusy.

Divadélko Mrsťa Prsťa z Kouřimi pod názvem **Dva v jednom** sehrálo v jednom představení dvě velice rozdílné inscenace. Tou první bylo vlastní scénické přetlumočení příběhu Romea a Julie podle W. Shakespeara pojmenované **Romeo, Julie a tak dál**. Mladí – náctiletí absolventi dramatického odboru ZUŠ uchopili známý příběh prizmatem toho, co je na něm zaujalo především, tj. osud mladých lidí a přístup jejich rodičů. Volili prostředky jevištního výrazu, kterými dobře vládnou, a to jak v jednání slovem, tak pohybem, vytvářejícím mizanscény, ba dokonce scénografii. Inscenace působí jako soustředěná a zaujatá kolektivní výpověď, protknutá jevištní pravdivostí a naléhavostí. Kolektivní duch kouřimského souboru přitom neupozaďuje individuální herecké příležitosti, z nichž role Julie Radky Pšeničkové, Romea Luboše Koťátka a Juliina otce Petra Němce byly oceněníhodné (čestná uznání).

Druhou inscenací byla parodie na rodokapsové westerny s názvem **Od La Platy k Fergussonu**, jejíž výchozí předlohou byla povídka Ivana Vyskočila Padni padouchu. Kouřimští se nechali inspirovat Divadlem Járy Cimrmana a pro své jevištní provedení zvolili formu

přednášky, doprovázené demonstracemi. Komediálnost zde roste z postoje k látce, z nápaditosti a v neposlední řadě z toho, že je vše traktováno s plnou vážností a zaujetím. Ozdobou představení jsou individualizované vstupy tří statiček přednášejících výstupy „svých zjištění". I v této inscenaci zaujal Luboš Koťátko, tentokrát v roli klaďase Jima Hilda a Petr Němec coby Prof. Doc. SCc. Obě textové předlohy pro soubor připravil a dobrou režijní rukou opatřil Martin Drahovzal (čestné uznání za režii). Soubor byl nominován na Náchodskou prima sezónu.

Soubor **Natěsno Plus z Prahy** se v jiném složení, než v Aucassinovi a Nicolettě, prezentoval na přehlídce podruhé s inscenací hry maďarského autora **Miklose Hubaye Sochařův sen aneb Antipygmalion**. I v tomto případě v režii Miroslava Kanteka, který zároveň hrál i titulní roli. Hubayova aktovka klade na inscenátory náročné úkoly herecké, ale také scénografické. Natěsno Plus se jich zhostil přinejmenším polovičatě. Projevilo se to především v nepřesném uchopení postav (zejména Livie), v jakémsi volném toku promluv namísto vršení dramatických situací, v problematickém scénografickém řešení. Na dimenzi odpovídající snové vizi nedošlo vůbec. To způsobilo, že komediálně laděný text zůstal ukryt i se svým kritickým ostřím pod nánosem „pravděpodobnosti všedního dne". Píši to v uvozovkách, neboť k jevištní pravdivosti, odhlédneme-li od minutí se s žánrem, mělo provedení daleko.

Neomluvené divadlo, které o sobě v přehlídkové programové brožuře napsalo, že bylo založeno v r. 2001 jako soubor naprostých amatérů, které spojuje láska k divadlu, se představilo **Aktovkami pana Čechova** v překladu Leoše Suchařípy. Z původně čtyř nastudovaných aktovek A.P. Čechova uvedl soubor tři: **Medvěd, Námluvy a Starostlivý otec.** Čtvrtá – Něžný tvor – se nehrála. Představení vykazovalo obvyklé problémy, které potkávají začínající soubory a spočívají v nedostatcích jevištní řeči, pohybu, v nahodilém aranžování, v rezignaci na funkci scénografie, v tom, že herci nejednají v daných okolnostech, že režie nerozlišuje dramatické situace, nebuduje je etc. Navzdory tomu se přeci jenom tu a tam Čechov a jeho humor z jeviště ozvali. Nepochybně i proto, že očividná chuť dělat divadlo a láska členů souboru k němu se proměnily v některých scénách v prostředek oslovení diváků. K záměrné a cílené, neřkuli ponaučené divadelní práci bude však zapotřebí ujít pořádný kus cesty.

Malé divadlo Kolín přijelo s jednou z nejvýpravnějších inscenací **Strašidla cantervillská**. Podle prvotiny – povídky **Oscara Wildea** připravil textovou předlohu inscenace **Martin Drahovzal**. Jeho dramatizaci lze označit jako zdařilou. Nejde o přímočarý přepis Wildeovy prózy, nýbrž o vytvoření předlohy, respektující divadelnost a možnosti souboru, navíc přesahující výchozí povídku v paralelním osudu nového majitele Cantervillu, bývalého velvyslance USA a jeho ženy s osudem Sira Simona z Cantervillu a jeho manželky. (Sir Cantervill zabil před dávnými lety svou nemožnou choť a byl potrestán tím, že jeho duch nemohl odejít na věčnost, ale byl odsouzen k tomu, aby na zámku „strašil" do doby, než mu bude odpuštěno čistou duší.) V jevištní realizaci tohoto přesahu tkví hlavní problém inscenace. Ona paralela není dostatečnou měrou zveřejňována v celé struktuře inscenace a nepůsobí jako logické vyústění hry, nýbrž jako nemotivované nastavení základního příběhu. Drahovzalův přepis Wildeovy povídky obsahuje prvky zpřítomnění, čímž poukazuje na aktuálnost tématu. Martin Drahovzal byl současně režisérem inscenace. Jeho režie vykazuje znaky poučené práce, vedoucí k nadprůměrnému inscenačnímu výsledku (čestné uznání za režii). Náročná výprava, evokující staré šlechtické sídlo a vytvářející svým vertikálním členěním účelný hrací prostor, umožňuje potřebné proměny a napomáhá dobrému vyznění inscenace. Potřebnou atmosféru dotvářela i dobře zvolená hudební složka inscenace. Hra byla vhodně typově obsazena a nejedna herecká kreace byla oceněníhodná. Zvláště zaujali Eva Koberová v roli Philadelphie, Václav Bartoš v roli Hirama Otise a Jiří Chum jako Washington (čestná uznání). K zvážení se nabízela některá řešení přestaveb, zvláště v závěru hry, která by podpořila dramatičtější spád inscenace a řešení posledního výstupu Sira Cantervilla s Virginií k podtržení tématu hry. Soubor si z pražské přehlídky odvezl doporučení na 1. místě k výběru na národní přehlídku.

Příjemné překvapení připravil v závěru přehlídky **divadelní soubor Tyrš při TJ Sokol Lány** svou inscenací hry **Václava Dostála Šedá eminence z Elsinoru aneb Hamlet trochu jinak** v režii herce kladenského divadla Romana Havelky. Hra V. Dostála je travestií – parafrází Shakespearova Hamleta, počítající se všeobecnou znalostí známého díla světové dramatiky a ústící do sféry divadla jako politika. Nutno předznamenat, že ono politikum inscenace je výsostně aktuální, že výrazové prostředky, jimiž byla inscenace realizována, byly voleny nadmíru šťastně a že výsledný tvar byl více než překvapivý. Je až neuvěřitelné, že soubor z venkovské obce, založený v roce 2001, vytvořil ve svém prvním divadelním počinu s herci, kteří stanuli poprvé na jevišti, inscenaci nadprůměrné úrovně. Základem tohoto výsledku bylo zajisté dobré režijní vedení herců, kteří navíc zvládají pěvecké party, někteří na výjimečné úrovni, především L. Palkovičová. Režie staví na výborném typovém obsazení, což neznamená pouze přímočarou volbu typu, ale namnoze záměrné obsazení hercem, který je jakýmsi antitypem postavy (Hamlet, Ofélie, Claudius…). Herecký kolektiv působil kompaktně, jeho předností byla schopnost soustředěně jednat v jednotlivých dramatických situacích, včetně schopnosti načasovat a uplatnit slovní gagy. Práce začínajícího souboru byla o to pozoruhodnější, že řešení scény nevytvářelo hercům mnoho opor. Hraje se na prázdné scéně, na níž stojí nevelký multifunkční objekt. Výprava se soustředila především na bohatou kostýmní složku. Svými hereckými kreacemi zaujali především Petr Pleiner v roli Claudia, Jan Lukavský coby Hamlet, Ondřej Škorpil jako Horacius a Lucie Palkovičová svým ztvárněním Ofélie (ceny). Soubor byl nominován k účasti na národní přehlídce FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč.

Pražská přehlídka POPAD má takovou zvláštnost. Organizátoři ukládají porotě, aby určila pořadí prvních pěti nejlepších inscenací. Porota do této předurčené škály včlenila sedm inscenací. Nuže, tady jsou: 1. Šedá eminence z Elsinoru, 2. Strašidla cantervillská, 3. Dva v jednom (Romeo, Julie a tak dál + Od La Platy k Fergussonu) a Můj ubohý Marate, 4. Aucassin a Nicoletta, 5. Poklad? Být jiný se nevyplácí a Ryba ve čtyřech.

Milan Strotzer

Malé divadlo Kolín / M. Drahovzal podle O. Wildea: Strašidla cantervilská. Foto: M. Strotzer.

TŘETÍ TŘÍSKA

Zdá se, že na půdě amatérského divadla – nebo alespoň v rovině vyspělejších souborů – pokračuje zápas o tzv. současné divadlo; divadlo, které chce vypovídat o světě, který žijeme, o světě, který nás obklopuje, o jeho starostech, ale i přednostech. Mohu tak alespoň usuzovat ze tří regionálních přehlídek amatérského činoherního divadla, kterých mi bylo dopřáno účastnit se jako porotce (Dačice, Praha, Rakovník). Je pravda, že jsme tento trend nepocítili v takové intenzitě, naléhavosti, kvalitě, dokonce i kvantitě jako vloni, kdy byl víceméně nastartován, ale prokazatelně zde je. Dokladem toho je i třetí ročník regionální přehlídky amatérského divadla Karlínská Tříska, který se konal ve dnech 14. – 16.3.2003 v Karlínském Spektru. Zúčastnily se ho inscenace usilující nejen o postup na národní přehlídku činoherního divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč, ale i ty, které by se rády účastnily Popelky v Rakovníku. Všechny přehlídkové inscenace byly realizovány s výrazným autorským vkladem a to již v samotné textové předloze, počítaje v to dvě inscenace pro děti. Pět předloh, z celkového počtu sedmi, lze přímo označit jako původní. A byť jsou v řadě případů bytostně spjaty s poetikou toho kterého souboru, je v tomto směru kvantitativní posun oproti minulým letům prokazatelný.

Přehlídku otevřel **Divadelní soubor Sumus** s původní ambiciózní předlohou **Věry Maškové** (zároveň režisérka inscenace) **Píseň Drozda**. Autorka nás zavedla zřejmě do až ne tak vzdálené budoucnosti, kde se všechny mezilidské problémy dnešního světa dostaly již do obludných rozměrů a kde mizí člověk nahrazen robotem. Jakékoliv lidské počínání je tudíž považováno za nepřístojné a hodno likvidace. Dokonalý svět robotů je však na „nedokonalost" člověka krátký. Téma jistě zajímavé a navýsost současné, ale vše zůstává pouze v rovině konstatování, o problémech se spíše mluví, než hraje. Rovněž postavy jsou v drtivé většině rozděleny na jednoznačně černé a bílé, což brání jejich vývoji a inscenace postupně ztrácí jevištní napětí. Z tohoto příběhu jakési novodobé Evy a Adama (samozřejmě v umělecké licenci autorky) pak příliš „trčí" pouze myšlenková konstrukce, postrádající obsah z masa a krve, i když někteří herci naznačili, že by při důsledném režijním vedení tento obsah byli schopni naplnit.

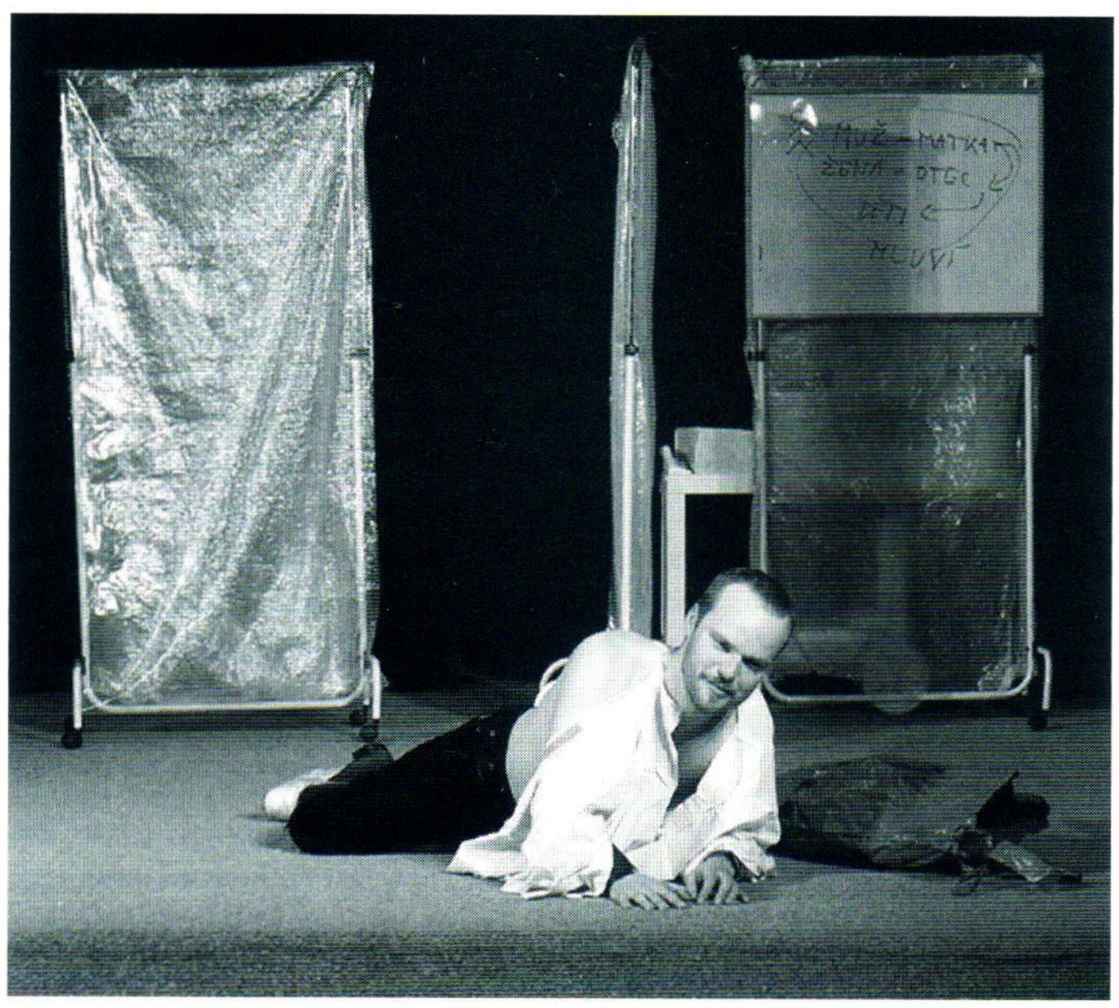

Prakticky jediným zástupcem tzv. interpretačního divadla byl soubor **De Facto Mimo Jihlava**, který nastudoval hru současné rakouské autorky **Vereny Kanaan Alergie**. Jejich soutěžní představení vzbuzovalo plno očekávání, neboť tento soubor s inscenací stejné autorky (*Drahoušek Anna*) prošel vloni sítem přehlídek až na Jiráskův Hronov. Z tohoto úhlu pohledu jsme zažili jisté zklamání. Stejně tak, jako v předešlé hře, je zjevně středem zájmu autorky žena. Zatímco *Drahoušek Anna* však v sobě obsahuje divadelní nápad nezpochybnitelné kvality, je zde tento nápad o několik poschodí níže. V inscenaci se jediná žena – Kristýna – setkává s pěti různě vyhraněnými typy mužů, svých partnerů. Dohromady by tyto typy jistě složily ideální představu muže. Problém je ovšem v tom, že text nedává možnost hercům, resp. jediné herečce, realizovat věrohodně a neotřele především vztah s tím kterým mužským typem. Vztah, který by se realizoval v jasně konturovaných dramatických situacích, vztah, kde by to jiskřilo či očisťovalo. Vše ulpívá pouze na povrchu, což podporuje i ona alergie: zástupný symbol, který se projevuje z toho, že žena se snaží mužům vyhovět. Didaktičnost předlohy ještě potvrzuje režijně scénografické řešení, které nešťastně pro každý typ muže, používá jedinou barvu jakéhosi závěsu a tato barevnost se promítá i do jednotlivých kostýmů. Přesto, že oba představitelé (všech pět mužů hraje jeden herec) mají zajímavá herecká místa, bohužel, problematická plakátovost textu je zrazuje.

Tradiční účastník Karlínské Třísky, **Amatérské divadlo Esence**, se představilo hrou **Lva Birinského Mumraj v zimní krajině**. Přestože se jedná o text klasika ruské dramatiky, je autorský vklad souboru zřejmý. Předloha obsahuje jasné ústřední téma, dává šanci absurdnímu humoru a není mnohomluvná. Výsměch jakékoli fanatické ideologii, zde dovedený ad absurdum, byl v zásadě zřetelně a artikulovaně z jeviště sdělen. Velký podíl na tom má, dle našeho názoru, režisérka inscenace Marie Kubrová, které se podařilo velmi jednoduše a čistě stylizovat jevištní dění, včetně složky herecké. Ocenění hodný je i hudební plán. Vybrané hudební motivy nejen dokreslují dění na jevišti, ale nesou i další významy. Stejně šťastně bylo zvoleno i scénografické řešení, kde převládala revoluční červená, zde využitá nápaditě a funkčně. Soutěžní představení však trpělo jistou nevyrovnaností jednotlivých situací. Zatímco někde byly nabízené dramatické situace vyřešeny a naplněny beze zbytku (např. schůze, kde anarchisté sedí v řadě a jednají s herci, na které židle nezbyla), jinde si divák musel domýšlet ne zcela zřejmý smysl konaného, včetně point (např. v okamžiku, když si tajemník obléká kabát všichni pouze čekají bez zřejmého postoje). Také v herecké oblasti jsou zřejmé jisté rezervy, přičemž nutno říci, že parta anarchistek byla po této stránce asi nejdále. Stálo by také zamyslet se nad temporytmem, který zvláště v druhé půlce představení pokulhával. Pokud se podaří souboru odstranit větší či menší kosmetické vady na kráse, má velkou šanci zaujmout diváka aktuálním sdělením, humorem a vynalézavým jevištním obrazem.

Jeden z nejplodnějších amatérských souborů současnosti, **Divadlo Luna Stochov**, se zúčastnil pražské přehlídky s vlastní dramatizací proslulé **Proměny Franze Kafky**. Dramatizace Luboše Fleischmanna (zároveň režisér, autor scény a představitel Prokuristy) odpovídá duchu Kafkovy předlohy i poetice Divadla Luna, jak ji lze vystopovat v posledních několika letech. Vše podstatné je vyřčeno, přitom se zbytečně neplýtvá slovy. I samotná inscenace postihne smysl Proměny a to úspor-

DS Sumus Praha / Věra Mašková: Píseň Drozda. Foto: Jan Strejcovský.

Divadlo Luna Stochov / Franz Kafka, Luboš Fleischmann: Proměna.
Foto z inscenace na této straně: Jan Strejcovský.

nými, ale účinnými divadelními prostředky, včetně vyrovnaného a vybaveného hereckého kolektivu. Zásadním pozitivem je i fakt, že Řehoř se neproměňuje vizuálně v jakýsi hmyz, ale je tak viděn ostatními postavami. Smysl toho, že Řehoř je obtížný hmyz, protože nezapadá do mikrosvěta – systému ostatních, je však zamlžen a problematizován tím, že jeví symptomy nemocného člověka, trápícího se a kroutícího se bolestí v posteli. Divák se potom příliš zaměřuje na nemocného, snaží se pochopit co mu je a uniká mu podstatnější význam – reakce rodiny. Režisér by se měl také zaměřit na důmyslnější temporytmus inscenace, který by měl kulminovat v okamžiku Řehořovy sebevraždy, čemuž by pomohly rychlejší a ostřejší střihy předešlých situací, včetně důslednějších point. Nadbytečnou se nám zdála „erotická" stínohra, která nepřináší pro celkové sdělení nic nového a navíc je neúměrně dlouhá. Přes zmíněné nedostatky jsme byli svědky zajímavé inscenace a to po všech stránkách (včetně hudebního plánu).

Divadlo Kámen Praha již několik let důsledně buduje svůj osobitý divadelní jazyk. Ústředním zájmem tohoto svérázného kolektivu se stává banalita, která prostupuje do všech činností lidského konání. Divadlo Kámen povyšuje banalitu přímo na inscenační princip a využívá až neuvěřitelných absurdit, které z toho vyplývají. Jinak tomu není ani v inscenaci **Karkulka** s podtitulem **Malý průsvitný příběh o špičatých zubech a dobrém červeném vínu**. Autor scénáře a režisér **Petr Macháček** využívá všeobecné znalosti pohádky o Červené Karkulce, aby tuto radikálně parafrázoval a ukázal nám, kterak by tento příběh vypadal z hlediska dnešních „Karkulek", „vlků" či „myslivců". Je jasné, že takto nastavenou optikou je „spravedlivé", že o vítězi nemůže být pochyb, stává se jím Vlk. Režisér jako by se poučil ze všech svých dřívějších inscenací, kde neustále se opakující stereotyp se většinou stával divadelně neúnosným a rozvleklým, naordinoval nyní vše s přesnou mírou, skoro by se chtělo říct, na lékárnických vahách. Jednotlivé sekvence mají většinou odpovídající délku, údernost i překvapivou pointu. Drtivá většina naivistických motivů je zvolenou nadsázkou a odstupem jevištně zdůvodněna. Snad pouze v okamžiku, kdy Veverka líčí, kterak se dostala k babičce do komůrky, inscenace polevuje ve svém temporytmu, protože sdělení nepřináší žádný další význam. Herečtí představitelé jsou poměrně přesně vedeni zvolenou jevištní stylizací a z tohoto úhlu pohledu je právě paradoxně představitelka Veverky, Kristýna Suchá, až na zmíněnou pasáž, asi nejpřesnější. Je evidentní, že jakákoliv nepřesnost (herecká či temporytmická) může vyznění inscenace podstatně změnit. Při přehlídkovém představení v Karlíně však skoro vše vyšlo na jedničku. Přejme souboru, aby tomu tak bylo vždycky.

Dvě inscenace letošní Karlínské Třísky 2003 byly určeny dětem a tudíž usilovaly o postup na rakovnickou Popelku. Obě čerpaly z autorské dílny svých souborů a obě využívaly principu tzv. divadla na divadle. **Luděk Horký** napsal pro svůj **Dětský dramatický soubor Ty-já-tr** hudební kriminální případ s názvem **Pohádková detektivka aneb To jsem z toho jelen.** Textová předloha využívá motivy některých známých klasických pohádek. Do tohoto světa pohádek se dostává slavný detektiv Holmes se svým přítelem doktorem Watsonem a s urputností sobě vlastní řeší záhady pohádkového propletence. Zpočátku nám inscenace připravila nepochybně skvělý zážitek. Byli jsme svědky přesného načasování gagů, vypointovaných situací, skvělého hudebního provedení a choreografie, která povyšovala celý hudební plán. Postupně se však obrovské nasazení vytrácelo, inscenace se stávala monotónní a zdlouhavou, čemuž nepomáhalo ani komplikované rozplétání jednotlivých pohádkových příběhů, které je přítomno již v samotné předloze a režie tento nedostatek nedokázala překlenout (např. situace kolem Princezny Lady, kde se pouze ilustruje). Je to škoda, protože inscenace, i díky výborné herecké partě, má neoddiskutovatelně na víc.

Na stejném inscenačním klíči, kde je hravost povýšena na princip divadelního jazyka a tematizuje se, je založena i inscenace souboru **De Facto Mimo Jihlava Modrej drahokamen anóbrž zelená Gizela a mrkvajzníci**. Inscenace autorů **Markéty Ketnerové a Martina Koláře**, která čerpá z jednoduchého původního příběhu, je postavená na vynalézavé zmíněné hravosti, představivosti a pěti hereckých osobnostech. Vše na jevišti má svůj osobitý styl, čistotu. Vše do sebe brilantně zapadá a vše, až na pár okamžiků, kde na chvíli uvadne nasazené tempo (situace kolem Ledové hory a Velryby) spěje ke zdárnému konci. Stálo by za to také režijně lépe akcentovat závěrečné znovusetkání hlavních hrdinů –

Malého a Velkého Jardy. Za zmínku stojí i skvěle zvolené loutky z válečků na těsto a v přesné nadsázce vedený hudební plán.

Obě dětská představení velmi potěšila a lze bez nadsázky říci, že patří k tomu nejlepšímu, co je možno v této oblasti amatérského divadla poslední dobou vidět. Protože znám kontext národní přehlídky Popelka Rakovník, odvážím se dokonce tvrdit, že by obě inscenace na posledním ročníku Popelky zazářily. Z důvodu malého počtu soutěžních představení porota Karlínské Třísky 2003 nemohla nominovat, takže na 1. místě doporučila do Rakovníku soubor De Facto Mimo Jihlava a na 2. místě DDS Ty-já-tr Praha.

A ještě několik slov k hlavní soutěžní části Karlínské Třísky 2003. Je jasné, že redukce počtu soutěžních představení oproti letům minulým přehlídce jen a jen prospěla. Vcelku reprezentativní vzorek inscenací znovu dokázal, že pražské soubory nemají v tvrdé konkurenci na růžích ustláno a chtějí-li získat větší okruh diváků, či na sebe jakýmkoli způsobem v dobrém upozornit, musí si najít svůj osobitý a originální způsob divadelního vyjadřování. Tuto pražskou nezbytnost dokumentovala prakticky všechna soutěžní představení, byť dvě z nich byla mimopražská. Je také jasné, že pouze osobitý způsob vyjadřování není samospasitelný. K tomuto úsilí je třeba přidat i divadelní řemeslo a imaginaci a v těchto oblastech ještě cítíme značné rezervy. To nepopírá na počátku zmíněnou sympatickou a takřka nezbytnou cestu za tzv. současným divadlem.

Nezbývá mi, než opět poděkovat výtečnému domácímu souboru DIVADLA (bez záruky) PRAHA, které se rozhodující měrou podílelo nejen na bezchybném zázemí vystupujících souborů, ale i na příjemném prostředí celého víkendu. Odborná porota, která pracovala ve složení Kateřina Fixová, Miroslav Pokorný a Milan Schejbal na závěr nominovala na národní přehlídku činoherního a hudebního divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč 2003 Divadlo Kámen s inscenací Karkulka, na prvním místě doporučila inscenaci Proměna Divadla Luna Stochov a na druhém místě inscenaci Mumraj v zimní krajině Amatérského divadla Esence.

Milan Schejbal

SEDMADVACÁTÝ WINTRŮV RAKOVNÍK

Snaha o zachycení obrazu dnešního světa na jevišti (především u vyspělejších amatérských souborů) se plně potvrdila i na středočeské amatérské přehlídce činoherního divadla Wintrův Rakovník 2003. V podstatě by se zde dalo napsat totéž jako o přehlídce Karlínská Tříska 2003 s tím rozdílem, že ve středočeském regionu je přece jen z hlediska jeho charakteru více souborů, které plní, jistě také záslužnou, osvětovou funkci ochotnického divadla. Dokazuje to již dramaturgická skladba letošního ročníku. Soubory ve svém usilování nejenže hledají kvalitní texty světové i české dramatiky, ale dokonce se pouštějí do vlastní dramatické tvorby, což je rys nanejvýš pozitivní a hodný ocenění, zvláště když si uvědomíme, že z osmi uvedených inscenací se více než třetina může pyšnit scénářem z vlastní dílny. Míním tím texty Ladislava Langra Královraní, Jaroslava Kodeše Děvčata aneb Krvavá suita a především Lupince a Co. Hotel Infercontinental – a to i přesto, že je posledně jmenovaná předloha mnohem více než předešlé dvě spojená přímo pupeční šňůrou s autorským usilováním celého souboru, včetně složky herecké. Původnost lze v dobrém přičíst také Josefu Pšeničkovi jako dramatizátorovi Daňkových hříček Záskok pro Sissi a Jeden den Velkokněžny, spojených do jedné inscenace s názvem Nástup dam. Oldřich Daněk figuruje také jako autor textu – spolu s Antonínem Přidalem – u další inscenace, tentokrát s názvem Malé noční hry (Přidal: Sen ve třech, Daněk: Zdaleka ne tak ošklivá…, Přidal: Pěnice s loutnou). Velmi zajímavou a v amatérském divadle objevnou dramaturgickou volbou se blýsklo Divadlo Luna ze Stochova, když – vedle původně loutkové hry Marie Litošové a Milana Pokorného Cesta do Betléma – uvedlo na jeviště Hrdinu západu, textovou předlohu irského dramatika přelomu 19.

Divadelní sdružení Tyl Bakov nad Jizerou / Carlo Goldoni: Poprask na laguně. Foto: Jaroslav Redl.

a 20. století Johna Millingtona Syngeho. Současné české divadlo, zejména profesionální, objevuje či znovuobjevuje drsnou irskou dramatiku a to právě z důvodu rozkolísanosti či dokonce převrácenosti hodnot v současném světě. V této souvislosti mi dovolte poznámku, která se vztahuje ke stochovskému souboru: náročnost jejich dramaturgického směřování, které lze bezděčně vystopovat několik posledních let, je v amatérském hnutí nebývale odvážná a příkladná. A tak jediným textem, který lze označit jako klasický, zůstává v kontextu rakovnické přehlídky Goldoniho výtečná komedie Poprask na laguně. Z tohoto prostého dramaturgického výčtu je jasně patrné, kudy že směřuje uvažování vyspělejších souborů v úsilí o zachycení současného obrazu světa.

Samotná jevištní realizace mnohdy nesporně zajímavých titulů již – upřímně řečeno – tolik optimismu nepřinesla.

Jistě lze chápat upřímnou snahu ochotníků **Divadelního sdružení Tyl z Bakova nad Jizerou** pobavit „své“ diváky jednou z nejúspěšnějších komedií **Carla Goldoniho Poprask na laguně**. Důvěra režie v pouhé převyprávění příběhu bez větších ambicí posunula celkové vyznění inscenace do pouhé reprodukce textové předlohy. Mnohé situace byly pouze naznačeny, ale již nedotaženy, často vázla jevištní spolupráce mezi partnery, což je choulostivé zvláště v komediálním žánru. Sympatické bylo, že se aktéři vyvarovali vnějškových znaků tzv. italského temperamentu, v drtivé většině zůstali v přijatelné přirozené poloze. To však samo o sobě nestačí, neboť v takovéto komedii je nutné režijně nastavit určitou hereckou stylotvornou rovinu. Kudy by se tato rovina mohla ubírat naznačil nejvýrazněji Miloslav Masopust v roli Titta-Nane.

Podobně dopadla, dle našeho názoru, rovněž inscenace **Divadelního spolku Svatopluk z Benešova Nástup dam** autora **Oldřicha Daňka**

DS Svatopluk Benešov / Oldřich Daněk, Josef Pšenička: Nástup dam. Foto: Jaroslav Redl.

Divadlo Luna Stochov / Marie Litošová, Milan Pokorný: Cesta do Betléma aneb Putování tří králů aneb Jak to určitě nebylo. Foto: Jaroslav Redl.

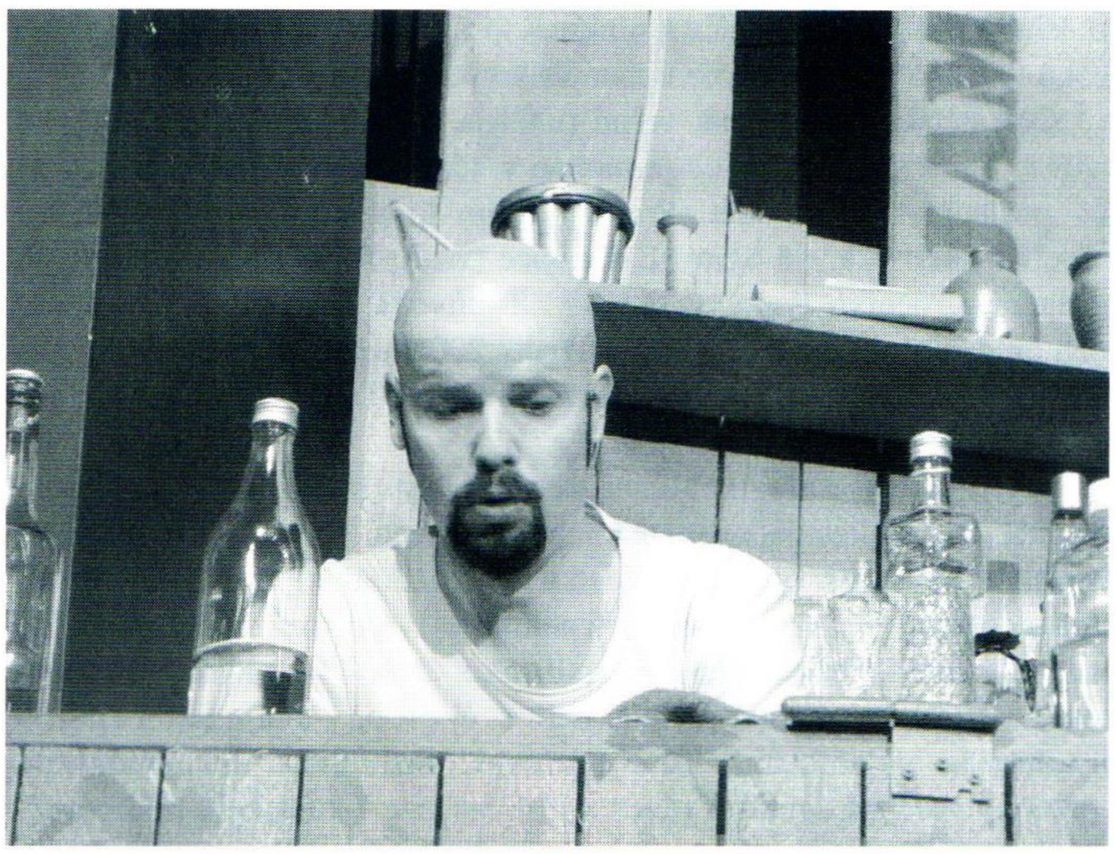

Divadlo Luna Stochov / John Millington Synge: Hrdina západu. Foto: Jaroslav Redl.

a dramatizátora i režiséra **Josefa Pšeničky**, i když zde lze vystopovat vyšší divadelní ambice. Ulpění na vykreslení charakterů jednotlivých postav obou příběhů na úkor celkového tematického vyznění však způsobilo spolu s jednotvárným temporytmem rozpačitý výsledný tvar. Ve většině případů se, bohužel, hraje pouze slovo, text. Situace nejsou režií až na výjimky důsledně vybudovány, o postavách se nedozvíme nic víc než to, co o sobě samy řeknou. Nesdělí nám tudíž ony „daňkovsky" zajímavé motivace svých činů. Takže např. míso vyrovnaného a neustále se proměňujícího „souboje" dvou silných ženských osobností jsme svědky pouhé společenské návštěvy a s tím spojené konverzace jedné dámy u druhé (Záskok pro Sissi). I v druhé části představení jsme postrádali jasně motivované jednání dramatických postav, herectví postrádalo komentář, nadhled (s čestnou výjimkou Petra Konvalinky v roli Čokogolova).

O krok dále se nám jevil sympatický soubor **Divadýlko na dlani z Mladé Boleslavi**, který pro svou inscenaci s názvem **Malé noční hry** využil texty autorů **Antonína Přidala** (Sen ve třech, Pěnice s loutnou) a **Oldřicha Daňka** (čtvrtý příběh ze hry Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo). V inscenaci lze vystopovat tvůrčí invenci, soubor má zajímavé herecké osobnosti, umí pracovat s atmosférou (výtečné svícení), nezapře jistou divadelní poučenost. A přece se mu nepodařilo dostatečně ozřejmit základní záměr inscenace, její smysl. Sdělit nám, proč došlo ke spojení právě těchto tří textů do jednoho večera. Předností obou autorů je práce se slovem a naopak jejich problémem je nedostatek dramatičnosti. Režii se tento problém nepodařilo vyřešit, možná právě proto, že autorům až příliš uvěřila. Nejlépe z tohoto pohledu dopadla závěrečná část – Pěnice s loutnou – kde se soubor pokusil o jistý osobitý vklad a kde herectví všech tří protagonistů bylo asi nejblíže plnohodnotnému jevištnímu tvaru.

Neujasněností ústředního tématu trpí i původní hra **Ladislava Langra Královraní**, kterou uvedl na jevišti **Divadelní spolek Jiří Poděbrady** v autorově režii. Předloha i samotná inscenace působí velmi ambiciózním dojmem. Historická freska z období bezprostředně po smrti českého krále Jiřího z Poděbrad v nebývalé šíři motivů a postav zachycuje mocenský boj o českou korunu se všemi průvodními jevy k takovému boji patřícími. Ústřední postavou klání je Johana z Rožmitálu, královna vdova, která usiluje o zachování svého vlivu na moc. A právě neujasněnost a nejednoznačnost jejího počínání vyvolává v textu i samotné inscenaci řadu otazníků. Není zcela zřejmé, zda je natolik silnou osobností, aby si svůj vliv zasloužila, nebo je-li především milující matka a pak politička, anebo touží-li po vládě za každou cenu. Toto nedůsledně vytčené ústřední téma problematizuje pak některé motivy, jejichž funkce není zřejmá. Např. celý příběh Alžběty by vydal na samostatnou hru (jistě zajímavou), ale z hlediska královny Johany může působit nadbytečně a tak podobně. Díky tomu se tento projekt – spolu s nepřiměřenými výrazovými hereckými prostředky vzhledem k hracímu prostoru a neujasněnou hierarchizací akcentů příběhu – stal pouhým exkurzem do jistého období české historie, což je bezesporu velká škoda.

DS Tyl Rakovník / Jaroslav Kodeš na motivy F.G. Lorcy: Děvčata aneb Krvavá suita. Foto: Jaroslav Redl.

Hned dvěma představeními se zúčastnilo letošní přehlídky **Divadlo Luna Stochov.** Uvedení hříčky **Cesta do Betléma aneb Putování tří králů aneb Jak to určitě nebylo**, původně loutkové hry autorů **Marie Litošové** a **Milana Pokorného**, můžeme chápat jako jisté „odskočení si" od základního směřování tohoto souboru spojeného s náročnou dramaturgií. Jistě lze pochopit, že soubor si někdy prostě musí divadelně „zařádit". Velmi dobře to věděli i režiséři inscenace Šárka Vyskočilová a Milan Pokorný a zpočátku jeviště zaplnil inteligentní humor a fantazie a nevadilo ani v nejmenším zcela prázdné jeviště. Jevištní vynalézavost jasně formulovaného

stylu se však postupně z inscenace vytrácela a byla nahrazena prostředky typu „ber kde ber“ (Berta: Byla jsem v Bille apod.), které zdaleka neodpovídají počáteční kvalitě (výstup krále Heroda aj.). Příjemným kontrapunktem pak působily výstupy tří Andílků. Je prostě velká škoda, že stochovští nedokázali výtečně nastartovanou inscenaci dovést až do finále.

Druhá soutěžní inscenace **Divadla Luna Stochov**, **Syngeho Hrdina západu**, již zmiňované základní směřování tohoto souboru plně podtrhuje. Výtečná a mnohovrstevnatá hra irského klasika obsahuje neobvyklé, překvapující a nečekané motivy, často drsného kalibru, které však nepostrádají ve svém nitru hluboký lidský rozměr. Vše rozhýbe příchod hlavní postavy, Kristy Mahona, ze kterého obyvatelé zapadlé irské vesničky udělají svého hrdinu a když zjistí, že se mýlili, zřeknou se ho. Hra je však mnohem hlubší. Mimo jiné příchod hlavního představitele způsobí prohlédnutí a uvědomění si lásky Peggeen Flahertyové (přesvědčivá Daniela Šteruská). Režii (Kateřina Baranowska) se však nepodařilo plně rozkrýt všechny významy, které předloha nabízí a to, bohužel, i ve vztahu zmíněné ústřední dvojice. Soustředila se spíše na osud Vdovy Quinové, čímž celkové téma předlohy značně oslabila. Rovněž roztříštěnost hereckých výrazových prostředků přispěla k nejednoznačnému vyznění celkového tvaru inscenace. Výrazným počinem a inspirací pak bylo scénografické řešení. Pouze fakt, že scénografie je předmětem profesionální činnosti Kateřiny Baranowske, zabránil tuto výtvarnici ocenit, byť by si to plně zasloužila.

A dostáváme se ke dvěma vrcholům letošního Wintrova Rakovníka. Domácí **Divadelní spolek Tyl Rakovník** přinesl na divadelní prkna původní hru „šitou“ na dámskou část souboru, autora a režiséra v jedné osobě – **Jaroslava Kodeše – Děvčata aneb Krvavá suita**. Předloha se vědomě hlásí k inspiraci dílem světově uznávaného španělského dramatika Federica Garcia Lorcy a využívá několika motivů jeho her k vytvoření základní dramatické situace: skupina baletek nacvičuje inscenaci Yerma. Autor J. Kodeš nastavuje jakýsi model uzavřené ženské společnosti (taneční skupiny), v níž se odehrávají malá i velká dramata jejích členek. Přestože text odkazuje spíše k tomu, že prvotním, co autora zajímalo, bylo modelové téma rozporu mezi kariérou a soukromým životem mladých dívek, inscenace pak naštěstí preferuje především příběh o boji o jednu hlavní roli a jednoho muže. Díky realizovanému příběhu se tak téma stejně prosazuje. Zbývá tedy, a to je asi hlavní výtka k inscenaci, dočistit inscenaci od zbytků onoho původního modelu a posílit linku příběhu a jeho vzrůstající napětí a to především dokreslením vztahů každé z děvčat vůči onomu jednomu muži. Velmi důležité a zcela jistě účinné by mělo být také zdůraznění vzrůstající nervozity v souvislosti s blížící se premiérou. To by pomohlo nahradit původní nepravděpodobnou modelovou okolnost „uzavřeného domu“. Vše ostatní – scéna, kostýmy, svícení, choreografie a především herecké ztvárnění (tři herecké ceny) – je na vynikající úrovni.

Zcela jiné divadelní postupy využívá **Divadlo V.A.D. Kladno** při realizaci hry **Hotel Infercontinental** pod autorskou značkou **Lupinec a Co**. Slovo „autorský“ je zde zcela na místě, neboť prosakuje do všech složek inscenace, včetně složky herecké. Inscenace je složena ze tří krátkých skečů a jedné delší sekvence a společným jmenovatelem všech částí je absurdní střet lidského světa s nadpřirozenými bytostmi. Tento střet je pak nahlížen – jak jinak u toho souboru – optikou originálního humoru a vyvolává nepřeberné množství gagů, paradoxů a nečekaných spojení. Síla nápaditých situací byla ve většině případů umocněna i čistotou a jednoduchostí zvolených výrazových prostředků. Důležitou součástí takto strukturované inscenace jsou pointy a to jak jednotlivých gagů (ty se dařily takřka bezezbytku), tak uzavřených celků. Zde se jevila nejzdařilejší a nejpůsobivější pointa v části „Polednice“, byla opravdu nečekaná, naopak u „Vodníka“ nebyla – díky tomu, že se odehrávala mimo scénu – tak jednoznačná a šokující a v části „Upír“ byla rozmělněna zbytečným vysvětlováním. Nejsložitějším partem je samotný „Hotel Infercontinental“, kde je potřeba většího úsilí udržet diváka při věci a v napětí na nepoměrně větším jevištním celku. Je ke cti souboru, že se mu to až na několik drobných míst, kde upadá pozornost, v zásadě daří. Divadlo V.A.D. evidentně ví, co a jak chce a směřuje mílovými kroky k vybudování jedinečné divadelní poetiky, jež by ho mohla zařadit mezi špičkové amatérské soubory tohoto typu v celé České republice.

DS Jiří Poděbrady / Ladislav Langr: Královraní. Foto: Jaroslav Redl.

Je jisté, že letošní přehlídka amatérských divadelních souborů Wintrův Rakovník 2003 měla mnoho společného s tou loňskou. Mám na mysli především pokračující hledání obrazu současného světa na divadle. I když letošní ročník nenabídl tolik špičkových inscenací jako loňský, rozhodně nemůžeme mluvit o výrazném kvalitativním propadu. Je patrné, že dochází k určitému nadechnutí a věřím, že příští ročník loni nastartovaný trend potvrdí výrazněji než letos. I přes toto „nadechnutí“ rakovnická přehlídka přinesla dvě inscenace na vysoké amatérské úrovni, kterým ze srdce přeji úspěchy i na dalších kláních.

Je už skoro nošením dříví do lesa mluvit o tradičně vynikajícím prostředí Tylova divadla a přátelské atmosféře, kterou tvoří členové místního souboru, ale nemohu si pomoci, je to tak.

A konečně, odborná porota, která pracovala ve složení Kateřina Fixová, Romana Tůmová, Karel Semerád a Milan Schejbal, nominovala na národní přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč 2003 Divadlo V.A.D. Kladno s inscenací Hotel Infercontinental autorů Lupinec a Co. a na prvním místě doporučila Divadelní spolek Tyl Rakovník s inscenací hry Jaroslava Kodeše Děvčata aneb Krvavá suita.

Milan Schejbal

Divadlo V.A.D. Kladno / Lupinec & co.: Hotel Infercontinental. Foto: Jaroslav Redl.

DAČICKÉ KEJKLOVÁNÍ 2003

Je tomu právě 820 let, co město Dačice vstoupilo do historie zemí Koruny české záznamem v Želivské kronice.

Je tomu právě 160 let, co město Dačice, ležící na jižním okraji Srdce Evropy vstoupilo do historie světa, neboť právě tehdy přestalo Jakuba Kryštofa Rada bavit odsekávat z homole cukru štěpinky do kávy a vynalezl cukr kostkový.

Je tomu právě 3 roky, co byla v Dačicích spuštěna Jihočeská přehlídka amatérského divadla DAČICKÉ KEJKLOVÁNÍ.

Letošní divadelní festival byl pro vyhlašovatele náročný, neboť asiatská chřipka virovým srpem skosila domorodé obyvatelstvo kulturního střediska, a jen šéf Oto Tesař a jeho muž pro všechno jakž takž stáli na nohou. Že nikdo nic nepoznal a nenastaly problémy, byla zásluha domácího souboru TYL. Byť sám do soutěže vstupoval, poskytoval ostatním pěti souborům, divákům a pozorovatelům veškerý servis. Lektorský sbor: Marie Kotisová, Milan Schejbal, Vladimír Zajíc. Tolik úvodem, a teď krok za krokem, jak si jednotlivá představení vyšlapovala po prknech jeviště, stojícího nad patrovými hlubokými sklepy, v nichž se kdysi bez problémů s odvětráváním a vlhkostí skladoval cukr a sůl.

DS Prácheňská scéna Písek – F. Kožík: NOCI NA ZVÍKOVĚ. Příběh autor kdysi napsal přímo pro písecký soubor, a inscenace, původně připravená na nádvoří zvíkovského hradu, kde se běžně hraje, utrpěla přenosem do komorního prostředí divadelního sálu, ale jak pravili tvůrci: *prostě jsme si to chtěli zkusit*. Nuže, gestika, mizanscény, dikce, průběh situací, tlusté obtažení primárních rysů postav (kladný – záporný), prostě vše bylo komponováno na velké nádvoří. Pouhým přenosem bez úprav šla tudíž z jeviště do hlediště zpráva poněkud zašumlovaná a často nelogická (mizanscény), tedy v důsledku nejasná, jakéže mají postavy vztahy. Inu toto lze přijmout, jiná věc je však temporytmus, který se v interiéru oproti exteriéru zase až tak lišit nemůže – byl velmi pomalý, zvolna tekoucí. Dokladem, že i inscenace mohla být zajímavá, byla role Kunhuty, manželky Václava I., s jejímž nástupem jsme měli možnost vidět zcela jinou hru. Představitelka Kunhuty změnila temporytmus partnerů i jejich projev, takže motivace a následně smysl situace byly čitelné a divadelní. Škoda, že jí byl vyměřen jen krátký čas.

DS TYL Dačice – Z. Egressy: PORTUGÁLIE. Ryze současnou tragikomedii o nenaplněných snech, nebo o schopnosti vůbec své sny uchopit a dovést do cíle – ne proto, aby skončily, ale aby se od jejich završení mohli hrdinové odrazit do dalšího života – dačičtí vyložili a na jevišti rozžili po smyslu a významu s jasnými postoji. Přehlídkové představení bylo pro různé nemoce teprve premiérou, takže byla poznatelná jemná hranice, kdy první dvě třetiny byly divadelně čistě artikulovány, ale poslední třetina občas zakolísala především v pointování situací a v důrazech. Hraje se v jednoduché scéně označující prostředí konkrétními rekvizitami a mobiliářem, avšak nelpí se na popisné doslovnosti, tudíž scénografie bezproblémově umožňuje realizaci interiéru i exteriéru. PORTUGÁLIE jako pojem a jeho smysl je cestou, snem, člověčinou, je bytím a sebeúctou, ne jen zeměpisným místem. To platí i přesto, že spoušťovým momentem je zastávka hrdiny na skutečné cestě kamsi na konec světa, kde, jak tvrdí, už není nic, než nekonečné moře, u kterého se tak lehce medituje, a které odplaví veškeré problémy. Jako verbální argument o správnosti rozhodnutí opustit rodinné zázemí je použit osud Gauguina. To je však pikantní autorský vtip, neboť hrdina se má k postimpresionistovi jako hora k myši, nicméně jeho příjezd do vesnice způsobí, že sny místních obyvatel jsou náhle zbaveny závoje všednosti. Každý má sny: někdo na ně rezignoval, a jen na ně vzpomíná; někdo se za pseudosen schovává, aby vypadal lépe; další si není jist jakou podobu jeho sen má; hrdinka Mašle na své snění o partnerovi duchovně umírá; a jedině bývalý policista Řepa svůj sen o spravedlnosti, byť prosazované silou neboť je starozákonně přímočará, naplní, a odchází do vězení očištěn. Herecké výkony jsou celkem vyrovnané, jednání vychází z nitra hereckých postav, a dramatické osoby navazují vztahy na základě motivů sdělovaných procesem, kterého jsou diváci účastni. O premiéře byla PORTUGÁLIE prostě zhmotnělým divadelním snem dačických.

DS J.K. TYL při JČE a.s. České Budějovice – I. Fišer, J. Císler, I. Pěšík: ZÍTRA TOUHLE DOBOU. Hra určená kdysi pro Satirické divadlo Večerní Brno coby kritika na poměry v pop music, používá jako východisko postavu Dalibora, na kterého se přilepí promotoři a stvoří z něho hudební idol, bez ohledu na to, že Dalibor z Kozojed (ve skutečnosti sudič a „tunelář" své doby) neumí vůbec hrát. Toto téma je stále platné, zrovna tak jako motivy udavačů, příživníků, převlékačů kabátů a muzikantských Lidušek. Jde jen o to, jak tuto story v dnešním společenském milieu pojednat, na co dát důraz, a v jakém žánru výsměch módním i politickým trendům realizovat. Budějovičtí s přehledem prokázali schopnost zvládnout zpěvní party – sborové i sólové. Mají též celkem napadnutou, ale nedotaženou a ne zcela využívanou scénu. Hlavní problém inscenace však bylo žánrové rozostření, neboť jednotlivé situace a postavy v nich se pohybovaly v rozličné komediální stylizaci (od konverzačky až po grotesku), nejspíše jak zrovna koho napadlo, nebo spíše jak kdo co zvládl. To se týkalo i některých výstupů choreografických, kdy vedle příjemně parodické roviny současné devalvace muzikálů, stála smrtelně vážně provedená čísla, takže smysl komiky upadl na bradu. Bohužel žánrová rozprostřenost nevytvořila novou kvalitu, ale spíše rozhodila klíč, jak představení vnímat, což platí i pro závěrečný posun do současna, včetně provařené aktualizace zvonění klíči.

DS VLTAVAN Týn nad Vltavou – B. Hrabal: OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY. Scéna Luďka Švehly nabídla týneckým prostory vertikální i horizontální pro rozehrání příběhu Miloše Hrmy, záškoláka na výpravčího stanice. Její otevřená frontální podoba (jako by sejmutá přední stěna stanice, takže vidíme dovnitř) šla naproti tématu obnažení nitra hrdiny v tlaku osobního i společenského traumatu doby. Problém nebyl ani tak v artikulaci příběhu samého, i když znalost novely či filmu byla divákům ku prospěchu co se nuancí týče, ale v tom, že linie jevištního vyprávění upřednostňovala proces dospívání jako sexuálního dozrávání. Nic proti tomu, ale ve vypjatém, hraničním časoprostoru končící války, musí být stejně silná, a možná ještě silnější, linie rozhodování co hrdina učiní. Váhání, strach, nadšení, obavy, vědomí možnosti ztráty života i lásky, a nakonec rozhodnutí, které – podpořeno zralostí fyzického vztahu – učiní z mládence Miloše chlapa Miloše, který platí životem, aby bylo možno důstojně žít. Přes absenci těchto motivů (odboj proti Němcům byl přijímán automaticky) byla inscenace divákům předkládána s pokorou a vyznačovala se jistou důstojností, ovšem rozdíly v hereckých výkonech, dané jak životní tak divadelní zkušeností, se nutně promítly do vyznění celku.

DS ČELAKOVSKÝ Strakonice – J. Duda: ÚTĚKY. Mladý soubor, někteří stáli poprvé na prknech světa, a též první režie Václava Slanaře. Byť jevištně byly postoje interpretů k tématu oslabené (ne vždy jasně dané) a vztahy postav mezi sebou nebyly důsledně propracované, byť inscenace vycházela z textu nepříliš zdařilého, nevyzněla do prázdna. Útěky se hlásí ke cool dramatice (příliš expresiv a dějově i jevištně nezdůvodněných schválností) a zabývají se prázdnotou života jisté části mladé generace – neschopné naplnit ho bez ohledu na sociální zázemí – což je samozřejmě doprovázeno, přesněji řečeno prezentováno přes násilí, drogy, alkohol, et cetera. Tento pohled přijali mladí ze Strakonic za svůj, a inscenace má být (a chvilkami i je) výkřikem, protestem, upozorněním, že cosi ve státě dánském není v pořádku. Neobviňují nikoho, ale snaží se oslovit vrstevníky stejně jako starší generaci. Upřímnost při prezentaci pokleslého způsobu života, byť občas natvrdo (jak ze života a ne o životě), nikdy nevedla k samoúčelnému předvádění se, takže, přes jisté divadelní škobrtání, a občasné divácké divení se co se to děje, lze tento první opus mladých přijmout se stejnou mírou otevřenosti, s jakou jej předkládají.

DS TÁBOR – Molière: LAKOMEC. Inscenaci určovala scénografie, která umožňovala pouze frontální postávání a přecházení od portálu k portálu, a navíc, nečekaně, se Lakomec odehrával pouze a výhradně v exteriéru. Což o to, kdyby bylo zdůvodněno, proč nikdo nesmí do domu vstoupit, co tam Lakomec hlídá, etc., mohla by možná nastat zajímavá interpretace skrblictví, ale takto táborští občas jednali alogicky vůči situacím. Zdá se, a rozhovor se souborem to do značné míry prokázal, že tato inscenace je benefiční záležitost pro dva seniory, střídající se v hlavní roli. Každopádně temporytmus byl pomalý až volný – výjimkou byla Frosina E. Hurtikové – a jestli se co v textu řešilo, tak pouze harpagonství Harpagona, ale ani náhodou vztah jeho dětí k penězům, k otci, k sobě, ke světu, a tak dále. Navíc nebylo šťastné atakování publika, kdože to ukradl peníze. Oproti předchozí Maryše je tato inscenace táborských krok stranou, a doufejme, že zase ukročí zpět.

Tím skončilo letošní Kejklování kolem kostky cukru v Dačických sálech.

Vladimír Zajíc

DRAMATURGICKY OBJEVNÉ HORAŽĎOVICE

Pořadatelé letošní jubilejní 20. Západočeské oblastní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla (Kulturní středisko v Horažďovicích, Svaz českých divadelních ochotníků a Divadelní studio D3 Karlovy Vary) mohou být spokojeni. Z pěti uvedených inscenací byly dvě premiérami na amatérských jevištích, jedna dokonce českou premiérou, jedna zaujala velmi zajímavou dramaturgickou úpravou. Ve většině souborů se mládí snoubilo s divadelní zkušeností, přičemž jedna debutantka si odnesla Cenu za herecký výkon. Dvě inscenace lze označit za slušné, dvě za velmi dobré, pouze v jednom případě se inscenátoři dopustili fatálních omylů. Znalci poměrů litovali odřeknutí šesté inscenace (plzeňské Propadlo a jejich Ryba ve čtyřech) a tvrdili, že by určitě také nezklamala. Kdo ví?! Přehlídku zahajoval a ukončoval staronový starosta Václav Trčka k neuvěření podobný TGM. Mimochodem městu velí už čtvrté volební období. Nezklamala ředitelka KS paní Libuška Mužíková a její částečně rodinný tým, kteří dokázali přehlídce vtisknout lidský rozměr.

Jako první se představilo **Divadlo bez zákulisí Sokolov** s inscenací finského autora **Benghta Ahlforse Popel a pálenka,** uvedené amatéry poprvé. Režie Bohumil Gondík, hlavní roli Věry, vdovy po plukovníkovi, ztvárnila Jarka Nikodémová. Obratně napsaná komedie s dobrým syžetem o velmi svérázné a rozhodně nekonvenční čerstvé vdově má jedno úskalí, totiž velmi řídké situace. Režisér a dramaturg v jedné osobě hru razantně seškrtal na dominantní téma hlavní postavy. Ze situací, v nichž vystupují ostatní postavy hry, ponechal pouze ty podstatné pro pochopení motivace jednání a charakteru paní plukovníkové. Úpravu je třeba pochválit. Je jasné, že alfou a omegou inscenace je hlavní figura. J. Nikodémová ji hraje pouze v jakési obecné poloze. Chybí jí na jedné straně citlivost, na druhé větší odvázanost do crazy komedie. Jednostrunnost je problémem i dalších postav např. dcery (ubrečená citlivka je ve skutečnosti také pěkná potvora). Neplatí to pro bývalou snachu Ester, kterou vidíme jak v situacích, v nichž má navrch, tak v těch, kdy se jí spád věcí vymkne. Herecký výkon Lucie Tousecké byl po právu oceněn. To, co platí pro pojetí většiny postav hry, platí i pro scénu a kostýmy. Jsou uměřené, neosobní, málo vypovídají o charakteru Věry.

Divadlo Dialog Plzeň uvedlo v české premiéře hru belgického autora **Feliciena Marceaua Drobeček.** Komedie těžící především ze slovní komiky staví na hlavu dvě společenská klišé. Ženy zde pracují a vydělávají, muži se starají o domácnost včetně malého drobečka a, byť nepracují, jsou spokojení. Z klidu je nevyvede ani inspektor práce, který jejich domácnost navštíví, protože nevěří, že může fungovat, neboť to by byl přece úpadek společnosti. Režisérka Kamila Komorousová připsala roli Franty představujícího hodiny, škrtla inspektorovi jeho dlouhý úvodní monolog, který hru startuje. Inscenaci rozfázovala předěly ve stylu filmových grotesek, s živým piánem. To funguje především, když postavy jednají mimoslovně. Mohla se opřít o osobité a vyspělé herectví zejména představitelů mužské části domácnosti (Ivo Hýbl jako Evžen, Karel Luft jako syn Raul a Míra Elgr jako zeť Fernand). Ve své existenci na scéně jsou přirození a nikdy nevypadnou z kontaktu. K dokonalosti to dovedl zvláště Míra Elgr (herecká cena). Inscenace má dva problémy. Stylem herectví se vymyká inspektor stylizovaný do komické nadsázky. Prý to režisérka tak nezamýšlela a původní představitel naplňoval její představu lépe. Určitě účinnější by bylo využití cimrmanovské vážnosti. Hra pracuje s dějovými a situačními stereotypy. Ne vždy se Plzeňským podařilo je ozvláštnit a nabídnout tak divákovi větší pestrost prostředků.

Další plzeňské divadlo **Propadlo** nabídlo **Kratochvilnou historii** významného regionálního historika **dr. Václava Kuchyňky** v režii plzeňského profesionálního herce Jiřího Samka. Sled šesti didaktických historek, autorem označených jako „historie o lásce, cti a zradě", byl poprvé a možná také naposled z plzeňského muzea přenesen na jeviště. Nevalné verše, podivné kostýmy, rozptyl stylů a žánrů od pseudogotiky po drdovské peklo s velmi podivným ponaučením pro diváka, neboť často zvítězil udavač. Na milost lze snad vzít poslední dvě historky, zejména tu, jak mlynářka vyzrála na nevěrného muže. Byl to omyl ve všech složkách. Škoda, že se soubor nemohl rehabilitovat Rybou ve čtyřech.

Třetím plzeňským souborem na přehlídce bylo **Divadlo My.** Jejich variace Obchodníka s deštěm N.R. Nasche v režii Renaty Vordové byla uvedena pod názvem **Něco o dešti**. Jako dramaturg je uveden soubor. Jako téma zvolil Lízu Curryovou a její hledání rovnováhy, tj. štěstí. Škrtal k tématu (mj. škrtl postavu komisaře a jeho dialogy s Phillem, Líziny monology typu, jak byla u příbuzných, kteří se ji snažili provdat) a lze říci, že dobře a zajímavě. V inscenaci na jedné straně stojí stroze racionální Jonáš a na opačné straně trochu plochý, potlumený otec a mladší temperamentní bratr Jim. Mezi nimi stojí Líza (Petra Kosová). Když přijde Starrbuck, který kašle na realitu a žije sny, Líza ztratí svou jistotu „muže" a poruší se její ochranná slupka. Inscenace je silná všude tam, kde vsadí na předmětné jednání jako gradaci sdělení, na znak. Vrcholem je určitě scéna sbližování Lízy a Starrbucka. Oba mají v ruce, a pozvolna oloupávají, cibuli, posléze jednu zahodí a zahryznou se do té druhé. Zajímavým prvkem je také paralelní děj a využívání jemné jakoby decentní mimiky a gestiky v hereckých akcích. Scéna má podobu tyčové konstrukce ve tvaru stanu, na níž jsou zavěšeny různé předměty, s nimiž se hraje. Problémem jsou dvě situace, jež jsou vyloženy mimo logiku. Když se poprvé objeví Starrbuck, je Líza trochu rozechvělá. Proč by však měla být, její racionálně uvažující mozek ví, že je podvodník. Líza se tak ochuzuje o pozdější dramatický oblouk. Druhou takovou situací, je, když se Líza podle otcova návodu pokusí svést Philla. Svádění však vyústí do čisté agrese vůči němu. I přes tyto výhrady a nevyrovnané herecké výkony jde nesporně o zajímavou a inspirativní inscenaci. Získala dvě ceny (za režii a postavu Lízy) a byla doporučena na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč.

Divadelní studio D 3 Karlovy Vary / Karel Tachovský: Mor. Foto: Ludmila Čaňková.

Poslední inscenací, která se ukázala jako nejlepší, neboť byla vyrovnaná ve všech složkách, byl **Mor** (**Karel Tachovský**) karlovarského **Studia D3**. Hra byla inscenována jednou (brněnské Divadlo bří Mrštíků, sezóna 1988/89), takže šlo opět o premiéru na amatérském jevišti. Tachovský jí dal podtitul Boccaciovské variace. Podobně jako v Dekameronu jde o rámcový příběh šesti dívek

(u Boccacia sedmi) a tří mladíků, kteří utekli před epidemií moru a vyprávějí si příběhy oslavující lásku. Scéna je vytvořena do zvláštního odstínu béžově laděným horizontem, jehož horní část je fragmentem renezanční fresky či malby (scénograf J. Hnilička říká, že to je snad Botticelli), od nějž se skvěle odrážejí ostře červené kostýmy. Základní tón prý byl inspirován barvou vlasů jedné z dívek. Původní scénická hudba studentů konzervatoře Marka Štiftera a Pavla Fanty je dramatická a místy naopak poetická. Totéž lze říci o celé inscenaci, která staví na kontrastu jako na principu. Smějeme se, aby na nás nebylo vidět, smějeme se, byť jsme obklopeni tajemnou a všudypřítomnou smrtí stylizovanou jako černé zakuklené postavy. Proplétání života a smrti, zejména závěrečné společné karnevalové kolo dává inscenaci rozměr filmů I. Bergmana. Souboru se daří stylově odlišit hru ve hře, tj. jednotlivé vložené příběhy. Inscenace je kompaktní ve všech složkách, střídá situace lyrické s dramatickými, přičemž dokáže být velmi uměřená v prostředcích. Klobouk dolů před režisérkou Annou Ratajskou a jejím vedením herců, zvláště mladé a většinou zcela nové dámské části souboru. Scéna smrti Neifile (Lenka Hodoušková, pro niž to byla první role), je působivá a plná poezie, aniž by sklouzávala ke kýči. Pánská část mohla nabídnout zkušenost a hereckou vyzrálost. Tu v mnoha odlišných polohách osvědčil např. Petr Richter v roli Filostrata. Mor je zajímavý tím, že postavy tvoří jednak dohromady jednu dramatickou postavu, jednak každá z nich je tematizovaná. To je mimořádně šťastné právě pro soubor, v němž je tolik nováčků. Mají šanci se naučit mnohému z bytí na jevišti. Inscenace si kromě Hlavní ceny přehlídky a nominace odnesla ceny za scénografii, hudbu, dramaturgii (Petra Kohutová), režii a za role Neifile a Filostrata.

Lenka Lázňovská

DS Karel Čapek Děčín / Jean Paul Sartre: S vyloučením veřejnosti. Foto: M. Strotzer.

11. DĚČÍNSKÁ BRÁNA 2003
ANEB ČTYŘI Z PĚTI

Podtitulek je předznamenáním výsledku krajské přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla uskutečněné v posledním březnovém víkendu v Městském divadle v Děčíně. Děčínská brána se každoročně otevírá pěti soutěžním divadelním inscenacím. Pořadatel, SČDO oblast České středohoří, provádí předvýběr z většího množství přihlášených souborů. V něm by letos býval dostal přednost Divadelní klub Jirásek z České Lípy s inscenací Gogolových Hráčů před souborem z České Kamenice, kdyby svoji zamýšlenou účast neodvolal. Možná mohl pak podtitulek znít Pět z pěti. Nicméně, výsledný efekt krajské přehlídky byl ten, že čtyři z pěti inscenací byly na výši, která je srovnatelná s úrovní obvyklou na přehlídkách národních. Pět titulů je lehce přehlédnutelných a tak se budu, bez obvyklých rekapitulací o dramaturgické skladbě, věnovat hned tomu, co jsme v Děčíně viděli.

Děčínskou bránu otevřel **Divadelní spolek Karel Čapek z Děčína** s inscenací hry **Jeana Paula Sartra S vyloučením veřejnosti** (Za zavřenými dveřmi). Sartrova hra je o lidech, kteří propásli svou existenciální svobodu. Garcin, popravený novinář pacifista za dezerci ve válce, Inčs (původně Ines), lesbička, která rozvrátila manželství své nejlepší přítelkyně a zapříčinila smrt jejího manžela, aby poté sama odešla dobrovolně ze světa a Estelle, tuberkulózní, erotikou posedlá mladá žena, jež zavraždila své dítě. To je trojice, která se setkává v pekle, aby se zaobírala svou minulostí, aby se peklo stalo nesnesitelným pokračováním jejich života. Vše je zde jakousi krutou hrou odrazů, bezvýchodnou situací, kterou autor označuje jako bytí o sobě. Sartrovo Za zavřenými dveřmi je předznamenání absurdního dramatu s jeho totální destrukcí člověka. Děčínská inscenace v režii Vladimíra Huka (cena) došla ve své realizaci do dimenze, která není vytěžením Sartrovy předlohy bezezbytku. Ušla však za tímto cílem notný kus cesty. A to takový, že nepochybně zprostředkovala myšlenkové poselství díla; vyjádřitelné replikou ze hry, totiž, že peklo jsou ti druzí. Inscenace děčínských byla založena především na práci vybavených herců. Platí to o všech třech protagonistech hry, z nichž Ludmila Panenková (Inčs) a Luďka Kráslová (Estelle) získaly ceny za ztvárnění svých rolí. Přes toto konstatování a udělená ocenění má inscenace určité rezervy, a to jak v herecké práci, tak jiné. Jejich využití by mohlo prospět k ještě většímu divadelnímu účinu. Týká se to především proporcí při zveřejňování psychologických motivací u postav Garcina a Inčs, ale i epizodní postavy Číšníka. Úspornost by byla patrně výhodnější. Zřetelné rezervy v poodkrývání zázemí své postavy má představitelka Estelle, dílem i ostatní. Režie by měla zvážit, co je podstatné a co méně a podle toho podpořit tempo a rytmus některých scén tak, aby představení získalo větší dynamiku a nepůsobilo monotónně. S tím souvisí i způsob provedení „vhledů do reality", realizace je podpořena hudebními podkresy a změnami světelnými. Z hlediska tempa to nebyla nejvýhodnější volba. Co by si zasloužilo přednostního dotvoření, je scénografie inscenace, zejména řešení vstupních dveří. Pro jejich chatrnost nebylo možné uskutečnit významné, vypjaté scény. Vše, co jsem zde nakladl, by mohlo vypadat jako sotva odstranitelné problémy inscenace, které snižují výsledný tvar na cosi nedodělaného. Není tomu tak. Viděli jsme úctyhodný inscenační výsledek, který je dílem disponovaného souboru, a to i k tomu, aby jako nominovaná inscenace na národní přehlídku doznala pokroku a patřila k tomu nejlepšímu, co žeň divadelní sezóny přinese.

Bílinské divadelní minimum učinilo svým dramaturgickým zacílením odvážný krok, a to volbou hry současného mladého slovenského autora nečítankového typu. Vybralo si a nastudovalo hru **Martina Čičváka Dom, kde sa to robí dobre**. Název opatřilo českým ekvivalentem **Všechno je dobrý, všechno je fajn**. Autor získal v roce 1999 cenu Alfréda Radoka jako talent roku. Hru velice dobře přeložil a její režie se ujal Jiří Schamberger. Ve hře je užito prostředků vyprávění, dialogů, demonstrací, epizodních výjevů a inscenace je zmnožuje o skladby s písňovými texty skupiny Klamy reklamy a o projekce filmu, který soubor vytvořil speciálně pro účely inscenace. Rozrůzněnost inscenačních postupů, výrazových prostředků, jejich jakoby klipové užití a další prvky odkazují mj. k americkému kultovnímu filmu SouthPark, byť poněkud v otočeném gardu, zejména pokud jde např. o užití vulgarismů. Hra je zasazena do amerického prostředí mladých překupníků drog a prostitutek. Je obrazem bezduché reality jisté komunity, která pod heslem „Ať všichni jednají na rovinu a ať všichni řeknou, co si myslí. Pak si

Bílinské divadelní minimum / Martin Čičvák: Dom, kde sa to robí dobre aneb Všechno je dobrý, všechno je fajn. Foto: Milan Strotzer.

Rádobydivadlo Klapý
Per Olov Enquist:
Fajdraricie.
Foto: M. Strotzer.

každý může dělat, co chce!“, se utvrzuje sama v sobě a sama sebou o tom, že když všechno vychází, znamená to nepochybně, že jsou její členové na úrovni, že jsou zkrátka dobří. Všechno je tak O.K. Hra není jen obrazem, ale i apelem proti omezenosti všeho druhu, bohorovnému uzavírání se v obzorech určitého společenství. Toto téma, ať je vztáhneme k mikrosvětu, do nějž je hra situována, či si je převedeme do dimenze makrosvěta planety, na níž žijeme, je nadmíru aktuální. Bílinským divadelníkům se myšlenkové sdělení hry podařilo v zásadě přetlumočit, byť měla jejich inscenace celou řadu problémů, a to i takových, které spočívají v základní herecké výbavě. Zejména dámská část působila poněkud bezradně při snaze o ztvárnění prostitutek. Hra sama neposkytuje příliš velké zázemí pro budování dramatických postav v tradičním smyslu a nabízí spíše cestu autentické existence na jevišti. Snad i proto vychází pánské party lépe, někdy dokonce bravurně, např. u Michala Býny jako Writea a Karla Jakoubě coby Blacka (ceny). Cesta k lepšímu výsledku by mohla vést přes důsledné hraní situací, přes přesnější vymezení řídících úkolů herců v nich. Režie by mohla napomoci většímu účinu inscenace dořešením toho, jak v divadelní zkratce použít prostředky demonstrace, zvážit opodstatněnost a způsob užití stínohry, filmu a hudby. Možná, že méně by bylo ve skutečnosti více. Rozhodně by stálo za to věnovat dotvoření inscenace pozornost, neboť sama hra, ale i některé části inscenace (zejména ty dialogické) zazněly tak, že lze hovořit o mimořádnosti a inspirativnosti. Ostatně, to byl také důvod doporučení k účasti souboru na Šrámkově Písku.

Rohlík ideální šipkař, venkovské divadlo španělského typu z města Teplice uvedl hru svého kmenového autora **Jiřího Zedníka Marie**. V programu ke hře píše (patrně její autor) výstižnou charakteristiku díla: „*Tuto nevědeckou fikci události blízké budoucnosti jsme se pokusili vyjádřit symbolickými obrazy. Ty jsou zasazeny do známých reálií, vědomě pokřivených a umístěných do prostředí, ve kterém se obvykle podobné reálie nevyskytují. Pomoci takto upachtěně získanému absurdnímu úhlu pohledu donutíme diváky smát se situacím, které za normálních okolností budí strach a hrůzu. Alespoň v to doufáme. Jednodušeji řečeno, za podivných okolností, podivná skupina lidí, s podivnými vzájemnými vztahy, provádí podivný přijímací rituál a posléze i přijímá do svého podivného středu, který ani snad neexistuje, podivného člověka, který sice existuje, ale ani si to nezaslouží. A o tom to je. Jestliže v tom uvidí někdo něco jiného, je to rovněž podivné a bude evidentní, že se bavil víc, než bylo určeno a připlatí 75% vstupného. Taková a ještě logičtější jsou někdy pravidla Marie.*“ Tím prostředím je psychiatrická klinika, onou podivnou skupinou lidí je manžel coby pacient, jeho žena, tchyně, psychiatrička a zdravotní sestra, tvořící jakýsi výzkumný a operatérský tým zároveň. Pacienta je třeba pozvednout na přijatelnou úroveň, nejde však o úroveň samu, jako o to, aby se proklamativně vzdal svých návyků a přijal jiné. Kdyby tato hra – model zůstala v rovině odrazu všelidských a všeplatných vlastností a vztahů, mohli bychom hovořit o zdařilém až výjimečném autorském počinu. Tím hra ostatně stejně je. Leč autor do ní zavlekl nadbytečně konkretizaci, tj. přímočarý odkaz na přijetí nového členského státu do Evropské unie. Tím dochází k obsahovému zúžení, především však ku komplikacím a nejasnostem. Není především v takovém politizujícím modelu jasné, co která postava hry zastupuje. Ostatně, pokud by mělo jít jen o politický šleh, postačil by k němu časoprostor agitky či skeče.

Škoda, neboť jde jinak o dobře napsaný

text a o vlastním provedení hry nelze, než hovořit v superlativech. Hrálo se v členěném hracím prostoru, který byl základem poměrně náročného, ale účelného scénografického řešení (cena Jiřímu Zedníkovi za návrh scény). Hra byla výborně typově obsazena, vybavenost, nasazení a oddanost herců hře byly na oceněníhodné úrovni. Zejména Manželka Marie Ivany Huspekové a Přemek Václava Vašáka byly nadprůměrné herecké výkony (ceny). Inscenace byla rovněž výsledkem poučené režijní práce. Navzdory vznesené výhradě si soubor odvezl z Děčína cenu diváků za nejlepší inscenaci, udělenou pořadateli na základě výsledků divácké ankety.

Divadlo PoHrdobci z České Kamenice po loňském úspěšném nastudování Ionescovy Plešaté zpěvačky zvolilo **Strýčka Váňu A.P. Čechova**. Režisér Petr Naxera, jak uvedl v podtitulku hry, se snažil uchopit známé Čechovovo dílo jako „veselou hru iluzí o práci, lásce a zradě, které berou člověku tolik sil, že už mu žádné nezbývají k tomu, aby změnil svůj život – tu šíleně statickou věčnost…". Strýčka Váňu se pokusil inscenovat jako sérii rozehraných fotografických momentek, pořízených ve fotoateliéru. Jeho režijní záměr a fantazie prosazující se v originálních řešeních jednotlivých scén, to jsou devizy, které kdyby byly proměněny v srozumitelné sdělení, musely by v divácích zanechat nevšední divácký zážitek. Bohužel, bez zprostředkování zřetelného a pochopitelného klíče, jak inscenaci nahlížet, k takovému efektu nemohlo dojít a také nedošlo. Problém se sdělováním významů přinášely i prostředky jevištního výrazu, ať verbální či nonverbální. Ty byly samy o sobě namnoze posvěceny výlučností, leč jejich výpovědní hodnota v sepětí s Čechovovým textem přinášela rozpory a další znejasnění, o co že vlastně jde. A tak, jak výstižně pravil J. Hraše, inscenace přinesla více komplikací, než implikací. Připočteme-li potlačování důležitých informativních partií, neuchopitelnou řečovou i pohybovou stylizaci (či neumělost?) některých postav a psychologicky motivované jednání jiných postav hry, došlo k prezentaci, která byla sledem více méně groteskně působících výstupů, odtržených od autora, stylu, jednoty sdělení. Konec konců, proč ne. I to by bylo možné přijmout, pokud by byl divákům jasný smysl takového zpracování a inscenace vůbec. Nejsem si však jistý, zda by se přesto Čechovovův text nevzepřel, neboť byl napsán u vědomí jisté divadelní konvence, s kterou počítá a je s ní natolik spjatý, že každá rezignace na tento fakt je nejspíše cestou k zjednodušení a ochuzení.

Sérii pěti vybraných představení Děčínské brány uzavřelo **Rádobydivadlo Klapý** s inscenací **Fajdraricie**. Šlo o úpravu hry Faidra z pera současného švédského dramatika **Pera Olova Enquista** režisérem Ladislavem Valešem. Enquistova hra líčí mýtický příběh Faidry, manželky athénského krále Thesea, která se vášnivě zamiluje do svého nevlastního syna Hippolyta. Enquist nahlédl starý příběh z nových zorných úhlů, odhlédl od vžitého traktování mýtu a hledal v jeho

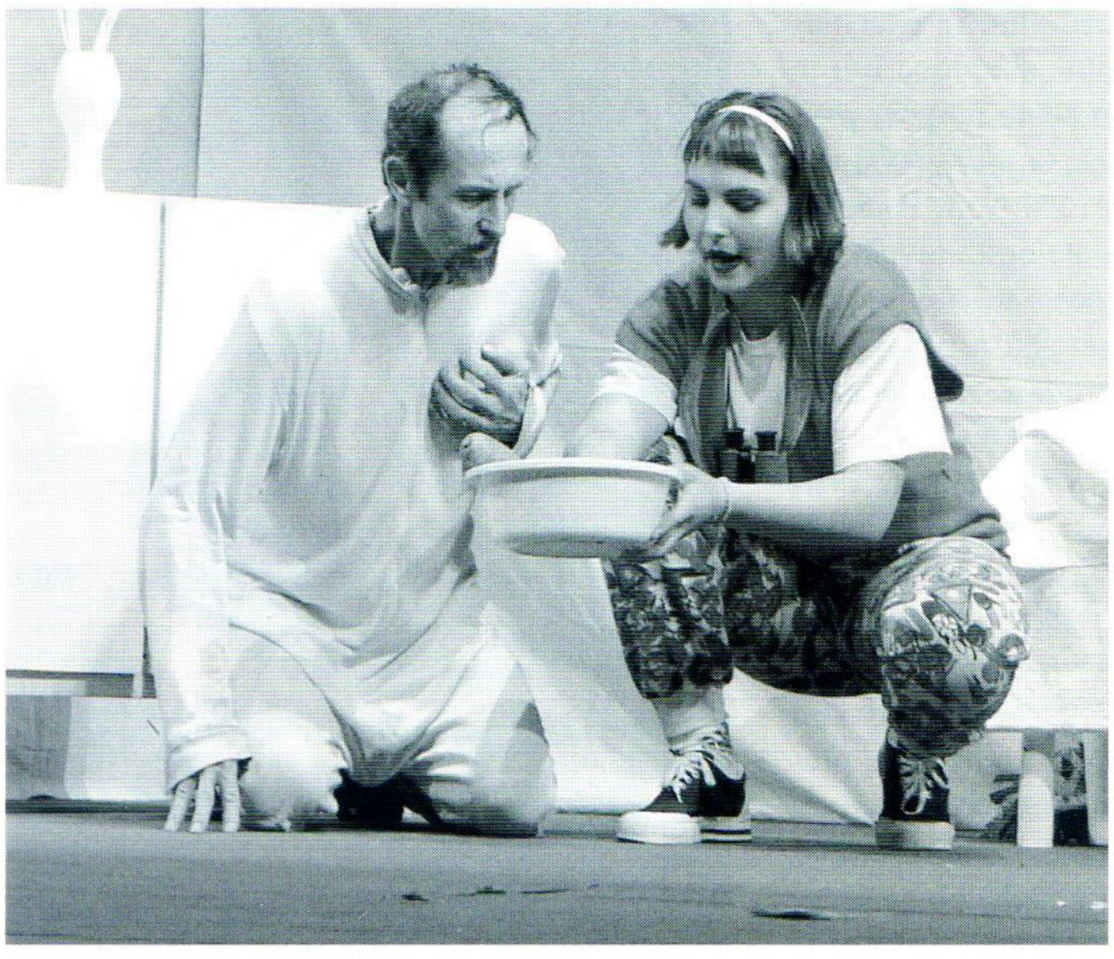

Rohlík ideální šipkař Teplice / Jiří Zedník: Marie. Foto: Milan Strotzer.

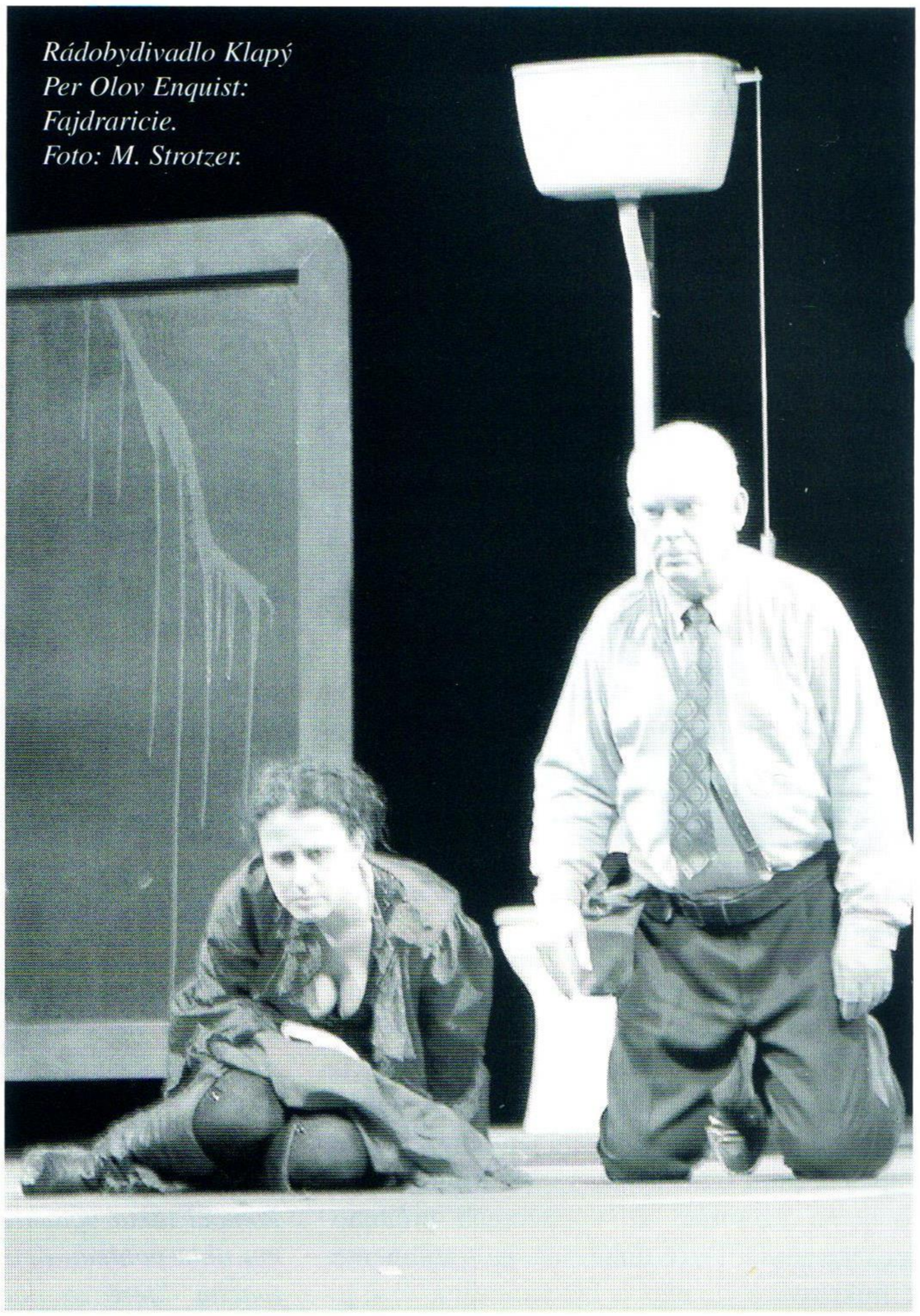

Rádobydivadlo Klapý
Per Olov Enquist:
Fajdraricie.
Foto: M. Strotzer.

podloží skryté souvislosti. Výsledkem byl demýtyzovaný pohled na Theseovu vladařskou rodinu, zmítanou vášněmi, revoltou, bojem o moc, strachem ze zrady a osudnými činy. Valešova úprava spočívala v krácení textu o Faidřiny symbolicky laděné předzpěvy a části delších monologů, které s nimi korespondují. Situovala příběh, jmenovitě návrat Thesea do Athén do období vánočních svátků. Vytvářela nový rámec hry, v němž jakýsi osudový hrací strojek přechází z rukou jednoho pokolení na druhé, z otce na syna. Nemalým množstvím dalších scénických prostředků (kostýmů, rekvizit, scénických objektů aj.) dílem konkretizovala a dílem pozměňovala významy. V neposlední řadě jednak zpřítomňovala příběh, ale současně jej nahlížela jako stále se opakující v běhu lidské historie. Např. návrat Thesea domů byl řešen svlékáním kostýmních částí počínaje současnou vojenskou maskovací pláštěnkou, dále důstojnického kabátce z výbavy naší předpřevratové armády, poté blůzy z výbavy wehrmachtu, blůzy rakousko-uherské armády až po podvlékačky.

Hra se rozprostírala v několika souvisejících rovinách, které sledovaly nenaplněný rodinný život Faidry, Hippolytovo odmítání opisovat životní způsob rodičů, touhu Aricie po pomstě za smrt svých bratří, chování Thesea – desperátního otce a vojevůdce a jeho dopady, ale také proradnost dvorních historiků, vychovatelů a pochlebovačů, vedle nich existenci uklízečů stejně nutnou jako ohrožující a v neposlední řadě opory, které poskytuje životní zkušenost a moudrost, reprezentovaná postavou chůvy Oinone. Bylo to mnoho komponentů, skládajících se v obraz plný vášně, lásky, ale zejména nenávisti, proradnosti a boje o moc, zkrátka špíny, která odvěků vládla lidskému pokolení a provází jej podnes. V propojení s připsaným rámcem nechala inscenace zaznít myšlence o začarovaném kruhu, z nějž není východiska, neboť každá nová epocha a generace znovu a znovu opakuje chyby svých otců, jakoby neměla k dispozici poučení z historie.

Košatost hry se promítala do inscenace nejen ve výše vyjmenovaných rovinách a odtud v mnohosti témat a podtémat, ale také ve scénografii, v herectví a v hudební složce. Obligátně by za tímto konstato-

váním následovala výtka, že režisér honí mnoho zajíců najednou, výtka k nejednotnému stylu a volbě výrazových prostředků etc. Nemohu však takovou výtku mít, neboť např. v kostýmní složce byla ona rozrůzněnost zřetelným záměrem a byla plně funkční, podobně tomu bylo se scénou, jíž dominovaly dva hlavní objekty – velké zrcadlo a záchodová mísa se splachovadlem. Na první pohled by mohla být napadena rozrůzněnost ve způsobu herectví při ztvárňování jednotlivých postav, a byly to opravdu rozdíly na pováženou. Při uvědomění si kdo, co a jak hrál, mi nezbývá než připustit, že to sedělo, že nebylo náhodné, že Eva Andělová utvářela svou Oinone zvnitřku, prostřednictvím psychologických motivací (cena), že Veronika Týcová hrála Faidru v jakési exaltované extázi (cena), že Theseus byl Pavlem Macákem ztvárněn poněkud razantnějšími prostředky a vykreslen ostrými charakterotvornými konturami etc., etc. Ano, mohu říci, že se inscenátoři notně odchýlili od výchozí předlohy, že jejich zpracování látky mělo jiného ducha. Zároveň musím připustit, že na to mají právo, pokud nepopírají autora v základním smyslu jeho díla. To si myslím, že ne. I u Enquista jde především o pohled na rodinu, mýtus byl jen východiskem k fikci, a ta je objektivizujícím prostředkem obrazu naší reality. Neznamená to, že byla Valešova inscenace bez problémů k řešení a bez otazníků k zodpovězení. Ty se daly vysledovat v některých hereckých partech, ve sporadickém využití scénických objektů, v rozporných proporcích ve hře jednotlivých postav z hlediska hlavního tématu. Diskutovat by se dalo o vánocích v Theseových Athénách a o jiných zvláštnostech a o tom, zda způsob odchýlení od Enquista přinesl adekvátní kvalitu a účinek. Nicméně, nelze popřít, že se podařilo vytvořit velice zajímavý, a jak se v Děčíně ukázalo, diskutabilní divadelní tvar, který jedni s nadšením přijmou a druzí nekompromisně odmítnou. Věřím, že těch prvních bude většina.

Když už jsem to načal, tak to dopovím, tj. s oním rozporným přijetím na Děčínské bráně. Týkalo se to mj. poroty, která vedla rozborové semináře. Pracovala ve složení Ilja Bureš, Mgr. Jiří Hraše a já (Milan Strotzer), tajemnicí byla Jana Urbanová. Odmítnutí inscenace mými kolegy tu mělo za následek, podle mého soudu, nedocenění inscenace Rádobydivadla a vedlo k tomu, že nebyla ani doporučena, natož nominována na národní přehlídku. Podobný osud potkal i teplický Rohlík a jeho Marii. Nic tu neznamenala ani divácká odezva, jejímž výrazem bylo umístění v divácké anketě, kde se Marie ocitla na 1. a Fajdraricie na 3. místě. Ostatně nemusela, já na ankety taky nic nedám. Dal jsem i v tomto případě na to, co jsem viděl a byl přehlasován. Když jsem si porovnal 7 inscenací, které byly nominovány či doporučeny ze třech krajských přehlídek, jichž jsem se letos jako porotce zúčastnil, a přidal k nim ony 2, dle mého nedoceněné z Děčína, došel jsem k vlastnímu a nutně subjektivnímu pořadí. V něm Fajdraricie zaujala 2. a Marie 3. místo z devíti. Kdybych upřednostnil měřítka autorského vkladu a neotřelého přístupu před komplexně vnímaným inscenačním výsledkem, posunulo by se mi pořadí ve prospěch obou jmenovaných inscenací. Neváhal jsem proto předložit programové radě národní přehlídky FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč v souladu s jejími propozicemi návrh k zařazení Fajdraricie a Marie na soupis inscenací doporučených k výběru do programu přehlídky. Programová rada návrh přijala a v dalším jednání, jehož se zúčastnilo 22 osob s hlasovacím právem, rozhodla o zařazení obou inscenací do programu.

Ještě, že existují v propozicích národní přehlídky pojistky pro to, aby nezůstávaly zajímavé inscenace mimo hru, mimo možnost objektivizovat jejich kvality na patřičné úrovni. Každé hodnocení má nutně subjektivní charakter a lze ho objektivizovat pouze v širších souřadnicích. Věřím, že jsem nebyl zarputile subjektivní natolik, aby obě inscenace na národní přehlídce neobstály. Nechť mi kolegové z děčínské poroty prominou. Myslím, že menší zlo je propadnutí inscenace v celostátním výběru, než znemožnění cesty ke konfrontaci. Mohlo by to také vést k novým FEMADům coby salonům odmítnutých.

Milan Strotzer

6. PŘEHLÍDKA OCHOTNICKÉHO DIVADLA JIZERSKÉ OBLASTI

Do Lomnice nad Popelkou se sjelo ve dnech 7.- 9.3.2003 šest divadelních souborů. Pět z blízkého okolí se objevuje na přehlídce pravidelně, poprvé se zúčastnil soubor z Pardubic. Z uvedených šesti představení bylo pět komediálních. Převažovali současní autoři, přínosem byla původní hra a původní adaptace prozaické předlohy.

Domácí Divadelní spolek J.K. Tyl má mnohaletou tradici kvalitního souboru s dobrým hereckým potenciálem a péčí o kulturu řeči. Sázka na plytkou hru **Z. Kozáka a M. Ballinga Zapeklitá komedie aneb Kdosi brousí nad Paďousy** nevyšla. Předloha nenabízí prostor k detailní herecké práci, na scéně defilují okoukané typy zasazené do vyčpělých, často nelogických, banálních situací, jejichž snahou bylo vyvolat smích či satiricky šlehnout. Neúspěšně – v hledišti se zřídkakdy někdo zasmál. Patřičné odlehčení nepřinesly ani triviální písničky, navíc soubor disponuje pouze jednou výbornou zpěvačkou. To, že v Lomnici nad Popelkou setrvává solidní herecké podhoubí, prokázali zejména R. Tomešová, I. Nosková a S. Vejnar. Jsou příslibem, že při vhodné dramaturgické volbě může mít soubor opět vyšší ambice.

Divadlo v Roztocké z Jilemnice složilo své představení ze dvou jednoaktovek a jednoho monologu V.K. Klicpery. S poetikou lidového divadla mají Jilemničtí zkušenosti (loňský zajímavý Nestroy), jejich letošní vystoupení však trpělo nedotažeností. Jednání Klicperových postav působilo archaicky, bylo nepřesvědčivé, chybělo větší zaujetí a výraznější exponovanost aktérů. Je možné, že hercům uškodil přechod do příliš velkého prostoru lomnického divadla (loni si vytvořili hlediště i hrací prostor na jevišti a byli přesvědčiví). I v Jilemnici má režisér T. Hájek několik schopných herců v čele s T. Václem, který realizoval monolog **Mlynářova opička** tentokrát poněkud zakřiknutě, jako Sykoš ve **Veselohře na mostě** ukázal přece jen víc temperamentu.

Soubor (a)MAŤÁK z Pardubic pro nemoc změnil program a vystoupil s konverzační komedií O. Zelenky **Věčně tvůj**. Uvedení dnes už téměř zapomenutého titulu bylo rozhodně zajímavým přínosem, zvlášť když má soubor k dispozici L. Burešovou, pohlednou a talentovanou mladou herečku, která v roli Heleny prakticky neopouští jeviště. Na jejích schopnostech postavil režisér M. Vodehnal svou inscenaci. Náročného úkolu, vyžadujícího lehký nadhled, schopnost rychlého střihu i komentování jednotlivých situací, se zhostila se ctí. Ostatní herecké výkony byly nevyrovnané, představení však mělo solidní úroveň a přineslo vkusnou zá-

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou / Petr Pýcha: Republiku za koně a fotbal. Foto: Ivo Mičkal.

bavu. Závidět lze Pardubickým jejich frekvenci činnosti, kdy divadlo Exil, kde působí, produkuje osm premiér amatérského divadla ročně a např. v měsíci březnu uvádí čtrnáct vlastních podvečerních a večerních představení!

Turnovské divadelní studio A. Marek přivezlo na přehlídku improvizaci podle Horníčkovy hry **Dva muži v šachu**. Nebyla to však šťastná volba. Improvizace nespočívala na rozvíjení situací z Horníčkova příběhu, ale spíše v nahrazení subtilního, inteligentního slovního humoru předlohy jakousi robustní klauniádou, pro kterou nemělo lomnické obecenstvo příliš pochopení. Kdyby zkušený divadelník P. Haken podobným způsobem rozvíjel gagy commedie dell' arte, bylo by to jistě legitimní počínání, k Horníčkovi však křečovitý škleb a obhroublost neladí. Navíc ani oba protagonisté nenašli příbuzné jevištní výrazové prostředky a nepůsobili jako kompaktní dvojice.

Představení divadelního souboru **Podio při KC Golf Semily** vždy přinášejí zajímavou jevištní realizaci, magickou podívanou s výrazným uplatněním světla a hudby. Režisér souboru Z. Lindner zdramatizoval ranou povídku I. Olbrachta pod názvem **Proces a deník zavražděného**. Jedná se o stylizovanou rekonstrukci soudního procesu. Podařilo se navodit dusnou atmosféru soudní síně, světelně odstínit realitu od snu, lehce zkarikovat zasedání soudu a exponovat podstatné pasáže vtíravou hudbou či rytmy. To vše je rámováno groteskním rejem ve světle stroboskopu. Ve výrazné inscenaci najdeme i několik zajímavých hereckých kreací (např. S. Chaloupka v roli Petra).

Opravdový vrchol přehlídky přineslo závěrečné představení **Republiku za koně a fotbal** divadelního spolku **Krakonoš z Vysokého nad Jizerou**. Jeho autorem a režisérem je **P. Pýcha**. Byli jsme svědky báječné mystifikace na téma dějin Vysokého nad Jizerou, textu z rodu cimrmanovských opusů, který je však naprosto osobitý, po horalsku svérázný, navazující na tradice sousedského divadla v moderním tvaru. Pýcha režisér dokonale rozumí Pýchovi autorovi, udržuje perfektní stylovou čistotu představení, stmeluje všechny osobité herce do skvělé party kumštýřů vyznávajících neodolatelný naivní humor s vážnou tváří. Všem v hledišti bylo zřejmé, že tentokrát všechny ceny přehlídky poputují do hor. Za scénář byl oceněn P. Pýcha (text nejspíš pronikne na profesionální jeviště, nevím však, že by nějaké divadlo disponovalo tak autentickými horaly), za režii opět P. Pýcha spolu s J.Vaverkou ml., za scénografii H. Pýchová (skvělá tři naivní prostředí a báječné pohyblivé segmenty scény). Nejtěžší bylo určit ocenění v herecké kategorii, zasloužili by si je všichni. Snad nejvýraznější mužské postavy ztvárnili J. Líbal a J. Vaverka st., nejneodolatelnější ženu vytvořil J.Šalda (selka jako lusk). Největší dík patřil S. Hejralové (hrála s horečkou a v hlasové indispozici), díky jejíž obětavosti Vysočtí vůbec do Lomnice přijeli. Bez nich by byla přehlídka jen průměrným oblastním festivalem, takto ale přinesla zážitek, na který se bude dlouho vzpomínat.

František Skřípek

PŘÍJEMNÁ PŘEHLÍDKA

V ČERVENÉM KOSTELCI

Jedenáct představení viděli diváci (a porota) na Východočeské přehlídce amatérského činoherního divadla od 27.do 30. března 2003 v Červeném Kostelci. Nebylo mezi nimi žádné představení, které by bralo dech a fascinovalo. Ale ani takové, které by vyvolávalo známou opovržlivou a odsuzující otázku: jak se to sem dostalo? Obojí svědčí o rozpětí kvality, v němž se přehlídka pohybovala. Byly tu však tři inscenace, které rozhodně poznamenaly ráz letošní přehlídky a vytvořily trojúhelník, jímž bylo možné poměřovat celistvou úroveň a z něhož vzešla nominace a doporučení pro národní přehlídku FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč.

Dva vrcholy tohoto trojúhelníku tvořily inscenace, které tvrdě, nekompromisně a přímočaře předváděly temnou a beznadějnou stranu života. Pro přesnost a úplnost dodávám: *našeho současného života*. **DS Kolár z Police nad Metují** sáhl po **Nušičově** kdysi poměrně často hrané hře **Truchlící pozůstalí**. Rasantní, promyšlená a s dnešním cítěním divadelností počítající úprava Alexandra Gregara provedla první citelnou změnu žánru: od společenské komedie mravů se posunula ke grotesce s hojnými rysy černého až absurdního humoru. Režisér Jaroslav Souček se této inspirace chopil a režijním řešením celku inscenace ji realizoval. Odstranil přesnou konkretizaci prostorem a časem, „truchlící pozůstalí" v černém jsou v malířsky sugestivně načrtnutém obrysu pokoje velkého domu s mnoha vchody. V tomto „kolektivu" bují jediná vášeň: mít, vlastnit, získávat vlastnictví, majetek jakýmikoliv prostředky proti všem. Tak se po jevišti valí černý dav; černý oblečením a černý na duši, jakási podivná mafie „pozůstalých". Slovo mafie vystihuje asi nejlépe tohle spříženectvo, které se spojilo, aby získalo dědictví po bohatém příbuzném, ale zároveň je prožráno nenávistnou nepřejícností a závistí každého proti všem. A v čele je hlavní mafián Agon, jehož Jan Antl také hraje jako kmotra, bosse.

V tomto „kolektivním, celkovém, celistvém" duchu funguje tato inscenace dobře. Ale: proměnu žánru se nepodařilo provést důsledně. Jakmile dojde na dílčí dialogy a dílčí situace, v nichž existují jen některé postavy a v nichž se projevují jejich individuální postoje a individuální povahy, tak ta „mafiánská čerň" už zdaleka nemá takovou intenzitu, občas jako by se dokonce vracel původní žánr Nušičova textu. Je tu ovšem jedna postava, která svou individuální podobou zesiluje celistvé ladění inscenace: vdova Sandra Ivany Richterové. Poživačně cynická, hrubozrnně útočná i plačtivá, vypočítavě realistická a zase s bizarními sny, vnáší do toho komplexního mafiánského panoptika velmi osobité tóny hamižnosti a zesiluje čerň té nelítostné honby za bohatstvím.

Snad je to náhoda, snad nikoliv, že i další „černý" vrchol červenokosteleckého trojúhelníku má vydatně co do činění s pohřby. Postavami nové hry **Josefa Tejkla Amatéři** jsou zaměstnanci Mědílkova pohřebního ústavu, jenž je stejné úrovně jako jejich pracoviště – hospoda nejhoršího řádu, kde nemilosrdně kšeftují se smrtí. Josef Tejkl se vrátil domů, do **Kostelce nad Orlicí** a pro svou inscenaci v **„Černých švihácích"** (název souboru) našel optimální spolutvůrce. Zcela věrohodně a autenticky kreslí v mnoha odstínech čerň dna mravní bídy i životního prostředí. Jsou věrohodností své neskrývané přízemní živočišnosti skoro přitažliví, přesvědčují přirozeností bytí v morbiditě, kterou si vychutnávají až s vražednou i sebevražednou rozkoší. Rozehrávají krutě a nemilosrdně boj o „kšeft", tedy o mrtvé, aby s děsivou obžerností vychutnávali její „světlé" stránky: těšili se nejenom fernetem, ale svým funebráckým koncertováním. Tejkl sáhl svým textem ke zdrojům, které balancují na hranicích slušnosti a přijatelnosti a vstupují do hájemství neskrývaného porušování přiznávaných i nepřiznávaných konvencí „slušného" chování i „ušlechtilého" divadla: najdete tu cool dramatiku, černý absurdní humor, drsnou a hrubozrnnou komediálnost lidové komedie s jejími burleskními iracionálními znaky, sžíravou satiričnost absurdity dürrenmattovského typu, která vytváří model světa, v němž smrt je přirozeným produktem obchodu a podnikání. O tom všem Černí šviháci hrají s komediálností, která by se v duchu slovníku jejich textu dala nazvat „prdelí", se sytou a temperamentní nadsázkou i rozvinutou barevností podivně šťavnatých poloh lidského života, nikterak nezastírajíce, že je tahle jejich produkce také odkojena dávnou, pradávnou tradicí pajzlů, putyk, zapadáků, hospod. Aby ovšem zároveň dokazovali nadhled, schopnost pohrávat si promyšleně se slovy i situacemi. Z této košaté, leč v prinicpu jednotné směsi, v nichž se jakási starobylost a starodávnost mísí s epochou mobilů, které jsou přímo klíčovým strůjce zápletky, vyrůstají plastické sugestivní postavy: majitel firmy Mědílek, jehož citáty z bible proměňuje Petr Malý v obludně vznešenou rétoriku, Morges Milana Pergera st., jenž jako „pozůstalý" svobodu, jež mu dala smrt ženy, promění pitím ve smrt vlastní i Mařena Milana Pergera ml, která se s běsovskou posedlostí zahltí „stylem Mědílkova pohřebnictví", jejž u svého muže tolik nenáviděla. Neboť beznaději tohoto života uniknout nelze. Přijmeme-li tento druh komediálnosti, tuto černou a hrubozrnnou prču, srandu, nejlépe vskutku prdel, pak přijmeme také velice hrůzné nahlédnutí do této beznaděje. Závěr inscenace zatím není režijně, inscenačně zvládnut tak, aby, aby model takto založeného a prožívaného bytí zazněl s plnou naléhavostí. Ale v textu to obsaženo je a nezakrývaná pokleslost oblíbených dryáčnických postupů divadelních se může náhle obrátit

v mrazivé připomenutí pokleslosti našeho přítomného žití. V rozsahu tohoto příběhu, někdy hororového jindy morbidního, jdoucího však až na samu hranici parodie těchto poloh, volně a hravě proplétajícího vysoké i nízké podoby divadla a syrovou drastickou komiku s intelektuálním nadhledem se – po mém soudu – zrodil další příspěvek autorského amatérského divadla k postižení obrazu přítomnosti.

Třetí vrchol trojúhelníku je svým smyslem opačný. Opět u něho stál **Alexander Gregar**. Tentokrát jako autor dramatizace, jenž na motivy stejnojmenného románu **Reneé Falleta** v překladu Růženy Steklačové napsal hru **Zelňačka**, jíž se ujal domácí divadelní soubor v režii Pavla Labíka. Je to laskavý příběh o tom jak dva staří francouzští venkované svou zelňačkou přinesou vzdálené, technicky dokonalé civilizaci bez citů hodnotu, kterou doposud neznala: radost. Jiří Kubina a Jan Brož dávají těm svým dvěma „dědkům" především pozemskost, potěšení z nejobyčejnějších darů života. Nebo možná ještě lépe: radost ze samotného života, byť měl jakoukoliv podobu, je přece nádherný už tím, že je. Z tohoto jejich pojetí pak dostává zelňačka smysl symbolu radostné pozemskosti. Když ji roztomilý „Ufonek" spolu s jejími „tvůrci" a jejich vínem převáží na tu vzdálenou planetu, tak nelze, než pevně věřit, že tahle radost života je a zůstane trvalou hodnotou na zemi i ve vesmíru. A tahle sdělená naděje hovoří z jeviště přesvědčivě, byť se nepodařilo vyřešit některé problémy se situacemi a postavami, jež jsou mimo hlavní děj a jejich provedení stínohrou není zrovna nejlepší.

V tomto trojúhelníku tmy a světla, jenž ustavil rozhodující úroveň přehlídky, se potom pohybovaly další inscenace. **DRED z Náchoda** se představil jevištní realizací novely **Vítězslav Nezvala Valérie a týden divů**, jejíž literární předlohu připravil Ondřej Pumr a režíroval Petr Hašek. První polovina je dynamickou montáží, která syntetizuje řadu materiálů a dociluje tím prudkého a strhujícího víru obraznosti, která divadelně respektuje styl literární předlohy. V polovině druhé však převáží slovo; divadelní obraznost ustupuje do pozadí, nastupuje vyprávění, dialog. A v tom okamžiku se potvrdí to, co prozrazovala už první polovina: herectví tohoto mladého souboru, až na výjimky, není zatím tak zkušené a vyzrálé, aby dokázalo svými prostředky uskutečňovat více než základní informace o faktech a událostech tvořících fabuli. S další adaptací literatury jevištně téměř neproveditelné – **Jirotkovým Saturninem** – přijelo **Divadlo Jesličky z Hradce Králové**. Jan Dvořák zvolil šťastnou polohu pro převod této literatury na jeviště. Nevytvořil ucelený příběh, ale vypráví – očima zestárnuvších účastníků těch dávných „saturninovských" dobrodružství, které prožili, a které jejich autor Jiří Neoulický sepsal v knize – o duchu idylické doby a hlavně o duchu knihy. Dvořák, jenž „sestavil" tuto „skoropohádkovou retromozaiku" (program jej nejmenuje ani jako dramatizátora ani jako režiséra, prostě jen „SESTAVIL") a je v ní i Saturninem, nenabízí diváku iluzivní, pravděpodobnou podobu znamenitých situací a dialogů, jimž se smějí už generace, ale to, jak chápe ducha tohoto díla. Stejně hraje i Saturnina, sděluje svou představu a „saturninovském" životním postoji. Vznikl tak jakýsi „literární kabaret" sestávající z řady čísel inspirovaných touhou postihnout „duchovní" podstatu knihy i titulní postavy; tvar, jenž zřejmě ani nechce být celistvou „činoherní" inscenací. Což se dá chápat jako nedostatečnost, ale i jako přednost. Neboť takto se vskutku tento „literární kabaret" dostává svou atmosférou pohody a jemného úsměvu k čemusi podstatnému z Jirotkova humoru. Na podobné vlně bylo laděno další představení **Královéhradeckých Jesliček**, jež zmáhalo předlohu **Jana Wericha Tři sestry a jeden prsten**. Skupina Emy Zámečníkové si v její režii chtěla zřejmě zařádit na bázi improvizace. Jenže v Červeném Kostelci se spontánnost i hravost improvizace vytratily a tak zůstaly jen jakési útržky izolovaných situací, které se ničím nepospojovaly a zanechávaly neurčitý a nejasný dojem.

Zbývajících pět představení se pohybovalo v žánru komedie a jejich úspěch i kvalita záležely na tom, do jaké míry se tento žánr podařilo postihnout, realizovat a naplnit. **Krakonoš z Vysokého nad Jizerou** zahrál **Vrchlického Noc na Karlštejně**; samozřejmě s několika oblíbenými „hity" z filmového zpracování, takže vzniklá jakási „hra se zpěvy". Bylo to však především „divadlo mluvené" a upřímně řečeno: kvalita jevištní řeči byla jeho největší předností. Neboť v tomhle představení se vlastně všechno odvyprávělo. Situace byly řečí ilustrovány a popsány, postavy nedostávaly pevnější a jasnější kontury jednáním. Na půdu „komedie z historie" se pustilo také **Divadlo Aloise Jiráska z Úpice** a zahrálo **Duhu aneb Posledního Přemyslovce Ervína Hrycha**. Narazilo přitom na žánrovou nevyhraněnost textu, jenž má tři roviny: skutečnou historii s jejími reáliemi, apokryf, jenž tuto známou historii kolem Záviše z Falkenštejna nově ironicky či parodicky vykládá a konečně rovinu inspirovanou „intelektuálním klaunstvím" Voskovce a Wericha, jež celou – a vlastně jakoukoliv historii – nahlíží vědoucíma očima „zespodu". Soubor chtěl oddaně a adekvátně posloužit všem třem rovinám, což se mu vymstilo, neboť vtip, komediální řešení situací i postav se tu střídá s velice důstojnou „historickou" hrou. Byť třeba scéna ve hladomorně ukázala, že by se mohlo nejlépe dařit v té klaunské poloze. A byl tu i klasik komedie Molière, jehož **Zdravého nemocného** zahrál **DS Jiráskova divadla z Hronova**. Režisér Miroslav Houštěk vytvořil hladce a přesně fungující inscenaci, jež se prezentuje jako příjemné a zábavné představení. Ale základní otázka, jak dnes zacházet s moliérovskou komedii typů, zůstala. Neboť přes tu hladkost a příjemnost to byl pořád jakýsi obrázek dávných časů, jemuž chyběla dravá a herecky naplněná komediálnost, která by také nabídla to, co se nazývá aktuální interpretací.

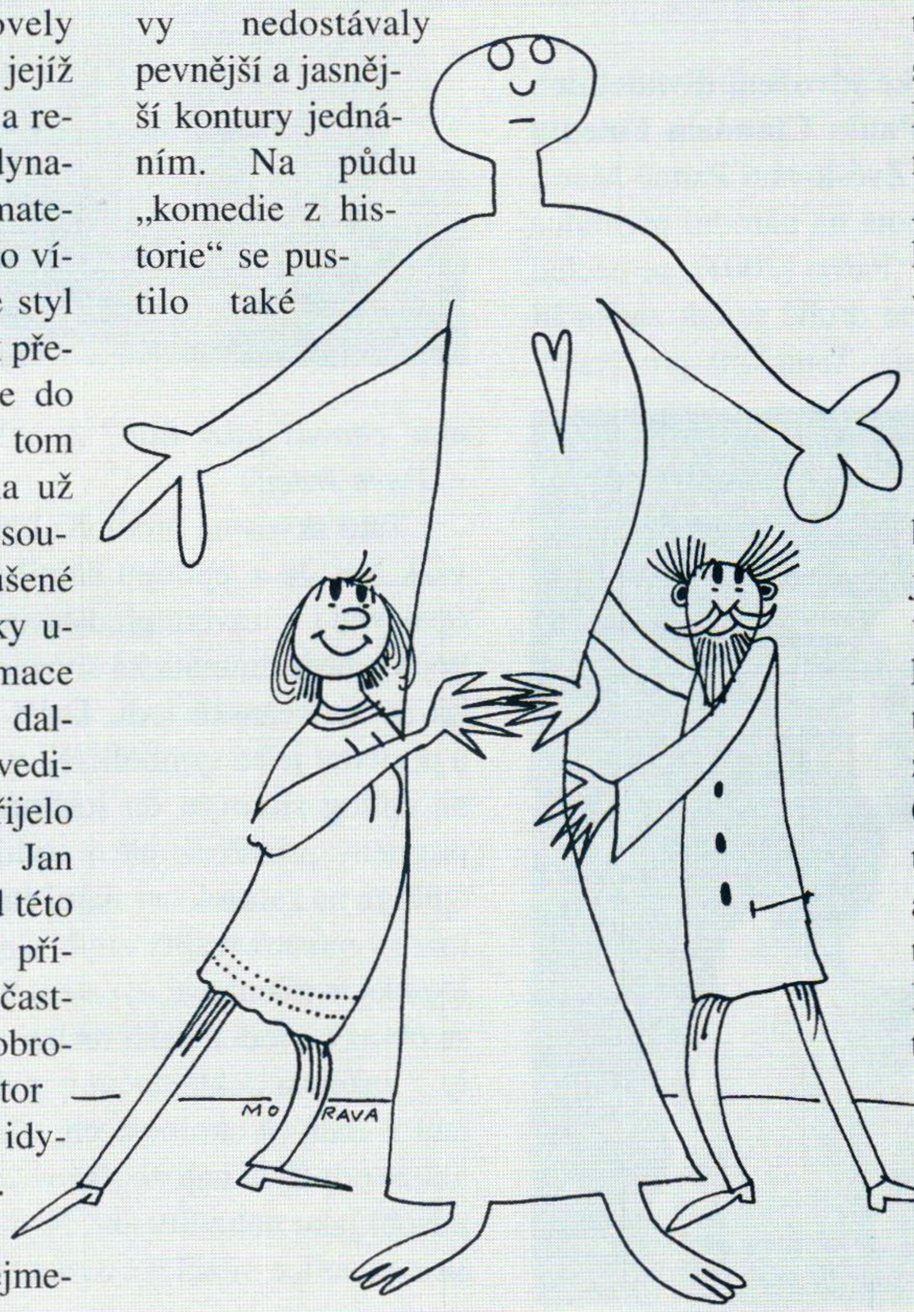

A tak si s tím komediálním žánrem poradily nejúspěšněji dvě inscenace současných textů. Pravda, **Císlerovy Brejle** už současné dobou svého vzniku nejsou, ale do současnosti se dají bez problémů přenést a tak také zahrát obě její postavy jako naše současníky. A pak už jen záleží na tom, jak se rozvinou jednotlivé promluvy a situace. Což inscenace **DS (a)Maťáku z Pardubic** učinila s vkusem, nápaditostí, hereckou zkušeností a patřičnou dávkou charakteristiky. I když nepřesáhl ničím to, co text nabízí a čím se vyznačuje. Domácí soubor se objevil v přehlídce ještě jednou – Marcela Kollertová zrežírovala v české premiéře **Cooneyovu** komedii **Tři a tři je pět**. A zrežírovala ji s vědomím, že je to situační komedie, kde musí přesně a perfektně fungovat mechanismus situací, aby se divák smál.

V Pavlu Labíkovi pak měla herce, který hlavní roli nešťastníka, jenž se jaksi náhodou a proti své vůli zaplete do „bigamistického" příběhu svého přítele a domácího jako její oběť a posléze hlavní aktér a tvůrce, zahrál tak jako je v tomto textu zapotřebí: jako svorník všeho dění na jevišti. Svou aktivitou byl vskutku spolutvůrcem inscenace. Zároveň také potvrdil, jak je tato kvalita pro tento komediální žánr důležitá, jak sluší a patří všem postavám. Což ne vždy a všude v této míře a poloze platilo. I tak je to ovšem představení příjemné a jako by charakterizovalo celou červenokostelecko přehlídku 2003. Neboť v Červeném Kostelci je na přehlídce vždycky příjemně. Je to místo, jež jí dává co může, ba ještě více – tentokrát v nečekaném počtu i diváky a také tu úroveň charakterizovanou na počátku této zprávy, díky kvalitě soutěžících inscenací. Tedy „příjemno" na třetí.

Jan Císař

ZLOM VAZ PO III.
ANEB
DO TŘETICE VŠEHO DOBRÉHO

Občanské sdružení divadelních ochotníků v Ústí nad Orlicí za podpory MK ČR, Pardubického kraje a Města Ústí nad Orlicí uspořádalo ve dnech 14. – 17. března 2003 divadelní přehlídku ZLOM VAZ po III. Byla součástí přehlídkové linie činoherního a hudebního divadla, její záběr byl ale širší. Vystoupily na ní soubory studentské, experimentující, ale i venkovské. V programu měla 9 inscenací (původně 10, ale pro nemoc představitelky titulní role odpadla Maryša DS Kolár z Letohradu). Repertoárová skladba obnášela 5 her českých, z toho 3 současných autorů, přičemž 1 byla autorským počinem souboru, dále po jedné hře americké, anglické, francouzské a maďarské provenience. Převažovaly komediální žánry, rovnováhu bylo možné vysledovat mezi tituly vysloveně zábavného charakteru a tituly, které se snaží o závažnou výpověď, byť v některých případech volí formu komediální nadsázky.

S potěšením bylo možné konstatovat, že 3. ročník Zlom vazu měl vyšší úroveň, než dva předchozí. K tomu přispělo to, že se v repertoáru souborů objevily objevné či výjimečně kvalitní tituly (např. Polední úděl P. Claudela, Přehrada R. Levínského, Biloxi blues N. Simona). Především však bylo více inscenací takových, které snesou srovnání na úrovni národních přehlídek nebo přinášející podněty k přemýšlení o divadle a jeho možnostech (např. Elektro, má lásko, Přehrada, Vraždy a něžnosti, Biloxi blues).

K přehlídkovým inscenacím se konaly rozborové semináře vedené odbornou porotou (doc. František Preisler, Karel Semerád, Milan Strotzer a tajemnice Mirka Císařová). Snaha organizátorů vylepšit podmínky pro hrající soubory i pro práci poroty byla evidentní. Podařilo se střídavě hrát v Roškotově divadle a na Malé scéně, což umožnilo souborům mít dostatečný čas na přípravu představení. Co se poněkud vymklo, byla kumulace 6 představení a příslušných rozborových seminářů do jednoho přehlídkového dne. Zkušenost velí, že by neměl počet představení obvyklé minutáže přesáhnout 4 tituly za den, aby bylo umožněno plnohodnotné vnímání představení a také objektivní posuzování výsledků práce souborů. Tolik rekapitulace úvodem, dále již k jednotlivým inscenacím.

ZLOM VAZ po III. zahájil soubor **Občanské sdružení divadelních ochotníků z Ústí nad Orlicí** inscenací hry **Paula Claudela Polední úděl** v režii Martina Malínka. Po Claudelově Zvěstování Panně Marii, které soubor uvedl na 1. ročníku Zlom vazu, poté na národní přehlídce v Třebíči a také v Českém kulturním centru v Paříži (2001), se nechal režisér opět strhnout Claudelovým dílem. Již po druhé se tak zasloužil o dramaturgicky objevný počin (čestné uznání). Tentokrát pro české, a nejen amatérské, divadlo objevil hru, která u nás nebyla nikdy uvedena, ač byla napsána již v roce 1906. Ostatně s jejím uvedením to nebylo jednoduché ani ve Francii, v Claudelově domovině, a to z popudu církve a poté i autora samotného. Hra má autobiografické rysy, promítá se v ní čtyřleté soužití se ženou, kterou Claudel poznal jako francouzský konzul v Číně.

Tříaktová hra s epilogem líčí příběh Ysé, vášnivé ženy obchodníka, zmítané triádou vztahů k mužům, z nichž každý reprezentuje jiné zázemí (materiální, duchovní, fyzické). Opouští svého zákonného manžela, oddá se lásce k druhému muži – Mesovi a z tohoto vztahu se narodí dítě. Nakonec končí v náručí jiného muže – Almarica, s nímž se ocitne ve vypjaté situaci (povstání), z níž není úniku, než na věčnost. Ale vrací se Mesa s průvodním listem, umožňujícím uniknout. Chce si odvést Ysé i dítě, je však Almaricem zabit. Průvodní list skýtá únik z neřešitelné situace. Leč, Ysé se rozhodne odpálit nálož, která měla původně posloužit jako prostředek sebevražedného úniku před příchodem Mesy. Nikdo nepřežije. Epilog hry je zpytujícím posmrtným setkáním Mesy a Ysé, v němž dochází k vyjádření jádra konfliktu, tj. rozporu mezi individuálním a nadosobním, mezi člověkem a Bohem, což je základní téma i jiných Claudelových her.

(MESA: Jen Ty, Ty jediný jsi byl ve mně při zrodu života, vítězstvím, úžasem, množstvím i divem naplnění. Ona však? Copak jsem v ní věřil? Jaképak štěstí mohla dát, snad objetí? Kdysi mi napadlo, že budu Tvůj a místo toho dal jsem se jí, když Ty jsi mne nepřijal. Za chvíli Tě uvidím a mám z toho hrůzu až do morku kostí. A budeš se mne ptát. Ale já se také budu ptát. Copak nejsem člověk? A taky Tebe se budu ptát. Proč se ke

Občanské sdružení divadelních ochotníků Ústí n. O.
P. Claudel: Polední úděl. Foto: M. Strotzer

mně chováš jako Bůh? Ach Ysé, neodstrkuj mne. Já jsem to, kdo je v Tvém srdci!)

.Tato skvostná předloha byla režisérem upravena krácením, zejména však tím, že z epilogu učinil prolog, který se v mírně krácené podobě opakoval i v závěru představení. Nebyl to, zdá se, krok příliš šťastný, neboť výchozí dramatická situace hry nás uvádí do reálných lidských vztahů na zaoceánské lodi. Další akt se odehrává symbolicky na hřbitově a poslední ještě symboličtěji v domě, z nějž není úniku, aby byl konečně epilog situován do ireálného nadpozemského světa. Tato kauzalita proměny prostředí, ale i stylizace hereckého výrazu byla přehozením epilogu na začátek hry narušena. Hra začíná neosvětlenou abstrakcí – odrazový můstek reality chybí a značně komplikuje jak vnímání diváků, tak logické myšlenkové vyústění hry. Možná by to nebylo tak citelné, kdyby se obraz na lodi a další realizovaly v živoucích situacích a nepokračovaly v jakémsi deklamačním stylu předřazeného epilogu. Leč herci nejednají v daných okolnostech, vše zůstává více méně na slovním sdělování. Takže odpálení nálože Ysé v závěru hry není organickým vyústěním, ale působí jako nahodilý akt. Nadto je úkol ztížen tím, že do role Ysé je obsazena velice mladičká dívka, pro níž není jednoduché ztvárnit zralou že-

DS (a)MAŤÁK Pardubice / L. Gyurké: Elektro, má lásko. Foto: M. Strotzer

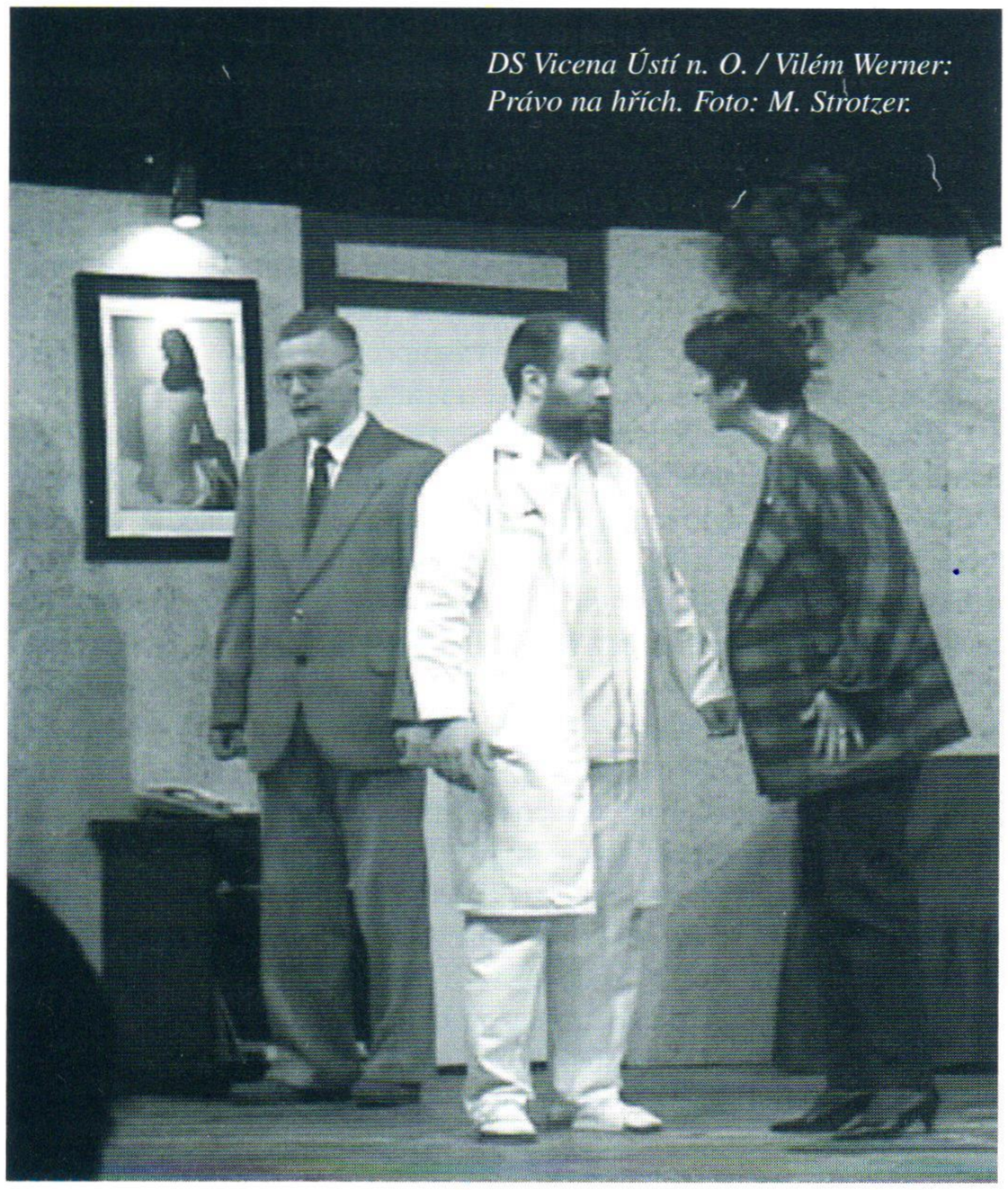

DS Vicena Ústí n. O. / Vilém Werner: Právo na hřích. Foto: M. Strotzer.

nu. Ani obsazení mužských rolí neumožňuje divákům zřetelně předjímat potřebné typy. Další scénické prostředky, jako např. stínohra (mj. užita nejméně na dva způsoby), ne zcela zřetelné průchody symbolických postav, hudba a světla podporují atmosféru a rytmizují představení. Nemohou ale nahradit základní výrazové prostředky herecké. A tak jakoby vše zůstalo nedořečeno. Úctyhodná dramaturgická volba nedošla zatím v realizaci tak daleko, aby byla látka vytěžena do té míry, že by ve výsledku byla působivým atakem na divákovy emoce a na přemýšlení o lásce, životě, smrti, Bohu či řízení osudu…

Nechť mi inscenátoři dalších přehlídkových představení odpustí, že budu stručnější než u Poledního údělu. Claudelova hra je hodna dramaturgického pozorníku, který jsem si takto dovolil pro čtenáře AS umístit do řádků pojednávajících o ústecké přehlídce.

Divadelní spolek (a)MAŤÁK Pardubice uvedl své nastudování hry maďarského dramatika **Lázsla Gyurkého Elektro, má lásko**. Představení svědčilo o cílevědomé snaze vyslovit se k současnosti. Inscenace vypovídala o dilematu nápravy křivd, uchopení a udržení moci. Na pozadí antického příběhu vypovídala však především o tom, kdo se ve skutečnosti chápe moci po pádu tyranie. A tak se ústřední postavou nejeví Elektra či Orestes, nýbrž Chrysostemis, Elektřina sestra, bezpáteřní osoba schopná těžit z jakéhokoliv režimu. Soubor si k této své výpovědi výhodně zvolil Gyurkého adaptaci Elektry, politizující předlohu, v níž se autor vyrovnával s maďarskými událostmi z roku 1956. Tu doplnil o další obrazy ve jménu hlavního tématu své inscenace. Její nespornou předností je snaha režie podpořit dostupnými prostředky divadelnost, učinit z představení podívanou. K tomu režiséru Petru Koubovi (cena za režii) sloužil dobře vybavený herecký kolektiv, s nejedním oceněníhodným výkonem. Přede všemi Tomáš Novotný v roli Oresta (cena), Kateřina Marišlerová ztvárňující Chrysostemis, ale i Václav Novák jako Aigistos (čestná uznání). K divadelní podívané nemalou měrou přispívalo scénografické řešení, a to jak akčně utvářený významonosný prospekt, tak kostýmní výprava (cena Jarmile Jíravové, Ivaně Dolečkové a Tomáši Potůčkovi). Nemalou měrou účin inscenace podporoval bohatý hudební plán, byť ve zvolených hudebních zdrojích nesourodý. Bohatost jevištních prostředků je až barokně přebujelá a ne vždy přináší další informaci, neřkuli význam. Týká se to především chóru, jeho pohybových kreací popisného charakteru. Snaha inscenátorů „chytit dva zajíce najednou“, tj. realizovat hru jako aktuální politizující výpověď a současně se ponořit do prožitku lidského utrpení, vedla k rozrůznění herecких prostředků. Od přísné stylizace v postavě Aigista až po hlubinně psychologizující uchopení postavy Klitaimestry. Patrně by v jednotné stylizaci, odpovídající textové předloze, bylo dosaženo stejného, ne-li většího účinu. Méně by bylo nesporně více i pokud jde o nadbytečné rozvádění scén dokreslujících klíčové situace hry. To samé platí o závěru hry, realizovaném v pěti sekvencích, která by každá sama o sobě mohla být finální. Z hlediska hlavního tématu by bylo výhodné skončit výstupem Chrisostemis.

Tyto zde nastolené otázky nikterak nepopírají, že pardubický (a)MAŤÁK vytvořil inscenaci nepochybných kvalit, že jeho divadelní výpověď je nesena v duchu toho, co se nás dotýká právě tady a právě dnes. Soubor byl se svou Elektrou doporučen k výběru na národní přehlídku na 2. místě.

Druhým domácím kolektivem, který na Zlom vazu vystoupil, byl **divadelní spolek Vicena**. Sehrál hru **Viléma Wernera Právo na hřích**. Předloha českého autora, jehož hry vznikly zejména v období první republiky, je víceméně situační komedií na téma manželské nevěry. Hlavní postavou je matka a tchyně, která vybavena svou životní zkušeností je hybatelem veškerého dění pro záchranu manželství své dcery. Ač obsazena zkušenou herečkou Zuzanou Průchovou (pamatujeme ji z Vévodkyně valdštejnských vojsk), její úloha hybatelky dění zůstávala nezřetelná, utopená v toku slov. Podobně tomu bylo u dalších postav, představovaných herci, kteří evidentně nebyli žádnými nováčky. Jádro problému bylo v tom, že se říkaly repliky, ale nejednalo se slovem, že režie sice vytvořila hercům pravděpodobné aranžmá, ale ne vždy takové, které by jim umožňovalo jednat v daných, neustále proměňovaných okolnostech. Zkrátka, nehrály se vpravdě situace. S výjimkou jedné, kdy se jeviště jakoby rozzářilo. Žel, byla to pouze krátká situace, v níž přichází na scénu epizodní postava Oty, vytvořená bravurně Petrem Hájkem (čestné uznání).

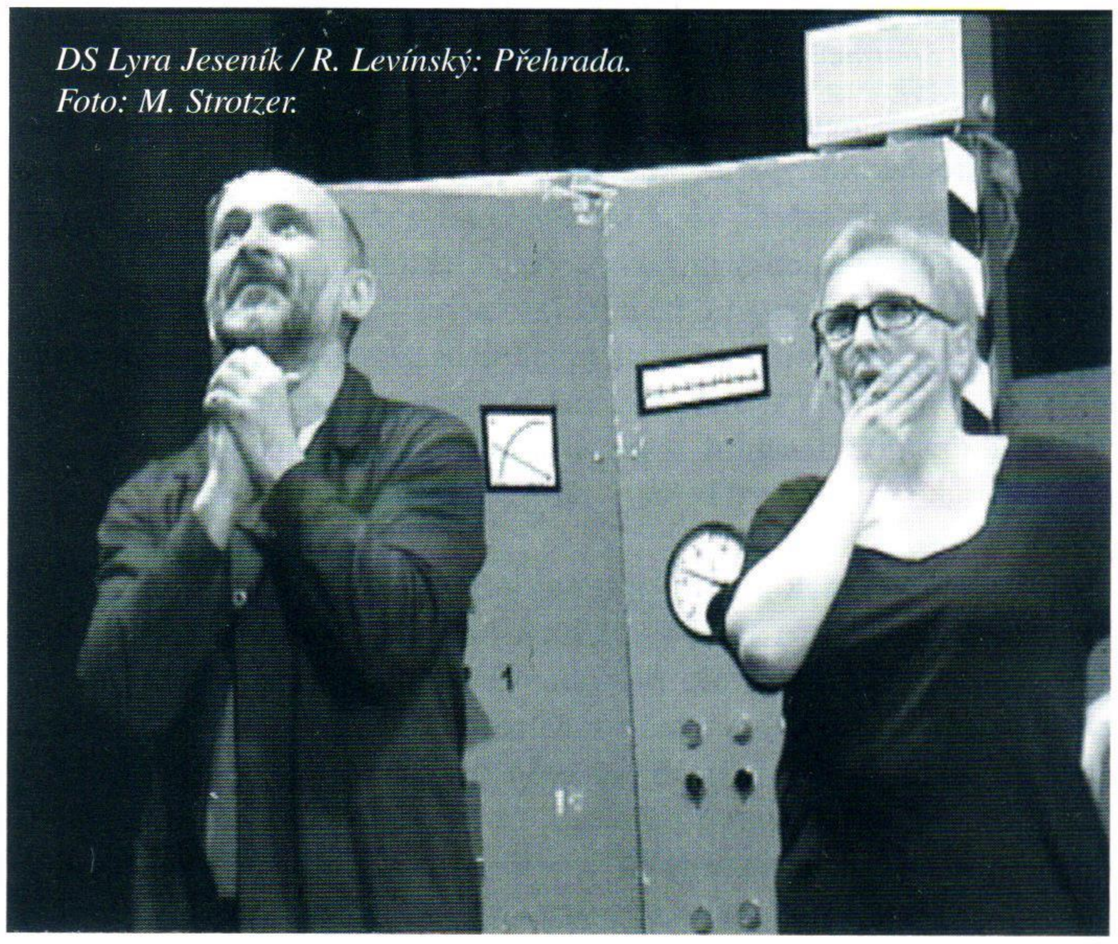

DS Lyra Jeseník / R. Levínský: Přehrada. Foto: M. Strotzer.

Příjemným překvapením bylo představení souboru **Lyra Jeseník – jeho sekce Jirka**. Soubor uvedl absurdně laděnou jednoaktovou hru **René Levínského Přehrada**. Jednalo se nejspíše o první pokus přivést na jeviště opakovaně dílo, které vzniklo na půdě královéhradeckých Nejhodnějších medvídků. Výborná textová předloha byla oporou jesenického souboru a dovedla jej k velice slušnému inscenačnímu výsledku. Soubor navíc sáhl do rezervoáru prostředků, které jsou vlastní loutkovému divadlu, aby realizoval své originální řešení závěru hry. To je sice vybočením z koridoru, kterým se inscenace jinak ubírala, ale nešť. Závažnější problém inscenace tkvěl v použití různých způsobů herectví a trošku také v tzv. „vyrábění srandy“. Zdá se, že Levínského textu sluší herecký způsob, který spočívá v autentické existenci herce v reálné (byť absurdní) situaci, méně pak snaha budovat dramatickou postavu. Dokladem tohoto tvrzení byl nejživotnější a také nejpravdivější Jiří

DS J.N. Štěpánka Chrudim / J. Voskovec, J. Werich, J. Ježek: Rajský ostrov. Foto: Milan Strotzer.

Chovanec představující osobu Lékaře (cena). Hra je situována do prostředí hydroelektrárny, jejíž přehradní nádrž je naplněna vodou na maximum a neexistuje řešení, které by umožnilo vodu odpouštět, aniž by to nemělo tragické následky pro osazenstvo elektrárny, ale hlavně pro město a obce pod její přehradní nádrží. Tato neřešitelná modelová situace je východiskem pro obnažování charakterů osazenstva velínu elektrárny. V tomto principu se v inscenaci každá snaha po pravděpodobnosti stávala polopravdou a naproti tomu uchopení vysoce stylizované textové předlohy jako zaujaté bytí herce v daných okolnostech dostávalo punc opravdovosti.

Divadelní spolek Jana Nepomuka Štěpánka z Chrudimi přivezl hru **Jiřího Voskovce a Jana Wericha s hudbou Jaroslava Ježka** (a nejen Ježka) Ostrov Dynamit, přejmenovanou na **Rajský ostrov**. Revue z odkazu Osvobozeného divadla byla režisérem Karlem Břízou upravena, a to jak po stránce textové (včetně aktualizací), tak pokud jde o hudební čísla. Ostatně, zprvu se zdálo, že byl Ježek opuštěn a nahrazen Petrem Jandou, neboť jako první zazněl známý hit Olympicu Dynamit. Poté přišel hit jiné provenience, a sice Guantanamera. Vždy jako ozvěna jakýchsi kvaziasociací. Když padnul v replice název ostrova Dynamit, tak dynamit udělal bum. Když se exponovala postava Královny Kvantanaméry, tak prostřednictvím stejnojmenného hitu. Do třetice přišlo Ježkovo Svítá… a u Ježka už zůstalo. K oněm kvaziasociacím, jak jsem si ten jev pojmenoval, se přiřadilo nemálo aktualizací, vnesených do textu, např. mezi milenecké dvojice a la Tristan a Isolda byli přiřazeni Václav a Dagmar, následovaly aktuální spojení jako forezní audit, Viktor Kojený či věty „Tady to ještě není soukromý, nebo co." či „Paní, sepište to a pošlete do SPY (spaje)." K aktualizacím náležely i dva připsané výstupy uklízečky, která vyhazovala herce z divadla, poukazujíc na nepořádek a placení nájmu. Doc. František Preisler při rozborovém semináři pravil, že transformace textová a jevištní nebyla šťastná, že se podívaná, jakou od revue lze očekávat, nekonala, že hudba neprostupuje do dalšího jevištního dění, že hudebně zpěvní čísla stojí oddělena, což nepřispívá spádu představení. Kdosi další poukazoval na to, že humor vzniká tím, jak se herec chová v dané situaci, a nikoliv tak, že se o něj snaží každým pohybem a slovem. Vše, co padlo na rozborovém semináři, a k tomu patří i můj výčet kvaziasociací, se váže k divadlu jako uměleckému druhu. Když jsem po přehlídce znovu přemýšlel o Rajském ostrově chrudimských divadelníků, napadlo mě, že je to mýlka, že byl náš úhel pohledu mylný, neboť naše poměřování divadelními měřítky a pojmenovávání divadelními kategoriemi není adekvátní, že jde chrudimským o jinou dimenzi, o dimenzi bavičskou. A musím přiznat, že jí nerozumím, či lépe nechci rozumět. Na to bychom si měli nejspíše přizvat Petra Novotného a věnovat se pouze záblesků divadelním. Ty jsme v divadelním nadšení téměř opomněli, a byly v inscenaci Rajského ostrova přítomny. Pro mne především ve výstupech Moniky Králové jako Carolíny a Luboše Capouška coby Reverenda Patricka.

Divadelní spolek SNOOP z Opatovic nad Labem nastudoval komedii **Antonína Procházky Vraždy a něžnosti** v režii Věry Pečenkové (čestné uznání). A bylo to nastudování velice zdařilé. Komedie, těžící ze situací, které nastaly několikanásobným pronájmem chaty cestovní kanceláří v jednom termínu, měla spád a úspěšně proměnila všechny herecké příležitosti, které skýtá. V přehlídkovém představení se obzvláště dařilo Aleši Dvořákovi v roli Viktora, Petře Dvořákové při ztvárnění role Evy a Michalu Dvořákovi v roli Evžena (ceny). Překotný sled situací vedl herce v některých ojedinělých momentech v druhé části hry k upozadění zveřejnění vjemů, což věstilo nebezpečí zmechanizování jevištního jednání, respektive k tomu, že by divák mohl hledat významy tam, kde žádné nejsou (nelze příslušně nereagovat na – ať zdánlivé – mrtvoly vypadávající ze skříně či objevující se na podlaze v chatě). To je k uhlídání. Co by však bylo dobré v inscenaci vyřešit, je její závěr. Je totiž již od autora takříkajíc „nastavovanou kaší" a opatovičtí si s ním neporadili. V závěru hry přichází rozuzlení v tom, že obsazení chaty několika nájemci byl záměr, že šlo o sociologické šetření ve vazbě na vstup

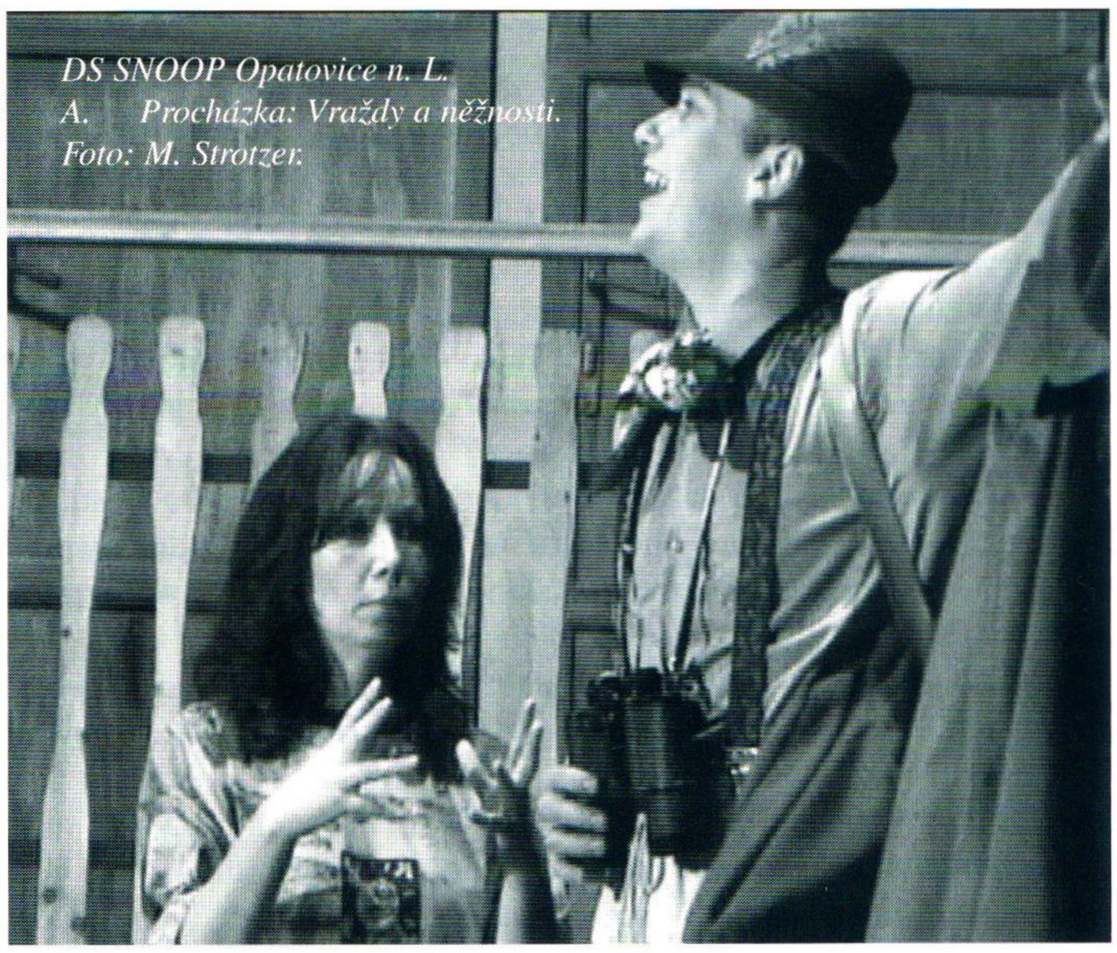

DS SNOOP Opatovice n. L. A. Procházka: Vraždy a něžnosti. Foto: M. Strotzer.

do Evropské unie. Je-li vůbec tato nadbytečná konstrukce nutná, pak divákovi postačí jako rázná tečka (nejlépe bez unie) za jinak svižnou komedií a netřeba ji rozvádět. Nic to nepřináší, leda rozvolnění finále. Vtipné to není už vůbec. Soubor byl doporučen k účasti na národní přehlídce na 3. místě.

Spolek divadelních ochotníků ze Žamberka uvedl komedii **Oscara Wildea Jak je důležité míti Filipa**. Žamberští se objevili na ústecké přehlídce podruhé a ti, kdo je viděli před dvěma lety, mohli být v očekávaní divadelního zážitku pro dobrou hereckou vybavenost souboru, kterou soubor prokázal v O'Harově komedii Oženit se, to je vždycky riziko. Takový zážitek se dostavil, byť pouze v jedné části hry, a to v dialogu při prvním setkání Baronesy Gvendoliny představované Ivanou Šrámkovou a Cecílie Gardewové, kterou hrála půvabně Marie Trejtnarová (čestná uznání). Tady se naplnila slova z programu ke hře o konverzační salonní komedii s duchaplným a elegantním dialogem jiskřivé ironie, v zábavném gejzíru chytrého vtipu… Dialog byl přímo školní ukázkou, jak na Wildeovu komedii jít. Bohužel, tato slova chvály nelze vztáhnout na celek inscenace. Po poněkud rozpačitém začátku,

otevřeném sérií přebreptů, se v inscenaci zajiskřilo až s nástupem představitelky Lady Bracknellové (Milena Šímová). Pak následovala část, jejíž vrchol byl ve vyzdviženém dialogu, leč sám závěr hry upadl opět do rozpačitosti, kterou byl poznamenán začátek představení. Konverzace se rozvolnila (mj. i vlivem textových výpadků) a k finále jsme se tzv. prokopali namísto toho, abychom do něj vlétli. Škoda, přeškoda, neboť režisérka Lenka Semrádová není z těch, kdo by nevěděli, co mají v rukou za látku a co si vyžaduje její jevištní realizace. Má k tomu i výborné typové obsazení a stejně tak i výpravu, evokující dobové prostředí anglické aristokracie. Ivana Šrámková a Petra Hubálková za ní získaly čestná uznání. Cesta za kýženým výsledkem, a to i ta vědomá, nás nedovede pokaždé až na sám její konec, neboť vždy není dostatek sil, času etc. I to patří k amatérskému divadlu.

Ústečtí divadelníci se prezentovali na přehlídce do třetice kolektivem veskrze mladým, jenž nese název **Facka Au**. Prezentace to byla tentokrát kratičká. Základem k ní byla kolektivní práce zachycená v textu režiséra souboru **Roberta Osmana** a nazvaná **V bouřce**. Cca 10 – 15 minutové představení bylo sledem obrazů jakoby filmového střihu. Jeho tématem bylo, jak soubor sám výstižně uvádí, „konzumní partnerství a problematika jeho vzniku". Bylo zpracováno jako úsměvný skeč, s kritickým nadhledem a espritem. Byla to osvobozující příjemná tečka za dlouhým, šest představení čítajícím přehlídkovým dnem.

Divadelní soubor Občanského sdružení **PrakOta Řetová** uzavřel pak v nedělním dopoledni sled představení svou inscenací hry **Neila Simona Biloxi blues**. Soubor je složený ze studentů posledních ročníků vysokých škol, bývalých spolužáků z Gymnázia Jana Keplera v Praze. Navazuje na existenci někdejšího gymnaziálního souboru Š.O.K., který vedla Markéta Světlíková. Dnes za ní dojíždí studenti do Řetové. Zde s nimi M. Světlíková nastudovala Neilovu hru z prostředí amerického vojenského výcvikového tábora, zasazenou do let 2. světové války. Režisérka krátila hru o jednu postavu, ne však pouhým vypuštěním jednoho z pětice vojenských nováčků, ale tak, aby neochudila hru o to hlavní, co tato postava s sebou nese. Spolehla se na práci s herci, individualizaci při ztvárnění jednotlivých dramatických postav, obešla se bez nákladné výpravy – hrálo se s minimem náznakových scénických objektů. Bylo nalezeno řešení přestaveb prostředí, umožňující plynulý běh hry. Nebýt několika závažných prohřešků v jevištní mluvě u představitelů mužských rolí (zejména Seržanta Toomeye, Wykovského a Epsteina), mohli bychom hovořit o nadprůměrných a vyrovnaných hereckých výkonech. Ale i přesto inscenace sdělila zřetelně hlavní myšlenkové poselství hry a soudě podle reakcí publika zprostředkovala divákům divadelní zážitek. Ten podpořily největší měrou scény, v nichž dominovali Ondřej Ryska v roli Eugena Morrise Jeroma a Jůlie Exnerová v obou ženských rolích, Roweny a zejména Daisy Hanningenové (ceny).

Jsem přesvědčen, že by onen divácký zážitek byl o mnoho hlubší, kdyby se podařilo vytěžit z Neilovy předlohy více. Hru obepíná rámec – cesta vlakem. Na začátku jede do výcvikového tábora skupina oťukávajících se branců, nevyhraněných individualit. Na konci jede do válečné akce táž skupina, leč již vycvičených vojáků, sestávající z jedinečných osobností. Vlastní hru otevírá výchozí dramatická situace ve výcvikovém táboře, v níž v atmosféře zupáctví, strachu, vzájemné nenávisti, šikany, degradace lidské důstojnosti dochází ke ztrátě identity cvičenců. Je to atmosféra bezvýchodnosti na hraně „dobrovolného vzdání se života". Z takové výchozí situace je důvodný krok – únik do světa snů (co bych dělal, kdybych měl posledních sedm dnů života a mohl cokoli).

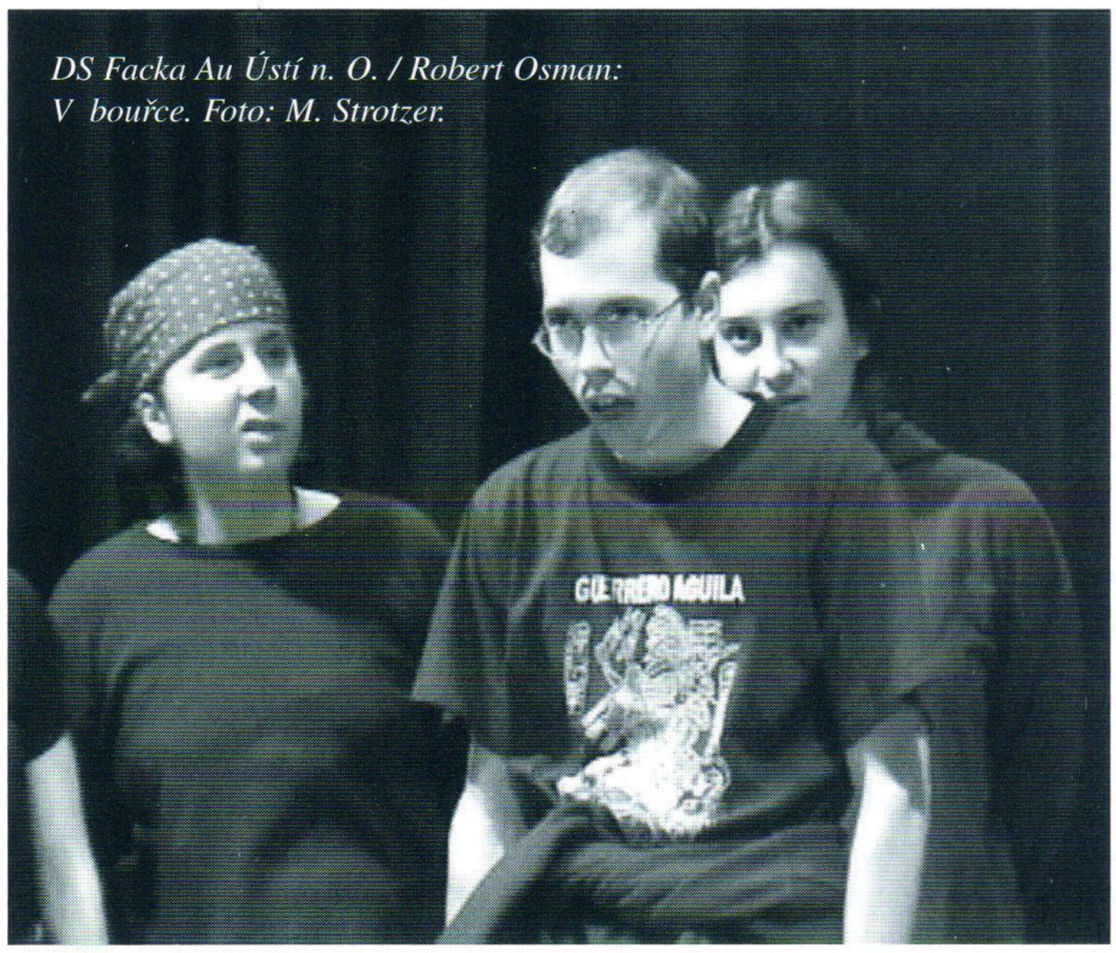

DS Facka Au Ústí n. O. / Robert Osman: V bouřce. Foto: M. Strotzer.

Tato dusná atmosféra je odrazovým můstkem k dalším scénám: k až šílené situaci, kdy se zdá, že je zmařena možnost poprvé opustit na 48 hodin bránu výcvikového tábora a dostat tzv. opušťák a odtud k dalším, k možnosti stát se mužem po boku ženy, nalézt lásku… Bohužel, ona výchozí dramatická situace není v těchto intencích v inscenaci realizována. Připomíná spíše nepříliš tvrdé prostředí českého vojenského „přijímače". Je to mj. způsobeno i tím, jak je uchopena postava seržanta Toomeye. Je to v inscenaci víc rozhněvaný strejda, než vojenský veterán, který ví co dělá a proč to dělá. S tím souvisí i oslabení až pominutí vedlejší tematické linie nesené právě Seržantem Toomeyem, tj. připravit své muže na nejhorší, aby měli šanci přežít. Navzdory těmto úvahám nutno zdůraznit, že je inscenace velice dobře založena, že režie i herci mají nadprůměrné dispozice. Právě proto si myslím, že by stálo za to zvážit vznesené námitky a zkusit dílo dovést o hodný kus dál. Soubor byl doporučen k výběru na národní přehlídku FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč na 1. místě (nominován nebyl nikdo) a současně byl doporučen k účasti na národní přehlídce venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou.

Milan Strotzer

Spolek divadelních ochotníků Žamberk / Oscar Wilde: Jak je důležité míti Filipa. Foto: Milan Strotzer.

FESTIVAL NA VYSOČINĚ

14. března 2003 ohlásily poletující bělostné vločky počátek krajské přehlídky TŘEŠŤSKÉ DIVADELNÍ JARO. Ano, stejně jako každoročně se sníh zlomyslně usadil na chodnících i na silnici, a navzdory divadelnímu jaru donutil všechny účastníky přehlídky, aby k prknům, jež znamenají svět, doklouzali. A tak s úlevným pocitem, že se všem podařilo nepřízeň počasí (nebo přízeň – teď nevím) překonat, usedli jsme vstřícně do divadelních řad.

Festival zahájil **Divadelní soubor Stonařov** s komedií mravů **Václava Klimenta Klicpery Každý něco pro vlast** v úpravě E.F. Buriana. Režisér Petr Vaněk do textu zasahoval podle potřeby zvoleného výkladu: v písňové rovině vtipně a v souladu s obsahem, ale v zavádění nových groteskních motivů (např.vážené měšťanky jako uklizečky, Jesenský nosící bustu Havlíčka atd.) se bohužel minul s tématickou rovinou komedie. Tak se stalo, že jsme byli svědky předvádění jednotlivých vtipností navěšených na starý, dobrý Klicperův příběh, který tím byl odsouván do pozadí.

Stonařovský soubor hrál s chutí a očividně mu na jevišti bylo dobře. Ne vždy se podařilo, aby se o svou radost s námi podělil. Důvod, proč se tak nestalo, je dán nedotaženou dramaturgicko-režijní koncepcí.

V sobotu odpoledne byly do divadla pozvané děti na pohádku **Otakara Starého Pekelný mariáš** v realizaci **NaKop Tyjátr Jihlava**. Text této pohádky nepatří k povedeným. Je zahlcen spoustou nelogických motivací a bezradných dialogů omílajících stále dokola jedno a to samé. Textová neujasněnost se v jevištním provedení spojila s nedůsledností režijní. Jakoby herci neměli o čem hrát, a tak se z bezradnosti utíkali až k pitvoření. Bylo nám velmi líto nemalého úsilí herecky dobře vybaveného souboru, ale kde nic není, ani NaKop Tyjátr nebere. Škoda, že si při výběru textu nedali záležet.

I přišel večer a s ním znovu **NaKop Tyjátr Jihlava** tentokrát s detektivní divadelní hrou **Agathy Christie Deset malých černoušků**. Uvést v amatérském divadle klasickou detektivku není vůbec úkol lehký, ale už v průběhu prvního dějství bylo zřejmé, že v koncepci hostujícího režiséra Karla Bryndy nezůstanou herci detektivnímu žánru nic dlužni. Tedy, že nám dopřejí, abychom si v hledišti užili napětí, že nám dopřejí, abychom byli účastni pátrání po pachateli odpovídajícími divadelními prostředky: přesné nástupy, výstižné ztvárnění dramatických osob, jednání v daných okolnostech, řešení dramatických situací atd. Jistým problémem inscenace bylo vyznění slovního jednání u představitelů Very Claythornové a Anthonyho Marstona. Jeho příčina spočívá v nevhodně posazeném hlase, což občas vytváří falešný podtext. V druhé polovině představení několikrát zakolísal temporytmus, ale zásadním problémem se jeví závěr, kde se z chladnokrevného a s přehledem jednajícího pachatele náhle stává pitvořící vrah. Deset malých černoušků v provedení jihlavského souboru NaKop Tyjátr patřilo ke zdařilým inscenacím přehlídky.

V neděli dopoledne hrál pro dětské publikum soubor **Vltavan Týn nad Vltavou** pohádkový příběh na motivy **Tomáše Pěkného Havrane z kamene**. Příběh o touze člověka někam se zařadit, někam patřit. Inscenace začala velmi působivě tancem čarodějnic a pokusem Mladé složit zkoušky do magického covenu. Do napínavé situace přichází venkovské děvče Juliána s prosbou o pomoc. Čarodějnice ji začnou ohrožovat a tehdy se Mladá rozhodne Juliánu ochránit. Dochází ke střetu uvnitř světa nadpřirozeného a posléze se světem reálným. Až potud inscenace funguje a je divadelně zajímavá. Druhá polovina představení trpí hlavně tím, že některé dramatické situace zůstávají nedořečené. Jakoby soubor věděl víc než sděluje. Nejrazantněji se to projevuje při čarování Mladé: nic nepřekonává, nic ji nebrání. V závěru rovněž není zřejmé její rozhodnutí, kterou cestou se vydá. Přes mnohé nedotaženosti však soubor na jevišti působil velmi upřímně a sympaticky.

Další představení **CAMI (ÁDA)** složené z pěti minikomedií **Pierra - Henri Camiho** přivezl **DS Vicena z Ústí nad Orlicí**. Soubor nevycházel z černého humoru autorova, ale posunul text do žánru kabaretu až taškařice. Nic proti tomu, neboť i v této rovině mohla inscenace fungovat a být divácky zajímavá, kdyby tvůrci byli důslední. Občasné nedodržení zvolených výrazových prostředků, oslabené pointování situací a nedůsledný pohyb divadelního znaku způsobilo, že inscenace ve zvoleném žánru fungovala jen na 60%.

Večer patřil hře **Princezna T. Daniely Fischerové** v nastudování **DS Rotunda Znojmo**. Inscenace se odehrávala v neměnné výpravě, jíž na horizontu dominoval estetizující látkový sloup rozdělující scénu na dvě části, dále vertikálně členěné pomocí praktikáblů. Celé jeviště bylo pokryto bílou látkou. Vzadu po stranách sloupu stály na štendrech vany s červeným filtrem – fungovaly jako znak smrti. Na praktikáblech vpravo a vlevo byly umístěna reflektory, které měly sloužit k vymezování prostorů tématických i konkrétních. Škoda, že nebyly důsledněji využívány a používány, jak ve smyslu příběhu (hry samé), tak obsahu (významu). Jednání dramatických osob bylo realizováno především verbálně, v sošných postojích s nádechem antické osudovosti. To znamená, že až na pár výjimek byly situace řešeny přes slova. Pohyb skutečný i pohyb dramatický, tedy změnu prostředí i změnu motivů vnášely postavy tří zanniú – Truffaldina, Smeraldiny a Brighelly, sloužící jak příběhu tak i principům divadelní komunikace. Tyto výše popsané skutečnosti byly výsledkem koncepce režiséra Václava Berana, jehož úprava textu, škrty, povýtce eliminovaly faktor člověčiny a zdůraznily diagram moci. Představení bylo koncipováno neobvykle, takže zvolená interpretace působila sevřeně. Celkový dojem z představení byl umocněn dobrými hereckými výkony.

Šťastný nový rok divákům popřály členky **DS Karla Čapka MěKS Třešť** v divadelní komedii **Pauliny Daumaleové Šťastný nový rok**. V tomto komorním, komediálně laděném příběhu dvě ženy, každá ze zcela jiné společenské vrstvy, spolu řízením osudu prožijí silvestrovskou noc. Režisér Milan Šindelář inscenací citlivě odhaluje ženskou duši plnou lásky, rozporů, porozumění, sobeckosti, strachu z osamění i důstojné hrdosti. Ukazuje, že pod rozličnými šaty a rozdílnými životními zkušenostmi máme všichni stejnou kůži, srdce a sny. Režijní koncepce vyostřuje v situacích protikladné motivace, aby v pointách – v duchu žánru – dospěla ke komickému sjednocení, přitakání, ale i rozporu mezi postavami. Režie i herci celkem respektují textovou nabídku, kdy postava o sobě podává pouhou verbální informaci, aby později o téže informaci vypovídala v konkrétní situaci jednáním, často paradoxním, tedy komickým. Herecký projev obou protagonistek, verbální i nonverbální, je výstižně plastický a vede diváka všemi serpentinami příběhu až do nečekaného finále. Přesto by bylo vhodné pouvažovat o vyčištění poslední třetiny inscenace a vyškrtat ojedinělé, rádoby humorné výstupy, které nesouvisí se situací a v podstatě jen opakují již známé části příběhu, aniž by povyšovaly vyznění. Pour Felicité, aneb Šťastný nový rok.

Příběh neobyčejného brankáře. Na osamělém jevišti osamělý brankář v osamělé brance předvádí osobní variace na motivy hry **Didiera Kaminky**. V jediné roli, ve vlastní režii se představuje **Petr Šaryk Coufal**, člen **DS Jiří Poděbradský Polná**. Vzhledem k tomu, že se herec nedrží pevného textu a splétá motivy dané autorem s motivy vlastními a motivy vycházejícími ze sumy specifických rekvizit, stává se jeho projev na jevišti poněkud nepřehledným. Rovněž není zřejmé, a to je zásadní, jde-li o realitu na fotbalovém hřišti, či jen o představy. Na nejasném záměru i vyznění se též podílel nepřesný zvukový plán.

DS Klicpera Jihlava se představil v muzikálu **Pavla Dostála** s hudbou **Richarda Pogody a Vladimíra Žáka Výtečníci**. Režiséři Ivana a Milan Šteklovi upravili text podle vzorce ber kde ber, takže na jevišti vznikl mumraj. Mladým protagonistům (školákům a středoškolákům) chyběla základní herecká vybavenost: slovní projev, pohyb po smyslu a u některých i zpěv. Celá produkce působila jako exibiční vystoupení pro spolužáky.

DS Karla Čapka Třešť uvedl hru **Jevana**

Brandona Thomase Charleyova teta, v níž se první režií představila Dana Obrdlíková. Inscenace trpěla nepřesným výkladem, který v důsledku vedl herce k tomu, že kladli větší důraz na směšnost jednání postav v situacích, než na podstatu humoru s nímž tento text pracuje. Dokladem byl i posun z prostředí anglické aristokracie do přibližné současnosti. Tím se vytratil jeden ze základních pilířů komedie – společenské normy chování a principy jejich porušování. Přesto je nutné podotknout, že soubor je slušně herecky vybaven, díky čemuž byl schopen zprostředkovat humorné situace (ne už jejich přesný význam), aniž by se dopouštěl pitvoření.

DS Zmatkaři Dobronín, Božena: Němcová Babička. Toto bylo možné vyčíst z programu, avšak nešlo o dramatizaci Babičky Boženy Němcové, ale o sled obrazů ze života na venkově během cyklu jednoho roku, volně provázané přes postavu babičky a její vnoučata. Inscenace ve svém základě byla rozdělena na čtyři roční období barevnými plachtami, které přinášeli průvodci inscenací, Panklovi psi Sultán a Tyrl. Již zde se vyskytla nepřesnost, či nejasnost, neboť podzim byl vyjádřen zcela odlišným materiálem (maskovací vojenskou sítí), a rovněž nebyl na scénu přinesen podle předchozího klíče. Také různé výrazové prostředky při ztvárnění postav, přímá i nepřímá ilustrace, absence vztahů, ale i občas se objevující zajímavé metafory způsobily, že se nejednalo ve své podstatě o příběh Babičky sdělovaný principy epického divadla, ale spíše o sled fragmentů a obrazů z Babičky a života na vsi během roku. Pravda je, že některé byly velmi efektní, zdařilé, ba i významové, jiné jen nahodilé a neukončené. Bylo by dobré, kdyby se dobroníňští Zmatkaři rozhodli zda budou Babičku realizovat principy epického divadla, nebo zda se přikloní ke sledu obrazů jež bychom mohli nazvat: Český rok na vsi. Oba principy jsou přijatelné, ale možná nás Zmatkaři překvapí a dospějí k nečekané syntéze, neboť nakročili a vůbec ne nezajímavě.

DS Domu kultury Žďár nad Sázavou uvedl hru **Světáci**, (převod známého filmu V. Blažka, Z. Podskalského, E. Illíka a V. Hály na divadelní prkna). Film jako umělecký druh ale komunikuje zcela jinými výrazovými prostředky než divadlo. Upravovatel filmového scénáře a režisér inscenace Jiří Vobecký nebyl v převodu mezi uměleckým jazykem filmu a uměleckým jazykem divadla ani trochu důsledný. Tak se stalo, že motivace postav, situace, ale i příběh sám, nenabyl podoby divadelnosti, takže jsme byli svědky pouhé, zábavné produkce, a to přes všechny dovednosti a schopnosti, prostě přes hereckou vybavenost členů DS Žďár.

S poslední inscenací se na přehlídce představilo **Divadlo „Bez chibi" Brtnice** s komedií **Velký styl od Rudolfa Krupičky**. Tato divadelní hra byla napsána roku 1918. Režisér Michal Lurie text seškrtal, a hle, mohl být o zcela současné politickospolečenské situaci v nejednom městě. Inscenátoři však zapomněli diváka seznámit s jistými aspekty příběhu, tedy proč se co na jevišti děje a jaké cíle mají dramatické postavy. Tím se stalo, že protagonisté chodili po jevišti a říkali text, jako by sami v jeho hodnotu a sílu nevěřili. Přitom ale, podle jednání, přesněji chování, v jistých situacích v sílu divadelnosti upřímně věří, a dávají do ní vše – například baletní číslo Aleny Rychtecké.

Čtyřicátý druhý ročník Třešťského divadelního jara zakončilo hostující představení – AUGUST, AUGUST, august z Volyně. Nutno podotknout, že stejně jako minulé roky místní občané hojně navštěvovali všechna představení – v průměru 150 osob. Třešťský divák je vstřícný divák a jeho reakce ať už jde o smích, zaujetí nebo potlesk vždy podrží divadelníky a pomáhá jim překonat občasné nedostatky. I radnice města bere festival za svůj a je účastna na každém představení: nejen vítá soubor před oponou, ale zůstává v sále, i na hodnocení. Také DS Karla Čapka MěKS Třešť, byť se účastnil třemi inscenacemi, ani na vteřinu nepolevil v péči o chod festivalu, jednotlivé soubory, porotu a v baru taktéž o místní diváky, z nichž mnozí zůstávali na hodnocení inscenací.

Porota pracovala ve složení: Marie Kotisová, Josef Brůček a Vladimír Zajíc. Rozhodla o těchto nominacích a doporučeních na národní přehlídky: Na FEMAD Poděbrady /Divadelní Třebíč – Nominace: DS KARLA ČAPKA MěKS Třešť – ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK (Pauline Daumaleová); 1. doporučení: NAKOP TYJÁTR Jihlava – DESET MALÝCH ČERNOUŠKŮ (Agatha Christie). Na Šrámkův Písek – Nominace: DS ROTUNDA Znojmo – PRINCEZNA T. (Daniela Fischerová). Na POPOLKU Rakovník – 1. doporučení: DS ZMATKAŘI Dobronín – BABIČKA (Božena Němcová); 2. doporučení: VLTAVAN Týn nad Vltavou – HAVRANE Z KAMENE (Tomáš Pěkný).

Marie Kotisová

DS Prkno Veverská Bítýška / René de Obaldia: Kat a Velkovezír. Foto: Archiv Jarního divadelního festivalu Polárka Brno 2003.

HODONÍN UMÍ...

Krajské kolo výběru na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč na jižní Moravě se v minulých ročnících usadilo v pohostinném Blansku. Spádová oblast, ze které se soubory na přehlídku hlásí, je rozlehlá. Proto se bez problémů ujal záměr, pořádat akci na dvou místech: Blansko a Hodonín. Chtěli jsme, aby se divadelní tradice oživila i v Hodoníně, a také, aby soubory měly na přehlídku blíž. Z této symbiózy vzešel i název přehlídky: **Divadelní Hobblík** (spojení Hodonín, Blansko + hobby). Avšak rada města Blanska se rozhodla od pořádání přehlídky odstoupit. Situace se zdramatizovala a bylo nutno přehodnotit organizaci soutěže.

Hodoníňští rytířsky zvedli hozenou rukavici a Dům kultury Hodonín se stal hlavním pořadatelem. Z míry je nevyvedlo ani rozšíření přehlídky o off program **MUMRAJ!** – vystoupení sedmi studentských souborů – výběr na Náchodskou prima sezónu. A tak od 13. do 16. března přijal na radnici starosta města ing. Jiří Koliba dvanáct souborů a hodoníňští měli možnost zhlédnout stejný počet kvalitních představení divadelníků z libosti.

Proto je hned v úvodu nutno vyzdvihnout bezchybnou organizaci a poděkovat za velkorysou pohostinnost všem organizátorů včetně zajištění techniky a prostorových požadavků souborů. Na přehlídce byli zřetelně zaznamenáni pouze dva nespokojení lidé.

Dramaturgie Hobblíku sahala po svých textech do rozličných dob a hrály se vyzkoušené texty. Vedle dvou konverzačních her (jedna crazy, jedna psychologická „?") se objevily dvě hudební inscenace a jedna hra absurdní. Porota zvláště v této části hojně odměnila herecké výkony i ostatní složky inscenací.

Studentská část, velmi vyrovnaná a s vysoce nasazenou latkou, byla v dramaturgii i formě různorodější. Charakteristickým znakem byla úprava a dramatizace textů, což mimo jiné samozřejmě svědčí o potřebě vyjádřit se k daným tématům z vlastního, generačního pohledu. Nechybělo však ani ztvárnění klasického textu, autorské divadlo a ve formě u nás ojedinělý voiceband z brněnské části Komín.

Ke kladům mladých divadelníků je třeba ještě přiřadit i realizaci výstavy plakátů, programů a fotografií hrajících souborů (připojil se i domácí soubor Svatopluk a nabídl retrospektivní exkurs) a v neposlední řadě i každodenní Zpravodaj, který (téměř) samostatně realizovala čtyř-

členná redakce gymnazistů, budoucích profesionálních divadelníků (Maryška, Rymeš, Janěková, Oškrdová).

Hlavní program Divadelního Hobblíku – výběr na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč

Velký úspěch zaznamenal s inscenací hry **Jiřího Voskovce a Jana Wericha Balada z hadrů** zahajující domácí soubor **Svatopluk.** Publikum šlo spontánně se svými. Plný sál dychtivě reagoval na všechny známé repliky děje i předscén, aplaudoval a hledal aktuální spojení, jejichž historický přesah nemohli V+W ani tušit (např. stále vděčné asociace na ruskou politickou scénu – RasPutin). Režisér a scénograf Dušan Grombiřík se rozhodl pro tuto inscenaci nepoužít autory nabízené divadlo na divadle a inscenoval příběh dramatického života Francoise Villona v prvním plánu. Režisér se nedržel striktně původní verze ani v hudební složce a hru doplnil o písně z jiných her. To se při hodnocení představení stalo předmětem diskuse s názorovými rozdíly. K jejich sjednocení však nedošlo.

Na jednoduché a nápadité scéně se podařilo vytvořit všechna potřebná městská prostředí. Ložnice podvádějícího a podváděného purkmistra města Paříže v pisklavém charakterizačním podání Stanislava Zámečníka je částečným domovem i pro kurtizánu Catherine, kterou Petra Kulčárová udržuje v čistotě zevnějšku, když už nitro má nečisté. Vězení, hospoda, ulice, to jsou prostory lidské, a proto bohaté na typy, střety i příhody. Všemu tomuto hemžení velice dobře slouží scéna a dává hercům prostor k rozvinutí výkonů. Vyzdvihněme např. výkon Žebračky v podání Běty Švancerové a jí rovnocenných postav Antouška (Jiří Pavúček) a Ponocného (Vladimír Jašek). Bouřlivák Francois Villon (Rudolf Kovář), milovaný a nepolapitelný, nese ve své roli lidské poselství o svobodě v některých momentech ostýchavě, role by snesla větší robustnost.

Viditelně umístěné vročení 1544 nás drží ve středověkém příběhu o moci mocných. Ale divákovi se vkrádá do mysli otázka: „Je to skutečně jen středověký příběh?"

Všichni něco o divadle V+W víme, avšak inscenovat jejich hry je jeden z nejtěžších úkolů, které před režiséry jejich dramaturgické a inscenační plány staví. Každý režisér si musí nalézt svůj pohled a při poctivé práci je odměněn bohatstvím nových významů starého textu a znovu je i s divákem okouzlen jeho svěžestí. To se v Hodoníně Svatoplukovi podařilo.

Ocenění na Hobblíku: diplom za herecký výkon Bětě Švancerové, Jiřímu Pavúčkovi a Vladimíru Jaškovi.

Divadelní soubor **Prkno z Veverské Bítýšky** přivezl na přehlídku dílo **René de Obaldia Kat a velkovezír**. V šedesátých letech minulého století oblíbený René de Obaldia vklouzl do Prkna jako domů. Tam ho přijali za svého se vším všudy, s absurditou lpění na dogmatech až k samozničení (Kat), nebo s nebezpečnými hrami (Velkovezír). Zkušení divadelníci (dramaturg Kozlovský a režisér Vašíček) spojili dva dramatické texty tak, že diváka nikterak toto rozdělení nerozptýlí, naopak je považuje za zcela samozřejmé. Podporu tomuto pocitu vytváří i vynikající herecký výkon Jiřího Bartoně v obou částech inscenace, byť v jiných postavách (Jasmín a Král). Nelze však vyzdvihnout pouze jeho. Herecké výkony jsou vyrovnané a vedle opor souboru kterými byli Víťa Jakubec (Hormon) a Jarka Rozsypalová (Hortenzie) roste zkušenost s osobitým stylizovaným herectvím i u ostatních členů souboru. Scéna, kostýmy a rekvizity z rodu divadla na divadle hrají s herci naprosto přirozeně. Opět jsme zhlédli inscenaci podnětnou a osobitou a nepopiratelně vhodnou k postupu na národní přehlídku.

Ocenění na Hobblíku: nominace na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč, diplom za nejlepší inscenaci, diplom za režii, scénografii, za herecký výkon Jiřímu Bartoňovi (Jasmín a Král).

Poetický jazzový muzikál **Tracyho tygr** podle novely **Williama Saroyana divadelního souboru Haná z Vyškova** byl reprezentantem divadla, kde se vzájemně kloubí a podporují jednotlivé složky divadla. Text nebrání postavám v jejich životě, je přehledný a dramatický i pro diváka. Hudba přináší radost, provází bolest, dává naději; vynikající herecké výkony splňují vysoké nároky ze strany režiséra (soubor kvalitně zpívá i tančí), scéna (až na kontrastní reálné použití mobiliáře v druhé části hry) je naprosto funkční a nenásilně podřízená celku inscenace.

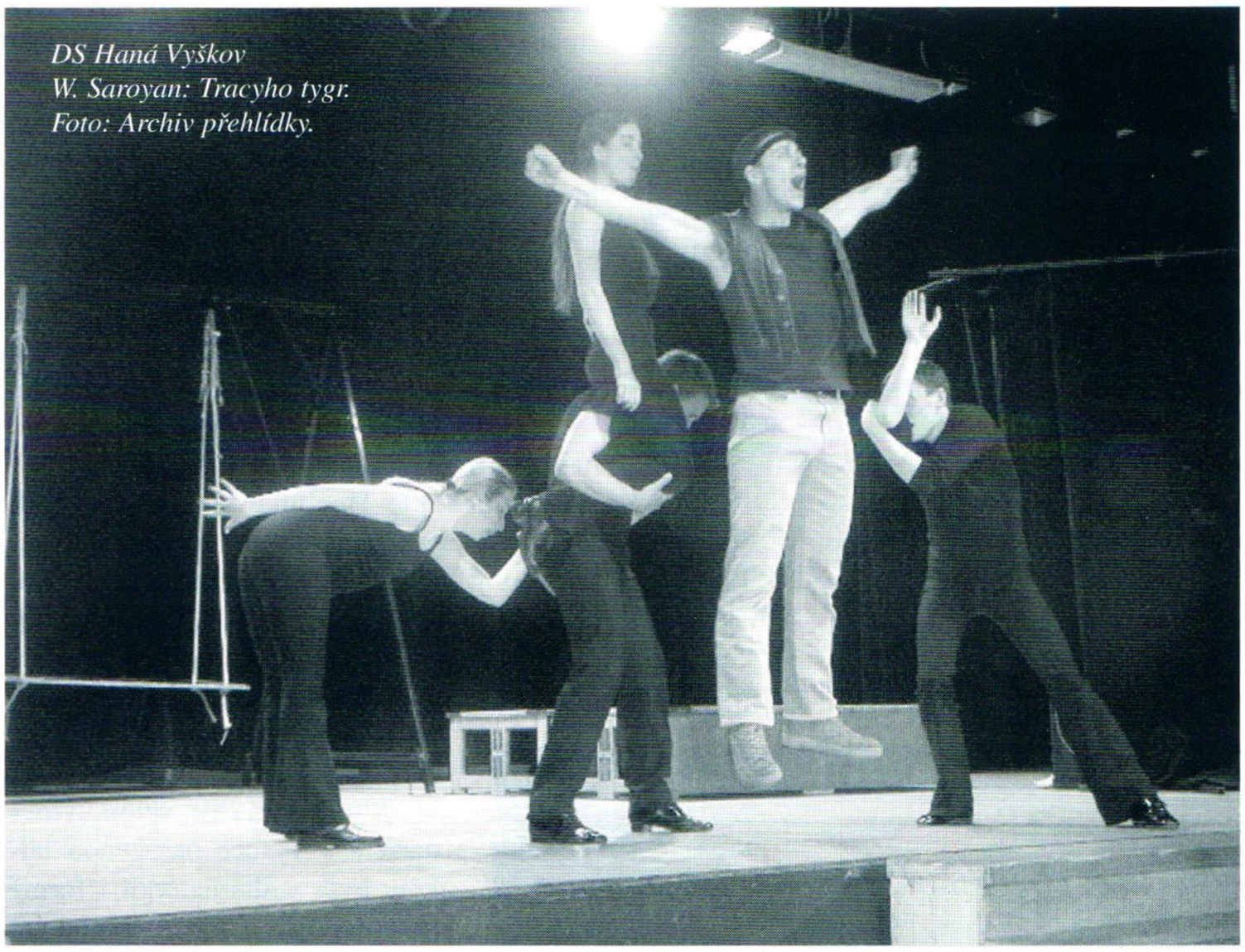

DS Haná Vyškov
W. Saroyan: Tracyho tygr.
Foto: Archiv přehlídky.

K nejvýraznějším prvkům patří taneční složka inscenace. Je zcela rovnocenná hereckým výkonům, a v tomto pojetí i významu hlavních figur a jejich představitelů – Tracyho (Tomáš Béza) a s ostražitostí nepolapitelné šelmy pohybujícího se tygra (Přemysl Ševčík). Čtyřčlenná „company" v choreografii Lenky Dřímalové vnáší do představení velkou dávku poezie a lyriky a naprosto profesionálním výkonem provází Tracyho i jeho Tygra celým příběhem na cestě za naplněním snů i utržených zklamání. Nelze vynechat upozornění na nejpoetičtější taneční metaforu – ztvárnění vůně kávy. Již tato chvilka stojí za zhlédnutí inscenace.

Druhá část hry zpočátku ztrácí s rozkolísaným tempem napětí a ukazuje se, že některé promluvy jsou zbytečně dlouhé a předloha by pro tento soubor zasloužila ostrou tužku. Naštěstí se režisérovi podařilo inscenaci vrátit do tempa a představení udržet celistvé. Inscenace není muzikálově líbivá a přináší na amatérské jeviště morální hodnoty i příběh o odvaze k životu.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „…Inscenační nápad (čtyřčlenná company tanečníků, pozn.) skvěle ladil s duchem předlohy: Tracy fantazíruje o světě štěstí a úspěchu – svém New Yorku, ve kterém si on jako tygr v džungli sebejistě užívá… šlo o neobyčejně krásné představení…" Martin Maryška

Ocenění na Hobblíku: 1. doporučení na Divadelní Třebíč, mladý talent: Tomáš Béza za postavu Tracyho, čestné uznání za režii Tomáši Dorazilovi ml., diplom za mužský herecký výkon Přemyslu Ševčíkovi za postavu Tygra, diplom za výrazný taneční projev Petře Šarhanové, Ivaně Šmelové, Davidu Plašilovi a Davidu Růžičkovi.

Za každý dobrý skutek musíme být po zásluze potrestáni. Tak si alespoň může svůj dobrý skutek vyložit hlavní postava konverzační

crazy anglické komedie **Raye Cooneyho 1 + 1 = 3 Ochotnického souboru v Moravském Krumlově**. To není početní chyba, ale matematické vyjádření životního stylu muže bigamisty. Vykonaný dobrý skutek, zveřejněný v tisku, odhalí jeho dvojí život a všem postavám ve hře poskytne prostor pro řešení ztřeštěných situací. Úspěch takové hry závisí na dobrých a věrohodných výkonech herců a v neposlední řadě musí režisér realizaci tohoto žánru založit na dobře řešené scéně a jasně daných pravidlech, která vymezují různá prostředí. Poslední zmiňovaný inscenační prvek se však nepodařilo souboru zcela zvládnout a divák musel s herci jít a zcela bez výhrad přijímat změny prostředí, kdy se ložnice i obývací pokoje měnily podle přítomnosti herců ve velmi rychlém sledu, takže divák si nebyl zcela jist, ve které domácnosti se právě nalézá.

Soubor má pro konverzační komedie dobrý herecký potenciál, který si vytváří systematickou dramaturgií (konverzační komedie není v souboru žádným nováčkem) a představitelé 1 + 1 = 3 patří mezi kmenové a zkušené herce. To se projevilo i na ocenění poroty za herecký výkon v roli Mary a v doporučení na 2. místě na národní přehlídku.

DS Příjemně strávený večer JAMU Brno / Na motivy Boženy Němcové: O Marišce. Foto: Archiv přehlídky.

Známé **divadelní studio Dialog Brno**, vedené Mílou Kudličkovou, přivezlo hru **Leonarda Gershe Motýli**. Soubor rád jezdí na přehlídky, jak uvedla vedoucí a režisérka souboru. Jen na nemnohých přehlídkách však rád vystupuje. Výjimkou nebyl ani Hodonín. Pomiňme různice technického a dokumentačního rázu a obraťme se k práci se souborem. Aktéři jednotlivých souborových inscenací, ale souběžně i ostatní členové souboru, jsou vedeni k vytváření si vlastního názoru a v diskusích také vystupují jako obhájci nejen odvedených hereckých výkonů, ale i koncepce inscenací. Při práci na inscenaci je vlastní pohled interpretů důležitější nežli režijní vedení a zásahy. To však výrazně poznamenává jevištní tvar. Nejsou zcela čitelně a logicky dopracovány výstupy, scény, vztahy a scénografie. (Tento rys je charakteristický pro práci souboru. Projevil se i v pohádce O zlém králi, větru a loupežnících, uváděné na Pohádkovém mlejnku ve Žďáru nad Sázavou.) Inscenace postrádá třetí oko, korigující ruku režiséra a dohled nad scénografií. Skutečně pedagogicky nepochopitelné je náruživé kouření obou mladých postav v souboru mladých lidí a dětí. Také promiskuitní chování Jill a ztvárnění milostných scén patřilo spíše do filmu s hvězdičkou. Přes tyto výhrady je nutno ocenit systematickou práci s dětmi a jejich profesní kvalitu. Je na zvážení, zda by nebylo vhodné zkusit pro změnu do tvorby více zasáhnout ze strany režisérky.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: Motýli nevzlétli „...Škoda, že v představení nezapracovala režie – chybělo především tempo a jednotící styl. Dojem z Motýlů je tak, i přes některá pozitiva, dosti rozpačitý." Ladislav Stýblo

Ocenění: diplom za herecký výkon Karlu Čechovi v postavě Dona.

Off – program//MUMRAJ!

Přizvání studentských divadel mělo za cíl vytvořit podmínky pro setkání starší a mladé generace amatérského divadelnictví, které mnohdy plyne ve dvou vzdálených řečištích. Můžeme konstatovat, že se záměr zdařil a úroveň této části přehlídky byla vysoká a mladí si získali takový respekt, že organizátoři chtějí v této symbióze pokračovat i v příštím ročníku.

Skutečným zjevením na přehlídce byla inscenace divadelního souboru neslyšících herců (jsou studenty dramatické výchovy) **PŘÍJEMNĚ STRÁVENÝ VEČER JAMU Brno** na motivy pohádky **Boženy Němcové O Marišce**. Je vzácným příkladem toho, co dokáže talent podložený pílí a posléze absolutní koncentrací všech interpretů ve vlastním představení. Na bázi krutého pohádkového příběhu (a Božena Němcová své pohádky v žádném případě neučesávala) se rozehrává velmi jemnými prostředky neuvěřitelná škála lidských i nadpřirozených vášní a emocí a jestliže v závěrečné katarzi všechno „dobře dopadne", pak jen za cenu předchozí cesty strašlivým peklem.

Režisérům inscenace se podařilo najít tři hlavní interprety, kteří jsou schopni jejich záměr beze zbytku naplnit. Poznamenáni vrozeným handicapem se v této němohře plně koncentrovali na gesto až do nejmenšího detailu, na přesvědčivý výraz mimický, na prostorové vztahy, v nichž vždy přesně věděli o spoluherci a přesně reagovali. Některé „hry" stojí za připomenutí: hra s miminkem (pokaždé jiná, daná charakterem postavy nebo situací), hra čarodějnice se sukní (prvek přímo stylotvorný), jízda na koni atd. Trochu rozpačitě pak působilo okrajové použití loutek (král, královna) a katovy kápě. Další významnou složkou představení byl vynalézavý živý hudební a zvukový doprovod obstarávaný jedinou sólovou houslistkou, neilustrativní zvukový plán, neobyčejně zesilující emotivní účinek představení.

Diváci byli tímto magickým mechanismem vtaženi do hry jako do uhrančivého víru a mnozí se v závěru nestyděli za slzy. Možná by se dal základní pocit z inscenace vyjádřit jako „hluboké nahlédnutí do jiných světů, možná do snu, možná do duše".

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „Jejich zdravotní postižení jim ani v nejmenším nezabránilo vytvořit dokonalou choreografii v plném souladu s živou hudbou, která přestože byla tvořena pouze jedinými houslemi, účinkovala s dokonalou působivostí. Ani jejich verbální handicap jim nedokázal zabránit v absolutním ponoření diváků do děje, jenž vydrželo po dobu celého představení." Lukáš Rymeš.

Díky těmto kvalitám byla inscenace jednoznačně nominována na Náchodskou prima sezónu a byla oceněna čestným uznáním za dramaturgii a scénografii.

Divadelní soubor ÚSTAF Gymnázia Komín Brno dirigovaný svým režisérem a šamanem v jedné osobě, přinesl na jeviště dynamický sborový projev pod názvem **Něco z voicebandu**. Bez respektu k velkému předchůdci E.F. Burianovi, k němuž se jako ke zdroji hlásí, studenti využili všech možností hlasové ekvilibristiky k často strhující produkci, kdy diváci zapomněli na dobré vychování a jásavě vyzývali herce k opakování zvláště zdařilých čísel. Spontaneita souboru a zároveň jeho vytříbená hlasová kultura byly největším zážitkem z představení, nepočítáme-li ovšem dynamický pohybový projev re-

žiséra a dirigenta v jedné osobě. Tato dravost pomohla překonat i některá méně přesvědčivá místa, kdy se postupy sborové recitace přece jen poněkud opakovaly. Soubor má nepochybně rezervy směrem k hudebnějšímu zpracování textu, jak je známe z Burianových poznámek a partitur. Bylo by jistě zajímavé, jak by si poradili s rozsáhlejším monotematickým textem, např. baladou. Ale i tuto zkušenost má soubor již za sebou. Ještě jeden zdroj se dá v představení vystopovat – Příběhy dlouhého nosu, veleúspěšné představení Divadla Na provázku.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „Zajímavým kontrastem byla rozdílnost od předchozí inscenace (O Mariše), zpracované neslyšícími neherci, kteří svou hru dokázali postavit jen na řeči těla. Voiceband naopak měl své představení založeno téměř výhradně na mluveném slově. Ze začátku rozpačité publikum si „Brňáci" získali velmi rychle, především díky svému originálnímu humoru, slovním hříčkám a bezprostřednosti, což se ukázalo na konci, kdy byli publikem několikrát vytleskáni, vydupání a vyvoláni." Martina Oškrdová, Adéla Janěková

denních rituálů, neobyčejnou reflexi a převrátí dosavadní život vesničanů naruby. Je nakonec příčinou obrody zapomenutého života, vnáší do celé komunity nové hodnoty, nový smysl existence, vědomí její neobyčejnosti a neopakovatelnosti.

Soubor Reginy se náročné předlohy zhostil velmi svěžím a zábavným způsobem, ve snaze zpřítomnit a zviditelnit všechny aspekty spojené s objevem utopence, využil v představení zajímavý scénografický nápad, hrál si s obecenstvem (jemně a nevtíravě), nezalekl se ani erotických konotací, vyjadřoval se srozumitelně gesticky. Až na okamžik vytažení dvou diváků na scénu, který porušil navozenou představivost, se v představení až do konce udržel moment tajemství, zvláštní magické atmosféry a neutuchající zvědavosti diváků, jak to bude dál.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „…souboru se podařilo vytvořit pozoruhodné představení. Velkým kladem této inscenace byla jasná srozumitelnost, jíž se podařilo uchovat po dobu celého představení bez zbytečných odboček od tématu…" Lukáš Rymeš.

Soubor ÚstaF Gymnázia Komín Brno
Něco z Voicebandu

Ocenění na Mumraji!: 2. doporučení na Šrámkův Písek, čestné uznání za režii s přihlédnutím k systematické práci se souborem.

Divadelní soubor REGINA Gymnázia Břeclav si zvolil pro inscenování jednu z kratších povídek **G. Marqueze Nejkrásnější utopenec na světě**, dramatizaci převzal ze slovenského provedení. Jádrem příběhu je „zázrak" – vesničtí rybáři objeví na pobřeží utopence – obra neslýchaných rozměrů (podobně jako v jiné povídce, kde do zapadlé vesnice spadne anděl – viz inscenace Ondřeje Lipovského v Roxy klubu v Praze „Spad tam"). Zvláštní objev vyvolá v malé komunitě, která žije ve všedním rámci každo-

Ocenění na Mumraji!: doporučení na 2. místě k postupu na Náchodskou prima sezónu, čestné uznání za dramaturgii a za scénografii.

DIVADLO ČÁRA FF Masarykovy univerzity Brno – Mastičkář a Polapená nevěra. Na bázi dvou staročeských textů (i když časově vzdálených) prezentoval soubor Divadla Čára svoji představu robustního středověkého divadla, které zejména v Mastičkáři ve snaze přivábit a zaujmout lidového diváka své doby zachází až na samý kraj obscénnosti, používá jadrných až vulgárních pojmů a vyvažuje svou prostořekost závěrečnou přejemnělou scénou tří Marií a jejich dialogu s Bohem (jakkoliv ironicky podtržena, byla to nepochybně úlitba mocným – jak dobře to poznal každý, kdo si dovolil něco takového vůči moci v časech totality!). Záměru odpovídal i herecký projev, zejména u představitelů Rubína, Mastičkáře a jeho ženy. V překotném běhu, často na hranici srozumitelnosti, se odvíjí příběh staročeských podvodníků, kteří – tak aktuálně – věří, že hlučná reklama dokáže převálcovat všechny shromážděné. Je ovšem možné, že nepatrné „ubrání plynu" by přispělo k větší přehlednosti představení a dovolilo by vychutnat i některé zanikající detaily.

Polapená nevěra, text o tři století mladší než Mastičkář, je nejspíš ohlasem na italskou renesanční tvorbu (Dekameron), což je šťastně rozlišeno i v použitých hereckých a inscenačních prostředcích, nepostrádajících vybrané jemnosti. Podmalovaná delikátním hudebním doprovodem je komedie o napáleném starci, který si vzal mladou ženu, sice dávně mravoučná, avšak opět beznadějně aktuální. Inscenace Mastičkáře a Polapené nevěry je pozoruhodný čin dramaturgický, režijní a herecký. Jen vysoká úroveň celé přehlídky a omezení propozic zabránila porotě rovněž toto představení nominovat.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „…vhodně se podařilo převést oba zlomky do současného jazyka a zachovat přitom neurážejícím způsobem jeho značnou vulgárnost a hrubou komediálnost. Ve spojení s divadelním žertem „Polapená nevěra" tak vytvořil neotřelé, značně originální, humorné, místy až absurdní divadlo…" Lukáš Rymeš

Ocenění na Mumraji!: 1. doporučení na Náchodskou prima sezónu a Šrámkův Písek, diplom za režii Ladislavu Stýblovi, diplom za mužský herecký výkon Vítu Jakubcovi za postavu Rubína.

DS Dohráli jsme ZUŠ Uherské Hradiště – Alexandr Grin, Hana Nemravová: Morgiana. Jessie a Morgiana, nebo vlastně hlavně Morgiana. Z jejího úhlu pohledu se k příběhu, zalidněnému spoustou postav z romantického dramatu, přistupuje. Pitoreskní salonní společnost s nezbytnou postavou lékaře, fungujícího jako společenská ozdoba, popletený milovník, zmítající se ve společenských křečích a opakující stále stejné pohyby. Věštící cikánka, mrzák na vozíku, který vodí slepého. To vše je tady proti Morgianě. Sugestivní nastavení. Dobrá a živná půda pro zlobu a nenávist. Samozřejmě nemůže skončit jinak než tragicky.

Zvuky, ruchy, detailní práce s rekvizitami i mobiliářem dodávaly, spolu s vyrovnanými hereckými výkony, celému představení nádech zamýšlené tajemnosti a osudovosti. Živá hudba, interpetovaná slepým a chromým je v řádu inscenace a udržuje temporytmus. Centrálně umístěná členitá scéna s ústřední víceúčelovou praktikáblovou stavbou představuje útes i třináctou komnatu. Někdy nestačí na funkční plnění kladených technických požadavků. Současná mladá móda dává kostýmním výtvarníkům neopakovatelnou a často využívanou příležitost spojit civilní oblečení

s kostýmem. I zde byly využity prvky černých společenských šatů, odhalující tu dekolt a ramena, tu záda, decentní sportovní nohavičkové kalhotky pak osvobozovaly herečky v pohybu. Nechyběly ani mohutné pohodlné černé boty.

Představitelka Morgiany se s rolí poměrně dobře vyrovnala, i proto ji byla udělena cena za ženský herecký výkon.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „Režisérka, scénáristka a dramaturgyně zvolila pro mladé herce (16 a více let) překvapivě vážné téma, kterému se většina studentských souborů snaží spíše vyhýbat.“ Martina Oškrdová

DIVADELNÍ SOUBOJ Gymnázia z tř. kpt. Jaroše Brno – Carlo Goldoni: Poprask na laguně. Divadelní soubor pracuje zhruba dva a půl roku pod vedením svého profesora matematiky. Je to jejich třetí inscenace (Filozofská historie, Lochneska / Smoljak – Svěrák). Doposud pracovali se zaměřením pouze na své velkorysé domácí a generační publikum. Radost z této aktivity podtrhuje i úmyslný postoj jejich režiséra, který k tvůrčí činnosti připouští členy souboru, vede je k aktivitě a kreativnímu myšlení. Letos své představení poprvé „vyvezli“ na divadelní festival. Třetí oko zvenčí odhalilo trhliny v profesnosti, které však, díky rychlému uměleckému sebeuvědomování svých členů, soubor jistě zacelí se stejným nadšením s jakým své divadlo hraje.

Klasická předloha, která od dob Goldoniho brázdí domácí i světová jeviště, dává prostor k hereckým kreacím. Této nabídky se nevzdali ani aktéři z Jarošky. Každý se snažil svou postavu osobitě uchopit a vybavit charakteristickými vlastnostmi, odlišit mluvu a k tomu používat příslušná, někdy ne však přiměřená gesta. Když se ke ztřeštěným pohybům přidá několik řečových vad je třeba velké ukázněnosti, aby divák mluvenému textu i rozuměl.

Soubor na přehlídce nalezl nejen úspěch u publika, získal zkušenosti, ale i přátele a fundované pomocníky.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „…Tato inscenace jako boj rozhodně nepůsobí, naopak doslova překypuje energií a uvolněností herců. Své role ztvárňují s viditelným potěšením.“ Lukáš Rymeš

TOHULA Gymnázia Hodonín – Hana Klimešová: Popelka v trabantu. Gymnázium Hodonín získalo umístěním přehlídky do Hodonína studentský soubor. Do této doby autorka, režisérka, scénografka a jistě v mnohých případech poměrně bohaté historie souboru i herečka Hana Klimešová pracovala mimo ochranná křídla školy. Přivedla svůj soubor na soutěžní prkna až na podnět ředitele Kulturního domu Zdeňka Grombiříka. Popelce v trabantu předcházelo nastudování čtyř her a další se již chystají. Obdobně, jako je tomu i u Divadelního souboje, soubor teprve sbírá zkušenosti a srovnání. Autorce porota doporučila prohloubit přípravnou práci na textech a zásadu upustit v zájmu celku od některých dílčích nápadů, které potom v realizaci zbytečně diváka odvádějí od hlavního děje a znesnadňují mu orientaci.

Názor mladé redakce přehlídkového Zpravodaje: „…Autorka dokazuje svojí chuť po vlastním osobitém vyjádření, kterého ne každý amatérský divadelník je schopen. Chtěl bych ocenit také její nadšení a odvahu, se kterou se ve svém věku vrhá do nelehkého úkolu samostatně vést divadelní soubor, psát pro něj autorské hry, a ty také režírovat.“ Lukáš Rymeš

Těšíme se na setkání v příští sezóně nejen s tímto souborem.

Jaroslava Chalupová

OTROKOVICKÁ FORBÍNA 2003

Divadelní přehlídka se koná v Otrokovicích již druhým rokem. Postupně si získává své místo v diáři nejen zlínských ochotníků, ale i diváků. V porovnání s prvním ročníkem došlo ke kvalitativnímu růstu předvedených inscenací a k potvrzení všeobecně rostoucího zájmu o různé komediální žánry.

Divadelní soubor Masarykova gymnázia Vsetín

Michael Frain: Bez roucha (Za scénou)

Studentský divadelní soubor si tentokrát vybral žánr ve své dramaturgické historii neobvyklý – bláznivou crazy komedii britského autora Fraina. Mladí se poprali s náročným úkolem s chutí. Jejich provedení se vymyká běžnému průměru studentských inscenací. Rád bych zde vyzvedl práci režiséra Miroslava Urubka, jenž dovedl vykřesat z „adeptů herectví“ maximum. Tomáš Koňařík v roli Garryho a Kristýna Kocourková v roli Brook překvapili skvělými, hlasově i pohybově propracovanými výkony.

Tato inscenace nastolila i několik otázek. Především: Dobrá komedie sleduje i hlubší (mnohdy přímo nevyřčený) podtext. Mohou mladí herci přesně reprodukovat onu rovinu skrytých vztahů dramatických osob a jejich významové konotace? Zejména 1. dějství hry nás přesvědčuje o tom, že tento úkol je i pro profesionální herce těžký. Ona nerozlišenost či spíše vágnost mezi „civilní osobou“ a „hereckou postavou“ vytvářenou hercem přímo před zraky diváků vede ke zmatení divákovy mysli, umocněné rychle nasazeným tempem hereckých kreací. Ve druhé a třetí části, kdy se vztahy jednajících postav vyjasní, zmatenost ustupuje a divák se dobře baví. Paradoxně právě bláznivé situace jsou zdrojem divákovy katarze.

Příliš dlouhé představení je náročné na divákovu pozornost, proto je režisérem zvolený temporytmus hry příliš rychlý. Hercům by jistě prospělo více využívat větných střihů a dobře mířených pauz, které by více podpořily onu již zmiňovanou skrytou vztahovost.

Představení vsetínských studentů i s těmito připomínkami dokazuje, že v době degradace inteligentního humoru a míchání komediálních žánrů lze vytvořit stylově čistou inscenaci naplněnou radostí z hraní a invencí všech zúčastněných. Představení Vsetínských je zárukou dobré zábavy.

Divadelní soubor IBSEN Klubu přátel Masarykova gymnázia Vsetín

Kazimír Lupinec, Sonya Štemberová: Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka

Večerní představení vsetínských herců vedlo především k zamyšlení nad úlohou divadla a jeho dramaturgie v dnešní době.

DS Jana Honsy Karolinka / Alois a Vilém Mrštíkové: Maryša. Foto: Archiv souboru.

Divadlo se stává okrajovou kulturní záležitostí. Máme tedy právo zbytečně plýtvat energií inscenátorů a diváků? Problém souboru IBSEN spočívá ve výběru textu. Onen postmoderní, naprosto samoúčelný kotlík nahořklého guláše se promítl i do nejasného žánrového vedení celé inscenace. Režisér Miroslav Urubek balancuje někde na hranici grotesky, crazy i frašky. Tato nejasnost se zcela projeví v závěru hry, kdy divák zmaten bezpointovým koncem neví, zda tleskat či počkat na další rozuzlení.

Představení si najde své diváky, jež se budou velmi dobře bavit, zejména na domácí scéně zaznamenává hra úspěch. Nezúčastněnému divákovi však chybí jisté individuální informace a vazba herců na své okolí. Pro nezúčastněného diváka zůstává jen obecnost a té je v této inscenaci pramálo. Chybí především ukázněnost a pevný řád. I postmoderní guláš musí vycházet z pevných principů, aneb jak praví teorie chaosu – i chaos je založen na řádu. Ukázněná je především Helena Kašparová v roli sestřičky, také herecké nasazení titulní postavy doktora Svatopluka v podání Martina Metelky stojí za povšimnutí.

Je na škodu, že IBSEN se spokojil pouze s holou parafrází textu a humorem za každou cenu. Divadlo by mělo otvírat nové úhly pohledu jak divákům, tak hercům. Denis Diderot kdysi napsal: „Jen zřídka se stává, že vás výtečnost jednoho jediného herce odškodní za prostřednost ostatních." To není urážka, jen konstatování či pobídka k tomu, že vsetínský soubor má navíc, než jak pravil: „Chtěli jsme jen pobavit sebe a diváky!"

Divadelní soubor RACEK Otrokovice
Jan Drda: Hrátky s čertem

Tuto klasickou českou hru si vybral místní otrokovický soubor pod režijním vedením Milana Neorala. Představení se vyznačovalo prostotou hereckého projevu, některé scény připomínaly spíše rozhlasovou hru než divadelní inscenaci. Představení jako celek působilo na diváka svou upřímností a hereckým nadšením mladých herců. Radek Sakač v roli vojáka Martina Kabáta neopakoval zažitá klišé, nenechal se inspirovat slavnou filmovou či rozhlasovou verzí hry. Jeho vojenský vysloužilec je plný energie, neužívá patosu a řeší situace s velkou rozhodností.

Problémem této inscenace jsou nepřesně vystavěné situace, které zejména v této české klasice zdůrazňují její téma a také míru humorných scén. Humoru se této inscenaci nedostává. Dalším otazníkem se stává zcela vědomá přeměna některých mužských postav v postavy ženské. Ne vždy je tato „travestie" předkládána divákovi s dostatečnou mírou škrtů textu hry. A tak jsme na jevišti svědky toho, jak si chce hubatá Káča vzít za muže (či spíše za ženu) čerta Karborunda v ženském převleku.

Soubor se také nepřesně drží předepsaného „drdovského dialektu", a tak na jevišti slyšíme synkrezi jihočeského a moravského přízvuku. I přes tyto připomínky nutno ocenit fakt, že i přes délku inscenace (téměř 150 minut) představení není nudné a zaujme jak malého, tak dospělého diváka.

Divadlo BLIC Ostrožská Nová Ves
John Patrick: Podivná paní Savageová

Tento divadelní soubor se v loňském roce představil s autorským představením Setkání s Kateřinou. Zde se projevilo jeho směřování k poetice hudebního divadla. Tyto tendence jsou uplatňovány i ve vztahu ke zvolené předloze hry. Pevný text měl ověřit schopnosti členů souboru při vytváření dramatických postav. V tomto ohledu se úkol zdařil a herecky je představení velmi vyrovnané.

Divadelní text Johna Patricka je doplněn zejména o původní písně, hudební a taneční aranžmá. Otázkou však zůstává, zda tyto zásahy byly účelné a zda korespondovaly s charakterem autorovy předlohy. Hudba i choreografie totiž dávají inscenaci sentimentální tón, k němuž se autor příliš nepřiklání. Jeho texty bychom mohli charakterizovat jako „slovní crazy", dialogy jsou sestavovány ze zcela obyčejných promluv, které však svým řazením vytvářejí až groteskní situace.

Kladem inscenace je jistě účelná a funkční scénografie, která podporuje hereckou akci a kostýmy, jež přesně vycházejí z psychologického vývoje jednotlivých postav.

Režisérka Andrea Helmichová dokázala svou inscenací, že dobře zvolený tvůrčí princip může zhodnotit téma hry, i když od jejího premiérového uvedení uplynulo bezmála padesát let.

Divadelní soubor Jana Honsy Karolinka
A. a V. Mrštíkové: Maryša

Inscenace Maryša vyvolává diskuzi o přístupu ke klasické české předloze. Má jít o pouhou interpretaci textu, nebo o tvůrčí výklad a vytvoření znaků pro další možné významy? DS Jana Honsy Karolinka využil pod režijním vedením Martina Františáka onu druhou možnost. Došlo k poměrně značné a nepietní úpravě původního textu, nutno však dodat, že textová úprava není samoúčelná, i když bychom o některých změnách ve výstupech mohli diskutovat (např. otrava sedláka Lízala polévkou a nikoliv kávou). Hra byla přepsána do valašského nářečí, ale této změně by na mnohých místech prospěla i změna reálií.

Téma „valašské Maryši" zdůrazňuje především osamocení člověka, na scéně jsou jednající postavy opravdu osamocené. Jejich samota je podtržena hereckou expresí dovedenou místy až do agrese. V některých momentech se inscenace svým pojetím i provedením blíží režiím J.A. Pitínského.

Postmodernistické pojetí je znatelné zejména při využívání disparátních jevištních výrazových prostředků. Výrazná stylizace řeči i pohybu, využití komparsu, práce s rekvizitami reálnými či imaginárními. Tato zdánlivá nesourodost jen podtrhuje životní naturalismus znázorňující tragický osud člověka. Zmiňované nesourodosti se pak postupně vytrácejí ve druhé půli. Celou inscenací prochází i stejně nesourodá hudební složka, která v mnohým momentech působí na diváka až zmateným dojmem.

Herecký soubor disponuje kvalitními herci a herečkami. Z hereckých výkonů nutno vyzvednout ztvárnění Vávry v podání Libora Křenka či roli Strouhalky v podání Daniely Hanákové.

Jiříkovo vidění Ostrava
Martin Prajza: Diogenes

Přestavení ostravského souboru bylo očekáváno s napětím. Text, jenž byl porotě zaslán, zaujal, čekalo se na jeho divadelní podobu. V tomto směru se stalo představení jistým zklamáním. Již od začátku šlo o pouhou interpretaci textu bez většího tvůrčího přístupu. Celkové vyznění inscenace se přeneslo do popisné ideologičnosti.

Z žánrového označení „tragikomedie" zbylo opravdu málo. Pointování humorných sekvencí nefungovalo a temporytmus hry od počátku pokulhával.

Závěrečná inscenace jen poukázala na, během přehlídky, stále se opakující problém. Na přehlídkách ochotnických souborů se stále více prosazuje komediální žánr. „Udělat" však dobrou komedii je mnohem těžší než například tragedii. Dobrá komedie potřebuje dobrého režiséra ovládajícího bravurně řemeslo a dobré herce se schopností zahrát teoreticky vystavěný gag. Pobavit diváky je mnohem těžší, než je rozesmutnět. A pobavit diváky smysluplně a inteligentně je opravdový kus umění.

Roman Švehlík

KOJETÍNSKÁ PŘEHLÍDKA NAČALA DRUHOU DEKÁDU

Desetitisícový středomoravský Kojetín nepatří mezi turisty vyhledávaná města a je nejspíš znám jako železniční křižovatka na trati z Brna do Přerova a Ostravy. Počátkem devadesátých let se však tato vcelku nenápadná obec vepsala do povědomí amatérských divadelníků jakožto dějiště každoročních hodnotných regionálních přehlídek. Na zdejší úspěšnou účast jistě nejraději vzpomínají hlavně kolektivy, které se jejím prostřednictvím probojovaly nejen na poděbradský FEMAD nebo Divadelní Třebíč, ale odsud až na Jiráskův Hronov, jako se to podařilo Kroměřížským s temperamentním provedením Gogginova muzikálu Jeptišky nebo Ořechovským s gagovou adaptací Tylova Strakonického dudáka. Na prahu letošního jara, 19. - 23. března 2003, uspořádalo již po jedenácté Městské kulturní středisko Kojetín, teprve krátce vedené obětavou Mgr. Zuzanou Zifčákovou (nástupkyní dlouholeté agilní ředitelky Mgr. Miroslavy

DS J.K. Tyl Brodek u Přerova / Jevan Brandon – Thomas: Charleyova teta. Na snímku z archivu souboru jsou Fr. Procházka jako Lord Babberley a Vl. Krejčiřík v roli Spettigua.

Nezávislá scéna DK Kroměříž / Alain Reynaud Fourton: Monsieur Amédée. Režie: Eda Halama. Foto: Archiv souboru.

Ernestové) ve spolupráci s hostitelskou obcí (i když letos bez záštity ministerstva kultury ČR) přehlídku amatérských divadelních souborů, a to převážně z oblasti Hané. Podobně jako v minulých letech byl o ni mezi okolními i vzdálenějšími ochotníky mimořádný zájem, který se však za „dělby práce" mezi soutěžícími akcemi v Hodoníně, Otrokovicích a Němčicích nad Hanou a při pětidenním trvání s hracími termíny dopoledne, odpoledne i večer tentokrát vcelku podařilo uspokojit.

V Kojetíně jsme letos viděli celkem 14 představení (tedy o jedno více nežli loni, přičemž dva tituly byly reprízovány vícekrát), čímž se přehlídka přestala omezovat jen na region centrální Moravy (Přerovsko, Prostějovsko a Kroměřížsko). Její první polovina a úplný závěr s šesti kolektivy nebyly soutěžní a nepodléhaly tedy rozborovému hodnocení. Zpravidla při dopoledních nebo odpoledních vystoupeních pro školáky a drobotinu z Kojetína i nedalekých vesnic se v ní nejprve odehrály pohádky: Mladá scéna Domu kultury Kroměříž na zahájení uvedla Popelku od Marie Holkové (režie Petr Zbožínek j.h.) a Libuše Žahourová nastudovala se souborem Flok Samotišky komedii Zdeňka Kozáka Čáry baby Cotkytle. Hostitelská Hanácká scéna MěKS Kojetín zreprízovala loňskou konverzačku Raye Cooneyho 2+2=5 (režie Karel Nováček j.h.), profesionální brněnský Genus přivezl Molièrova Lakomce, přerovský Dostavník obnovil v hudební verzi Jiřího Suchého a Ferdinanda Havlíka Erbenovu Kytici a v samotném závěru přehlídky sehrálo Divadlo nad kinem Horní Moštěnice v pojetí Čestmíra Beťáka loni postoupivší O'Neillovu hru Měsíc pro smolaře.

Tvůrci šestice soutěžních nastudování z větších měst i malých venkovských obcí byli jak amatérští režiséři, tak hostující profesionální divadelníci. Tříčlenná odborná porota každé vystoupení v přátelsky vstřícné, občas vzrušené, ale vždy kriticky věcné besedě důkladně veřejně rozebrala a posléze udělila devět individuálních, především hereckých, ale i scénografických a hudebních ocenění. Podle očekávání opět zřetelně převažoval komediální, obecenstvem vyhledávaný a spontánně přijímaný rekreativní repertoár, v němž nechyběly zejména frašky. I tak jsme zaznamenali dostatečnou tematickou a žánrovou pestrost, zahrnující renesanční dekameronskou hříčku, klasickou i soudobou konverzačku, domácí crazzy novinku, modernistické imaginativní drama i původní hudební férii, takže si každý divák podle osobního vkusu mohl přijít na své. Polovina souborů přivezla čerstvé letošní premiéry, ostatní přijely s inscenacemi již častějším reprízováním usazenými. Téměř jsme se nesetkali s titulem jevištně vyloženým nepovedeně, s evidentní uměleckou prohrou; z celkové solidní úrovně se pak zřetelně vyčlenily dva výrazné scénické počiny, takže ani tento přehlídkový ročník se nenechal zahanbit. Zásluhou zintenzivněné propagace se víceméně dařilo udržet také návštěvnost; s výjimkou dopoledních soutěžních vystoupení býval rozlehlý sál sokolovny, která má nárok projít potřebnou renovací, téměř zaplněn (studenti na galerii měli vstup zdarma a někteří si vyzkoušeli i role moderátorů), což přispělo k herní pohodě účinkujících. Pozornost kojetínské samosprávy, která si význam regionální přehlídky pro „zviditelnění" a kulturní prestiž města naštěstí už řádku roků plně uvědomuje, dokumentovala mj. aktivní účast starosty ing. Mojmíra Haupta či jeho zástupce ing. Jiřího Šírka a dalších obecních zastupitelů na slavnostním festivalovém zahájení, několika představeních i na zakončení, podobně jako jejich podpora MěKS, instituce, kterou nejedno okolní město naopak neuváženě zrušilo.

Zahájení soutěžní části obstaralo **Moje divadlo Prostějov**, které se tu objevilo již popáté, když po O'Henryho humoreskách Poctiví společníci, Nicolajově mafiánském Únosu v Neapoli, povídkové montáži Zdrávstvuj, Čechov a Šamberkově Blázinci v prvním poschodí nastudovalo anonymní renesanční taškařici **Benátčanky**, přeloženou Jaroslavem Pokorným a upravenou i zrežírovanou **Hubertem Schnaubertem a Zbyňkem Melkou**. Scénograficky skromná anekdotická „commedia erudita", v níž každá z hereček vytvářela dvě protikladné postavy, spokojila se spíše s chladným odvyprávěním krátkých, občas i stínoherních výstupů, takže hodinový podvečer se zbytečnou pauzou postrádal hereckou akčnost a temperamentní šťavnatost.

Kojetínským nováčkem nebyl ani **Soubor J.K. Tyla z Brodku u Přerova** s mírně proškrtanou **Charleyovou tetou Jevana Brandona-Thomase** v překladu Zdeňka Vančury. Režisérka Eva Procházková odvedla ocenění hodný kus práce, i když se jednoznačněji nerozhodla mezi rovinou wildeovské secesní konverzačky (tato poloha se představitelům obou oxfordských studentů a jejich lásek dařila nejméně) a frašky s přesahem do grotesky. Po vlažné expozici vnášeli do známého příběhu, v kostýmní složce posunutého poněkud blíže k dnešku, žádoucí vzruch a rytmus především dva odměnění interpreti – František Procházka ve vděčném ženském převleku lorda Babberleyho a Vlastimil Krejčiřík coby cholerický Stephen Spettigue ve skotském kiltu.

DS DK Kroměříž / Antonín Procházka: Ještě jednou, profesore. Na snímku z archivu souboru jsou Jiří Kasík v roli Ivoše a Klára Fabíková jako Nataša.

I když porota vznesla k představení Brodeckých nejednu výhradu, netýkaly se hereckého apetitu ani respektování míry dobrého vkusu.

Obdobná žánrová neujasněnost byla patrna i na vystoupení **Nezávislé scény při Domě kultury Kroměříž**, která vznikla před šesti lety rozštěpením staršího souboru a pokusila se už mj. o Anouilhovu Antigonu. Bulvární situační komedii Francouze **Alaina Reynauda-Fourtona Monsieur Amédée**, vystižně přeloženou Jiřím Žákem, připravil režisér Eduard Halama (získal diplom za ztvárnění titulní role) s přijatelným pochopením kontrastu usedlého penzionovaného profesora a pouličních šlapek i grázlíků, zdaleka však jevištně nezúročil nabízející se pitoreskní rysy jednotlivých charakterů, ani všechny možnosti do ztřeštěnosti gradujících gagových situací. Druhá parta z téhož města, **Divadelní soubor DK Kroměříž**, jenž si před časem získával ostruhy muzikálovým repertoárem (zmíněné broadwayské Jeptišky, Hughesova hudební komedie Jesse Simple se žení) avšak příliš se nevyznamenal dramatizací detektivních povídek Agathy Christie Trojčlenka, má oporu v dlouholetém spolupracovníkovi, uherskohradišťském herci a odnedávna též soukromém divadelním podnikateli Karlu Hoffmannovi. Ten pro něj poprvé na amatérské půdě získal novinku z pera kroměřížského rodáka, nyní oblíbeného plzeňského dramatika **Antonína Procházky Ještě jednou, profesore**. V 17 obrazech obratně napsaná a dosti zalidněná crazzy o virtuálním setkání profesora rusistiky Ivoše (oceněný Jiří Kašík) s hrdiny Tolstého románu Vojna a mír sice oplývá slovním i situačním humorem, autor by si však kvůli za vlasy přitaženému vtipu nechal takříkajíc koleno vrtat, což se markantně projevilo zejména v nastavovaném zakončení večera. S využitím točny dosáhla Hoffmannova režie poměrně hbitého tempa a spokojenému plnému sálu nebyla proti mysli ani podbízivější komika hrubšího kalibru.

Vážný až tragický tón vnesla na přehlídku toliko **Malá scéna ZUŠ Zlín**, kde více nežli třicetiletou tradici kvalitní dramaturgie v poslední době úspěšně rozvíjí mladá, intelektuálně zaměřená parta pod režijním vedením Petra Nýdrleho. Po loňském Lorcově Domu doni Alby se obrátila k dílu u nás málo známého alžírsko-francouzského autora **Jeana-Paula Daumase Hřbitov slonů**, přetlumočené Jiřím Žákem. Vnímatelsky náročný příběh pěti dam (jednu přitom hraje muž) sleduje téma osamělosti, tužeb a nadějí, ale také přetvářky, lži a nenávisti, bezmocnosti, strachu a úzkosti ze stáří a smrti. Věkový handicap mladých interpretek kompenzoval poučený a důsledný režisér výraznou hlasovou, pohybovou i kostýmní stylizací a v postupném odhalování tajemství jednotlivých figur dosáhl silné imaginativnosti a emotivnosti výpovědí. Vedle působivé herecké složky (diplom celému kolektivu) a oceněné znakové scénografie Vladimíra Komory (čtvero průhledných, vnitřně osvětlených válců) napomohlo bezprostřednímu kontaktu s divákem rovněž arénové řešení na jevišti.

Malá scéna ZUŠ Zlín / Jean-Paul Daumas: Hřbitov slonů. Na snímku z archivu souboru jsou V. Marková (Ludivina) a M. Dosoudil (Fernanda). Režie Petr Nýdrle.

Přerovské divadlo Dostavník již odstartovalo třiatřicátou sezónu a na hanáckých přehlídkách zpravidla nikdy nechybí. Je známé vytrvalým soustředěním na hudební oblast, v níž se už dávno dobralo rutinní úrovně, a také letos tu bylo jediným zástupcem této žánrové sféry. Po několika eklekticky plytkých předlohách (Casanova, Robin Hood) tentokrát dokázalo přehodit výhybku ze starých vyjetých kolejí: po hronovském nastudování Kainarova přizpůsobeného Nasredina upravila si hostující olomoucká režisérka Vlasta Hertlová předlohu **Dagmar a Václava Martincových Kniha džungle aneb Všichni jsme jedné krve**, kterou uvedla s hudbou člena souboru Zdeňka Hilberta v české premiéře. Hudební féerie, vycházející z povídek Rudyarda Kiplinga, zachovává ústřední myšlenku o přirozeném propojení člověka s přírodou a vynalézavě využívá múzických schopností početného intergeneračního ansámblu – živé interpretace písní bez složité zvukařské techniky, vhodně podpořené rytmickými prostředky a zejména akusticko-vizuálními obrazy ze života zvířat indického pralesa (opice, tygr, pardál, had aj.), charakterizovaných svérázným „jazykem“, variovaným pohybem i kostýmním náznakem. K diskusním prvkům celistvého nastudování o dvou dílech a osmi obrazech patří např. malá srozumitelnost kolektivní „recitace“, výstup s pokladem, zapojení Prvotního slona do zvířecího chóru nebo zpodobení lidského mláděte loutkou. Kniha džungle obdržela diplom za Hilbertovu hudbu, scénu a kostýmy (Hana Dostálová) i mladý talent (Lukáš Vajda jako Mauglí).

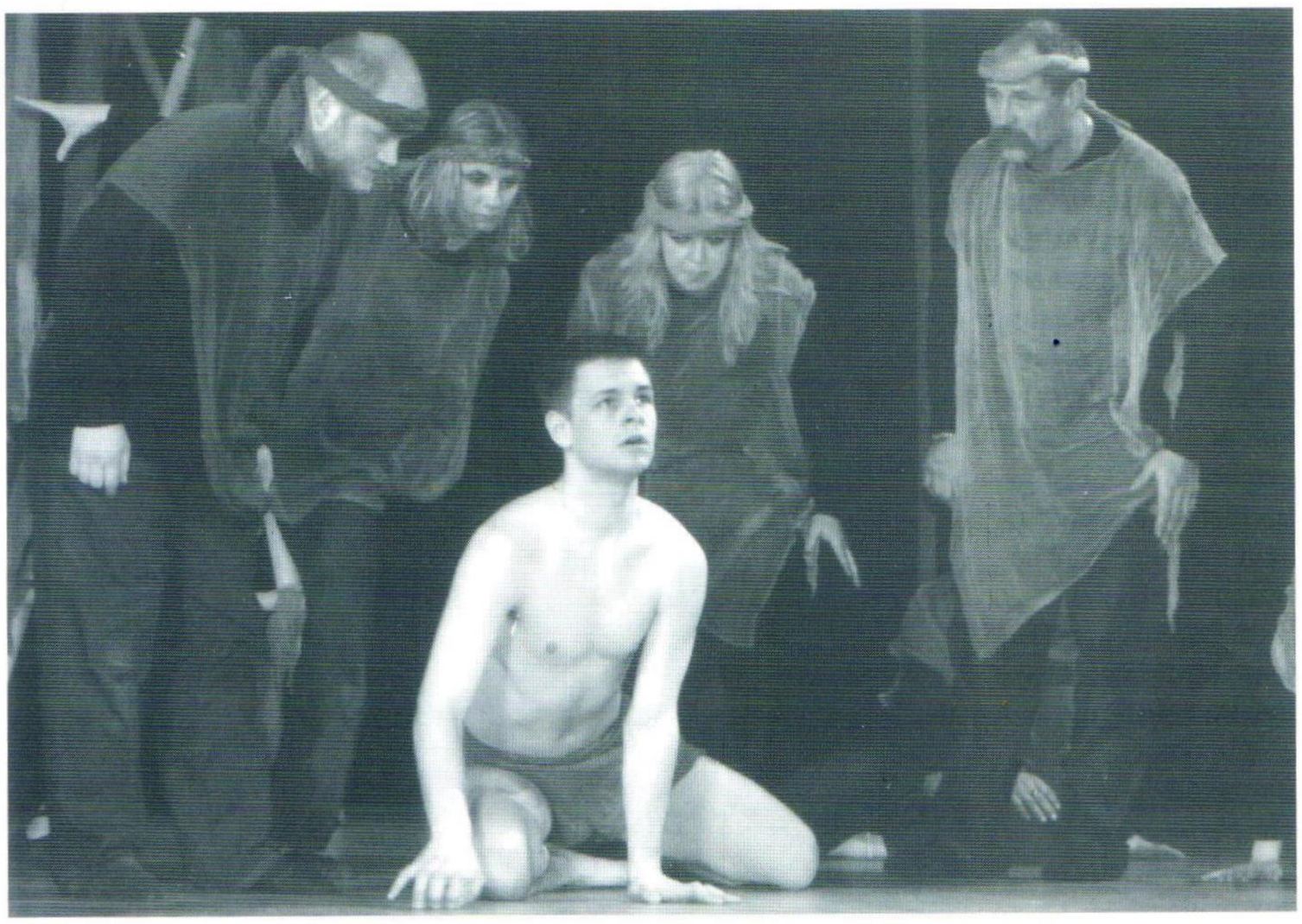

Divadlo Dostavník Přerov / Dagmar a Václav Martincovi: Kniha džungle aneb Všichni jsme jedné krve. Uprostřed Lukáš Vajda jako Mauglí. Foto: Archiv souboru.

Vítězem 11. ročníku kojetínské regionální soutěže s nominací na letošní přehlídku FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč se stala inscenace hry Kniha džungle aneb Všichni jsme jedné krve od autorů Dagmar a Václava Martincových a Zdeňka Hilberta v provedení Divadla Dostavník Přerov. Druhé místo s prvním doporučením tamtéž si vybojovala Malá scéna Zlín nastudováním textu Jeana-Paula Daumase Hřbitov slonů, třetí místo s dalším doporučením pak obsadil Divadelní soubor DK Kroměříž za inscenaci komedie Antonína Procházky Ještě jednou, profesore. Zejména první dva jmenované tituly přispěly k bohatému programu oblíbené hanácké přehlídky bezesporu nejkvalitněji a nejpodnětněji.

Vít Závodský

TO BYLO PRÍMA, ZASE NĚCO NAIVNÍHO STODŮLECKÝ PÍSEČEK 2003

Dny přeplněné divadlem, tak by se dala charakterizovat letošní třídenní přehlídka mladého a netradičního divadla s výběrem na Šrámkův Písek, tradičně nazývaná Stodůlecký Píseček. Konala se ve dnech 4. - 6.4. a – opět již tradičně – byla dotovaná hromadami buchet z místního pekařství. To vše – opět tradičně – ve vzorné organizaci dramaturgině KD Mlejn (kdo neví, sídlí poblíž stanice metra Luka v Praze-Stodůlkách) Markéty Hoskovcové.

Rekordní počet dvaceti inscenací se dal zvládnout jen s velkým vypětím. Začínalo se v pátek v 16 hodin, další dny pak v 10 dopoledne a končilo vždy až těsně před půlnocí úprkem na poslední metro. Přesto byl letošní ročník oproti minulým v mnohém chudší. Chyběla obvyklá překvapení v podobě nových vyhraněných souborů, chyběly výrazně vyprofilované inscenace s ambicemi mladého, nového, experimentujícího divadla. Převládaly inscenace formou mírné, stylem úsměvné, žánrem víceméně komediální. Anebo pokusy vypořádat se s velkými autory a předchůdci, zvláště muzikálovými. Z takto vymezeného hřiště se vymykalo jen pár „zaťatců", vesměs již „dobrých známých".

V prvé řadě měl na festivalu premiéru dvouapůlletý projekt režiséra a herce Petra Lanty a jeho **Společnosti Dr. Krásy** nazvaný **Macbeth 2003**. Svérázná interpretace Shakespeara spoléhá na základní divákovu znalost příběhu. Lanta totiž od začátku zobrazuje ne děj, ne příběh, ale téma – svědomí, strach. Sen, realita a fikce se prolínají celou, pouze hodinovou inscenací plnou démonických výjevů založených na zvuku, světle a výrazném hereckém líčení. Lanta tak trochu používá divadelní metodu ruského režiséra Sergeje Fedotova, jehož dílen se několikrát v Hronově účastnil. Patrné je to právě ve svícení a zobrazování vnitřního světa postav skrze symboly a fyzické herecké nasazení. Lanta navíc postavu Macbetha herecky zmnožil, čímž dosáhl velmi silného účinku. Jeho herci jsou svérázní „naturščici", jejichž propojením vzniká pozoruhodný pohled na Macbethův svět. V představení zní čeština, angličtina i ruština, hraje se na jevišti, i mezi diváky. Jde o silné divadelní gesto již zkušeného tvůrce (byť se spoustou technicky nedotažených „lantovin"), nejvýraznější z celé přehlídky. Inscenace byla nominována na Šrámkův Písek, a tak bude prostor se k ní ještě vrátit. Jak je Lantovým zvykem, bude se ještě proměňovat; doporučil bych dokonce její rozšíření o ještě více lantovských „úletů", o jeho nádherně postmoderní vize, o jeho běsy a děsy, jimiž kupodivu šetřil, možná ke škodě věci.

Dalším v řadě ambiciózních projektů byl **Angster Lantern**, neboli **Studia S.T.R.ACH. malostranské Lucerny MB**. Jejich **GO'LASH** je dílem všech členů souboru sestaveným dohromady režisérem Akramem „Tůča" „Bůča" „Špéča" Staňkem. Intenzivní představení je sledem obrazů a výjevů z mnoha sfér lidských bytostí – od snu přes realistické výstupy po svět němého filmu. Jako bychom sledovali průlet minulým stoletím, tak působilo toto půldruhahodinové pásmo scén. Jak řekl Akram Staněk na diskusi, vzniklo na základě odpovědí na základní otázky, jež hercům položil: Nejkrásnější sen, největší strach, největší zážitek… Téměř psychoterapeutický přístup dal vzniknout pozoruhodnému abstraktnímu divadelnímu tvaru, složenému ovšem často z realistických výjevů, jež si musí každý dešifrovat sám. Asi jako byste nalepili na stěnu stovku barevných i šedivých, starých i nových, portrétních i krajinných rodinných momentek a nabídli je jako jeden obraz.

Třetím v řadě ambiciózních přístupů byla inscenace **Bláznivé lokomotivy Stanislawa Ignacyho Witkiewicze** v podání souboru **Promiňte**. V malém prostoru (hrálo se ve studiu pro cca 50 diváků) drama příliš nevycházelo. Strojový kolos lokomotivy nahradili tvůrci výrazným herectvím spoléhajíce na neustále zdůrazňovaný rytmus jedoucího vlaku. Vytratil se jim však příběh. Navíc obsazení jedné z hlavních postav – Siegfrieda Tengera – herečkou Lenkou Brixiovou vedlo spíše k „hrabalovsky" komediálnímu pojetí tohoto víceméně temného podobenství moderního světa (byť i od autora podaného s velkou dávkou groteskní nadsázky). Výborně připravený dramaturgický výklad Witkacyho díla sepsaný do programu režisérem inscenace Ladislavem Stýblem se ukázal jako nebezpečné úskalí. Výsledek byl v něm obsaženým vizím hodně vzdálen.

S předlohou začátku dvacátého století se utkal i soubor **Zhasnuto Centra tvořivé dramatiky Praha**. Jejich autorské zpracování Domu o tisíci patrech **Jana Weisse** nazvané **Kde to jsem** jako by čerpalo z vlny pohybových divadel sedmdesátých let. Odehrávalo se na prázdné scéně, v civilních kostýmech, jen s minimem rekvizit a s důrazem na pohyb a slovo. Poctivé divadlo, jen zatím nezkušené. V místech, kdy si tvůrci nevěděli rady, zatěžkali situace slovy a patosem. Inscenace v oněch chvílích ztrácela napětí a rytmus, magii, z níž stvořeno je pohybové divadlo. Škoda.

Další autorsky výraznou a ambiciózní inscenací byla **Smečka Divadla Na cestě P.M.** Téměř po celou dobu je představení originálním vhledem do světa mladé intelektuální a umělecké generace, kde vztahy (byť třeba mandželské) nehrají valnou roli, hlavní je být cool a dobře si užít. Odehrává se na mejdanu v bytě (pseudo)avantgardního výtvarníka a typy i situace jsou skvěle odpozorované. Škoda, že ona „smečka" se nakonec ukáže jako parta kanibalů – možná méně „husté", pravděpodobnější vyznění by dalo výsledku mrazivější vrstvy. Tato má dramaturgická připomínka směřuje k autorovi, v situacích dobře vystavěného textu, **Martinu Jandovi**.

Výraznou linií letošního Písečku byly adaptace muzikálů. **Pražský Š.O.K.** nabídl vlastní, studentskou verzi, Renčínovy, Brabcovy a Čihákové variace na Aristofanovu Lysistratu nazvanou **Ententýny aneb Krev vášně**. Herci a herečky, nedávní absolventi gymnasia, si v ní hezky a do syta zahráli a zazpívali a o to jim šlo. Větší ambice těžko mohou mít.

Obdobně do svého světa převedli slavného provázkovského **Nikolu Šuhaje** děti z **Dismanova dětského rozhlasového souboru** pod vedením

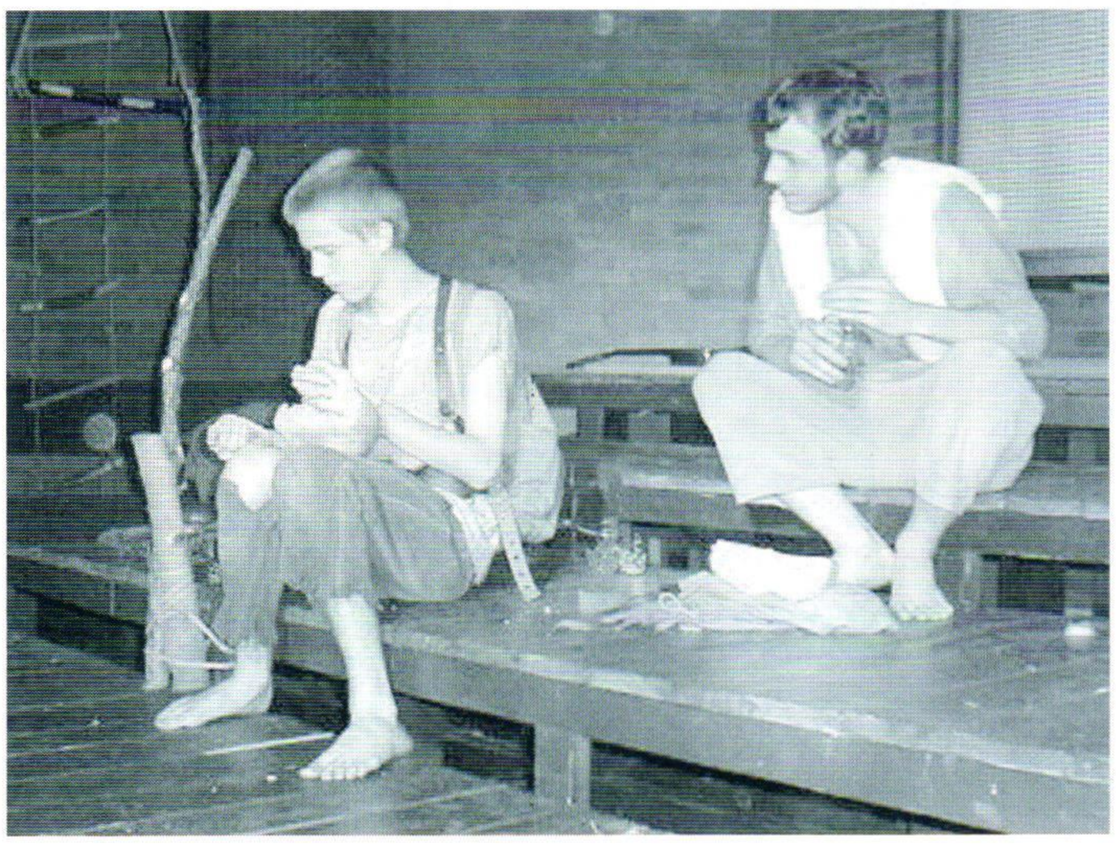

Dismanův dětský divadelní soubor Českého rozhlasu / I. Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník. Foto: Markéta Hoskovcová.

Tomáše Staňka a Terezy Tobiášové. Vkusně, s přesným vědomím vlastních možností, bez ambic poměřovat se s filmem či profesionálním divadlem. Vznikla kompaktní inscenace využívající celý prostor velkého sálu Mlejna. Hrálo se v prostoru hlediště, ale i na jevišti, na postranních lávkách i mezi diváky rozsazenými na praktikáblech na jedné straně sálu. Navíc nabídli tvůrci i originální přístup a dramaturgický posun. Celý děj ovládají tři Moreny, vše se děje jakoby ve snu, občas se nějaká scéna dokonce vrátí, neb jedné z Moren se nelíbí. A na závěr neumírá pouze Nikola, ale četníky je postřílená celá Koločava… Dost aktuální, že.

Třetím „velkým" muzikálem byla *Kytice II* – zpracování balad Svatební košile, Polednice a Štědrý den – souborem **Ty-já-tr Praha**. Tento již zkušený soubor potvrdil své schopnosti pracovat s předem danou předlohou. Příliš si s ní hlavu nelámal, vzal ji tak, jak je a po všech stránkách – hudební, taneční, herecké i výtvarné – ji citlivě převedl na jeviště. Ukázal, co nebývá až tak samozřejmé, že Kytice je skvělý divadelní tvar, který může existovat odděleně od pánů Suchého, Dvořáka, Havlíka i dam a pánů C+K Vocal. Mně osobně se velmi líbil chlapec (bohužel jsem ztratil program) ztvárňující Otce v Polednici. Skvělý, naprosto suverénní kabaretiérský výstup! Muzikálové balady propojuje recitace Erbenových původních balad, vedoucí a režisérkou souboru Radkou Tesárkovou. Dobrý nápad, avšak v uchu přece jen příliš zní porovnání se slavnými jmény…

Se slavnou předlohou se utkala i **ZUŠ Štítného z Prahy 3**. Vybrali si – neb jsou tři herečky a jeden herec – bulvární komedii **W. Kohlhaase a R. Zimmerové Ryba ve čtyřech**. Co víc napsat, než, že prohráli. Text pouze ve stoje, v sedě převyprávěli, občas polehávali, sem tam dokonce i zvýšili hlas a popoběhli, což u ztřeštěné komedie je ale pramálo.

Muzikálem – či spíše hudebním divadlem - by se zase dal nazvat projekt pražské **Mamayi + Papayi Obrazy – Krajina času**. Jde o cyklus inscenací inspirovaných životy a tvorbou slavných výtvarníků. První dva díly inspirované Marcem Chagellem a Degasem nazvané **Chatele a Dega vu aneb Dega ví** slibují, že vznikne velice zajímavý komplet. Tvůrci se totiž výtvarníkům nijak neklanějí, spíše se jejich životem a tématy jejich obrazů nechávají inspirovat ke krátkým svébytným inscenacím. *Chatelet* byla typicky židovským příběhem o lásce v mnoha podobách a *Dega* komediální veselohrou se zpěvy z prostředí tanečního kabaretu. Skvělé hudební zpracování a výrazný výtvarný vklad trpí hereckou nevyrovnaností blízkou chvílemi až Rybě ve čtyřech.

A jsme u humoru, o kterém jsem psal na začátku. Mírného, ale vesměs milého. Dokonce začasté velmi milého. A někdy dokonce velmi půvabného. Například ve „hře o nahodilých situacích" **Divadelního souboru 3+1 Zajímá mě jenom nesmysl**. Formou blackoutů zpracované básně ze sbírky staroněmecké lyriky Beránci a vlci měly nápady, šmrnc i říz. Tři dívky suverénně ovládly prostor a každou situaci. Některé „hlášky" (básně jsou skvěle přeložené Ivanem Wernischem, režisér Karel Dlabač je doplnil stejně nápaditými vlastními texty) zněly divákům v hlavě po celý zbytek festivalu. Například „A co smrt? Žije ještě?", nebo „Žádná, ani děvka, nechce líbat dědka", či – do třetice – „Copak za to mohu, že mám jenom jednu nohu?"

DS Mamaya – Papaya Praha / Chatele a Dega vu aneb Dega ví.
Foto: Markéta Hoskovcová.

Stejně bezprostřední – i když v jiném žánru – byl soubor se záhadným názvem **Krvik Totr**. Kabaret tří mladých herců je typickým produktem studentského (mírně intelektuálního, ale s velkou dávkou sebeironie) absurdního humoru krátkých scén a výstupů provázeného písničkami a vtípky. Soubor se hlásí ke Kaiserovi a Lábusovi, možná právem. Jejich několik skečů nazvaných *Tají dech* chvílemi v divákovi opravdu „tajilo dech". Například píseň se smutným příběhem a drsným průběhem Liho blues, dramatická povídka Půldne na vsi či vlčí Rozcvička jako vypadlá z králičího klobouku Boba a Bobka. Ovšem na tvrdou dlažbu coolness humoru. Vše najdete na www.krviktotr.cz.

Obdobně svérázné bylo i **Divadlo Kámen** s psychoanalytickým zpracováním klasické **Karkulky**. Kameňácký humor by opět mohli stvořit Kaiser s Lábusem, pohled samotných tvůrců – hlavně autora a režiséra v jedné osobě Petra Macháčka – je však zdá se mi hlubinnější. Myslím, že mu nejde jen o prvoplánový humor, ale – skrze naivní herectví a text – o psychoanalytické, v podstatě freudovské nahlédnutí do témat tradiční pohádky. Pokud ano, bylo by dobré zatím jen hříčku dotáhnout dál, přesněji charakterizovat hlavní figury, domyslet některé situace a scény. Takto se tříští téměř mládkovský humor s vyššími ambicemi.

A další originální humor – **Divadlo v okovech** a jejich **Konec**. Údajně úplně poslední představení souboru bylo poctou jejich začátkům. Téměř absolutně improvizované divadlo z rodu Jaroslava Duška stojí a padá s hlavními představiteli, L. Niklíčkem a J. Javornickým. Chvílemi se jim dařilo, chtělo by to však více zkušeností, odvahy, invence. Postupně se ze scény tak trochu vypařili. A pointa nevyšla…

Na slovním humoru a improvizaci byla postavená také práce slovenského hosta přehlídky **Bradaté divadelní dvojice z Piešťan**. Formou jarmarečního divadla vyprávěli a hráli příběh arabských **Beduiínů**, překupníků zboží všeho druhu, za kterým jsou ochotni jet třeba až na Slovensko. Téměř profesionální divadelní práce, jíž nelze příliš vytknout. Minimum rekvizit, každá přesně využitá. Vědomí temporytmu, schopnost pointovat. Snad jen divácké zacílení bylo nejasné. Napůl hrají jako by pro předškolní mládež, napůl pro teenagery. Naivní humor a téma pohádky svědčí pro první, délka a některé motivy pro druhé. Na Písek se nehodí, ale na Popelku…

Další dvě inscenace přiletěly na Píseček z hodně vzdálených divadelních planet. Crazy komedie **Panství pana Norise Homotronního neškvoru Zruč nad Sázavou** je mírně mystifikační a nemírně přímočarý humor z rodu hororových parodií s kriminální zápletkou a dobrým koncem. Hráno s gustem, ale tak trochu přes míru diváckého srozumění.

Ještě dál zašlo umělecké **sdružení Marvin** s jednoaktovkou z prostředí komerčního spiritismu **Ale hlavně opatrně, prosím vás**. Opět přímočarý, tentokrát však už hluboko pod hranici vkusu, jdoucí humor je cenný jediným – autorským přístupem. Samotný děj o zhmotňování spiritisticky vyvolaných osobností, z nichž se stávají upíři, jež své vyvolávače vysají, totiž až tak „k zahození" nebyl. Ovšem nezkušenost ve zpracování, herecká, režijní a dokonce i kostýmní snaha o humor za každou cenu z něj stvořila druhotnou surovinu.

Naopak tři zbývající inscenace byly svým jemným, inteligentním humorem snad všem přítomným libé. Autorský **Nákup Hubeného divadla** byl velmi citlivě zpracovaným autorským počinem **Adama Ondřicha, Týny Tyllerové** (herci) a **Mikoláše Tyce** (režisér) rekrutujících se z okruhu pražského Ty-já-tru. Provokující inteligentní text (údajně dílo všech tří), jež si vzal jako hlavní

Host Stodůleckého písečku Bradatá divadelní dvojice Piešťany / Beduiíni. Foto: Markéta Hoskovcová.

téma banalitu (konkrétně nákup bot), byl zpracován s velkou mírou herecké citlivosti a výrazové přesnosti. Že by se fenomén hradeckých Jesliček a z něho se odlupujících divadelních štik dostával i do Prahy?

Flexní hlavy – Uspávanka s bývalými anděly. On a ona v šedých letech sedmdesátých či osmdesátých. Jsou mladí, a tak utíkají do snu a pohádky. Živá hudba, využívání loutek, komorní prostor, to činilo z Flexních hlav pro mnohé největší zážitek Přehlídky. Ač dějově dost krkolomný příběh, ani pohádka ani sen, ač rekvizitami přehlcené jeviště, ač byla z projevu patrná spíš herecká snaha než divadelní zručnost, zářilo z obou hlavních představitelů, skvěle doplňovaných živou hudbou, pravé jarní „sluníčko". „To bylo príma, zase něco naivního!", řekl při odchodu jeden divák. Co k tomu dodat?

Stejně naivně působí i pan **Jiří Cinkeis** (divadlo **Kocábka Chocerady**), pokračovatel lidových humoristů. Kdo má rád mírně sentimentální humor v přesně dávkovaných mezích sólového vypravěčství, musel se během jeho **Čelábijó** radovat. Jako když zaslechnete starého flašinetáře anebo písničkáře z rodu Karla Hašlera. Je to stará fotografie, připomínka dávných časů.

Avantgarda moc písečku do Stodůlek letos nenaplavila. Zato pestrých barviček jste na něm nalezli dost. Jen si vybrat.

Vladimír Hulec

O MODRÉM KOCOUROVI, KTERÝ SE ZABĚHL

Někdy to tak bývá. Na přehlídku přijede víc publicistů, víc divadelních teoretiků a nedomluví se, kdo o ní a kam napíše. Právě to se stalo na letošním turnovském Modrém kocourovi. Byli jsme v porotě tři – spolu se mnou profesor Jan Císař a absolvent divadelní vědy Masarykovy university, tč. na doktorandském studiu Petr Christov. A každý si myslel, že článek o festivalu píše do AS ten druhý. V den uzávěrky tohoto čísla mi zavolal nešťastný Milan Strotzer a ptal se jak to vlastně je, že článek potřebuje ještě týž den, nejpozději další den ráno. A tak jsem napsal aspoň následující letmou zprávičku, bez využití poznámek, bez možností nahlédnout do programů či jiné dokumentace a navíc téměř dva měsíce po akci. Berte tedy prosím následující řádky jako záznam toho, co v člověku zůstalo, co se mu tedy na oné přehlídce vrylo do paměti. Nepůjde tedy o klasickou reportáž, ale spíš o reminiscenci zážitků a postřehů.

Modrý kocour je už tradičně setkáním divadel regionů Liberecka, Turnovska, Královéhradecka a Prahy, s přizváním hostů z blízkého Polska. Organizuje je agilní Petr Haken, bez nějž by se zajisté přehlídka nekonala. Postupuje se do Šrámkova Písku, letos nově i do Náchoda na Prima sezónu. Začíná se už koncem týdne, letos ve čtvrtek 27. 2. úspěšnými amatérskými inscenacemi loňského roku určenými turnovské veřejnosti a hlavně školám. Soutěžní část je tradičně třídenní, od pátku do neděle. Kvůli nemocem odpadlo letos překvapivě hodně představení, a tak nebyla přehlídka tak programově „nahuštěná" jako jindy. Přesto se konalo, počítám-li dobře, devět soutěžních představení, a to téměř výhradně v sobotu, jež tím pádem byla skutečným maratónem. Bylo jich totiž sedm.

V pátek začínali polští hosté, **Divadlo Tvůrčí myšlenky SURYA Jawor**. Pohybové představení ***Co pan powie, panie Freud?*** (Co tomu říkáte, pane Freude?) čerpající z tradice polského fyzického divadla jsem bohužel neviděl, ale podle ostatních šlo o velmi zdařilou práci, vhodnou právě do Náchoda jako ukázku avantgardního studentského divadla. Druhé polské divadlo **Deus ex machina Jelenia Góra** přivezlo výsledek pedagogického procesu. Jde v podstatě o střední hereckou školu, studenty druhého ročníku, kteří přivezli výsledek roční práce. Tentokrát však skutečně spíš školní práce, jež na přehlídky myslím, ještě zralá není. Pohybové etudy, občas doprovázené texty, čerpaly ze Stanislawa Lema. Soubor je uvedl pod názvem ***Dyktandy***. Byly jen prstokladem pro budoucí herce, sestaveným do jednolitého pásma, bez ambicí více komunikovat s divákem. Přesto setkání s takovouto prací i se samotnými polskými hosty bylo, a pro festival tradičně je, přínosem. Poznávání rozdílu polského a našeho přístupu k divadlu je cenné, a Poláci byli vděčnými a komunikativními diváky všech představení přehlídky. Jen houšť!

Česká část přehlídky tedy začala až v sobotu. **Krátké a úderné divadlo Liberec** představilo autorskou inscenaci ***3 pokoje aneb Tragikomická moralita s krátkým a úderným koncem***. V podstatě frašku o jedné pijatyce, při níž si milenecké či manželské páry prohodí – neprohodí své partnery, ležela a padala s výkony herců. Vtipný text, svěží scénky, ovšem trochu neotesané herectví, zahazující spoustu nabízených možností do příliš prvoplánového slovního humoru, nevyužívajíce (či málo) další atributy ztřeštěných komedií, jako jsou pohybové a situační krkolomnosti. Taková je má vzpomínka na tuto ranní rozcvičku.

Kultovní ***Přehrada*** **René Levínského** v podání **Divadelního spolku**

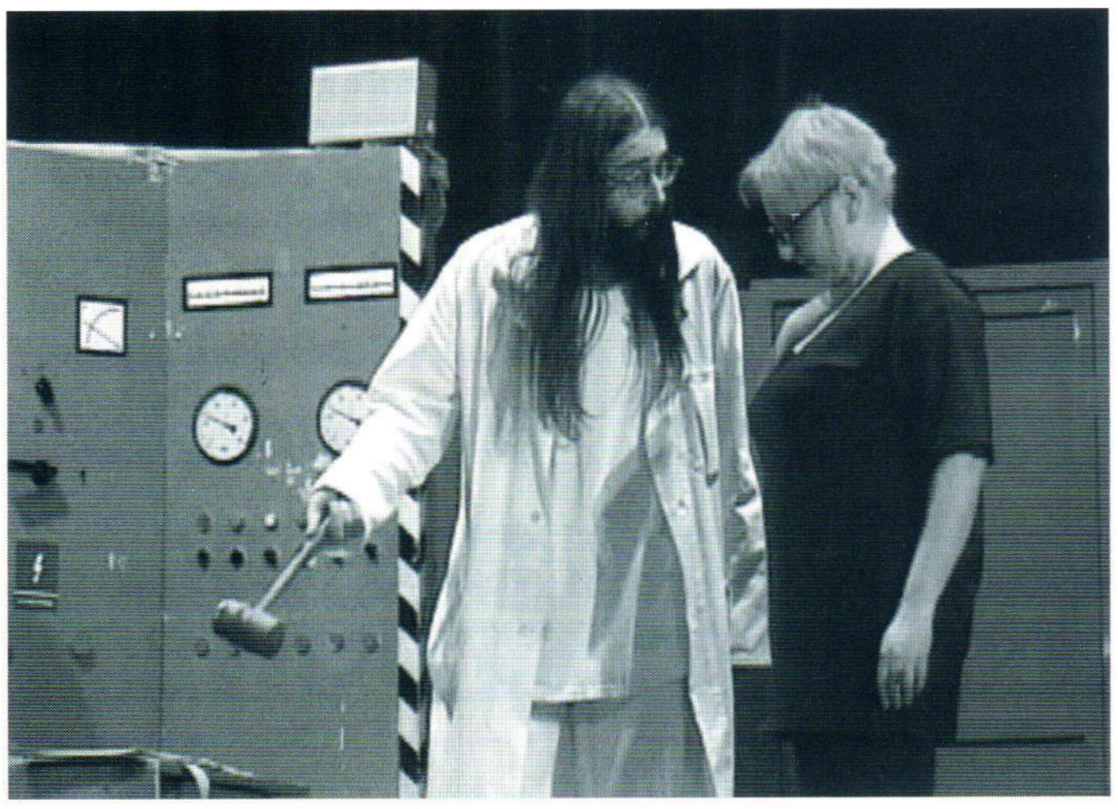

DS Lyra Jeseník / René Levínský: Přehrada. Foto: Milan Strotzer.

Lyra Jeseník, to bylo naopak milé naivní pohlazení. Text na pomezí sklepácké „stupy" a havlovské absurdity převedli Jeseničtí do svého divadelního jazyka přesně, v intencích svých divadelních (hereckých i režijních) možností. Nekopírovali Nejhodnější medvídky, ani nevzali předlohu příliš vážně. Inteligentní, vkusný humor. Možná by neškodilo trochu jiskrnosti, některá pikanterie by se mohla zdůraznit, některé přemoudřelé pasáže odstranit, či spíš více zparodovat. Ale všechna čest. Levínský se zřejmě stává nejvýznamnějším českým dramatikem 21. století a jeseničtí mu rozumějí.

Hned poté vystoupili na přehlídce skuteční **Nejhodnější medvídci**. Ovšem skutečně skuteční? Šlo vlastně o dámskou sekci, neb inscenaci vytvořily téměř zcela manželky, milenky a vůbec dámy spjaté s tímto souborem. Loutkové představení **Drak a flaška** jako by formou i obsahem navazovalo na bájného Kašpárka, četníka koločavského. Předmětem zkoumání byl tentokrát mýtus draka a proměny krásy v ošklivost a naopak. Pečlivě propracované, v loutkách perfekcionistické představení je sranda pro diváky od tří do sto tří let. Zábava pohrávající si s archetypy pohádek i klasických loutkáren. Možná jen nezkušenost zbavila inscenaci pelu jedinečnosti. Některé symboly (třeba právě flašky, ale třeba i míče ad.) nejsou domyšlené, dopointované. Jsou nabídnuty, vtipně použity a pak opuštěny. Škoda, chtělo by to ještě autorsko-dramaturgickou ruku.

Nejnáročnějším kusem letošní přehlídky bylo autorské zpracování Faidry a Aricie inspirované hrou **P.O. Enquista**. Ladislav Valeš a jeho **Rádobydivadlo Klapý** je nazvali ***Fajdraricie*****.** Feministické téma, téma sexu a moci, násilí a brutality bylo zpracováno se snahou po co největší expresivitě. Inscenaci uškodilo studiové prostředí, ve kterém se hrála. Scéna se scvrkla do nefunkčních, formálně využívaných kulis – symbolů (záchod jako trůn), herci zvyklí na velké jeviště působili nepatřičně exaltovaně. Inscenace prošla poté ještě jinými přehlídkami, tak bych jí nerad škodil. Po jistém obehrání a možná i dotažení některých scén může jít o silné divadelní gesto. Zatím bylo trochu křečovité.

Stejně syrové, ba surové bylo i ***Zvíře*** hostujícího studia **Marta JAMU Brno**. Typická práce režiséra Sergeje Fedotova, pro někoho příliš apokaplyptická, pro jiné přesně vystihující jeho depresivní pocit z dneška a blízké budoucnosti. Odehrává se po atomové válce mezi lidskými mutanty. Viděl jsem hru podruhé (před několika lety ji Fedotov přivezl v provedení jeho permského Divadla U mostu) a působila na mne mrazivěji než předtím. Je dobře, že se divadelníci (a myslím teď i na pana Valeše) nevyhýbají takovýmto tématům a že je zpracovávají takovouto formou. Chybí mi v profesionálním divadle.

Noční výstup na ***Sniežku*** byl příjemně odlehčující poutí kabaretního humoru. Vtip, inteligentní komika, vzájemná komunikace, vypointování každé situace, typ divadla čerpajícího z odkazu divadla Vizita (Dušek je přece jen dnes už trochu jinde), to vše na závěr vyčerpávajícího dne bylo osvěžující. Pražský soubor **Vosto5** přináší do českého divadelnictví opět svěží vítr chytré hravosti a ztřeštěnosti, jaké kdysi ve svých Tvrďácích či kapesních reuvích nabízeli komici nejvyšších kvalit. Kéž by došli jako oni, tak daleko.

V neděli do Turnova přijela jen ***Médea*** v provedení studentů **DAMU a HAMU**. Z trojdílné předlohy Heinera Müllera si tvůrci (chorvatská režisérka, čeští výtvarníci, hudebníci a herečka) vybrali jen dvě části, jež převedli do sólového výstupu jedné herečky za doprovodu dvou hudebníků. Formou jde o výtvarné divadlo na rozhraní inscenace a performance. A právě forma je na celém projektu to nejcennější. Využívá se hrnčířská hlína, speciální konstrukce obalená papírem, oheň, důležitá jsou světla. Výtvarná a hudební část je cenným divadelním počinem v oblasti tohoto druhu divadla u nás. Je pravou ...next wave... divadla, již můžeme občas potkat v NoD či u Alfreda ve dvoře, v Ponci či pardubické 29, v amatérském divadle (o profesionálním nemluvě) je však zatím (draho)cennou Popelkou.

Vladimír Hulec

CÍSAŘSKÝ ŘEZ, SOFIE A KOSTELECKÝ KOSTLIVEC

Podruhé se v Kostelci nad Orlicí konala východočeská přehlídka mladého a netradičního divadla a divadel poezie s postupem na Šrámkův Písek, Prima sezónu Náchod a Wolkrův Prostějov. Navazuje na dávné kostelecké a nedávné úpické přehlídky, které měly (aspoň ty v Úpici, které jsem zažil) skvělou domáckou atmosféru danou uzavřenou komunitou účinkujících, kteří se vesměs znají, neb patří do okruhu Volného sdružení východočeských divadelníků a Střediska amatérské kultury Impuls vzácně spravovaných milou, organizačně agilní a schopnou Naďou Gregarovou. Takových je pro rozvoj amatérského divadla nesmírně zapotřebí.

Kostelecká přehlídka nazvaná **Kostelecký kostlivec** je trochu jiná. Koná se v divadle na náměstí, představení navštěvují i místní školáci (v pátek dopoledne dokonce místo výuky) a občané a mnohá představení tak procházejí skutečnou „zkouškou ohněm", neb jak jistě víte takoví diváci jsou nekompromisní. Pokud je představení nezaujme, vyrušují nebo odejdou.

Takovým „křestem" si prošel hned úvodní **Divadelní soubor (a)MAŤÁK z Pardubic**. Jejich poetický retropříběh s písničkami ze 60. let inspirovaný prózou a poezií **Václava Hraběte Blues cynické holky** navštívili místní středoškoláci v míře hojné. Divadlo bylo plné, dokonce i zadní balkón. Bylo zajímavé sledovat reakce přítomných. Od úšklebků přes zaujetí po nezájem. Různě se tyto stavy přelévaly a pro Pardubické mohly být dobrým vodítkem, které situace jsou divadelně živé a které spíše umělé, herecky či obsahově nedotažené. Inscenace je víceméně textappealem, mohu-li použít termín právě z 60. let. Jednoduchý příběh jedné noci a následujícího dne několika mladých lidí je jen záminkou pro samostatné výstupy a písničky, pro zachycení generačního pocitu maturantů jedné třídy a několika přátel kolem. Pardubický soubor navázal na obdobně koncipovaný loňský přístup k dobové kultovní literatuře – loni šlo o dramatizaci románu J.D. Salingera Kdo chytá v žitě, letos byla základem stejnojmenná povídka Václava Hraběte z roku 1962 doplněná mnoha jeho básněmi. Soubor je používal různě – v dialogu, jako komentář k ději či jako monolog. Ne vždy se podařilo Hrabětovu beatovou poezii na jeviště adekvátně přenést. Tam, kde se to dařilo, diváci zbystřili a inscenace jako by ožila. Pardubický soubor a zvláště jeho vedoucí Zuzana Nováková si na sebe berou velké úkoly. Ne vždy na ně stačí. Možná by mnohdy bylo lépe soustředit se na základní herecké úkoly, jako je zvládnutí přirozeného i stylizovaného gesta a pohybu, vypointovávání situací, respektování prvního a druhého plánu, práce s kulisou a rekvizitou, temporytmus celku. Ovšem snaha poznat v „přímém přenosu" autory typu Hraběte a Salingera a skrz ně se dobrat obecného generačního pocitu, je cenná. Soubor si jde za svým, a to se počítá!

Zbytek pátečního dne ovládli amatéři různým způsobem spjatí s „národním divadlem ZUŠ", **královéhradeckými Jesličkami**. Buď vystoupili přímo jeho současní studenti nebo spřízněné DNO či soubor jednoho z jejich učitelů, Josefa Tejkla.

Autorské představení Že by se(n) bylo excelentní studiovou ukázkou výsledků velmi citlivé, poučené a zkušené pedagogické práce Emy Zámečníkové. V krátkých etudách, často téměř blackoutech, předvedlo deset jejích studentů a studentek několik situací z reálného i virtuálního života – jízda výtahem, domácí hádka, horoskop, TV reklamy, návštěva pohřební služby, dialog sms… Scény byly od úvodního nápadu přes jeho pohybové i scénické řešení po jasnou, čitelnou pointu rozpracovány čistě, střídmě, bez polopatického popisu. Postaveny hlavně na pohybu vzdáleně připomínaly slavnou inscenaci Podívejte jak se kroutí pražské Mimózy. Chyběl jen sjednocující rámec, který by z roztříštěných etud vytvořil kompaktní celek.

Následující **Vzpomínka na dívku ze skla** téže režisérky je ambicióznější projekt. Vznikl ve studiu pro dospělé a je pokusem o osobitý dramatický tvar propojující divadelní symbolismus s reálnou akcí, reálným příběhem. Je pokusem o přiznaný literární útvar (dějem prochází postava autora-vypravěče) přenesený na jeviště. Vznikal dlouhodobě. Zprvu jako ročníkové cvičení, které ovšem nedospělo k inscenaci, a tak se nyní k němu jako starší studenti – vlastně již absolventi – spolu se svou učitelkou vrátili. Vzpomínka na dívku ze skla je povídka **Tennessee Williamse**, na jejímž základě sám autor později napsal slavné drama Skleněný zvěřinec. Hradečtí si vybrali autorovu původní vzpomínkovou povídku a zpracovali ji po svém. Nejsou tak vázáni inscenační tradicí a mohou se soustředit na témata, která zajímají je. V tomto případě křehké, „ženské", či spíše dívčí vnímání světa. Ač jde o důsledně přiznávanou vzpomínku ústřední postavy Toma v podání Vaška Bartoše, nejdůležitější je křehký svět jeho sestry Laury. Její vize a obavy, její „skleněný zvěřinec" je personifikován konkrétními herci, její sny jsou fyzickou součástí inscenace. Reálné situace se ústrojně prolínají s imaginárními, a z konkrétního příběhu tak vzniká jakási „křehká" lyrická kompozice s realistickými prvky a situacemi. Výraznou roli má v inscenaci Matka v podání Anny Součkové. Její přezíravá arogance a neschopnost rozumět svým dětem je silným dramatickým akcentem inscenace a vůbec nevadí, že herečka vlastně hraje postavu o mnoho let starší než je sama. Důležité oživení vnáší do příběhu „pihoun" Jim v podání Zdeňka Pechy, jenž je důležitým protihráčem hlavnímu trojlístku. Ve výčtu postav pochopitelně nelze vynechat Lauru Marušky Šikýřové. Její herecká umírněnost je zvláštním prolnutím ostychu a životní rezignace, je jakýmsi typicky dívčím útěkem před reálným světem do snu. Éteričnost a neuchopitelnost se vždy špatně hrají. Šikyříková volí prostotu a klid. Myslím, že zvolila dobře. Ovšem i ostatní herci mají v inscenaci dostatek vlastního prostoru pro tvůrčí práci. To je také jedna z pedagogických kvalit Emy Zámečníkové – dokáže dát hercům různé úkoly a vždy míří mírně nad jejich naučené zvyky, čímž každou prací vyspívají. A tak i skleněné figurky v podání Martina Škeříka, Michala Morteho a Lenky Ročňákové mají své místo, kdy získávají „vládu nad inscenací". Jiný úkol mají zas personifikované sny Laury Nevěsty a Laury Hospodyně Karolíny Rozsypalové a Kláry Kopecké, učitelka Kláry Kopecké či trojlístek spolužaček Laury v podání Martiny Erbsové, Zuzky Vítkové a Petry Krajinové. Celek je po výrazové, herecké i scénické stránce kompaktní a divácky vděčný. Ema Zámečníková dokazuje, že s lyrismem a symbolismem na jevišti si rozumí.

To **Amatéři domácích Černých šviháků** je jiné kafe. **Autorská inscenace Josefa Tejkla** je typicky undergroundovým spektáklem, s nímž by svého času soubor patřil do okruhu PPU či DG 307. Drsná historka ze života funebráků hraná hospodským žargonem i stylem je typickým projevem právě takové kultury a životního přístupu. Ne každému může být po chuti. Litry tekoucího fernetu, tvrdé vtipy, zdůrazňovaná (s)prostota a třeba i oplzlý muž v ženské roli mohou vadit mnoha zastáncům „vyššího" smyslu umění. Avšak i takové je divadlo. A dobře, že je. Očišťuje, jak se říká, „zdola". Vynáší na světlo boží temné stránky podvědomí, ale i konkrétní realitu hospody (ač se děj odehrává mezi funebráky, jde v podstatě o klímovsky nahlížený svět hospody V. cenové kategorie). Tejkl umí s tímto divadelním tvarem umně pracovat. Využívá spodního svícení, čímž zdůrazňuje hororovitost dění, realitu nechává prosakovat každým gestem, každým slovem, každou situací. V Kostelci našel spřízněné duše, které se v postavách pohybují s přirozeností pivních švábů a hospodských štamgastů, čímž vznikla ojedinělá inscenace téměř zcela se vymykající českým divadelním zvyklostem. Do této kategorie bychom mohli zařadit snad jen

zpracování Váchalova Krvavého románu litomyšlskými výtvarnými restauratéry z okruhu nakladatelství Paseka v půli devadesátých let či některé pokusy o zpracování Ladislava Klímy, zvláště Lidskou tragikomedii Arnoštem Goldflamem v brněnském HaDivadle. Oproti nim je ale ještě drsnější a syrovější, méně kultivovaná. Je to skutečně kultura undergroundu a hospody (i s oním spícím opilcem během představení a šramlem na konci), do divadelního sálu těžko přenositelná.

A z hospody rovnou do werichovské pohádky. Opět **soubor Emy Zámečníkové**, tentokrát studenti té mladší, ba nejmladší kategorie. **Werichovu** pohádku **Tři sestry a jeden prsten** si upravili téměř ve stylu kultovního DNA. Po svém, do ztřeštěného světa svého vnímání světa, do klaunerie, grotesky, slovní i pohybové improvizace. Pravda, Werich a jeho precizní hra s češtinou trochu vymizely, byly ale nahrazeny spontánností projevu, hereckou nápaditostí a hravostí, jež je bohatě zastoupily. I takové divadlo je důležité, že je. Rozdává pozitivní energii a dokládá, že studnice divadelní nápaditosti a herecké osobitosti nevysychá. Nebudu tedy zasívat hadí jablko, abych vynášel jednu dvojici nad druhou, jednoho herce nad jiného. (Ale holky byly lepší!)

No, a jsme u poslední inscenace pátečního dne – **Února hradeckého DNA**. Desetiminutová hříčka o domácích zvířátkách, o domácích lidech a o domácích životech a smrtích je další z řady krátkých hříček tohoto souboru, tentokrát v podání Martina Škeříka, Kláry Dernerové a Zuzky Vítkové. Pro mne hlavně zážitky z herectví všech tří a ze slovního humoru Jiřího Jelínka, který výstup i režíroval. Humor není dobré rozebírat. Přesně vedené stylizované figury, čistě podané výstupy, vypointovaný text, toť čistý poetismus, toť DNO Hradec Králové, toť zážitek, který oživí každého kostlivce, byť by byl doma ve skříni nebo v Kostelci v divadle.

V noci jsem musel z Kostelce odjet – rodil jsem. Náhle a císařským řezem. Na svět přišla v sobotu 15. března ve 14:57 hodin další divadelnice. Jmenuje se Sofie, vážila 3.490 g a měřila 51 cm. A tak pro další den předávám slovo Sašovi Gregarovi.

Vladimír Hulec

TAKŽE, DEN DRUHÝ, BEZ VLADIMÍRA HULCE

Nemůže být nic horšího a divadelní náladě se tak vymykajícího, než sobotní ráno. V cizím městě, v cizím pokoji. Nikoliv naneštěstí, ale naštěstí s vlastní ženou a ve stavu střízlivém. Což je ovšem už zcela absurdní, vezmeme-li v potaz, že jsme přenocovali v penzionu, jenž v minulosti byl vzdělávacím odborářským střediskem a před tím slavným kosteleckým bordelem. Bylo tam samozřejmě teplo a vlídno, jak tak v těchto podnicích s minulostí bývá.

Erotické náměty, probírané u snídaně, nás však hnedle potkaly i v sále kosteleckého kulturáku a valily se hrubou silou rockového soundu v provedení kapely Udržujte čistotu band a jejího lídra, skladatele, textaře a při všem tom i mladého učitele základní školy z Hronova Michala Klimeše, který, jak píše v programu „během dvou měsíců napsal muzikál o třiatřiceti písních, pak vypiplal jednotlivé momenty, gesta a pohyb na jevišti i osvětlení, kulisy, jejich umístění a výměnu během představení...“. Přesně tak pak probíhala divadelně zcela nedotčená, zato zvukově a pohybově insitní agrese souboru **The Stars**, napodobující pražské zpívající Hamlety – v tomto případě **Dívčí válku** ze starých dobrých českých pověstí, a to v podobě, proti níž je podobné dílko F.R. Čecha klenotem. Zpívající a mrckující děti už naštěstí hronovskou základní školu opustily, takže pedagogická činnost nemůže být zaměňována s činností trestnou. Přesto stanovisko jednoho z lektorů, sirotků po Hulcovi: „pořád lepší, než kdyby ty děcka někde hulily“.

Pěkně popořádku bychom teď měli pár slov ztratit o **Pastýřce putující k dubnu**, s níž přijela **Dramatická školička ze Svitav**. Ale neztratíme. Protože vystoupení bylo pouhým „work of progress“, do premiéry chybí ještě měsíc a jistě uslyšíme o této práci Jany Mandlové a Karla Šefrny hned po regionálních přehlídkách loutkářů.

Dramatizovat a inscenovat F.M. Dostojevského je často nad síly zkušených divadelníků, natož souboru, který vznikl nedávno v **České Třebové** úsilím několika vysokoškoláků z líhně olomoucké filosofie. Soubor s názvem **Triarius**, což je „třetí bojovník v řadě“ – v České Třebové je to prý jakási třetí divadelní revoluce – začal před dvěma lety s Vvěděnským, okoukl Charmse a u ruské literatury zatím zůstal. Co u svých předešlých pokusů triáriové ozkoušeli skrze formy groteskního a symbolického divadla, to uložili i do nové struktury – sami (pod pseudonymem L.A. Krasov) zdramatizovali artefakt *Bílých nocí* jako monolog muže, který „hledá okamžik blaženosti“, monolog o hledání nové skutečnosti pronikající mezi fantazií a realitou. Realita, chápaná jako nebezpečí, je ohrožením existence a stav snění vede k blaženosti, s odchodem hosta mizí i království snů.

Na jedné straně psychologické, až expresivní herectví J.J. Kopeckého, na druhé straně vizualizované sny až surrealistických rozměrů (Petrohrad prchá na venkov, rozhovor v kavárně, jízda městem, průzračnost dívky z kavárny). Mimořádné zaujetí tématem a neobvyklé hledačství souboru si zasloužilo pozornost a doporučení na Šrámkův Písek.

Hned následující inscenace si vysloužila dokonce nominaci na písecké kolbiště. Již počtvrté ve dvou dnech **Divadlo Jesličky z Hradce Králové**, tentokrát jeho **Dospělá embrya** s hudebním kabaretem, férií, montáží, koláží – vyberte si. Doménou Jana Dvořáka, pedagoga, dramaturga, scénáristy i režiséra tohoto repertoárového čísla je objevitelství textů často málo spojitelných s divadlem a jejich obratné převedení do jevištní podoby. Dvořák navíc pracuje s nadhledem a ironií, která ulovená literární témata výrazně aktualizuje. Tak je to i se zpracováním několika povídek německého prozaika Gustava Meyrinka, „věnovaných“ našemu hlavnímu městu, které dostalo poněkud toporný název **Praha - ani ne tak magická, jako spíše komická...**

Pravda, nečtenáři a neznalci souvislostí (Meyrinkovo pohrdání pražskou společností, která mu ovšem neudělala nic dobrého) hned na začátku zatrnou nad troufalostí, s jakou se ansámbl otírá o naší matičku Prahu, ale s ubíhajícím časem se divák s předvedeným dílkem stále víc a víc ztotožňuje, až mu musí dát zapravdu. Dvořákovi a Jesličkám se spolu s Meyrinkem podařilo zařízнout skalpílek do naší národní duše, do národního sklonu k fangličkování a řvaní nazdar (kdys sletům a Národnímu divadlu, dnes našim zlatým hošům z Nagana...), podařilo se – s laskavým humorem popíchnout zbabělé, vypočítavé nesebevědomí, prostě naservírovat na kabaretním talíři mnohé ingredience české povahy, které rezonují i do dnešní „státotvorné“ parlamentní doby.

Na pětadvacet herců tzv. dospěláckého oddělení Jesliček tvoří suverénní ansámbl. Dobře zpívají, tančí, pochodují, individualizují se v zajímavých hereckých kreacích, formou skečů rozehrávají situace, které se vážou a asociativně vyvíjejí v čase, mají často překvapivý komický efekt (princip sic podobný tvorbě Ypsilonky, ale zde osobitý) s prvky naivity a autentického herectví, kdy se tlačí na pilu v řádu záměrně předstíraného nadšení.

Jednoduchý hudební doprovod (klavír, kytara a harmonika) a pečlivě nastudované sbory, komická hudební čísla, ironizující okázalé vlastenectví, např. slavná árie o věrném milování ze Smetanovy Prodanky doprovází námluvy tajemného Peršana, který se vzhlédl v české děvě patřící již českému geologovi.

Praha (a češstvo) dostává (nejen díky Meyrinkovi) co proto. Ovšem vytrvalost slepého mládence nás naplňuje nadějí, že byť se necháváme tunelovat, byť ve své pýše klidně naletíme lecjakému překupníkovi tradičních hodnot, Pr – aha je přece jenom lepší než Br – no! Kdo se jesličkovskému kabaretu otevře, ten se určitě dobře pobaví. Ale jiní také mohou mít smůlu.

Kostelecký Kostlivec, začíná mít šmak a atmosféru, byť samozřejmě jinou než byla kdysi v Úpici – konečně i proto, že úpickou polstrovanou Bohému vystřídala normální hospoda s tvrdou židlí a příjemný světlý „porotní sál“. Asociace porodu provázely všech deset soutěžních inscenací (dvě další z technických a zdravotních důvodů nedorazily), vždyť až na výjimky šlo o premiérové novinky. Sobotní den také ovšem provázelo aktuální SMS zpravodajství z jedné pražské porodnice. A musíme uvést na pravou míru tvrzení Vladimíra Hulce z první poloviny článku, že v sobotu rodil císařským řezem. Ne, Vladimír Hulec takto, ani jiným způsobem nerodil, protože nemohl, neb v jeho kostnatém těle by našli pouze obvyklá játra a sléz – krasavici Sofii porodila Lucie Němečková, jíž V.H. pouze asistoval, po devíti měsících podruhé.

Pozn. Kromě obou autorů článku tvořili lektorský sbor ještě Lenka Chytilová, Jiří Dobeš a Tomáš Komárek.

Alexandr Gregar

TYJÁTR NA TRATI V ČESKÉ TŘEBOVÉ

Přehlídka s postupem na Šrámkův Písek a Prima sezónu **Tyjátr na trati v České Třebové** je festival relativně mladý (letos se konal druhý ročník), ale jeho pořadatelům se podařil malý zázrak. Prozřetelně „obalili" sobotní soutěžní část několikadenním atraktivním doprovodným programem a tvrdě zapracovali na propagaci. Díky tomu žádné z pěti soutěžních představení netrpělo handicapem z prázdného sálu v němž trčí hlavy porotců a několika málo solidárních kolegů. Dokonce i první ranní kousek, který začínal v příšerných devět hodin, se hrál před příjemně zaplněným hledištěm. Sobotní ráno zahájil **(a)MAŤÁK z Pardubic** adaptací románu **Brama Stockera DRACULA**. Inscenace měla být úsměvnou parodií na dané téma, ale trpěla mnohými, především režijními nedůslednostmi. Protože takřka tytéž nedostatky vykazovalo i následující představení téhož souboru, hra **Jaroslava Velínského ŠEST MALÝCH MATRJOŠEK**, jež je pro změnu parodií na detektivky Agathy Christie, budu se zabývat oběma zároveň. Především se u obou ambiciózních výpravných inscenací zapomnělo na základní pravidlo parodie, které zní: „Dokonale znáti a ctíti pravidla parodovaného žánru budeš." Stylová neujasněnost se promítala především do hereckých výkonů, takže snad každá postava hrála jakoby „z jiné opery". Vedle přístupu téměř civilního se vyskytovalo i herectví, které bych snad nejlépe popsala jako špatné operetní. U Draculy bylo alespoň na začátku atmosférou našlápnuto na skvělou zábavu (světelné efekty a působivá hudba při prvním zjevení hraběte, situace, kdy romantický hrdina vybaluje ze zavazadla zcela mimoděk i toaletní papír). Problematická se však jevila míra vkusu u vtipů – vedle gagů skvostně jemných (upír smetený víkem vlastní rakve) se objevila i skutečně nevtipná závěrečná kopaná do intimních částí mužského těla. Soubor je zjevně hlasově i pohybově disponován, jak ukázalo i pěvecké a taneční číslo Draculy s Jonathanem. (Pokud se však divák těšil, že hra dál půjde cestou muzikálu, měl v tomto případě smůlu. Nic podobného už nenásledovalo.) Nechápu tedy, proč v obou inscenacích (a)MAŤÁKU neřekl skoro nikdo souvislou větu nepřerušovanou rádoby psychologickými zámlkami a neroztříštěnou hereckými akcičkami, které takovéto členění nevyžadovaly. Co se dalo ještě přežít v Draculovi, bylo již naprosto nesnesitelné u následující hry, která je napsána jako konverzační komedie. Tam, kde dialogy měly švihat, probíhaly jakési nepochopitelné niterné pochody postav. Snad teprve v posledních deseti větách bylo nastoleno tempo, které, bylo-li by od začátku, mohlo učinit hru snesitelnější. Nedomyšlené bylo obsazení – jestliže několik mužských postav hrají ženy, nevadí mi to, ale musí se s tímto faktem pracovat. Pouze to, že na jeviště vyleze děvče s kníry a mluví hlubokým hlasem mně osobně jako zdroj k pobavení nestačí. Šest malých matrjošek narozdíl od Draculy hýřilo i hudebními čísly a patrně vtipnými písněmi, které mohly být vděčným diváckým zpestřením. Bohužel, zpěváky nebylo slyšet, natož jim rozumět a choreografie hudebních čísel byla tak nezáživná (často nijaká), že tyto vsuvky zcela postrádaly v inscenaci význam. Je mi neskonale líto, že soubor odjel hned po představení aniž vyčkal na rozhovor s porotou. Myslím, že bychom vyslechli, že prostor byl větší (menší) než jejich domácí, že neměli odposlechy (a proto se nestrefovali do hudby), že podlaha byla příliš kluzká (drsná), takže taneční výstupy jindy vypadají lépe a podobně. Také bychom asi zjistili, že na domácí scéně mají obě inscenace velký úspěch a lidé se na nich královsky baví. Já si však dovoluji i za ostatní členy poroty říci, že jsme schopni rozeznat problém ryze technický od inscenační a herecké nedotaženosti. Potenciál je u obou inscenací tak velký, že pokud by se na nich ještě pracovalo, mohlo by si je za čas příjemně užít i publikum mimo přátelský okruh souboru.

Ze zcela jiného soudku bylo představení **Dramaťáku Domova mládeže z Pardubic PRAVDIVÝ PŘÍBĚH DICKA WITTIGTONA A JEHO KOČKY**. Přímočarý příběh o hladovém sirotkovi, který po různých strázních dojde pohádkového štěstí, byl ztvárněn jednoduchými prostředky. Herci si vystačili s prázdným jevištěm, vlastními těly a několika rekvizitami. Ty používali jako jednoduché, zcela čitelné znaky. Na protagonistech byla patrná herecká nezkušenost, nesmělost, ba, řekla bych až cudnost, ale právě to jednoduchému jazyku autora literární předlohy **Pavla Šruta** nesmírně svědčilo. Kázeň, souhra, jemný humor a velká něha příběhu i jeho podání zavinily, že porota inscenaci doporučila do programu Náchodské prima sezóny.

Mnohem obtížnější text zvolila **liberecká Stopa, studentský soubor při Podještědském gymnáziu**. Symbolistická pohádková hra **ONDŘEJ A DRAK Viktora Dyka** pojednává o vesnickém chlapci, který se jako jediný vydá bojovat proti drakovi a sklidí posměch, když se ukáže, že žádný drak neexistoval. Inscenace stojí především na hereckých výkonech ve všech, i těch nejmenších, rolích. Začínajícím hercům sice napomohlo velice vhodné typové obsazení, ale i tak je třeba smeknout před tím, jak zvládli obtížný stylizovaný Dykův jazyk. Aniž by jeho věty upravovali, dokázali je používat jako obecnou řeč v běžných denních situacích. Je třeba zmínit též citlivou režii (Milena Šajdková), v níž i milostné scény vyznívají přirozeně a nenásilně, a přitom nejsou v rozporu se zřejmým mládím herců. Inscenace ve druhé půlce trpí rozvlekloství, avšak tento problém tkví už ve hře samotné – po relativně akční části následuje příliš mnoho „vysvětlovacích" dialogů, které nelze vyškrtnout. Soubor už tyto částečně rozčlenil hereckou akcí a písničkami a nadále na problému pracuje. Porota Ondřeje a draka ráda doporučila k účasti na Náchodské prima sezóně a navíc ocenila herecký výkon Karla Dáma v trojroli kantora, starosty a faráře.

Soutěžní část přehlídky uzavřel studentský soubor při Střední pedagogické škole v Litomyšli **Elevace** s hrou **Matěje Šefrny LOĎ ANDĚLŮ**. Dlužno přiznat, že toto bylo představení, při němž jsem si do porotcovského poznámkového bloku nenapsala ani čárku. Ne snad, že by bylo prosto technických chyb, ale jeho téma bylo tak silné, že se mi o nich dumat zkrátka nechtělo. Příběh začíná tím, že doktorka

DS Elevace SPgŠ Litomyšl / Matěj Šefrna: Loď andělů. Foto: Markéta Hoskovcová.

psychiatrie nastupuje na loď plnou andělů, aby jim pomohla najít ztracená křídla. Prozradit pointu by však bylo necitlivé vůči budoucím divákům. Velice emotivní zážitek z inscenace podpořila výprava, dokonale vybraná hudba a citlivé, v podstatě civilní, herectví. Jestliže jsme šťouravě shledali rezervy ve hraní s loutkami a měli dojem, že ryze technicky panuje na scéně malý chaos, nemýlili jsme se. Ovšem až poté, co jsme Loď andělů doporučili do programu Šrámkova Písku, jsme se dozvěděli, že na představení nedorazil jeden účinkující – shodou okolností právě vodič loutek – a ostatní si jeho úkoly rozebrali. Jestliže inscenace vyvolala tak silný prožitek ve tvaru vlastně nedokonalém, skutečně se těším na její další podoby.

Zároveň se těším na další podoby Tyjátru na trati. Věru jsem nepředpokládala, že budu mít takové štěstí na milé pořadatele a že mezi pouhými pěti inscenacemi uvidím hned tři, na které budu s radostí vzpomínat, o nichž budu tak ráda referovat.

Markéta Hoskovcová

JARNÍ DIVADELNÍ FESTIVAL 2003

Ve dnech **14. – 16. března** se v divadle Polárka v Brně uskutečnil 5. ročník soutěžní přehlídky amatérských netradičních divadel a studentských souborů pod názvem **Jarní divadelní festival 2003**. Jedná se o přehlídku, ze které je možno přímo postoupit na národní přehlídku amatérského divadla Šrámkův Písek. Představilo se zde devět souborů z Jižní Moravy, z nichž osm soutěžilo o již zmíněný postup a jeden soubor vystoupil nesoutěžně. První den mohli diváci zhlédnout hned čtyři představení. Přehlídku zahájila poloimprovizace divadelního souboru **Útulek Brno** s názvem **Útulek 33 – Na poslední chvíli**, pod režijním vedením pedagoga a vychovatele Josefa Zajíčka. Několik rozehraných scének, které spojovalo téma dospívání, působilo dvojakým dojmem – snaha působit improvizovaně byla mařena osobními i hudebními zásahy režie. Druhým představením byla **Euripidova Alkéstis** ztvárněná členy divadelního spolku **Čára Brno** v režii studenta divadelní vědy Ladislava Stýbla. Je nutno podotknout, že tato inscenace je vůbec první realizací Alkéstis u nás. Představení bylo vyrovnané, porota ocenila zejména práci s prostorem, hudební složku (herci ji bez pomocí hudebních nástrojů bravurně melodicky ztvárnili svými hlasy) a také herecké výkony, z nichž nejvíce zaujali Jiří Bartoň v roli krále Adméta a Víťa Jakubec v roli Hérakleita. Představení bylo kvalitní a vyvážené, ale bylo spíše klasickým pojetím antické hry a proto se porota rozhodla využít možnosti doporučit je na národní přehlídku činoherního amatérského divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč.

Další v pořadí bylo autorské představení divadelního souboru **Čisté produkty Prostějov** pod názvem **4x1**. Skupina pěti studentů gymnázia předvedla generační výpověď na téma láska. Autorem textu, režisérem a zároveň i jedním z herců je **Jan Kohoutek**. Porota ocenila autorský přínos a pravdivé ztvárnění a rozhodla se toto představení doporučit na Šrámkův Písek. První den zakončilo představení divadelního souboru **PRKNO Veverská Bítýška**. Soubor si vybral dvě tragikomické aktovky francouzského autora **René de Obaldia Kat a Velkovezír**. Herecky velmi vyspělý soubor hravě a vtipně vystihl francouzské prostředí podtržené líbivou a energickou hudbou z filmu Amélie z Montmartru. Opět herecky zaujali Jiří Bartoň (Jasmín a Král) a Víťa Jakubec (Hormon). V textu skvělé vyústění druhé aktovky, ale nebylo dostatečně jasně převedeno na jeviště, což bezesporu představení uškodilo a působilo na diváky chaoticky.

Sobotní večer zahájil **DS ÚstaF Brno** představením **Z paty**. Téměř třicetičlenný soubor vedený Zdeňkem Šturmou předvedl skvěle zvládnuté voicebandové variace, avšak nikterak překvapivé pro ty, kteří měli možnost zhlédnout soubor v minulých ročnících. Jak bylo konstatováno při hodnocení, soubor dělá stejnou věc stejným způsobem již několikátý rok a omluvou mu není ani to, že na festival přijel spíše do počtu a pod nátlakem.

Následující představení **Studia dětí divadla Polárka v Brně** s názvem **Rónin – zbloudilý muž** bylo spíše ukázkou nenaplněných ambicí autorů (Petr Král a Zuzana Žáková), než divadelním počinem hodným opakování. Text (Petr Král) vycházející z japonského prostředí a líčící jednu ze samurajských pověstí dopadl na jeviště (a bohužel i na herce) jako těžká noční můra, v níž defilují záporné postavy tak dlouho, až i diváka popadne chuť proti nim bojovat. Je škoda, že soubor nedokáže využít skvělého zázemí divadla Polárka jinak, než dobře provedenými kostýmy a scénickou technikou. Obojí sice dělá dojem divadla, vlastní představení je však spíš nechtěnou parodií.

Nedělní program zahájilo **Divadlo Brod** s představením **Zákon stability** (autor **Libor Talaš**). Tématem zajímavý, avšak ve scénáři zcela utopený příběh o mimozemských civilizacích, které si podmaní a posléze zmanipulují lidstvo nevyzněl na scéně přesvědčivě. Nejasnost postav i jejich jednání společně s celkovou rozvlekloustí představení učinila z představení těžko vydržitelný kus, v jehož druhé půli chyběly síly na obou stranách.

Závěrečné představení souboru **Regina Břeclav** pod režisérským vedením Ondřeje Bohma napravilo rozpačitý pocit z celé přehlídky. Povídku **Gabriela Garcii Marquéze Nejkrásnější utopenec na svě-**

DS Prkno Veverská Bítýška / René de Obaldia: Kat a Velkovezír. Foto: Archiv přehlídky.

tě se tvůrcům podařilo zdárně převést do divadelní podoby. Pojetí inscenace potvrdilo, že herecká akce, kontakt s publikem a hravá fantazie spolu s několika metry prádelní šňůry, dokáží zcela naplnit jeviště. Porota rovněž ocenila vystoupení souboru jako celku, v němž je každému jednotlivci dán prostor a všichni se vzájemně doplňují. Toto představení získalo nominaci na Národní přehlídku Šrámkův Písek.

Souhrnem lze říci, že lépe vyšla ta představení, jejichž cílem není napodobit ono velké divadlo se vším všudy, ale ta, která se soustředí na co nejmenší prostor, v němž se tvůrci pohybují. Tím spíše, je-li jejich snahou vyjádřit nějakou znepokojivou filozofickou otázku jako je kosmoskepticismus (Divadlo Brod) nebo exkomunikace (Studio dětí divadla Polárka).

Jak jsme totiž viděli, mohou zůstat nepochopeni, neboť ve snaze vyslovit najednou tolik závažných věcí nenachází přiměřený způsob sdělení a herci sami nezapřou, že neví o čem hrají.

Petra Ševců a Sylva Ceballosová

Foto: Archiv přehlídky.

SETKÁNÍ DIVADEL MALÝCH JEVIŠTNÍCH FOREM NA VALAŠSKU

Divadelní přehlídky ukazují komplexnější pohled na kulturní dění v regionu a nabízejí možnost vysledovat momentální tendence, jimiž se amatérské divadlo hodlá ubírat. Ta valašskomeziříčská v pátek 14. a v sobotu 15. března 2003 nebyla výjimkou. Osm souborů přineslo žánrovou a tématickou rozmanitost.

Z hlavních proudů, které malé jevištní formy předvedly, můžeme jmenovat zálibu v improvizaci, zastoupené Divadlem V soukolí a legendárními Beruškami, společenskokritickou aktuální tématikou se více či méně zdařile zabývaly soubory XXXH'X XOXX˘OXX a Jiříkovo vidění, na niterní, osobní výpovědi pracovali členové souboru Dividlo – Bráškové. Posledním fenoménem, který se dal vysledovat, je parodická hra se současným vkusem, ovlivněným televizními estrádami a pokleslými žánry. Pop- či techno-artová tendence vkrádající se do práce mnoha souborů však klade otázku, zda tato „televiznost" neubírá svou plochostí možnostem, které divadlo jako specifické médium nabízí a zda se soubory po nalezení opravdové divadelnosti skutečně pídí. Vítězný divadelní spolek Arnošt se s těmito úskalími vyrovnal asi nejzdařileji ve své crazy komedii Agenti. Vědomě pracuje s žánrem akčního filmu, který ale rozvíjí vizuálně a prostorově, scénickou zkratkou s hravým nadhledem.

Lípa slezská Ostrava / Hlíva Ústřičná

První páteční představení pracovalo z žánrem kabaretního pásma. Krátké, místy vtipně vypointované scénky, však bohužel zůstaly většinou zajímavé hlavně v literární rovině (v absurdním duchu celého kusu se nese i bezděčná informace o autorství těchto drobných textíků nalezených na internetu, jméno autora však bylo nenávratně ztraceno kdesi v elektronickém éteru). Výrazně divadelně pracovala Lípa slezská až v závěru inscenace, kdy vtipně a s komediantským nasazením rozehrávali herci moment zdvojeného opíjejícího se vypravěče pohádek.

Crepácy Havířov / Jezero

Po loňském úspěšném postupu nedočkavě očekávaný havířovský soubor potvrdil své parodické vidění. Herci si vzali na paňýř klasický balet, jehož prostředky a zacházení s příběhem vyústily v závěrečnou montáž baletních klišé bez pointy. Škoda jen, že soubor podrobněji nepracoval s možnostmi žánru a zůstal jen u několika zajímavých nápadů.

Divadlo V soukolí Havířov / Poseč si svou louku

Improvizaci Divadla V soukolí tvořily dvě části. V první si dva herci a jedna herečka koncentrovaně a za pomoci reprodukované hudby zjišťovali možnosti prostoru a témat, možná poněkud zdlouhavě, s rozpačitým přijetím obecenstva. Druhou část tvořila improvizace samotná, která přinesla překvapivý příběh sportovce v květinářství, tajícího svou identitu. I připravená hudba příliš konkrétně a meditativně odváděla diváky jiným směrem, než měla tendenci se ubírat rozverná hra účinkujících.

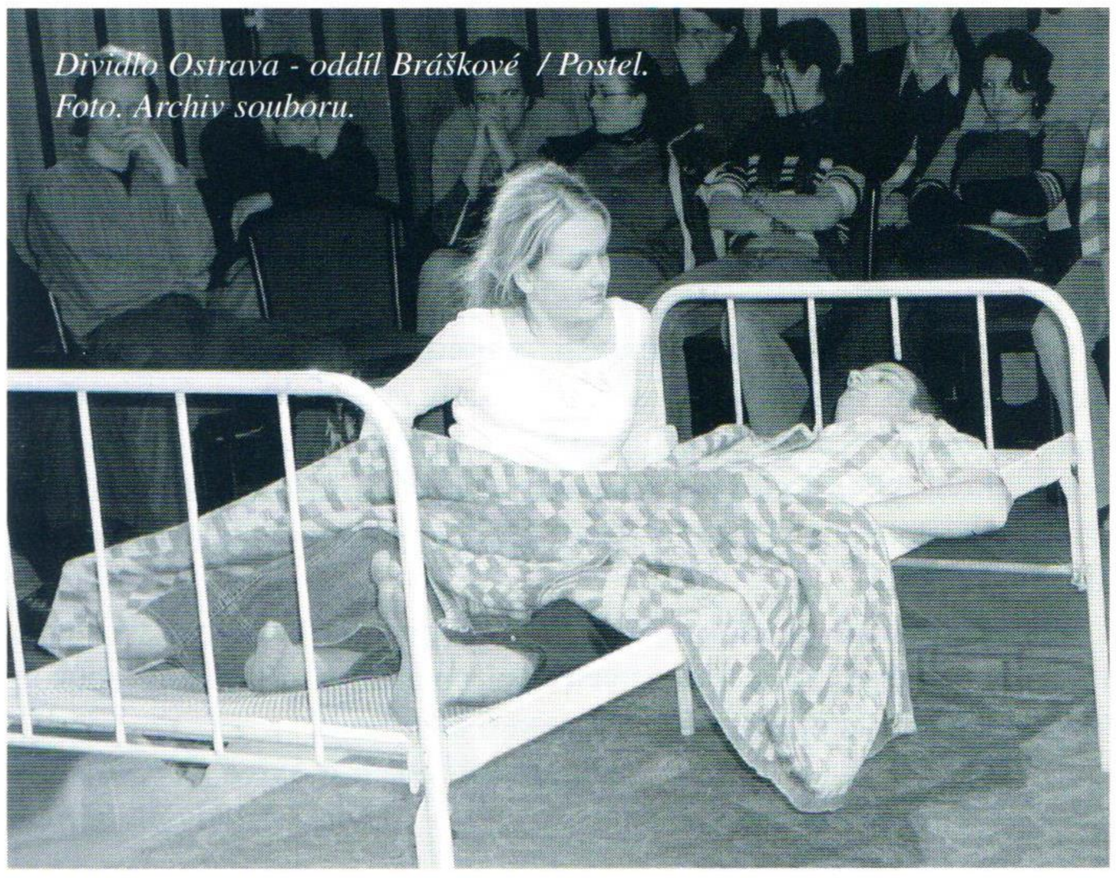

Dividlo Ostrava - oddíl Bráškové / Postel.
Foto. Archiv souboru.

XXXH'X XOXX˘OXX Ostrava / Sub noizz chapittó aneb Vražda je kožich

Nejkontroverznější a nejvíce diskutované představení přehlídky by bylo možné označit za pacifistickou agitku z prostředí nacistické ponorky. Poměrně rozvláčně rozehraný příběh, oživený několika výbornými, ale nevyužitými gagy – například záměna oficiálního portrétu vůdce za nepovedenou kresbu, zcela přehlušila nepodstatná epizoda realisticky ztvárněných sexuálních scén mezi dementním členem posádky a vylovenou dívkou. Záměr inscenátorů strhnout diváky k závěrečnému hromadnému skandování mírových hesel, tak díky nekoncepční práci s tématem, bohužel, vzal za své.

Jiříkovo vidění Ostrava / Hra-d

Soubor pracuje s žánrem politické satiry, poučen o možnostech divadla vytváří krátké vypointované scény, které drží pohromadě téma hradu, mocenských intrik, obyčejného života v podhradí a rovněž mediální manipulace. Podle programu měla hra premiéru už v roce 1988 a cituje dobově už mírně zastaralé reálie, i způsob divadelní práce odkazuje ke konci osmdesátých let. Možná by stálo za pokus více pracovat se soudobou realitou.

Arnošt Kopřivnice / Agenti

Parodie na bondovky, dobrodružné a akční filmy. Crazy komedie, jejíž podstatu tvoří akční krátké vypointované situace, které nejsou jen slovní, ale hlavně výsostně vizuální. Pointa inscenace nečekaně vybočuje z žánru, šťastné je závěrečné řešení v podobě příchodu Santa

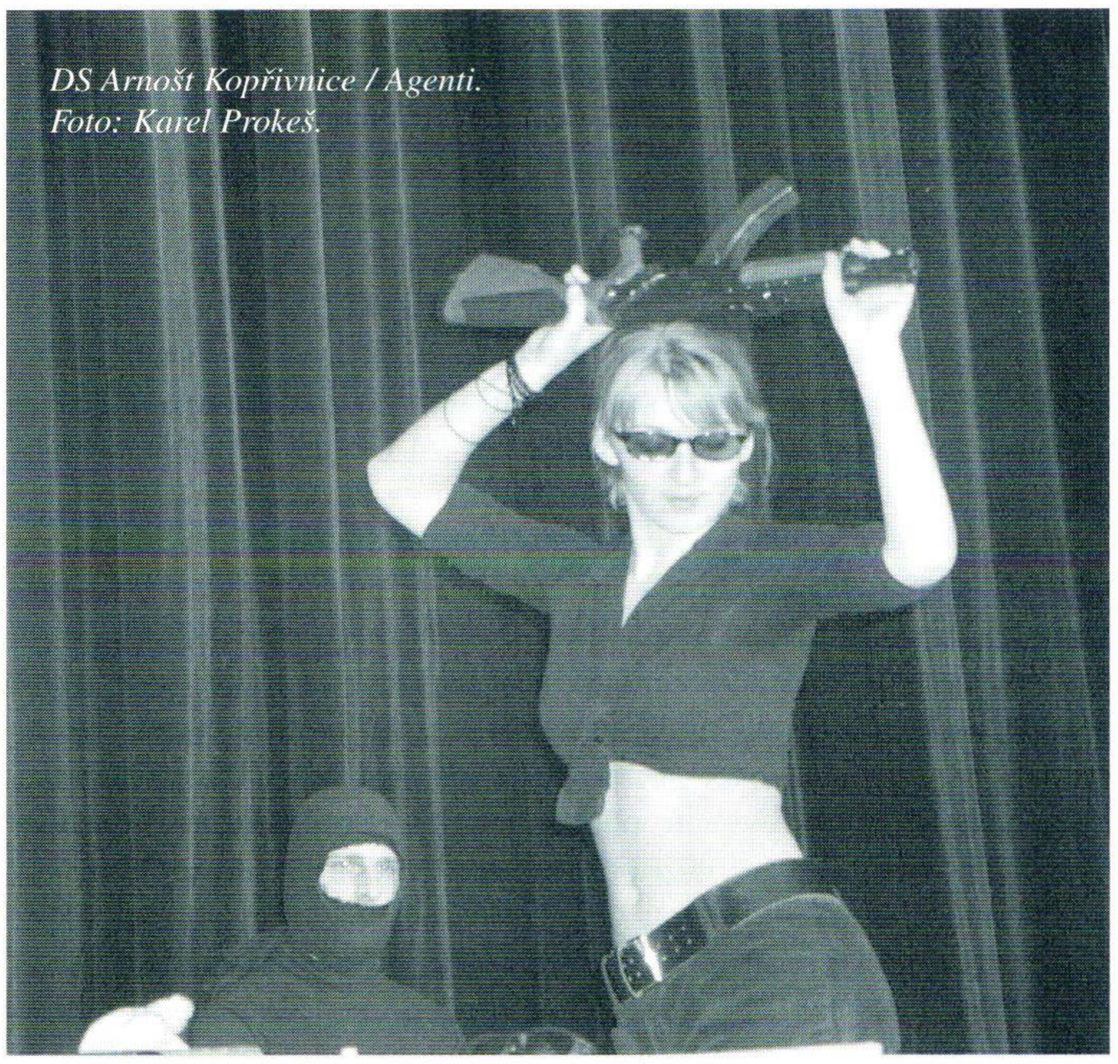

DS Arnošt Kopřivnice / Agenti.
Foto: Karel Prokeš.

Clause.Výrazná a vědomá je zde práce s postupy klauniády.

Agenti čekají na povely k akci. Zazvoní telefon, ze kterého se dozvědí, že mají od prezidenta zelenou – jeden vytáhne láhev zelené a nechá ji kolovat. Následuje ozbrojování, které charakterizuje každého z nich. Po tomto úvodu se pouštějí do akce. Tu tvoří sled krátkých scén, například přemisťování vrtulníku (dětská hračka plující tmavým prostorem), seznámení s plánem akce, ztracená Scullyová, zabití Riplayové vetřelcem, zastřelení všech agentů, odhalení Ninji, vrcholná stylizovaná přestřelka a příchod Santa Clause.

Dekadentní divadlo Beruška Hranice na Moravě / Kypřící mlýn I. a II.

Improvizující aktéři málokdy mají jistotu, že se představení podaří a přesto je tato adrenalinová divadelní disciplína vděčným předmětem zájmu. Znalci považují Berušky za laskominu v tomto žánru a podle jejich názoru, herci předčasně vzdali a ukončili místy slibně se rozvíjející hru. Velmi vtipné a básnivé sentence tak byly jediné, co se dalo sobotní večer s Beruškami zažít a přesto nikdo nebyl zklamán. Aspoň věděli, že mají skončit.

Dividlo - oddíl Bráškové Ostrava / Postel

Metaforická a divadelně ucelená, vyrovnaná inscenace, jejímž téma-

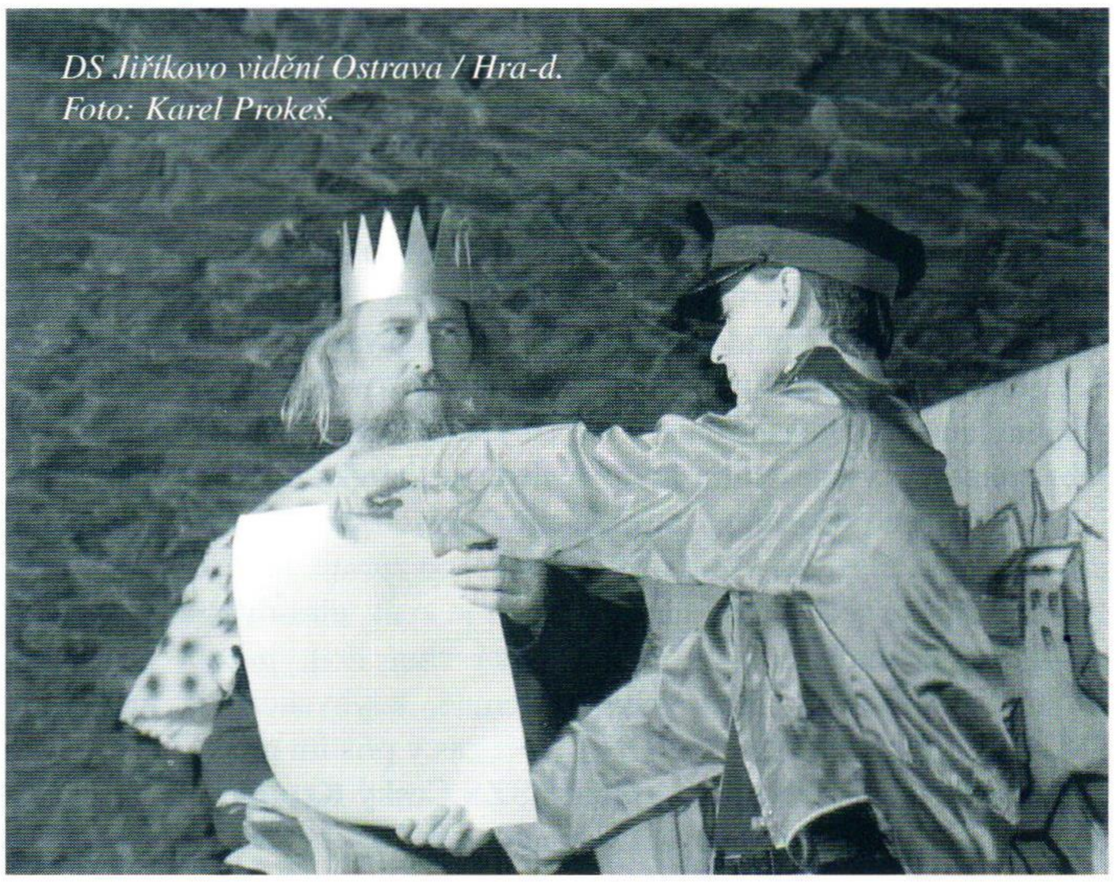

DS Jiříkovo vidění Ostrava / Hra-d.
Foto: Karel Prokeš.

tem jsou muži a ženy v různých typologicky rozlišených situacích. Po básnivém prologu, kdy inscenátoři téma formulují obecně, přistupují ke konkrétnímu pojmenování vztahů – vše přes základní situace v posteli: Sobecká žena si přivlastňuje společnou deku, muž poměrně pasivně ustupuje. Muž šovinista si nechá sloužit od hodné partnerky. Charakteristické ženské činnosti vedle typických zálib mužů – vaření a telefonování s kamarádkami je tady postaveno vedle posilování a konzumace piva. Žena si hystericky vynucuje rozhovor s usínajícím mužem, když se vypovídá z problému „nechals mě sedět na zábavě a sám ses bavil...“, uléhá a nenaslouchá mužově potřebě dialogu.

Vše je propojeno hrou s jablkem, zasvěcovacím rituálem do vztahu muž-žena. Inscenace je inspirovaná Horníčkovou Hrou o jablko, příjemná zejména divadelně vrstevnatým řešením a přirozenými hereckými výkony.

Na národní přehlídku „divadla v pohybu“ Šrámkův Písek porota vybrala Agenty Divadelního spolku Arnošt a Postel Dividla, oddílu Bráškové. Je radostné vidět práci lidí, kteří se divadlem zabývají hlavně pro radost, z potřeby něco zásadního vyslovit nebo si jen tak zařádit. Divadelní přehlídka ve Valašském Meziříčí dala podněty a prostor všem.

Lucie Kulisová

SETKÁNÍ VE STOCHOVĚ

V sobotu 22. řezna 2003 Stochov podruhé hostil středočeskou přehlídku studentského divadla **Setkání Stochov** s postupem na celostátní přehlídku studentského divadla NÁCHODSKÁ PRIMA SEZÓNA.

Vystupovaly zde čtyři soubory s velmi proměnlivou a bohužel ve všech případech problematickou kvalitou svých inscenací.

Jako první se představil soubor **Vrtule Slaný** s představením s názvem **Nikola Sanders.** Soubor se pokusil vytvořit metaforický baladický scénický obraz, přičemž za text mu posloužil text písňový. Ten však měl sám o sobě nevalnou kvalitu, jako poezie neobstojí a příliš mnoho dramatického prostoru také neskýtá. Soubor se jej snažil povýšit tím, že jej interpretoval prostřednictvím mnoha metafor a znaků, které ovšem byly povětšinou příliš obecné, mnohovýznamové nebo neurčité, více efektní než funkční, takže příběh nebyl sdělen, ale naopak zašifrován a naprosto zmaten. Srozumitelnosti nepomohla ani rekapitulace příběhu na závěr, tentokrát už za doprovodu písně, která sloužila za textovou předlohu. Pochválit lze to, že soubor se vydal nelehkou cestou, vyvaroval se podbízení a zdá se, že divadlo je pro jeho členy něčím víc, než jen studentskou zábavou.

Druhému souboru **Divadlu po uši Čelákovice** za předlohu k představení **Historka SDYGR APPR** posloužila povídka **Daniila Charmse**. Stala se však pouhou záminkou pro prezentaci vlastního humoru nejhrubšího zrna s prioritním záměrem pobavit za každou cenu diváka a sebe, nevyhýbající se rádobyvtipnému pitvoření a komolení. Pravdou je, že publikum, které bylo převážně ve stejném věku jako účinkující, se bavilo evidentně velmi dobře. Představení přesto nelze nazývat ani tak „divadlem“ (chápeme-li divadlo jako uměleckou disciplínu), ale pouze studentskou zábavou, jejíž přenos mimo místo vzniku nemá valný smysl. Sympatický však byl srdečný a upřímný zápal s nímž zde soubor vystupoval.

Třetím vystupujícím souborem byl **GOA Sedlčany** s velmi rozsáhlým dramatickým počinem, kterým byla inscenace **Gymnázium.** Šlo o vlastní kolektivní dramatizaci románové předlohy **V. Budinského**. Děj ze života gymnázia za dob socialismu, přiznávající inspiraci filmy jako jsou Starci na chmelu nebo Rebelové, má v první polovině jasný estrádní charakter, který diváky strhnul inteligentním humorem a svéráznými tanečními vstupy. Viděli jsme fungující, živý tvar s osobitou poetikou. Vyloženým zklamáním pak byla půle druhá, která postrádala nápady a jiskření první poloviny a propadla se do monotónnosti, ze které ji sem tam vytrhly pouze ony taneční vstupy. Její existenci opodstatňovala pouze potřeba vytvořit herecké příležitosti pro členy souboru, kteří si v první polovině nezahráli, což bylo málo. Pochvalně se je ještě nutno zmínit o vyspělé a poučené choreografii výše zmiňovaných tanečních vstupů a o účelné scénografii.

Čtvrtým, posledním představením byl **Jan z Lipan díl 1306/1310** v podání souboru **DK Gymnázium Nové Strašecí.** Autorem scénáře točícího se kolem fiktivní historické postavy a fiktivních historických událostí, byl jeden z členů souboru. Inscenátoři se na tomto textu pokusili vytvořit parodii nekonečného televizního seriálu či jihoamerické telenovely. Toto spojení se však neukázalo být příliš funkčním. Nápad s parodií seriálu se vyčerpal už po několika minutách. Složitý příběh byl v této stylizaci těžko čitelný. Zrazovaly také „pohádkové“ kostýmy a zcizovací motiv technického personálu na jevišti, který „daboval“ vnitřní hlasy postav. Ačkoli poukazování na pokleslou televizní „kulturu“ je jistě velmi chvalitebné, je otázkou nakolik produktivní může být na divadle, jehož publikum má většinou (zaplaťpánbůh) s telenovelami jen minimální a povrch-

DS Vrtule Slaný / Nikola Sanders.

DK Gymnázium Nové Strašecí / Jan z Lipan, díl 1306 / 1310.

ní zkušenost, kdežto parodie vyžaduje naopak dobrou znalost parodovaného ze strany tvůrců i diváků. Díky tomu v představení nebyla telenovela ani všemi diváky rozpoznaná.

Dá-li se na závěr říci něco o všech souborech, je tu potěšující fakt, že nejdou vyšlapanými cestami, je u nich patrná snaha hledat a přemýšlet. Všechna představení se vyznačovala stejnou radostí a svobodomyslností, jejich tvůrci byli otevření diskuzi a ačkoli byli přístupní kritice, vždy si svá díla dokázali obhajovat se zaujatostí, která prokazovala, že jejich konání na jevišti není pouhá nahodilost.

Lektorský sbor ve složení J. Kodeš, J. Machalíková a K. Baranowská se rozhodl udělit tato ocenění: Arance Chlivényiové za herecký výkon v roli Kněžny v představení Jan z Lipan, Alexandru Průšovi za scénář ke hře Jan z Lipan, Alče Vopatové za choreografii k představení Gymnázium, Petru Sůsovi za scénografii představení Gymnázium, Souboru GOA Sedlčany za odvážný a rozsáhlý kolektivní dramaturgický počin ve hře Gymnázium, Souboru Vrtule Slaný za směřování k svébytnému metaforickému tvaru.

Vzhledem k tomu, že přehlídka nesplňovala podmínky pro právo nominace, neboť se jí nezúčastnilo 5 souborů, mohla porota pouze doporučit. Na druhém místě doporučila k postupu na celostátní přehlídku studentského divadla Náchodská prima sezóna soubor Vrtule Slaný s představením Nikola Sanders. Na prvním místě doporučila soubor GOA Sedlčany s inscenací Gymnázium.

Kateřina Baranowská
Foto: Archiv přehlídky.

KRUMLOVSKÁ PRIMA SEZÓNA

Český Krumlov se stal poprvé hostitelem festivalu studentské divadelní tvořivosti – nultého ročníku KRUMLOVSKÉ PRIMA SEZÓNY. Akci pořádaly a příjemný průběh zajišťovaly tyto organizace: Dům dětí a mládeže, Centrum pro pomoc dětem a mládeži a Městské divadlo. V sobotu 22.3. 2003 bylo možno zhlédnout tři studentská divadelní představení, z nichž měla porota vybrat inscenaci (inscenace) postupující na celostátní festival NÁCHODSKÁ PRIMA SEZÓNA.

Pro všechny tři soubory bylo společné, že se vydaly cestou autorského divadla, inscenátoři měli v úmyslu sdělit závažná témata nebo se jich aspoň dotknout. Akcent byl ve všech případech kladen na slovo, mnohé bylo vyřčeno, avšak často chyběl podklad pro sdělení - konkrétní akce, jednání postav, sehraná situace, obraz. Nepřesnosti v užívání znaku komplikovaly pochopení děje.

A kde je moje maringotka, hrál divadelní mládežnický soubor **Boudy Český Krumlov**. Soubor má za sebou teprve roční působení a tato hra je jejich prvním počinem. Inscenace vznikla podle hotového scénáře a pod vedením režiséra. Autorka scénáře měla v úmyslu nabídnout látku, která by přivedla mladé lidi (ať už hrající či diváky) k přemýšlení o víře, k přiblížení Krista. Avšak aby byl divák k takovým úvahám podnícen, musí inscenátoři dát jasně najevo své smýšlení, svůj vztah k tématu. Ať již třeba zřetelným vymezením žánru, důslednou charakteristikou postav a jejich vztahů nebo tříbením a projasněním užitých prostředků (kupříkladu je-li užit zpěv, musí být všem pějícím jasné, co zpívají, proč to zpívají, jak zpěv napomáhá celkovému sdělení, komu je zpěv adresován a podobně). Na hrajících studentech je patrná velká chuť hrát, působí přirozeně a vstřícně. Proto by bylo velmi příjemné, kdybychom je mohli na KRUMLOVSKÉ PRIMA SEZÓNĚ vidět zas v příštím roce.

Asimiluje mě – dvojice studentů SZŠ Český Krumlov sehrála hru, kterou před rokem pro ně napsal kamarád (věk 20 – 21). Hra ukazuje muže, který se vrátil z války a není schopen se zapojit do běžného života. Představení od počátku do konce běží ve vysokém nasazení, které není daleko od přehrávání a afektu. Muž ve svém šílení nevidí, neslyší, neposlouchá, ženiny pokusy o navázání kontaktu okamžitě neguje, vede monolog. Mnohé je zde vysloveno, konstatováno, málo zobrazeno konkrétní jevištní situací nebo jinak divadelně povýšeno.

Z rozhovoru hrající dívky s porotou vyplynul opravdu velký a upřímný zájem o divadlo i snaha o vylepšení sdělnosti představení. Studenti to mají velmi těžké, na inscenování se podílejí jen oni dva, nemají dramaturga, režiséra, nemají pevnou ruku ani majáček, který by signalizoval směr. A prvotní problém je již v textu samotném...

Památce Petra Bezruče - představení předvedl studentský soubor s názvem **Samozvaný přípravný výbor z Gymnázia CH. Dopplera Praha**. Tato početná skupina pracuje zcela bez vedoucího. Autorem scénáře je trojice hrajících studentů, režisér je rovněž hrající student. Příběh sám zabírá dlouhý časový úsek, představení patřilo k těm delším.

V mnoha ohledech lze tento počin označit jako chvályhodný. Hodiny a hodiny společné práce, společný zájem a cíl, schopnost se domluvit a práci dotáhnout do konce, anebo třeba jen (stále bez pomoci někoho, kdo vede) připravit scénu a předstoupit před diváky. Dle vyjádření členů souboru ústředním motivem inscenace je sociální role horníků a jejich strádání pod novodobými pořádky. Představení je adresováno spolužákům a okruhu známých, kde bylo příznivě přijato. Nese tedy znaky typu sousedského divadla, kde divák dění na jevišti vnímá více jako výkony svých známých, sympatizuje s hrajícími více než s postavami z fiktivního světa dramatu. Při prezentování hry širší veřejnosti pak vyplouvají napovrch nedostatky ve výstavbě, temporytmu, neujasněnosti základního charakteru, tedy z oblasti stanovení tématu, prostředků sdělení, žánru. Selhává komunikace jeviště s hledištěm, hrajícím je vše jasné, divák tápe, rezignuje.

Toto je druhá strana mince, chybějícího vedení. Hrozí zde nebezpečí uzavřenosti, falešného pocitu úspěšnosti bez pokory k zákonitostem divadla, k divákovi, a také bez ochoty poučit se, naslouchat a konstruktivně vstřebat připomínky.

Porota v tomto nultém ročníku nedoporučila žádný z těchto souborů k postupu na celostátní festival. Avšak neznamená to, že by tímto jejich práce měla končit. U všech souborů byla patrná chuť hrát a tvořit. A tuto tvorbu by jim usnadnilo poučení se o základních zákonitostech divadla, výběr literární předlohy vhodné k převedení do divadelního tvaru či přímo výběr „hotové" divadelní hry. Témata zde jsou již formulována, odpadá nebezpečí neujasněnosti již v první fázi práce. Jinak řečeno – je z čeho vycházet, o co se opřít – a pak pod vedením z venku (nehrající dramaturg a režisér) hledat a vybírat prostředky zdivadelnění a sdělení.

Zuzana Jirsová

JID 20 - 03

REGIONÁLNÍ FESTIVAL STUDENTSKÉHO DIVADLA JIHLAVA 28. - 30. BŘEZNA 2003

Před dvěma lety získal Kraj Vysočina svou regionální přehlídku mladého divadla. Její letošní třetí ročník ukázal, že i za dobu vskutku nedlouhou může vzniknout festival s velmi dobrou úrovní a atmosférou. Mezi jinými (tedy především divadelními) činiteli k tomu přispívá též brzký jarní termín a prostor Divadla Na kopečku situovaného v areálu psychiatrické léčebny, tedy v příjemném parku na kraji města.

Letos festival nabídl ve třech dnech desítku soutěžních představení ucházejících se o postup na národní přehlídky v Písku a v Náchodě, dvě inspirativní inscenace brněnského Studia dům (pohádku na orientální téma *Princ Bhadra a princezna Vasantaséna…* v režii Tomáše Pavčíka a obrazově-taneční kreaci *Obrázky z blázince* v režii Evy Slachové) a jedno večerní představení dárkové (především pro jihlavskou veřejnost), Thálií oceněnou kreaci Tatjany Medvecké *Poprvé vdaná*.

Většina zúčastněných souborů byla středoškolská, občas doplněná odrostlým vysokoškolákem. V jedné z inscenací **jihlavského gymnázia**, ve hře **O Anežce, princezně Siciliánské** však vystupují i herci mladší. Hlavní role zde ale patří majestátnímu dřevěnému trůnu umístěnému centrálně na scéně. Lidová hra, onen malý český Šejkspír, tu ožívá za pomoci zdatně zvládaných sborových písních (půlroční práce je znát) a nápaditých choreografií, potěšitelné též je, že starší a nelehký text mladý soubor baví a že se v něm poměrně zdatně orientuje.

DS Ampulka z Třebíče byl mezi soubory výjimkou, co se složení souboru týče. Chlapecký soubor sehrál hned dvě ryze mužské hry, dva **Mrožky, Striptýz a Na širém moři**. Bylo zřetelné, že Mrožek je stále aktuálním autorem a publikum jeho hry ocenilo nadmíru, je ale škoda, že kvalitám textů neodpovídala jejich scénická realizace, která zůstala pouze v rovině málo invenčního představení textů na jevišti – přesto však, jak jsem již naznačil, fungovala.

Z gymnázia v Ledči nad Sázavou přijel již tradiční host festivalu, studentský soubor vedený studentem Lukášem Kobrlem, jehož tradičním oborem jsou velká témata trochu jinak. Tentokrát si objevili (a tím i studentskému publiku) **Čapkovy Apokryfy** a zhotovili průřez dějinami od zlatých bájných časů Prométheova soudu, přes pravěkou modernu, alkoholem posílené povídavé legionáře římské až k zahloubanému Pilátovi během osudové noci velkého rozhodování. Jako obvykle tak vedle sebe stojí výstupy zdařilejší vedle poměrně rozvleklých a nevýrazných. Výteční legionáři s přesným temporytmem, skákáním si do řeči a přesnými pointami tak výrazně zastiňují pouze letmo vnějškově karikované bájeslovné postavičky při Prométheově souzení. S ohledem na soustavnou práci a výsledky, které mladé publikum, zdá se, zaujaly, byla tato inscenace doporučena jako druhá v pořadí na Náchodskou prima sezónu.

Další jihlavský soubor, taktéž gymnaziální, **DS Spušť** představil svůj autorský text na motivy **P.J. Wodehouse**. Vznikla tak interesantní divadelní detektivka **Vlna zločinnosti na zámku Blandings**, kde se řeší lehounce naivní, leč v duchu kvalitního britského humoru nadnesené případy střelby vzduchovkou do zadnice. Vtipně řešený scénický prostor pomocí pruhů látek s iluzivně neiluzivními malovanými dekoracemi (pokoj, zahrada, sluhův sklepní pokojík), vhodně vybraná klasická jazzová hudba a vtipné štronzové stop obrazy na předscéně v době mezi přestavbami scény, které komentují vnitřní pochody postav, jsou výraznými aktivy inscenace. Bylo by vhodné místy dialogy zkoncentrovat a zkrátit hluché, nefunkční propojovací pasáže textů a tato klasická konverzační detektivka by nabyla větší jistoty. Přesto však je již teď příjemnou ukázkou toho, že někdy zavrhovaná konverzačka může být současná, aktuální a zajímavá i pro mladé tvůrce. Tato inscenace byla porotou doporučena jako první v pořadí na Náchodskou prima sezónu.

Vrcholným představením festivalu, které mu bezesporu zajistilo vyšší prestiž, než jakou v průkopnických ročnících mohl mít, bylo další jihlavské představení, inscenace **divadla De Facto Mimo Inu, mládí je mládí aneb Románek**. Většině českého publika nově objevená osobnost surrealisty Karla Hynka se v inscenaci Petra Soumara projevuje jako výrazná poetická duše a nabízí prostor pro kreativitu a jevištní metaforu zabydlenou trojicí mladých herců, dvou mladíků a jedné dívky. Příběh vývoje jejich

vztahu od oťukávání, přes otřesy okolní reality až k nevyhnutelnému tragickému konci se zde stal obrazivou reklamou na život i na smrt. Harmonický (ne)soulad roztomilého pokojíčku s červenou železnou postelí a krajkovou záclonkou s agresivní muzikou Scooteru či Manu Chaova songu Je ne t'aime plus plně odpovídá poetičnosti Hynkova textu. Trojice herců naplňuje netradiční prostor divadla energií, za gesty a slovy cítíme osobní zainteresovanost každého z nich. Inscenace si právem zaslouží la cenu diváka a byla nominována na Šrámkův Písek, neboť, ač amatérská, snese kritéria hodná profesionálních scén.

Divadelní festival JID 20 – 03 si tedy i v čase nových státních poznávacích značek obhájil svou existenci a plní funkci místa, kde se mladí divadelníci setkávají, kde spolu mohou sdílet své zážitky, jak v divadle, tak v příjemném parku s výběhem poníků v okolí. Přijeďte prožít příjemný prvojarní víkend do Jihlavy, JID 20 – 04 vám tuto možnost bezesporu nabídne.

Petr Christov

Divadlo De Facto Mimo Jihlava / Karel Hynek: Inu, mládí je mládí aneb Románek. Foto: Dagmar Brtnická.

PRIMA SEZÓNA 2003 BRNO 17. – 21. 3.

Krajské kolo soutěžní přehlídky studentských divadelních souborů se konalo v Brně ve dnech 17. – 21. března 2003. Hlavním organizátorem přehlídky byl DDM Brno, Kyjevská 2, který přihlášeným souborům nabídl divadelní sál ve svém CVČ Ulita. Vydatnou přátelskou pomoc a radu včetně divadelních prostor nabídli zkušení organizátoři divadelních přehlídek a festivalů ze Střediska dramatické výchovy Lužánky Brno, Petra Rychecká a Tomáš Doležal. V průběhu týdne měli diváci a porota možnost vidět 14 soutěžních a 1 nesoutěžní představení. Většinu inscenací tvořily autorské texty.

Přehlídku zahájil kolektiv studentů **gymnázia Elgartova, Brno** inscenací **Zastávka.** Příběh starého bezdětného páru, čekajícího na autobus, vyčítajícího si cokoli, kdekoli, kdykoli. Do čtyř postav – starého páru, konfrontujícího se s mladou dvojicí, obsadil autor scénáře, režisér a pedagog v jedné osobě čtveřici studentů, vesměs divadelních začátečníků. Těm ale neumožnil větší pohyb na scéně, většina děje se odehrávala staticky, pouze ve verbální rovině. V inscenaci se objevilo plno závažných témat a střetnutí (generační problémy, globální ohrožení světa atd.), ale vše bylo pouze řečeno, z jednání postav se o jejich vztazích divák dozvěděl jen málo.

Soubor z ISŠ Purkyňova, Brno, se představil dvěma představeními. **S.M.R.T.**- (stvoření, milost, roky, tikot) bylo pokusem o generační výpověď. Hrdina si přestává rozumět s rodiči, začíná mít problémy ve škole, od maturity ho vyhodí, odchází z domova, seznamuje se s dívkou, do níž se na první pohled zamiluje, dívka však umírá. Příběh, zdá se, pro aktéry velmi blízký, se bohužel nepodařilo účinně převést na jeviště. Divák tápe, zvláště na konci příběhu; není jasné, co hlavní hrdina pochopil, k čemu došel. Aby divák neztrácel přehled, co se vlastně děje, vymyslel soubor divadelně problematickou postavu „stojan", která je neustále přítomna na scéně a má na tričkách, které postupně odkládá, napsanou aktuální situaci (chlapec roste...., léta jdou...., roky...., tikot..... atd.).

Druhá autorská inscenace **ISŠ Purkyňova, Hra o ztraceném vejci** je napsaná v hanáckém nářečí a odehrává se u česko-rakouských hranic. Téma vesnických „buranů" a jejich zabedněnosti nám soubor prezentoval pomocí řádoby vtipných postav (homosexuální transvestita, debilní Němec, všudypřítomný Indián, atd.) a je zřejmě adresováno vrstevníkům. Inscenace vyzněla monotónně, negradovala, postavy nefunkčně užívaly vulgarismy, ale porota ocenila s jakou chutí a spontaneitou se mladí lidé chopili obou témat. Slabé vyznění obou představení pak padá hlavně na vrub jejich divadelní nezkušenosti.

Zajímavé bylo srovnání obou souborů, podobných v půdorysu – učitel a skupina žáků. V prvním případě šla veškerá iniciativa (scénáristická i režijní) od učitele, v případě druhého souboru iniciativu převzali studenti.

ZUŠ Vl. Ambrose z **Prostějova** obeslala přehlídku dvěma soubory a třemi představeními. Divadelní soubor **Hugo** se představil inscenací, nazvanou **Životu se neubráníš**, složenou ze dvou zdánlivě nijak nesouvisejících příběhů. První, inspirován povídkou L. Andrejeva *Fixní idea*, nás zavede na konec 19. století do carského Ruska a svou atmosférou se hlásí k tradici ruských blázinců a vyděděnců v nich žijících. Hrdinou je lékař, který vypráví ošetřovatelce příběh svého života, retrospektivně divákům odkrývá důvod, proč byl do blázince zavřen. Zdánlivě bezdůvodně zabil svého přítele.

Druhá povídka nás zavádí do současnosti blíže neurčené země (předlohou inscenace je povídka *Figurína* britského prozaika I. McEwana). Mladík David obdivuje dokonalost figuríny ve výkladní skříni, stále více pociťuje odcizení svých vrstevníků, prázdnotu jejich žvanění. Nakonec zcela propadne kouzlu figuríny, a pojme ji za partnerku.

V obou případech jsme byli svědky velmi zajímavého expresivního herectví. Při sledování příběhů podivínských samotářů, neschopných žít ve společnosti jiných lidí, přijmout tzv. normální vztahy, si porota kladla otázku kdo je adresátem takto interpretovaných příběhů, komu je příběh určen a co nám chtěli protagonisté sdělit. Inscenace upoutala výraznou scénografií, pojítkem obou příběhů byla postel, v prvním případě místo, odkud se hrdina vydává na svou pouť do minulosti, ve druhé povídce místo, kam se s milovanou figurínou uchýlí, kde je v bezpečí před okolním světem. Škoda, že se aktuální téma odcizení podařilo pouze naznačit, konkrétní motivace jednání obou hrdinů a to, co oba příběhy spojuje, se souboru sdělit nepodařilo.

Druhý **prostějovský soubor Třeba i...,** se představil s inscenací známého detektivního příběhu **Agathy Christie Deset malých černoušků.** Autoři zvolili cestu konverzační komedie, což se ukázalo jako problematické, zvláště vzhledem k věku herců. Inscenace byla velmi zdlouhavá, málo dynamická, negradující, divák se těžko orientoval ve velkém počtu postav. Největším problémem byly herecké výkony členů souboru, věkově kolem hranice 15ti roků. Snaha přiblížit se psychologickému herectví nebyla dobře zvolenou cestou, postavy vycházely nevěrohodně, splývaly jedna s druhou nebo si pomáhaly povrchní gestikou. Přes všechny tyto výhrady jsou oba prostějovské soubory neopomenutelné, zvláště v herecké práci s mladými lidmi.

Divadelní soubor **Hopla z brněnského gymnázia Bystrc** si vybral hru z dílny **Zd. Svěráka a L. Smoljaka, Dobytí severního pólu Čechem Karlem Němcem**. Inscenace vznikla vlastní iniciativou dívek z jedné třídy. Bylo vidět, že se dívky hrou baví a že jim nešlo o umělecký záměr, ale o recesistickou hříčku určenou spolužákům. Děvčata se snažila vytvořit přesnou kopii originálu, včetně výpravy a rekvizit (zimní oblečení, lyže, sáňky). Text Smoljaka a Svěráka je sám o sobě dobrý a vtipný, ale je pozoruhodné, jak v podání jiných interpretů, zvláště těch méně zkušených, většina slovního i situačního humoru uniká. Na scéně nešlo ani o situace, ani o vztahy; mladým herečkám šlo jen o dokonalé napodobení originálu. Fakt, že mužské role hrají mladé dívky, který bylo možné divadelně rozvinout, však děvčata nepřijala a nijak s ním na scéně nepracovala. Díky herecké nezkušenosti často nedokázaly vypointovat slovní a situační humor hry, a tak výsledek vyzněl spíše rozpačitě a místy i nudně.

Divadelní soubor **Útulek č. 33** z **Domova mládeže Brno,** častý účastník nejrůznějších divadelních setkání, tentokrát divákům nabídl představení **Na poslední chvíli.** Těžko se zde dá mluvit o divadelní inscenaci, jelikož soubor se – podle vlastních slov – pohybuje na poli divadelní improvizace. Na rozdíl od improvizačních zápasů, organizovaných sdružením PRA.L.I.NY., které mají pevná pravidla a časové omezení a které počítají s divákem nejen jako aktivním účastníkem zápasu, ale i s jeho divadelním vnímáním, soubor pracuje volnou formou improvizace. Cokoliv, co před zraky diváků vzniká, je spíše nahodilá záležitost bez jasných pravidel a často i bez konce, vyústění, pointy. Je otázka, kde končí exhibice a začíná nabídka divákům. Zvláště když tentokrát Útulek č. 33 nabídl změť nápadů, nálad a etud, bez tématu, děje, ladu a skladu.

Divadelní soubor **Dekor ZŠ J.A. Komenského, Nám. Republiky, Brno** vystoupil s vlastní dramatizací, nazvanou **Blondýna a brunet u moře.** Parodie na pohádku Popelka změnila ženské hrdiny za mužské a zajímavě pracovala s transvestitními převleky. Hlavní hrdina, Popelín, je ponižován a utiskován svou matkou, hranou mladým mužem, a přihlouplým bratrem. Představení bylo nápadité, úsměvné, s velmi slušnými hereckými výkony. Aktéři cítí situace, pružně reagují, přesně zobrazují charaktery a vztahy mezi postavami. Inscenace je plná slovního humoru, určeného divákům-vrstevníkům. Po stránce výtvarné šlo o inscenaci výrazně osobitou a stylově čistou. Je škoda, že „pohádka naruby" zůstala jen na úrovni adolescentní hříčky a chybělo hlubší vyznění. Divák se na konci mohl právem ptát, co tím tvůrci a interpreti vlastně mysleli, co chtěli jiného, než se vyřádit a předvést před vrstevníky. Porota nabídla k zamyšlení nutnost dořešení postavy Uršuly, která je na začátku výrazněji exponovaná, v důsledku však je postavou pouze okrajovou.

Divadelní soubor **B.U.M. z Klvaňova gymnázia Kyjov** v inscenaci **Bar u Maruš** nabídl nejasný příběh „ztracených existencí", kterým v životě zbyl už jen alkohol. Sledujeme snahu hrdinů zvednout se ze dna, která však končí opětovným pádem. V dějové logice však

byly mnohé nesrovnalosti. Veškeré důležité informace se divák dozvěděl pouze z kazetové pásky, což je z divadelního hlediska vždy poněkud riskantní a v tomto případě se úskalí takto nesených informací projevilo. Studenti si zvolili muzikálový žánr, měli jsme tedy možnost slyšet velmi zajímavé hudební aranže, většinou čisté vícehlasy, zpívané s plným nasazením, bohužel zprostředkované technickým médiem. Byla to škoda dvojnásobná, zvláště ve chvílích, kdy hlavní hrdina, boxer Rocky (a autor hudby), hrál v playbacku na skutečný klavír. V mluveném projevu měl však soubor značné rezervy, zjevně nezvládli ani základní techniky hlasové a dechové průpravy a projev některých protagonistů se chvílemi stával až zdraví nebezpečným.

Divadelní soubor z **Uherského Hradiště Dohráli jsme** přivezl do Brna dvě zajímavé inscenace**.** První z nich, **Morgiana**, známý příběh A. Grina, zvláště díky nezapomenutelnému filmovému zpracování s Ivou Janžurovou v hlavní roli. Příběh dvou sester a jejich vztahů. Zlá a ošklivá Morgiana trpí vedle své krásné a oblíbené sestry. Nakonec ji otráví a sleduje, jak sestra den po dni odchází.

Uherskohradišťská inscenace je velmi komplikovaná, s nejasnými vztahy. Soubor navíc hrál v akusticky problematickém prostoru, hercům nebylo často rozumět, divákům unikaly důležité dějové informace. Scénograficky velkolepá inscenace byla osvěžením po stránce stylové čistoty rekvizit a kostýmů, která se blížila profesionální úrovni. Skupina mladých lidí, vedených zkušenou Hanou Nemravovou, překvapila přirozenými a přesvědčivými hereckými výkony, Milena Halodová obdržela ocenění za výkon v roli Morgiany. A nesmíme zapomenout na scénickou hudbu, organicky spojenou s příběhem, vznikající přímo na scéně a provedenou na profesionální úrovni. Doufejme, že se souboru podaří vyjasnit problematické pasáže tohoto pozoruhodného představení. Pokud se tak stane, ještě o Morgianě pravděpodobně uslyšíme.

Do celostátního kola přehlídky studentského divadla v Náchodě porota nominovala divadelní soubor **Brnkadla** s inscenací **Koně se přece střílejí**. Předlohou inscenace je stejnojmenná kniha H. McCoye, známá též z filmového zpracování. Divácky poutavý příběh Roberta, který stojí před soudem, protože zastřelil mladou dívku, je vyprávěn retrospektivou. Divák má možnost postupně odhalovat motivy jeho činu. Robert potkává dívku Glorii, unavenou světem a neustálou honbou za jeho povrchní marnivostí, prezentovanou jako společenská a existenční nutnost. Znovu se však nechá zlákat vidinou snadného bohatství a přihlásí se s Robertem do soutěže v tanečním maratónu. Postupně jsme svědky odkrývání pravé podstaty a ohavného zákulisí třpytivé soutěže ve světle reflektorů. Příslib snadného zisku splaskne jako mýdlová bublina a Glorie stojí tam, kde na počátku, chudší o naději a bohatší o další zkušenost se světem „úspěšných". To je nad její síly a proto požádá Roberta o „pomoc".

Velmi silný příběh zaujal porotu nejen aktuálností tématu, ale také formou. Taneční maratón se zde stává znakem dnes tak rozšířených televizních her, jejich zákulisí a skutečného významu. Soubor pracuje s nadsázkou, např. tzv. derby, závody v běhu, kterými je maratón přerušován a které mají urychlit vyřazování. Problémem je malá gradace a herecky slabé vybudování těchto zpomalených sekvencí. Vidíme kvalitní herecké výkony, např. postava konferenciéra, jeho pomocníka či jednotlivé páry. Výběr dobové hudby – klasické rokenroly 50. let – posunul děj z období hospodářské krize ve 30. letech do epochy americké poválečné prosperity. Tím se mění i motivace Gloriina jednání.

Do širšího výběru na prvním místě porota navrhla **prostějovskou inscenaci Svatební košile divadelního souboru Hugo.** Jedná se o výtvarně i hudebně poměrně čisté a citlivé zpracování Erbenovy balady. Výrazná scénografie, účinně pracuje s velmi jednoduchými prvky dřevěného praktikáblu a bílé látky, které se rychle a plasticky proměňují v zajímavé obrazy (zvon bijící v kapličce, dveře márnice, které dívku oddělují od mrtvého milého, překonávání hřbitovní zdi apod.). I v této inscenaci potvrdili prostějovští studenti své dobré herecké předpoklady, zde je však zúročili nejlépe. Jan Kohoutek obdržel za výkon v roli umrlého milého cenu **Prima herec**. Slabinou inscenace je retrospektivní rámování příběhu, celý příběh osudné noci dívka vypráví vesnickým sousedkám. Závěrečné ponaučení vesničanek pak vyznívá poněkud didakticky a je zklamáním oproti vlastní baladě, která je vyprávěna jazykem působivých metafor a jevištních znaků. Celý příběh postupně graduje v dynamických situacích s velmi dobrým temporytmem, podpořen působivou živou hudbou. Vyprávěný konec proto divák vnímá spíše jako vyčerpání nápadu než jako přirozené doznění působivého celku. Otázkou jsou i některé výkladové detaily, např. Erbenova jedenáctá hodina zde není chápána jako hodina noci, ticha, samoty, ale jako nejrušnější hodina, kdy vesničané chodí ze zábavy, což oslabuje téma opuštěné dívky prosící za návrat milého, kdy stupňující se úpěnlivost modlitby je přerušena výstupem dotěrného opilce.

Jako druhou inscenaci do širšího výběru porota doporučila **Hodinu tance souboru ZUŠ Uherské Hradiště Dohráli jsme.** Inscenace podle předlohy **Pavla Kohouta**, *Hodina tance a lásky* nás zavádí do uzavřeného, zpočátku zdá se internátního prostředí, kde sledujeme vztahy tří dívek. Přísné a předčasně zatrpklé Marlen, živočišné a po úspěchu toužící Mariany, a Marleniny dětsky naivní a dychtivé sestry Kristýny, která se chce stát baletkou. (Cena za herecký výkon Mileně Halodové). Teprve postupně a v přesně odměřených dávkách se divák dozvídá pozadí tohoto zdánlivě banálního příběhu. Ocitáme se v Německu za druhé světové války, dívky jsou dcerami nacistických důstojníků, velitelů koncentračního tábora za řekou. Situace se vyhrotí, když Mariana ze msty přivede do luxusního světa dcer pohlavárů Třetí říše maďarskou židovskou primabalerínu, kterou odtrhne od rodiny čekající na transport. Tématicky velmi silné představení je emocionálním i racionálním zážitkem. Soubor jej předává velmi citlivě a zkušeně, můžeme mluvit o vysoké úrovni práce herecké, pohybové i výtvarné. Inscenace velmi přesně pracuje se znakem, počítá s vnímavým divákem, kterému jsou šetrně podávány informace kde se příběh odehrává, později kdy a až téměř nakonec do sebe všechna fakta zapadnou a před námi se objeví celá nelidskost vyhlazovací mašinérie. Dívky na sebe reagují přirozeně, jednají na základě přesvědčivě zahraných vztahů. Jedná se o obnovenou premiéru – v některých momentech jakoby se vytratila původní motivace jednání postav, např. porota řešila otázku, co vlastně vyjadřuje Marlenina monotónnost, která někdy vyznívá naprázdno a bezobsažně.

Třetí divadelní počin, který by v Náchodě neměl chybět, je inscenace **Muž v tom, pohybového studia Cyranovy boty**. Krátká rytmicko-pohybová hříčka nás zavádí do restaurační kuchyně, plné ženského personálu, který se snaží plně vyhovět mužskému hostovi. Inscenace je výsledkem zvukově-pohybové dílny a jsme svědky celé řady překvapivých nápadů. Základem je rytmus kuchyňského náčiní (nožů a prkýnek, utěrek, šlehače, hrnců naplněných luštěninami, atp.) motivovaný a pointovaný přípravou pokrmu pro hosta, nic netušícího muže. Epizody přípravy pokrmu (krájení cibule, vaření v hrnci atp.) jsou ztvárněny s humorem a nadsázkou, oscilujícím mezi světem žen–hospodyňek a žen–lovkyň mužů. Diskusi o představení provázely otázky nad řešením prostoru a jeho vyzněním vůči příběhu (přicházející host jakoby vidí do kuchyně a tak chvíli trvá, než si je divák jist prostředím restaurace) a otázky gradace a pointování jednotlivých fází vaření, které mohou leccos ještě zpřesnit a vyjasnit. Toto představení bylo po celou dobu provázeno veselým smíchem diváků.

Prima sezóna byla po okraj naplněna. Kromě hereckých výkonů porota ocenila i nápaditou scénografii a režii. Cenu **Prima scénografie** získal soubor Hugo inscenací Svatební košile, cenu **Prima režie** obdržela Petra Rychecká za práci na inscenaci Koně se přece střílejí.

Můžeme s potěšením konstatovat, že první, do jisté míry zkušební ročník, dopadl nad očekávání úspěšně. V jihomoravském kraji existuje velký počet studentských souborů, pokoušejících divadelní múzu na různých úrovních. Budiž jim do dalších let přáno, ať vytrvají a kéž je chuť, vstupovat na prkna znamenající svět, neopouští. Věříme, že je tato přehlídka neodradila, ba že jim dodala chuti do dalších pokusů a věříme, že k tomu přispěla i laskavost a bystré postřehy odborné poroty, ve které zasedali Luděk Richter, Eva Kunclová, Vít Závodský a Vladimír Michal.

Eva Kunclová, Veronika Rodriguezová

Na této dvoustarně jsou podkresové snímky z inscenace DS Hugo ZUŠ Vl. Ambrose Prostějov / K.J. Erben: Svatební košile. Foto: Jarmila Kalinová.

DO TŘETICE VŠEHO DOBRÉHO

Již po třetí se ve dnech 19. – 23. 3. 2003 uskutečnila ve Studénce divadelní přehlídka, která nese název „Studénecký Harlekýn", jako uctění památky věčně mladé postavy komediálního divadla.

Stejný název proto také nese keramická plastika místní výtvarnice, která je každoročně udělována divadelnímu souboru, který, dle odborné poroty, sehraje nejlepší inscenaci přehlídky. Mimo to je této porotě dána možnost udělit ceny za nejlepší mužský a ženský výkon, cenu za scénografii, režii a případně i další zvláštní cenu dle uvážení poroty.

Tato přehlídka je zároveň oblastní soutěžní přehlídkou tradičního mládežnického a studentského divadla vyhlašovanou Divadelním centrem Podbeskydí, z které, při dodržení stanovených kritérií, je možná nominace a doporučení k výběru do národních přehlídek příslušných typů tradičního amatérského divadla.

Vlastní organizace se opětovně s ochotou ujalo MěKS Studénka, aby i v letošním roce byly naplňovány základní záměry této akce, kterou ve skutečnosti lze definovat takto:

- dát mladé divadlo mladému diváku
- mladé generaci nabídnout vzor k následování
- účinkujícím potvrdit smysluplnost jejich divadelní činnosti
- podpořit zdravou iniciativu a soutěživost v oblasti umělecké amatérské divadelní tvorby.

O účast na letošní přehlídce projevilo zájem 8 souborů z oblasti. S přihlédnutím ke kritériu max. věku účinkujících do 25 let a skutečnosti, že soubory nemohly akceptovat vystoupení v dopoledních hodinách v průběhu týdne, své závazné přihlášky zaslalo 6 souborů, z nichž těsně před zahájením odpadl 1 soubor pro náhlé onemocnění hlavního představitele. Vystupovalo tedy jen 5 souborů.

Dividlo Ostrava – oddíl A / Jacques Prévert: Jak jsem potkal pštrosa. Foto: Archiv souboru.

Všechna představení byla odehrána na jevišti „Dělnického domu", který je také sídlem MěKS, takže soubory měly optimální technické a materiální zabezpečení, což bylo ze strany vystupujících souborů v rozpravách velmi kladně hodnoceno.

Letošní „Harlekýn" byl obohacen o novinku, kterou bylo amatérské loutkové divadlo pro nejmenší diváky z mateřských škol Studénky. Byly jimi dvě loutková představení souboru DUO Frýdek-Místek hry J.Krulikovského Pekelný život uskutečněné v místním kině. Toto obohacení programu bylo velmi příznivě přijato, jak těmi nejmenšími diváky, tak i jejich učitelkami.

Z dramaturgického pohledu přehlídka prokázala, že vedení mladých divadelních kolektivů je v dobrých rukou. Vedle dvou představení autorského divadla byly dvě inscenace zdařilých dramatizací literárních předloh a 1 inscenace klasické pohádky.

Divadelní soubor Vendelín Domu dětí a mládeže Kopřivnice zahájil přehlídku inscenací s názvem **Volání z dálky**. Výraznou byla kolektivní práce celého souboru počínaje tvorbou dramatické předlohy přes formu jevištního zpracování a konče kolektivní režií. Absence výrazné režijní koncepce způsobila, že nebyly důsledně využívány jednotlivé inscenační výrazové prostředky (jako např. stínohra s vozkou) a tak zůstalo jen u jednotlivých, sice nápaditě řešených situací, ale bez jejich vzájemného propojení s jednotícím záměrem. Proto dětského diváka nejvyšší věkové skupiny upoutávalo spíše prostorově pohybové řešení jednotlivých dramatických situací, než hlavní téma hry.

Do stejné tvůrčí „líhně" **DDM v Kopřivnici** patří i **divadelní soubor Semínko** se svou inscenací **Nikdo vejce nikdy malomocné banán**. Představení určené svým tématem pro nejvyšší věkovou skupinu mládeže, má svůj autorský původ v kolektivní tvorbě a zároveň i režii. Kolektivní režie byla poznamenaná určitými nedostatky; nechala se unést mnohočetností nabízených témat bez jednoznačného zdůraznění toho hlavního. Na rozdíl od předchozí inscenace byl kladen důraz na hereckou práci. Volba scénografických pruhů nestrhávala pozornost diváka, který se mohl soustředit na jednotlivé herecké výkony.

Přes tyto připomínky k oběma inscenacím je na místě konstatovat dobrou kvalitu verbálního projevu všech členů obou souborů.

Třetím představením byla dramatizace části **Erbenovy Kytice** v podání souboru **Koukej studia DRAmaTIka MěKS Studénka**.

Autorka dramatizace a režisérka Jarmila Nekolová využila motivy několika básní (Lilie, Vodník, Štědrý den) a spojila je v řetězec jednotlivých poetických příběhů, který s původní hudbou J. Hanibala a s esteticky působícími scénografickými prvky vytvořil emotivní jevištní tvar s odpovídající atmosférou podpořenou vyrovnanými hereckými kreacemi. Viděli jsme výraznou režijní práci ve vyváženosti použitých prostředků. Pozornost nejen diváků ale i poroty upoutal herecký výkon víly (Vendula Huvarová).

Divadelní soubor **Čtyřlístek z Frýdku-Místku** se představil pohádkou **J. Jílka O solném králi**. Soubor složený z velké míry z naprostých divadelních začátečníků (to jsme se dozvěděli až při rozpravě o představení) velmi mile překvapil kultivovaným slovním projevem účinkujících, estetickou působivostí a racionalitou scénografické složky inscenace. Výraznou pozornost získala pohádková postava kořenářky, jak po stránce slovního projevu, tak i v optimální míře použití ostatních hereckých výrazových prostředků. Na té-

to inscenaci byla velmi kladně hodnocena režijní práce s dramatickou předlohou, cílevědomá herecká výchova vedoucí k inscenačnímu tvaru. Některé nepřesnosti v hereckých akcích (vzájemná souhra, dotváření atmosféry) měly zřejmě svou příčinu v herecké nezkušenosti a jejich odstranění je uskutečnitelné dalším dobrým režijním vedením ing. Zity Maršálkové.

Posledním představením bylo vystoupení souboru **Dividlo z Ostravy** s dramatizací **J. Préverta Jak jsem potkal pštrosa**. Tato inscenace nesla výrazné znaky prvků „pohybového" divadla, vytvářejícího příslušnou atmosféru a dramatické napětí kultivovanými výrazovými prostředky. Na inscenaci byla znát výrazná režijní práce Saši Rycheckého, jak v řešení jednotlivých dramatických situací, tak v celkové kompozici inscenace. Svou jednoznačností zpracování tématu byla tato dramatizace diváky plně pochopena, jak jsme se přesvědčili v pozdější rozpravě.

Jednotlivá představení přehlídky byla hodnocena pětičlennou porotou, složenou ze zástupců DCP jako vyhlašovatele a zástupců MěKS (aktivních divadelníků) jako pořadatele. Hodnocení bylo prováděno formou rozpravy o inscenaci. S ohledem na mládí účinkujících byly probírány všechny inscenační složky se záměrem, aby žádná z nich nebyla považována za druhořadou nebo postradatelnou.

V letošním ročníku „Studéneckého Harlekýna" byly porotou uděleny tyto ceny: za mužský herecký výkon Tomáši Fendlerovi (ve hře Nikdo vejce nikdy malomocné banán); za ženský herecký výkon Ivaně Linzerové (ve hře O solném králi); cena za režii Jarmile Nekolové (ve hře Kytice); zvláštní cena poroty Vendule Huvarové (ve hře Kytice).

Hlavní cenu Studénecký Harlekýn obdržel divadelní soubor Dividlo Ostrava za inscenaci Jak jsem potkal pštrosa a zároveň byl doporučen k výběru na národní přehlídku činoherního divadla a na národní přehlídku studentského divadla.

Slavnostní předání cen se uskutečnilo dle osvědčené zvyklosti z předchozích ročníků v neděli 23. března 2003 za účasti zástupců všech vystupujících souborů před představením profesionálního divadla, kterým v letošním roce byla komedie Kočár nejsvětější svátosti v podání skupiny herců pražských divadel.

Ze všech představení přehlídky byly místní kabelovou televizí Odra natáčeny záběry, rozhovory s režiséry a účinkujícími, takže místní veřejnost měla o celé akci aktuální informace. Ze zachycených videozáznamů bude i v letošním roce zpracován pamětní videodokument.

Za úspěšný průběh letošní oblastní přehlídky Studénecký Harlekýn patří poděkování všem účinkujícím, porotě a zejména pracovnímu kolektivu MěKS ve Studénce za jejich fandovství amatérskému divadlu a za bezchybné zajištění celého zázemí přehlídky pro vystupující soubory. Poděkování je na místě i pedagogickým pracovníkům místních škol, jejichž žáci vytvořili potřebné divácké prostředí. Letošní přehlídku zhlédlo 1 500 diváků.

Stanislav Macek

28. FESTIVAL PRAŽSKÝCH AMATÉRSKÝCH LOUTKÁŘŮ

Jako již po řadu let na konci března, i letos proběhl v Kulturním středisku Prahy 8 již 28. ročník Festivalu pražských amatérských loutkářů. Program pátečního večera 21.3.2003 i následující soboty a neděle byl doslova nabitý. Potvrdí to letmý pohled nazpět. V roce 2001 se festivalu účastnilo souborů šest, loni devět a letos dokonce dvanáct.

Tradičně zahájilo **STRAKATÉ DIVADLO**. Znovu nastudovalo Pehrovu maňáskovou adaptaci **Ladovy** pohádky **Budulínek třetí**. Režisér V. Anděl ji velmi šťastně doplnil živým Paňácou na předscéně (J. Maxián oceněn za herecký výkon). Hudbu, která celé inscenaci dávala rytmus, složil a se svým Traditional Jazz Studiem nahrál P. Smetáček pro inscenaci KL DAMU. Plynulost děje umožnilo i vynalézavé technicko-výtvarné řešení otočné a rozevíratelné scény. Celé představení působilo přemyšleným a uceleným dojmem.

Známou **Andersenovu pohádku O statečném vojáčkovi a malé tanečnici** upravili A. a J. Bílkové. **Divadélko VYSMÁTO** reprezentoval pouze jeden z nich, Aleš. Hrál sám, za pomoci loutek, kytary, převleků, až v hektickém tempu. Drastické spodobnění některých postav i celkové vyznění se vzdalovaly od melancholického ladění původní předlohy. Zasloužil by si ocenění za fyzický výkon, ale hlavně režiséra, který by jeho živelnou touhu hrát, usměrnil.

ŘÍŠE LOUTEK, která se obdivuhodně vypořádala s následky povodně, se na jeviště Jiskry nevejde. Pohádku **Kašpárek v pekle,** kterou podle **Jiřího Žáčka** dramatizoval a režíroval J. Pikner, se musela hrát v KD Ládví. Nedobrá akustika velikého sálu i stísněné zákulisí představení neprospěly. Nicméně hříčka, napsaná i inscenovaná ve stylu předválečných Kašpárkiád, Schweigstillovek, je repertoárovým přínosem. Oceněna režie, výtvarník V. Koubek a postava Kašpárka (M. Mottlová a V. Žaludová).

Divadélko ROMANETO Romana Kordy slibovalo ukázat, jak **Pejsek a kočička jdou do divadla**. Většinu hrací doby ale oba protagonisté ve zvířecích kostýmech usilovali značně podbízivou formou o aktivizaci diváků povídáním, hádankami a všemožnými naučeními o tom, že nemají tahat pejsky za uši a kočičky za ocásek nebo že za sebou mají zamykat. Teprve nakonec, aby se neřeklo, na jevišťátku proběhla zrychlená Červená Karkulka s vlkem, myslivcem atd. Shrnuto: spousta energie bez řádu, míry i vkusu. Hráno již asi

Divadlo Krab Praha / K. Skalická a B. Kocábková: Jak medvědi vařili. Foto: Archiv souboru.

150krát ve školkách.

Dětský soubor **JITŘENKA z Mladé Boleslavi** přivezl dokonce programy dva. První, černodivadelní **Kabaret,** byl jaksi exportní, připraven pro zájezd do družebního města Dieburg v Německu. Jednotlivá čísla byla podložena světovými hity jako Blueberry hill, či Škoda lásky. Hra s dupáky, zvířátky, demižonem vína, s folklorními tanečnicemi nebo kapelou mladé loutkáře viditelně bavila. Dodejme, že neúprosný rytmus hudby projev ukázňuje. Věřme, že jim elán vydrží.

Druhý program byl zcela odlišný. **Pyramus a Thisbe,** jak je …pro dřevěná pimprlata… pro svou malou dceru Šárku, sepsal její táta, **Dr. Šebek** v roce 1917. Již z tohoto úryvku věnování, citovaného v programu, vyznívá parodizující záměr autora. Ale místo očekávané rozverné studentské taškařice jsme viděli pokus o zcela vážný přístup. Velké figury s jemně modelovanými hlavami a závojovým tělem působily velmi dekorativně. Jejich živé paže měly kultivovaný pohyb, ale jakoby volaly po zcela jiném textu. Škoda. Povzbuzením souboru do budoucna jistě bude, že získal cenu K. Haekera.

Nespokojený dromedár dle **J. Préverta** skupinky dívek ze **ZUŠ z Prahy 6** působil spíše jako ukázka interní školní práce, takzvané stolovky. Postavičky byly celkem vtipně vytvořeny punčochou na holé ruce, s kloboučkem jako hrbem, ale dromedár má přece hrby dva! Pro vlažný, či spíše nejistý projev účinkujících měl příběh zvědavého mláděte mizivou naději takzvaně překročit rampu.

Sobotní program uzavřelo Divadlo **VOSTO5 - TEATRO PICCOLO PRIMITIVO**, za kterýmžto názvem se skrývá skupinka studentů nehereckých oborů DAMU. Za názvem představení **Vajce,** pak intelektuální happening. S naprostou vážností obšírně komentuje a demonstruje absurdní spor kladně a záporně naladěných skupin skutečných vajíček. Samozřejmě s jejich opakovanou destrukcí. Předpokládá vstřícně naladěné publikum.

Překvapení připravil domácí soubor **JISKRA**. Svůj kmenový titul, **Čech-Cinybulk Kašpárek vaří živou vodu, aneb o pyšné base** zahrál tentokrát zcela antiiluzivně. Na předscéně, s odkrytými vodiči a stranou, u pultu, sedícími třemi mluviči. Nešťastné bylo situování na podlahu jeviště, protože druhá polovina hlediště neměla možnost loutky vůbec zahlédnout. Záměrem bylo připravit program, který by bylo možné při různých příležitostech zahrát kdekoliv, bez jevištní techniky. Třeba i jako ukázku, jak se to loutkové divadlo vlastně dělá. Potlačit rozptýlenou pozornost diváků by pomohlo zcela neutrální oblečení vodičů a svícení zaměřené na loutky. Cenu SALu za loutkoherecký výkon získal P. Toborník, vodič Kašpárka.

Dramaturgickou bídu amatérů zviditelnil velice aktivní sokolský soubor **FRIDOLÍN z Hostivaře**. Hra **J. Černého Jak Honza přemohl draka**, je snad nejslabší z toho, co v šedesátých letech vyšlo v edici Divadélko. Chatrný děj, slepující prvky jiných pohádek - Stolečku prostři se, čarující Kašpárek, kouzelný obušek vyplácející proradného krále i princeznu. Ozdobou představení byl dvouhlavý a dvouhlasý drak. Zavedeným zvykem je, že všechna vystoupení uvádí živý šašek Fridolín povídáním a třeba kreslenou hádankou.

Loutkářský spolek **PŘED BRANOU z Rakovníka** ku prospěchu věci proškrtal hru **J. Jaroše Beránci a ospalý čert**. Přidal trochu naivní úvod uklizečky a muzikanta, jakoby překvapených, že vidí diváky. Obratem se ale přeměnili ve vypravěčku a zpěváka s kytarou, kteří celý příběh provázeli slovem a písničkami. Beránci byli loutky nekrytě vedené, čert Bulibán herec, uměřeně hrozivý. Scénické řešení jednoduché, s plynulou proměnou v jeskyni. Bázlivý beránek se pro záchranu kamaráda věrohodně dopálil a srazil ohnivého čerta do stoupající vody, až se vypařil. Příjemné představení, hezky mluvené i zpívané. Jen beránkův zlý sen, provedený stínohrou v měsíčním kotouči, byl příliš malý a tudíž nečitelný. Oceněna hudba (J. Janota) a scénografie (P. Suková).

Jinou hru **J. Jaroše**, archaizující rakvičkárnu **Kašpárek domek staví** uvedl **Divadelní spolek PIMPRLE.** Dnešní terminologií by ji bylo možno nazvat akční komedií. Provedení na dvouplánovém paravánu, zcela výtvarně nepojednaném, věci neposloužilo. Střídání obou úrovní komplikovalo práci účinkujícím a prostorovou orientaci divákům. Množství akcí a úsilí je uhrát bránilo jejich vypointování a ústilo v monotónní zdlouhavý výsledný dojem.

Loutkářský soubor Čmukaři Turnov / Kam se poděly kočičí jazýčky. Foto: Štěpán Filcík.

Velkým překvapením bylo **Divadlo KRAB**, které se přihlásilo až týden před přehlídkou. Na scéně jen thonetovský věšák. Se zpěvem vcházejí paní Paloučková s paní Pařízkovou v zelených batikovaných sukních. Jedna v dlouhém kabátě s mnoha kapsami a harmonikou, druhá s podivnou hučkou a parapletem. Zahrají o tom **Jak medvědi vařili**, což je osobité zpracování známého Medvídka Ťupínka. Ze zmíněné garderoby postupně na věšáku stvoří všechna potřebná prostředí. Loutky jsou spíše improvizované. Špatně je čitelný pejsek, ale naopak výrazná je, z velké červené rukavice, pouhým složením prstů do typické siluety, stvořená liška a podobně zajíc. Žáby z ponožek, slepice z deštníku. Příběh se odvíjí plynule se spoustou drobných nápadů – harmonika poslouží i jako kuchařská kniha. Vše bez, byť jen náznaku, podbízení, či koketování s divákem. Na konci opět zůstane na scéně jen prázdný věšák. KRAB, což jsou Kristýna Skalická A B. Kocábková, získaly zaslouženě hlavní cenu přehlídky.

Porota ve složeni Langášek, Dvorská, Klos, Vidlař a Anthon s většinou účastníků pohovořila, ale na hlubší rozbor nebyl čas a ani potřebný časový odstup. Ceny rozdány, pro účast na Chrudimi přicházejí v úvahu Strakaté divadlo, Před branou, Krab a Vosto5.

Poznámky nakonec

Porovnáním několika ročníků vidíme naprostý nedostatek kvalitního repertoáru proveditelného menšími soubory. Hrají se opisy opisů, jindy, z respektu k tištěnému textu (byť kdysi dávno) je vidět strach škrtat a jazykově čistit.

Loutkářský soubor BOĎI Jaroměř / Jana Dvořáčková a Jan Schmit: Kašpárek na skalním hradě. Foto: Štěpán Filcík.

Vidíme, že se na festivalu setkávají tři typy účastníků. Repertoárové soubory, hrající pravidelně pro děti, jako Jiskra, Říše loutek a pod. Pak jsou to ZUŠ. Jejich smyslem je souvislá celoroční pedagogická práce s dětmi. Občasná vystoupení mají spíše motivační a propagační záměr. Nejsou koncipována směrem k divákovi a to bývá vidět. A konečně to jsou skupinky vlastně profesionální. Není nezajímavé je vidět. Uvědomíme si propastný rozdíl např. mezi Romanetem a Krabem. Myslím ale, že by nějak měl být definován statut účastníka amatérských soutěží. Aby bylo možné hodnotit srovnatelné.

Také si myslím, že by nebylo na škodu omezit počet představení. Ze šesti až sedmi titulů za den brní hlava nejen porotcům a pořadatelům, ale také divákům. A to by být nemělo.

Tak za rok nashledanou !

Ivan Anthon

XIII. TURNOVSKÝ DRAHOKAM

REGIONÁLNÍ LOUTKÁŘSKÁ PŘEHLÍDKA PRO LIBERECKÝ KRAJ A ČESKÝ RÁJ

15. - 16. BŘEZNA 2003

Loutkářský soubor Vozichet Jablonec nad Nisou / Marie Kubátová: O princi Nežravkovi a princezně Bečivce. Foto: Štěpán Filcík.

Loutkový soubor Ještěd Český Dub si se svou hrou **Kašpárek a zvířátka** nepřál být hodnocen. Škoda. Docela známý text napsal **Pavel Pechanec**, který si vzal za předlohu ještě známější pohádku Zvířátka a petrovští. Celé to bylo zahráno s docela příjemným nasazením a charakterizovalo dnes už poznávací znamení na jedné, ale i svazující stereotypy souboru na druhé straně. Komunikace s nejmenším divákem s akcentem na jeho vychovávání, reprodukovaná hudba, funkčnost, vkusnost a využití scény… S gustem zahrané loupežníky vzal zcela spontánně do hry i moderátor celé přehlídky Petr Záruba. Při svém tradičním závěrečném rituálním představení souboru divákům, následujícím vždy po děkovačce a spojeným s předáním malého symbolického dárku – klíčenky, nemohu nevzpomenout na paralelu s předáváním a moderováním Českého lva.

Další pohádka autorů **Štefana Karlubíka a Miroslava Kracíka Krejčí králem loutkářského souboru Popelka Lomnice nad Popelkou** nenechala diváky na nejmenších pochybách, že je dnes ještě malých loutkářských mužstev. V tradičně slušném marionetovém vodění si loutkáři sami sobě hodili rukavici po inscenátorsky odvážnějším, tedy hravějším, ale zároveň i dramaturgicky přesnějším řešení divadelních situací. Ale rukavice, ačkoli jsou ruce šikovné, dosud opuštěně leží. Ilustrujícím důkazem může být scéna s živým obrem – živým hercem na jevišti, který trochu jako postava z jiné hry, jako Guliver, vede na scéně dialog s marionetou, což je šance, leč ne úplně využitá, poněvadž byla zahrána až s antickou pietní cudností, jen abychom něco nezkazili. Hra tak postrádala nadhled a to, co dělá loutkářství loutkářstvím, což je hravost a magické překvapení. Stejně tak i hlasově. Jakmile dodali herci loutce svým hlasem charakterizující stylizaci, začalo mít jednání půvab a vtip. Z dramaturgického hlediska jsme vlastně viděli vlastně pohádky dvě. Jednu jak a proč jde krejčí Cihlička do světa a druhou jak společně s obrem osvobodí Cihlička princeznu od draka, přičemž obr mu ji buď z dobrého srdce, nebo z hlouposti, či z kamarádství, což je všechno ještě třeba upřesnit a vyřešit, přenechá za ženu. Polystyrénový drak byl možná až neúměrně málo nebezpečný. Kupodivu daleko nebezpečněji působil na scéně živý herec. Přitom nástup draka poskytuje tolik loutkářských příležitostí.

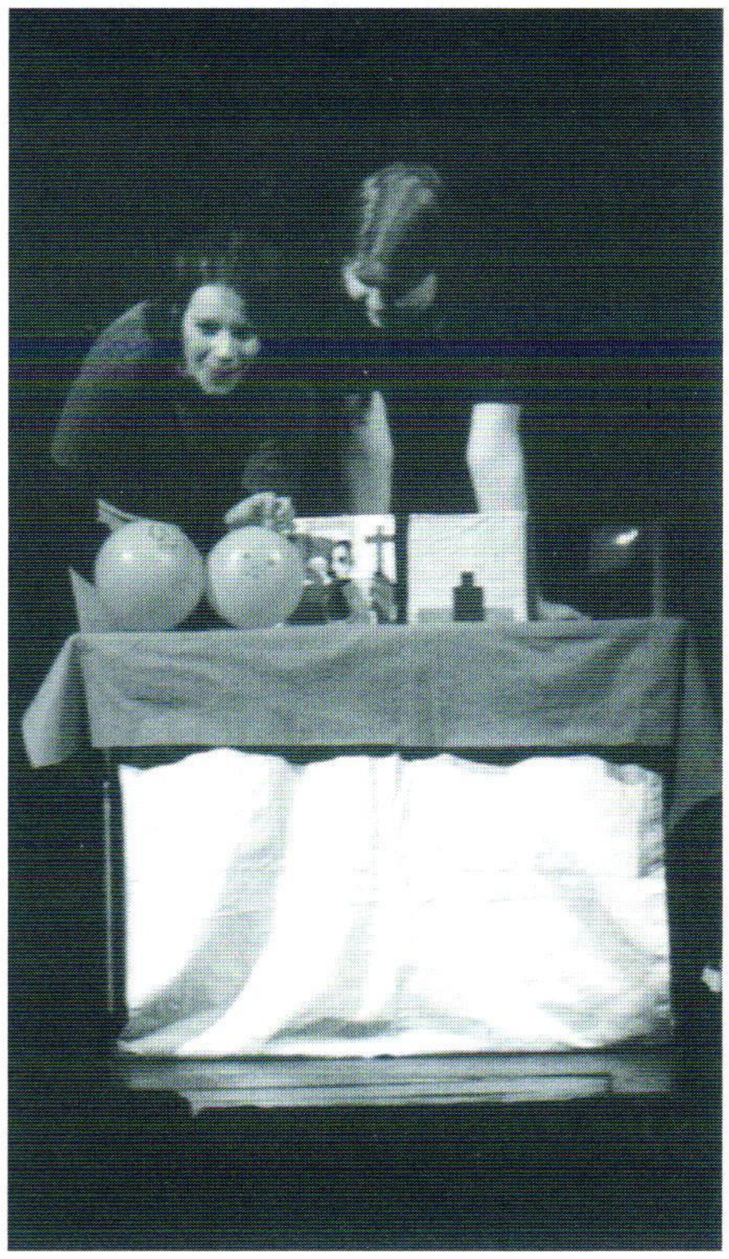

Loutkářský soubor Tak co? ZUŠ Chlumec nad Cidlinou / Jan Werich: O lakomé Barce. Foto: Štěpán Filcík.

Další představení **Kašpárek na skalním hradě** od **Jany Dvořáčkové a Jana Schmita**, které přivezl **Loutkářský soubor BOĎI z Jaroměře** bylo představení veskrze čisté, umírněné a tuze vtipné. Zúročila se v něm dlouholetá loutkářská dřina a zkušenost. Zkušenost, která se stala díky vyprávění, poctivé práci, a krásné spontaneitě přirozeného komediantství, silně přenosnou. Ponejprv Kašpárek, alter ego šlechetného rytíře pochybných mravů Pecky, spolu přeroztomile řeší dvě otázky, které jedna bez druhé nemohou existovat: totiž nejprve kam půjdou a proč, a pak kdo vlastně má jít na té cestě první. Při setkání s lupiči se nám dostává nejlepší odpověď na lidský strach: jde-li o život, neztrácejme smysl pro humor. Kašpárek s hospodským Nálivkou dál řeší otázku veskrze filozofickou, ale vlastně komediální. Jsem už mrtvý? Zabili mě lupiči, či nikoli? A hospodský, pravděpodobně z praxe řádně deformovaný se tím pádem domnívá, že mu do kšeftu přišel místo oběti loupežníků solventní opilec. Hra se nám mění v černou komedii, čili jakousi parafrázi na horor a opírá se o čtyři základní kvality. Kvalitu textu a žánru, kvalitu zpracování, kvalitu provedení a kvalitu stmelovacího článku, kterým je nespoutané, ale kultivované veselí. Plejáda závěrečných gagů jako je líbající kostlivec, a rytíř, jenž uklouzl na zvlhlých schodech, nás nenechává zapomenout na profil souboru, jehož poznávacím znamením je moralita o nečistém svědomí, za kterým však následuje spravedlivý trest. O to lépe, když zpracování ústí ve smích, který nejen baví, ale i léčí.

V dalším představení loutkářského souboru **Spojáček Liberec Princ Nekňuba od Karla Čapka** jsme byli možná svědky zrodu nové generace nadějných loutkářů. Malé marionety předešlého souboru vystřídaly tentokrát marionety dvakrát větší a s nimi i sympatická snaha o poctivé odkryté vodění. Dětský soubor Spojáček hraje tentokrát se svými vedoucími, čímž je divák svědkem faktu, že nejlépe se učí příkladem. Děti nefungují vůči svým vedoucím jako cvičené opičky, nýbrž jako zcela rovnoprávní partneři. Spojení tradičního vodění s téměř avantgardní scénografií – tři ostře barevné desky, působilo stejně, jako snaha dětí zvládnout těžké řemeslo, ale přitom i sám sebe trochu pobavit, velmi příjemně a ozdravně. Známý motiv, že princezna se nezamiluje na žádost krále do pyšného prince, nýbrž do jeho dobrosrdečného sluhy, který princovi v jeho snažení ještě pomáhá, působil, alespoň na mě, daleko silnějším a zajímavějším dojmem, nežli přípravy na vyvrcholení ve vězení a u čarodějnice. Možná to bylo proto, že předloha lehce paroduje známé pohádkové principy. I přesto, že na mě působila místy jako slepenec, aktéři obecenstvo pobavili, třebaže parodie je úkolem téměř z nejtěžších. Musí se hrát výrazně a i hlasová stylizace by měla být přesná, srozumitelná a ještě k tomu výraznější, než jaká je mluva přirozená.

Loutkový soubor Na židli se svou pohádkou **O dvou myškách od Milady Mašatové** v látkové a pro ně již tradiční scéně s maňásky rozhodně umí, třebaže jsou jeho herci možná ještě mladší než ti Liberečtí. Zajímavě vyrobené loutky, například žížala, smysl pro rytmus a účelovost scény, spisovný jazyk, cit pro hravou, poutavou a jazykově košatou předlohu to jsou atributy souboru Na židli Turnov. Malý vypravěč, který nás statečně na předscéně uvedl do děje, předznamenal poctivé usilování souboru. A jestliže by mohli turnovští ve hře s maňásky kdekoho inspirativně poučit, přece se mohl divák v kontextu jejich minulých inscenací cítit malinko neuspokojený, poněvadž dokázali s maňásky v uplynulých letech ještě daleko více. Divadelně překvapivých loutkářských jemnůstek, jako byl pohyb knihy s obrázkem psa, který tak k smrti vystraší kocoura by snesla hra klidně daleko víc. Škoda, že z kocoura nešel strach.

Hra je totiž sledem několika stylových přesně napsaných anekdot, čili gagů, které vrcholí v momentě, kdy se dovídáme, že teta, na kterou myši čekají, vůbec přijet neměla, a že si příjezd vymyslela žížala, aby zakryla fakt, že neumí přečíst dopis, ačkoli se do té doby vydávala za vzdělanou. Přemýšlím, že čím silnější a výraznější budou Evelíniny intriky a výmysly, tím silnější bude závěrečné slavnostní usmíření. Nevím, jestli měla být žížala Evelína spíše šprtkou, kterou myši vytrestají, nebo protivným nemyslivým

pseudovzdělancem, každopádně se její odlišnost odkrývá a uvádí na pravou míru a já s Evelínou cítím soucit a pochopení. Napadlo mě, že takováhle činnost je tou nejlepší odpovědí na dnešní agresivní dobu.

Už název dalšího představení **Kam se poděly kočičí jazýčky loutkářského souboru Čmukaři Turnov** při pohledu na přesilu v dámském obsazení a troše fantazie mnoho sliboval a asocioval. Přestože bylo zpočátku inscenačně nedostatečně rozhodnuté, jestli jsou herečky jen dav, což znamená, že jsou si podobné a tedy se nesnášejí nebo jestli pokračuje hra mezi mužem a ženou odstartovaná již někde v zákulisí, což by znamenalo, že by se ženy od sebe podstatně ve všech svých charakterech lišily, třeba si konkurovaly nebo vystupovaly z rolí a zase se do nich vracely, byli diváci postupně vtahováni do herecko-loutkářského koncertu, stejně jako oslavy hry jako fenoménu. Hry se slovy, stylem, situacemi, tématem. Velkolepý nápad s krásnými draky, s dětskými kabátky pro trpaslíky, skvělá práce s tempem, s předměty které magicky a s překvapením ožívají. Hru chápu jako rizikový chaos, který až následně lze organizovat, proto i mě vlastně ten malý přešlap na začátku vůbec nebolí. Herec i herečky jsou pamatovatelní, moc vtipní a líbezní, ale já vlastně nemám dosud jasno, a zároveň mi to jasno zas tolik neschází, jestli není ta hra soutěž o to, kdo umí nejlépe organizovat chaos. Něco se stalo a ztratilo (kočičí jazýčky) a stalo se to impulsem, ale zároveň inspirací k dalšímu následnému ztrácení. Porotci se kabaretem tolik baví, že ani nemohou zapisovat chyby, a tak si je raději musí vymýšlet, v čem ovšem nemohou Čmukařům ani v nejmenším konkurovat.

Lidožroutské pohádky loutkářského souboru Kabákriti Turnov, což je mladší generace z líhně Romany Zemenové, začaly mimořádně, a to příjezdem autobusu do Afriky, což bylo pozadí či spoj dvou notoricky známých pohádek **O Otesánkovi a O Smolíčkovi**. Oproti té loňské da da pohádce je ta letošní čitelnější, a je zřetelný výrazný autorský vklad samotných dětí. Krásné nápady – použití kufru jako skladu a malého jeviště, závodnické brzdění Jelena, dodávaly hře potřebný esprit. Stejně působí i zařazení reklam, které chtě nechtě nadcházející generaci velmi ovlivňují. Možná je třeba více toho co je velmi nepopulární, a to je disciplína. Například v přesném naučení a zřetelnějším výslovování textu. U dětí stejně jako u dospělých musí divadlo nejprve bavit, aby mohlo následně sdělovat.

Představení **O lakomé Barce podle Jana Wericha**, které zpracoval soubor **Tak co? ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** je hereckým dialogem dvou dívek nakročených velmi razantně na prkna, co znamenají svět. Už nástup přes hlediště, herečkou zastupující tu lakotnější část postav, která nabízí divákům perníčky, ale zároveň nikomu nedá, navodil pocit kontaktního divadla, kde loutkový plán je víceméně okrajovou záležitostí. Docela prakticky a příjemně funguje scéna, tedy jakési minidivadélko složené z dětské polepené skládací knížky, která se podle potřeby rozkládá podle toho kde a v jakém čase se děj hry nalézá. Možná loutky – postavičky na špejlích a drátech jsou až příliš drobné, avšak herečky vše nahrazují vtipem, nasazením a vcelku promyšleným, leč přece někde klopýtajícím rozdělením rolí na krkouny, a ty jen komentující, tedy nevinné. Byli jsme velmi blízko jistému druhu kluniády, kde povětšiou jde o rozhovor dvou zcela rozdílných, vzájemně se doplňujících hereckých i lidských typů. Z hlediska nápadů však nezůstal amsábl těm předešlým souborům pranic dlužen. Kupříkladu scénka s balónky se stala nezapomenutelnou.

Skákavá princezna Ladislava Dvorského divadelního souboru Bozděch a loutkového divadla Martínek Libáň si nepřála být hodnocena. Byla to spíše lehčí, trochu muzikálová produkce s marionetami.

Následovala pohádka **O princi Nežravkovi a princezně Brečivce od Marie Kubátové souboru loutkářů Vozichet Jablonec nad Nisou**. Pohádka byla určena těm nejmenším a soubor jako by se tím pádem snažil nebavit se svým vlastním stylem, tedy zábavou která je jim samotným vlastní a vrozená. Scéna z látkových kvádrů v národních barvách, která se přenášela na způsob stavebnice, pouze ilustrovala děj. Prostor divadla tentokrát nehrál ve prospěch vozichetských. Přítomnost živého klavíristy byla snad z pocitu nejistoty upozaděna, přitom lidové motivy mohly dodávat hře zcela potřebný kontrapunkt a jemnou ironii. Ovšem herec hrající psa zaslouží plné uznání za svůj zcela profesionální, intenzívní a plnokrevný přístup. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že ostatní herci více jen oznamovali, nežli skutečně hráli a motiv rozmazlených dětí se začínal pomalu vytrácet, až se poznenáhlu rozmělnil. Soubor Vozichet však hledá, zkouší a riskuje, nikoli jen sází na zaručené a již potvrzené, a to je velmi sympatické a příkladné.

Bez představení souboru **Divadýlka Matýsek Nový Bor O králi Matyášovi a paní hor** autorů **Petra Mláda a Františka Kasky** by byla přehlídka neúplná. Bez tečky, ale i bez pokusu o silné lidské poselství vyvěrající z drsného podnebí hor, kde lidé mají poněkud blíže k Bohu. Zelenomodrá látka ústí ve štít hory a navozuje barvu naděje a života. Krásné, vyřezávané loutky, práce se světlem a rozpracovaná pověst, kterou herci, muž a žena, zčásti vyprávějí a zčásti hrají. Řeč je chvílemi patetická a místy až monotónně stereotypní. Málo se pracuje se zkratkou, střihem, nebo naopak pauzou, která oživí rytmus hry. Například skřítek Berg by mohl být i trochu taškář a odlehčit výrazné dramatické napětí. Výkon je úctyhodný a možná si již říká o výraznější podíl pohledu zvenčí, což můžou být například oči režiséra.

Co dodat? Nashledanou příští rok a parafrázujme Bohumila Hrabala. Totiž v bráně Českého ráje nebylo tentokráte jen nádherně, ale přímo rajsky.

m.d.

Divadlo Matýsek Nový Bor
P. Mlád, F. Kaska:
O králi Matyášovi
a paní hor.
Foto: Š. Filcík

Ceny, nominace a doporučení na Loutkářskou Chrudim:

Cena inscenátorům za kreativní uvedení klasické loutkové hry Kašpárek na skalním hradě loutkářskému souboru Boďi Jaroměř. Cena za příkladné vedení dětí k herectví s marionetou LS Spojáček Liberec. Cena za inspirativní, moderátorský a pořadatelský výkon pro Petra Zárubu. Cena za herecký výkon v roli detektiva Jaroslavu Ipserovi ze souboru Čmukaři Turnov. Cena za autorsko-inscenační postupy ve hře Kam se poděly kočičí jazýčky LS Čmukaři Turnov. Cena za vzájemný herecký dialog pro Petru Hlubučkovou a Alenu Popelkovou ze souboru Tak co? ZUŠ Chlumec nad Cidlinou. Cenu za neobvyklé a odvážné ztvárnění pohádek LS Kabákriti Turnov.

Porota nominovala k přímému postupu na 52. LCH za ucelený tvar ve všech složkách inscenace LS Boďi Jaroměř. Dále doporučila do širšího výběru na 1. místě LS Čmukaři Turnov s inscenací Kam se poděly kočičí jazýčky. Na 2. místě doporučila do širšího vývěru inscenaci O lakomé Barce souboru Tak co? Chlumec nad Cidlinou.

PRAŽSKÝ KALICH 2003

V krásném březnovém sobotním dopoledni se do sálku DDM v Přemyšlenské ulici v Kobylisích už po několikáté sešli mladí pražští recitátoři na celopražskou přehlídku uměleckého přednesu Pražský kalich, z níž se vybírají postupující na Wolkrův Prostějov. Celkem se ve třech věkových kategoriích (do sedmnácti, do dvaceti a nad dvacet let) představilo 22 interpretů. (Dalších pět přihlášených podlehlo chřipce.) Přestože jsme se rozcházeli v pozdním odpoledni, přece jen mi ten počet přišel malý. Některé obvody nebyly vůbec zastoupeny. Je to zarážející zvlášť při představě, kolik v hlavním městě působí „ZUŠek“, v jejichž literárně dramatických odděleních je jistě dost mladých se vztahem k literatuře a potažmo recitaci, a kolik je tu gymnázií. Mám pocit, že je nikdo neupozorní, jak je recitace skvělým pomocníkem na cestě ke schopnosti proniknout do hloubi literárních textů, pochopit jejich smysl, zákonitosti výstavby i krásu básnického obrazu. Ale také, jakou je účast v soutěži nezastupitelnou zkušeností například pro umění kultivovaně vystoupit na veřejnosti a přesvědčivě oslovit posluchače. Pokud jsem se dobře podívala do publika, kromě kamarádů přišly se svými svěřenci i tři pedagogické vedoucí. Bohužel jsem jednu z nich viděla poprvé, jinak bych je ráda jmenovala, jsem totiž přesvědčena, že jsou to právě ty, jimž jejich profese není jen obživou, ale posláním. Jen kdyby jich bylo víc…

Ale nechme nářků. Pravda je, že všichni interpreti, které jsme slyšeli, nás přesvědčili nejen o svých předpokladech, tedy o určité míře talentu, ale i o schopnosti vybrat si kvalitní text a pracovat s ním, nestavět vystoupení na pouhém prvním dojmu. Náročnějším problémem, s nímž si ještě mnohdy neuměli poradit, pro ně byla výstavba celku, gradace vystoupení, příprava a přesné využití pointy textu. Mnozí se utápěli v detailech, jednotlivých situacích, v próze například ulpívali na odlišení jednotlivých postav, takže smysl sdělení posluchači občas trochu unikal. To všechno, a pak velmi často artikulační problémy, jsou vady na kráse odstranitelné zkušeností, další prací na výkonu i na sobě. Proto mohla porota s čistým svědomím v každé kategorii udělit dvě ceny s postupem na Wolkrův Prostějov. V první a druhé kategorii byla udělena ještě jedna cena bez postupu, která nechť je pobídkou, aby se její nositelé pokusili mezi první dva laureáty probojovat v příštím roce. Z nejmladší kategorie tedy bude Prahu v Prostějově reprezentovat Veronika Bradová, která si pro interpretaci vybrala značně náročnou i provokativní Holubovu báseň Trápení a Prévertovu Ulici u Seiny, a Radomír Pivoda, jemuž se podařilo vystihnout hravý humor Jiřího Suchého v jeho textu P.F. Skácelova lyrická milostná báseň Kolik příležitostí má růže šla trochu proti naturelu recitátora, postrádali jsme v přednesu víc vroucnosti. Cenu získala i nadaná Marie Jelínková, které příjemně zapůsobila s Hrabětovým Deštěm, ale víc zaujala Julišovým textem Lidé – Strojky. O stálé kvalitě poezie Václava Hraběte, která byla v druhé polovině 60. let českým ohlasem beatnické vlny, svědčí, že se od chvíle, kdy ho objevil Miroslav Kovářík, stále recituje. Báseň Zavři oči patří i do repertoáru kultivované a v projevu působivé Kristiny Chmelíkové, která na WP postupuje z druhé kategorie. Jako další text shodou okolností také ona volila Holuba, tentokrát drobničku Kočka. Ve stejné kategorii se na WP vedle Kristiny pokusí zabodovat nadaný Jan Konečný. Zvolil si náročný úkol, když si vybral úryvek z monodramatu Jak jsem snědl psa současného mladého ruského herce a autora drsného humoru Jevgenije Griškovce a jako druhý text Avantgardní tanečnici Jáchyma Topola. Výběrem potvrdil svou orientaci v „nejsoučasnější“ literatuře a dramaturgickou i interpretační vyhraněnost. Jako loňský laureát WP má zaručený přímý postup Vojtěch Bárta, jenž ve Fischlově povídce Návštěva sice potvrdil svou schopnost vcítění do textu, ale také jisté směřování k lineárnosti projevu, která oslabuje jeho účinnost. Cenu bez postupu získala Zuzana Pitterová za přednes Prévertovy básně Kdosi a Čechovovu Úředníkovu smrt. Z kategorie recitátorů nad dvacet let na WP pojede ostřílená recitátorka Klára Jelínková, která v kompozici z Reynka, nazvané podle hlavní textové části Plynutí, působivě kombinovala mluvené slovo se zpěvem. Do druhého kola má připraveno Halasovo Ladění. Další postupující Pavel Richta zaujal lehkým citlivým přednesem eskymácké poezie. Z Písní vrbového proutku si vybral Jaro, připravenu má ještě Suchého Divnou věc.

Výběrová přehlídka Pražský kalich s putovním pohárem, který získává absolutní vítěz soutěže (a do kalicha je vyryto jeho jméno), se letos uskutečnila už po třiatřicáté. Jako každý rok patří k ocenění úspěšných přednašečů i to, že vystoupí na závěrečném Večeru vítězů Pražského kalicha ve Viole. Až do té chvíle zůstává jméno vítěze tajemstvím. Zvědaví i méně zvědaví milovníci poezie, přijďte se podívat. K tradici patří i to, že většina interpretů, zbavena soutěžního stresu a jistě podpořena i duchem Violy, na slavnostním večeru zazáří.

Vítězslava Šrámková

ČESKOBUDĚJOVICKÉ KOLO WOLKROVA PROSTĚJOVA

V souvislosti s novým administrativním uspořádáním České republiky se také začalo trochu jinak soutěžit o postup do celostátního kola festivalu poesie Wolkrův Prostějov 2003. Jihočeský kraj porušil několikaletou tradici regionálních kol konaných v Českých Budějovicích a krajské kolo soutěže se letos přesunulo do Sezimova Ústí. Bylo to z několika důvodů, avšak tím hlavním bylo, že kino Spektrum, zřizovatel Poetického divadla stejného názvu, mohlo pro tuto soutěž poskytnout po celý den všechny své prostory, takže sólisté i soubory měli ty nejlepší podmínky na přípravu a vlastní vystoupení.

Krajské kolo WP se stalo tak trochu prestižní záležitostí kina Spektrum, avšak na jeho přípravě i organizaci se podílelo více subjektů: odbor kultury a cestovního ruchu Města Tábor, MěÚ Sezimovo Ústí, SSOŠ a SOU – Centrum odborné přípravy Sezimovo Ústí, jehož studenti tvoří základ již zmiňovaného Poetického divadla. To se díky svému vedoucímu Mgr. Smetanovi stalo hlavním iniciátorem celé akce. A protože se setkalo s plným pochopením jak u vedoucího kina Petra Bušila, tak u vedoucího referenta kultury MěÚ Sezimova Ústí Martina Klímy, bylo rozhodnuto. Dlouho před termínem krajského kola byl ustanoven přípravný výbor, v němž zasedli zástupci všech organizací, které měly zájem na jeho úspěšném průběhu.

A nyní již ke konkrétním údajům. Krajské kolo se konalo ve čtvrtek 27. března 2003 ve všech prostorách kina Spektrum. Zúčastnilo se celkem 26 sólistů, z toho 11 v první kategorii, 13 ve druhé a třetí kategorie měla zastoupení pouze ve dvou účinkujících. Tři soubory předvedly pětičlenné porotě 4 pořady. První a třetí kategorii hodnotila porota ve složení: Ludvík Mühlstein, Jaroslava Krčková, Jiří Pokorný a Jana Šustrová, druhou kategorii pak Aleš Vrzák, Jana Štefánková a František Kouba.

První kategorie byla dramaturgicky pestrá a vynalézavá, se solidní recitátorskou úrovní, z níž se pouze v jediném případě vymykaly volba textu a přednes. Většina recitátorů se snažila o čistou dikci, špičku kategorie pak tvořily dívky, které vedle výrazného přednesu vynikly i vnitřním cítěním. Ve většině případů to byly recitátorky ze ZUŠ v Českých Budějovicích, kde je jim ve všech ohledech věnována profesionální péče. Nejzajímavějším a také nejpůsobivějším vystoupením byl přednes lidového textu ze 17. století Monolog jeptišky v podání Julie Goetzové. Zaujaly zejména dynamické zpracování předlohy, perfektní technika mluvy a účinná volba výrazových prostředků. Do celostátního kola postoupila právě Julie Goetzová a jako druhá Kateřina Krejčová. Zvláštní uznání za přednes básně Ivana Wernische získala Hana Marie Marousková, líbila se i Eliška Květová z vodňanského gymnázia s texty I. Örkényho a Jerzyho Lece.

Dramaturgicky různorodá i bohatá byla

i druhá kategorie, v níž se však objevily drobné prohřešky proti technice jazykového projevu a vnitřnímu zaujetí, ojediněle pak problémy se zvládnutím rozsáhlého textu. V Prostějově budou tuto kategorii reprezentovat Petra Nesvačilová a Olga Novotná. Zvláštní uznání udělila porota ještě Mirce Urbánkové za přednes textu Pavla Šruta a Radku Proutkovskému za působivé vystoupení s textem Franze Kafky.

Tradiční je malá účast recitátorů ve třetí kategorii – vystoupily pouze dvě recitátorky. Jedna z nich, Pavla Šedivá, loňská účastnice celostátního kola, vytvořila svým vystoupením absolutní špičku celého dopoledního klání sólistů. Její přednes Prévertovy básně Seina potkala Paříž v překladu Jiřího Žáčka byl pro jazykovou čistotu, vytříbenou stavbu a rozumové ztotožnění s jejími myšlenkami důstojným zakončením první části soutěže.

Odpolední prezentace se zúčastnily tři soubory. **Dramatizace romské poesie** v podání **souboru SZŠ SOU Český Krumlov** byla nápaditá, avšak scénicky i myšlenkově nedotažená, navíc s ne příliš dobrým mluveným projevem. Pořad **Šprycle a díry** v provedení **Poetického divadla Spektrum-COP**, sestavený převážně z textů **Světlany Burianové**, doplněný několika básněmi **Karla Sýse a Milana Husáka**, byl celkem herecky působivý, avšak, podle hodnocení poroty, se s touto poesií velmi pochybné úrovně vlastně nedalo dělat nic, co by posunulo představení někam výše. **Anekdotické povídky Daniila Charmse** v podání souboru **Doutnák českokrumlovského gymnázia** byly více či méně úspěšně převyprávěné aktéry, kteří seděli kolem stolů, takže se nedalo hovořit o scénickém provedení. Rezervy byly i v jazykovém projevu. Závěrečné vystoupení **Vzorná hra o Dorotě inspirované textem V. Laciny**, skýtal **Poetickému divadlu** daleko více možností komediálního ztvárnění, než jakého se odvážilo. Vtip v závěru jednotlivých obrazů se utopil v příliš vážném provedení. Škoda, Wolkrův Prostějov bude i letos v kategorii souborů bez zástupce z Jihočeského kraje.

Krajské kolo potvrdilo ještě jednu skutečnost. Přesto, že proti loňsku se ho zúčastnilo více sólistů i souborů, je znát, že na středních školách Jihočeského kraje zájem o umělecký přednes a divadlo poesie podstatně upadá. Vždyť bývalé líhně vítězů WP, Písek a Strakonice neměly ani letos v krajském kole své zástupce a samotný táborský okres, pořadatel soutěže, byl zastoupen pouze čtyřmi recitátory, členy Poetického divadla. Je tedy v jižních Čechách v oblasti uměleckého přednesu o čem přemýšlet.

Miloš Smetana

SETKÁNÍ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Ústecká kulturní platforma a kulturní středisko Albis uspořádaly v sobotu 15. února 2003 v centru města Ústí nad Labem krajskou přehlídku uměleckého přednesu s výběrem recitátorů na celostátní festival poezie, Wolkrův Prostějov.

Do příjemného prostředí Biografu u Libušky přijelo 26 sálových recitátorů. Nejmladší (do 17 let) byli zastoupeni počtem 13, starších do 20 let bylo 10 a ty nejzkušenější přijely pouze dvě. Program nabídl mnoho zajímavých textových předloh, v nichž jen mírně převažovali domácí literáti (J.R. Pick, M. Kundera, J. Skácel, I. Hurník, J. Kolář i stále oblíbený L. Aškenazy), vedle J.W. Goetha, R.M. Rilkeho, B. Okudžavy, J. Tuwima a dalších. Za dramaturgický počin můžeme označit Stříbrný penny Waltera de La Mare nebo Monolog šíleného mastodonta Paula Scheebranta, slyšet bylo i autorský text. Umělecký přednes již není pouze dámskou záležitostí, to dokázalo i přítomných 6 mladých mužů. Recitátoři vsadili ve výběru textů nejen na osvědčené autory, ale i na osvědčené texty (Ferlinghetti Svět je báječné místo, Kunderoa Monology, Rilke Slepá apod.). Nechyběly ani písňové texty V+W a B. Okudžavy, které jsou obtížně interpretovatelné bez nápěvu. Mnoho recitátorů prokázalo hlasový fundus s krásnou barvou a tedy i vypovídající schopností. Méně však bylo těch, kteří toho dokázali využít. Na tomto místě chci zmínit zážitek, který mi zprostředkovala nejmladší recitátorka přehlídky Ivana Krmíčková z Litoměřic. S přesnou dávkou citu, přehledem a smyslem pro metaforu interpretovala Skácelovu Uspávanku s Hokusajem. Trofejím I. Hurníka by slušelo více smyslu pro vyprávění. Další postupující z I. kategorie je Barbora Poštová z Postoloprt. Ve známém Ferlinghettiho textu Svět je báječné místo měla jasnou představu proč právě tento text, tady a teď. Zdařile si poradila i s písňovým textem V+W Vy nevíte co je středověk, který postavila na smyslu textu a tím se jí podařilo potlačit hudební frázování. Dále byla udělena čestná uznání Martinu Poštovi z Krásného Studence za interpretaci Správné věci od R. Křesťana, Romanu Štětinovi z Perštejna za dramaturgický počin a interpretaci textu Waltra de La Mare Stříbrný penny a Jakubu Čermákovi z Teplic za přednes textu Jiřího Koláře Mravenec a slon.

Vyšší věková kategorie (do 20 let) byla navštívena 10 účastníky, na jejichž mluvě bylo znát dopisování přes SMS zprávy. Všechno ať je pokud možno úsečné, jen ne žádná melodická větná kadence. Jen nedat přízvuk na první slabiku, či dokonce na předložku. Snad by byli za to vyloučeni z jakéhosi klanu odpůrců češtiny. Přesto jsme zde slyšeli i výjimky. Ondřej Moravec z Teplic s rozmyslem i citem dobře vystavěl labutí příběh Miroslava Huptycha Labuť černá nebo smutková. Jáchym Topol jej svedl ke zprozaizování básně Halucinace. Majitelkou plného hlasu, o kterém už byla řeč je Miroslava Pavlicová z Novosedlic a nakládá s ním znamenitě. Stanovila si velmi obtížný úkol; interpretací básně-monologu Milana Kundery Kdybys tak raději mlčel. Udržela city v přesně stanovené míře a její přednes neztratil na výpovědi. V textu Aleny Vostré Praktická věc byla znát promyšlenost, ale v drobnostech jistá nedotaženost. Oba uslyšíme v červnu na Wolkrově Prostějově. Čestné uznání získala Veronika Štefanová z Touchovic za představivost, kterou zprostředkovala svým posluchačům v textu D. Mrázkové Svět k svátku. Škoda, že nevyšel tak dobře text M.C. Putny Chvála rajčete.

Dvě zkušené recitátorky se představily ve třetí kategorii. Lucii Kuchové se letos nepodařilo i přes vnitřní citové napětí plně sdělit poselství J. Wolkra v básni Oči. Úryvek z básně Já se tam vrátím Františka Halase se rozpadl na jednotlivé žánrové obrázky. Michaela Hlavatá předvedla v Aškenazyho textu Jak jsem tě poznala, jak velký prostor pro představu má v sobě a jak ho dokáže nabídnout i divákům. Znamenitě si poradila i s Monologem šíleného mastodonta od Paula Scheerbranta.

I přes připomínky, které jsou vždy kořením na cestě k cíli, bylo setkání se severočeskými recitátory milé, v příjemným prostředím, moderátorem, bedlivě sledovaným paní Ivanou Horkou, která setkání pro nás všechny připravila. Takže díky do Ústí nad Labem.

Jana Štefánková

OHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍM KRAJSKÝM KOLEM WOLKROVA PROSTĚJOVA V LIBERCI

Je příjemně mezi mladými milovníky krásné literatury ve vytahaných svetrech a ošoupaných džínách, v manžestrácích a flanelových košilích, je příjemně, že ještě i v naší hektické a zběsile zrychlené době může člověk narazit na skupinku mladých lidí, kteří si čtou poezii, ba co víc, mají chuť ji recitovat.

Při letošním krajském kole Wolkrova Prostějova se jich v libereckém Experimentálním studiu v sobotu 22. března dopoledne sešlo devět (Veronika Mezerová, Jakub Hušek, Jan Sedláček, Nina Kopecká v kategorii do sedmnácti, let Petr Houška, Vendula Libnarová, Hedvika Šolcová a Jakub Bachtík v kategorii do dvaceti let, Hana Vosáková v kategorii do pětatřiceti let). Ono předjarní dopoledne bylo prozářeno sluncem a na jeviště osvětlené dvěma reflektory vstupoval první soutěžící, po něm další, pak další a další...

Naslouchám slovům Čapka, Halase, Prèverta, Aškenazyho, Kafky, Puškina, Lermontova... Poslouchám a dívám se do tváří těch sotva sedmnáctiletých a pak těch sotva dvacetiletých a uvažuji, co je vede k tomu, interpretovat právě tyto myšlenky a právě těmito slovy. Je tohle jejich generační výpověď? Jsou tohle věty, které mají potřebu vykřičet do světa? Dnes, na počátku třetího tisíciletí? Účastní se soutěže nesoucí jméno Jiřího Wolkera, básníka, který nemohl jinak, a tak psal. Musel. Z přetlaku, z vášně, z lásky. Angažovaně. Buřičsky. Se zaujetím. A právě zaujetí je to slovo, v tom to je. Myslím, že nejvíce chybí zaujetí, důvod, proč tu stojím a proč říkám právě tato slova. Drobné technické nedostatky lze přehlédnout, je-li **zaujetí.** Není-li, i malý přeřek se rázem promění ve velkou chybu. A tak místo nezvladatelné nutnosti říct pěti lidem v porotě, poloprázdnému hledišti nebo celému světu teď a tady právě tyto myšlenky, cítím za zády účinkujících dramaturgické a umělecké ambice jejich učitelů a supervizorů středního a vyššího věku.

Letošní ročník byl, dle mínění některých porotců (porota se letos sešla ve složení: Štěpánka

Prýmková, Jana Vojtková, Jana Vobrubová, Vlasta Hejnicová a Ladislav Dušek), v Liberci jedním z nejslabších za poslední léta. Mezi účinkujícími chyběl výraznější recitátorský talent.

V závěrečné besedě se pak nejvíce diskutovalo o tom, zda je důležitější obsah textu a vnitřní náboj recitátorův, nebo forma jakou je text přednášen, čistota přednesu a technická zdatnost recitátorova. Závěr byl jasný – ideální je spojení všech těchto činitelů, nicméně k němu letos v Liberci nedošlo. Porota přesto vybrala pět recitátorů postupujících do celostátního kola. Jsou jimi: v první kategorii Jakub Hušek (M.J. Lermontov, Fr. Sarcey) a Jan Sedláček (Fr. Kafka, E. Velechovská) ve druhé kategorii Petr Houška (L. Aškenazy, V. Hrabě) a Hedvika Šolcová (J. Prčvert, K. Kryl) ve třetí kategorii pak Hana Vosáková.

(kat)

KRAJSKÉ KOLO WOLKROVA PROSTĚJOVA V HRADCI KRÁLOVÉ

Ve dnech 31. března a 1. dubna 2003 se v Divadle Jesličky v Hradci Králové uskutečnilo krajské kolo soutěže recitátorů – jednotlivců s výběrem pro Wolkrův Prostějov. Porota pracovala ve složení Lenka Chytilová, Dominika Špalková,Tomáš Komárek a Jiří Vyšohlíd, sekretářkami poroty byly Ema Zámečníková a Klára Jedličková.

V 1. kategorii soutěžilo 20 recitátorů. Do II. kola jich postoupilo 12. Čestná uznání získali Jana Bradnová, Diana Čičmanová, Milan Dočekal, Petra Krajinová, Eliška Matyášová a David Vališka. Do národního kola postoupili: Milan Hajn z Hradce Králové (Divadlo Jesličky), Zuzana Kokešová také z Hradce Králové (Divadlo Jesličky), Tereza Kollárová z Gymnázia v Trutnově a Milan Novotný z Turnova (byl nominován za Liberecký kraj).

V 2. kategorii bylo 20 soutěžících. Do II. kola jich postoupilo 9. Čestná uznání získali Václav Bartoš, Kateřina Bednářová, Milan Dočekal, Lenka Vlachopulosová. Do národního kola postoupili Zdeněk Pecha z Hradce Králové (Divadlo Jesličky), Simona Hřebíčková z Hradce Králové (Divadlo Jesličky), Petr Maška z Gymnázia v Trutnově a Šárka Ziková z Hradce Králové) Divadlo Jesličky).

Počet soutěžících ve 3 .kategorii byl obligátně nejnižší, tentokrát byli pouze 3. Všichni postoupili do II. kola. Čestné uznání nezískal nikdo. Do národního kola postoupili Jan Kučera a Petr Čapek, oba z Hradce Králové (Divadlo Jesličky).

Oproti předcházejícím ročníkům se letos v Hradci Králové nekonalo kolo okresní, ale přímo krajské. Stalo se tak na základě zkušeností organizátorů. Okresního kola v HK se totiž zúčastňovali převážně recitátoři z Divadla Jesličky, kde se uměleckému přednesu věnuje mimořádná pozornost a proto byla úroveň jednotlivých výkonů velmi vyrovnaná. Tak se stalo, že většina kvalitních soutěžících nepostoupila a vybraní se pak v krajském kole střetli s nepřipravenými, nevybranými a neprověřenými účastníky z jiných okresů. Dalším důvodem pro neorganizování okresního kola bylo, že vznikem Pardubického kraje, kde se samozřejmě letos též konalo krajské kolo, se značně zmenšil počet potencionálních účastníků. Tento předpoklad se (bohužel) zcela naplnil, protože účast v kraji byla velmi nízká. Původně plánovali organizátoři soutěžení až třídenní. Zřejmě je stále význam uměleckého přednesu na středních školách a LDO ZUŠ velmi přehlížen (nebo není zájem o prověření úrovně výsledků?). Velmi příjemné proto bylo „zjevení" skupiny perspektivních (ale nezkušených a nepoučených) mladých recitátorů z Hořic. Středisko amatérské kultury Impuls proto zamýšlí věnovat se v příštím roce tomuto problému výrazněji a připravit krajské kolo jako několikadenní praktickou dílnu, v níž zájemci o recitaci budou mít možnost nejen poměřit své již „hotové" výkony, ale i získat více potřebných poznatků a dovedností, zkrátka dozvědět se „jak na to". Recitace přece není pouhé „suché papouškování", ale to nejtěsnější potkání s literaturou. To by si měli uvědomit zejména pedagogové českého jazyka na středních školách.

Ema Zámečníková
(redakčně upraveno)

PARDUBICKÉ KOLO WP

Ve dnech 26. a 27. března se konalo regionální kolo Wolkrova Prostějova pro jednotlivce Pardubického kraje. Pořadatelství se ujalo oddělení kulturních služeb při Krajské knihovně v Pardubicích. Celkem se této přehlídky zúčastnilo 29 recitátorů (11 za I. kategorii, 18 ve II. kategorii).

Porota ve složení Hana Kofránková (předsedkyně), Renata Klečková (učitelka ZUŠ Chrudim, pouze 26.3.), Nina Martínková (pouze 27.3.) a Romana Chvalová (herečka Východočeského divadla Pardubice) měla nelehkou úlohu. Celkově byla totiž přehlídka velmi kvalitní (zejména ve II. kategorii). Dramaturgie byla též na dobré úrovni, až na několik ukázek z vlastní tvorby byl výběr textů. Soutěžící I. kategorie vybírali převážně z prozaických textů, volba básní se objevovala v menší míře, nicméně recitované texty byly kultivované. Porotu nejvíce zaujala provedením vtipného textu O'Henryho postupující Kateřina Maťátková z pardubické ZUŠ a dále Radka Marie Šašková (Dramatická školička Svitavy), která též postupuje. Vyrovnaný výkon podaly i Veronika Stasiowská z České Třebové a Iveta Trojanová z Chrudimi. Porota ocenila i vystoupení spontánní Lindy Lidmilové ze Svitav.

Ve II. kategorii porota posuzovala vystoupení 18 recitátorů. Jak již bylo řečeno, úroveň zejména v této kategorii byla nebývale kvalitní a vyrovnaná. Porota dlouho váhala a nakonec se pokusila požádat o výjimku a vyslat na národní kolo 4 soutěžící. Svým poloprofesionálním výkonem zaujala Barbora Chybová ze Svitav, která soutěžila s Dykovým Krysařem a s básní R.M. Rilkeho Slepá. Právě provedení této básně porotu nesmírně oslovilo. Zajímavé bylo porovnání intepretace stejného textu v nastudování Jany Trojanové z chrudimské ZUŠ, jejíž výkon se porotě velice líbil. Jana Trojanová si tímto vybojovala též postup. Promyšlenou a zajímavou volbou textů zaujala Markéta Burešová, studentka Gymnázia v Žamberku, která byla druhou postupující. Líbil se její projev v Drdově soudničce Poezie všechno zradí. Poslední, kterou porota doporučila k postupu, je Lucie Marková ze Svitav. Upozornila na sebe svým inteligentním přirozeným projevem. Líbili se i další účastníci, které porota ocenila. Vtipný projev předvedl např. Petr Havril (ZUŠ Chrudim – A.P. Čechov: Drama) či Ladislav Marek z Pardubic, který pobavil interpretací Tracyho tygra. Oživením bylo milé vystoupení studentky Střední zemědělské školy v Lanškrouně Kateřiny Folvarčné, která se představila s textem ve slezském nářečí. Zaujali i další intepreti, ale k některým měla porota přeci jenom výhrady.

Celkově vyznělo pardubické klání mladých recitátorů velmi příjemně a mile. Všichni soutěžící svým vystoupením dokázali, že jejich postup z okresních kol nebyl náhodný. Úroveň celé soutěže byla kvalitní. Pořadatelé se těší na další setkání s mladými inteprety krásného slova.

Hana Cihlová

PROSTĚJOV V JIHLAVĚ

Zvláštní místopisný úkaz: v neděli 30. března se krajské město Jihlava z vyšší múzické moci na jeden den stalo Prostějovem, městem spojovaným se jménem básníka Wolkera a hlavně místem mladých talentovaných recitátorů a interpretů. Již tradičně sem přijíždí porota ve složení Hana Kofránková, Aleš Vrzák, dr. Ivan Němec, doplněná Petrem Soumarem (herec HDJ) a Barborou Jandovou (divadelní drama-

Miroslav Pánek
Foto: D. Brtnická.

Tereza Otavová
Foto: D. Brtnická.

turg). Již tradičně krajské kolo na Vysočine pořádá nezávislé divadelní studio De Facto Mimo, již tradičně na komfortní Malé scéně Horáckého divadla, i když tentokrát se mohlo pochlubit i svou domovskou (nekomfortní, ale nekonformní) scénou. Nutno dodat, že se Jihlava v tomto posledním březnovém víkendu proměnila v klokotající divadelní Mekku hostící současně dvě přehlídky – třídenní festival studentského divadla a v neděli pak navíc ještě krajské kolo 45. ročníku soutěže recitátorů a divadel poezie. Závěr nedělního večera a posluchačského maratónu patřil Haně Kofránkové a Alfredu Strejčkovi a jejich pořadu o Přemyslu Pitterovi Kdo zachraňuje jednu duši.

Sólovými recitátory zůstaly obsazeny první dvě kategorie. „Recitoval se" Wernisch, Prèvert, Bukowski, Allen, Váša i Thákur. V konečném důsledku nakonec postupují ti interpreti, kteří text dokázali nejen vyrovnaně, po výrazu a smyslu sdělit, ale současně říci i něco víc o sobě, ze sebe a za sebe.

V první kategorii si porota z devíti účastníků jednomyslně do druhého kola přizvala Ivu Stříbrskou z třebíčského Katolického gymnázia, která zaujala citlivou interpretací textu Procházkové Taková noc, Jiřího Krause (ZUŠ Nové Město na Moravě), jehož vybraný text Sport a zdraví Františka Gellnera byl bezmála dramaturgickým objevem a Miroslava Pánka (SOUS Jihlava), jehož uvolněný, přitom přesný projev a kontakt vévodil celé první kategorii v přednesu obou vybraných textů: Macourkova Nilského krokodýla i Prčvertovy Stránky ze sešitu. Do Prostějova nakonec pojede „pánská jízda" – Miroslav Pánek a Jiří Kraus.

V druhé kategorii nebylo rozhodování o postupu do užšího kola tak jednoznačné. Úroveň osmi zúčastněných byla dobrá, víceméně vyrovnaná, texty zajímavé a jejich prezentace výrazná.

Z postupujících čtyř dívek (Marie Vančurová a Eva Kociánová ze ZUŠ Žďár nad Sázavou, Tereza Otavová z Gymnázia Jihlava a Markéta Nečasová z Gymnázia Nové Město na Moravě) se nakonec porota rozhodla poslat do Prostějova Terezu Otavovou, která předvedla bohatou výrazovou škálu v textech Ivana Wernische Z Bedřichova života a Ta láska Jacquese Prèverta, a Markétu Nečasovou, která po čisté interpretaci Thákurova Zahradníka překvapila ještě lehkostí a bezprostředním kontaktem v lidové norské pohádce O zajíci, který se oženil.

V kategorii „divadel poezie" bylo jediným regionálním účastníkem **domácí nezávislé divadelní studio De Facto Mimo** s inscenací poezie **Karla Hynka** nazvané **Inu, mládí je mládí (Románek)**.

Tvůrcům tohoto představení (režie: Petr Soumar, hrají: Tereza Otavová, Ondrej Jiráček a Lukáš Váca) se podařilo nejen vytvořit ze surrealistické poezie a dopisu stylově čistou expresivní divadelní podívanou plnou poetické metaforičnosti, ale současně i svou interpretací, dramaturgicko-režijní a tvůrčí hereckou prací s daným tématem vytvořit představení, které je skutečnou výpovědí o jejich cítění, vidění a prožívání lásky, vášně, samoty, života, odcizení.

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
Karel Hynek: Inu, mládí je mládí aneb Románek.
Foto: Dagmar Brtnická.

S Románkem se na Wolkrově Prostějově určitě setkáte (možná i na jiných amatérských divadelních přehlídkách, protože momentálně sklízí úspěch i jinde). Mohl by nadále rozšiřovat hranice a možnosti vnímání takzvaného „divadla poezie", stejně jako v Jihlavě rozšiřuje svým žánrem pestrost repertoáru divadla De Facto Mimo.

A protože svou zprávičku o recitování, přednášení, sdílení a naslouchání v Jihlavě končím právě Románkem, napadá mě, že právě v tomto přístupu ke čtení a hraní je snad nejjasnější smysl všeho interpretování textu – v nacházení všech možných významů, rovin a možností a v nalézání sebe sama, svých vlastních témat.

(bj)

BRNĚNSKÉ KOLO 2003 BEZ PŘEKVAPENÍ

Šestadvacátý ročník Brněnského kola uspořádalo v únoru 2003 za organizační garance dr. Šárky Tryhukové zdejší Kulturní a informační středisko (KIC). Původně šlo o mnohaoborovou soutěž pro učně, nyní je však již třináctým rokem přístupna veškeré mládeži ve věkovém rozpětí 15-21 let. Zatímco v oblasti hudební (instrumentální vystoupení, sólový i sborový zpěv), výtvarné (malba, kresba, grafika, fotografie, užité umění, kombinované techniky aj.) a vlastní literární tvorby jde o záležitost nepostupovou, v uměleckém přednesu (individuální i kolektivní recitace, malé jevištní formy) vhodně supluje městské kolo národní přehlídky Wolkrův Prostějov. Tentokrát se na Brněnském kole podílelo celkem 679 účastníků (tedy o málo méně nežli v rekordním loňském ročníku) z několika desítek rozličných brněnských i okolních škol, přičemž množství vystoupení (183) nebo hodnocených literárních a zejména výtvarných prací (658) v některých sekcích znovu vzrostlo a tím se také mnohdy pozvedla i jejich kvalita.

Literární soutěž obeslal velký počet zájemců (86 autorů s 253 pracemi), mezi nimiž se úspěšně prosadily rovněž hravé kolektivní pokusy. Ze začínajících básníků zaujala v mladší I. kategorii vítězné místo Šárka Novotná z Klasického gymnázia Plovdivská, čestná uznání pak převzali Filip Hromčík, Monika Gardliková, Martin Kux, Renata Schwartzerová, Pavel Trna a Ondřej Machát. V II. kategorii obdrželi ceny Anna Saavedra, Zbyněk Crha, Kamila Musilová a Lucie Staníčková, přičemž čestná uznání náležela Janě Horákové, Jarmile Hoškové, Jiřímu Valáškovi, Janu Grycovi, Martinu Fickerovi a Daně Fickerové. V prozaických žánrech, které rozhodně vyzněly zdařileji, vyhráli v I. kategorii Jan Odstrčilík (Gymnázium třída kpt. Jaroše) a Anna Danielová (KG Plovdivská) před nositeli čestných uznání Barborou Novou, Helenou Polákovou, Lenkou Vernerovou, Lenkou Tancošovou, Barborou Rácovou a Lenkou Válkovou. II. kategorie přinesla ocenění pro Barboru Štachovou, Terezi Náhlíkovou, Lucii Horákovou, Petru Banďouchovou, Hanu

Lahodnou a Jiřího Filipa, čestná uznání připadla Janě Hošákové, Janě Horákové, Petru Kousalovi, Miroslavu Medovi, Janu Lančovi a Janě Štouračové. Nejlepší literární i grafické práce jako obvykle shrnul v edici Pokusy pohotově vydaný almanach s názvem Bezčasí, soustřeďující básně i prózy 27 debutantů pera a několik artefaktů výtvarníků, představených rovněž na samostatné výstavce v prostorách KIC.

Těžiště slovesných oborů spočívalo v individuální recitaci, protože divadelních kolektivů v porovnání s loňskem, bohužel, nápadně ubylo. Soutěž tentokrát proběhla před dvěma porotami v jediném termínu, dělila se do tří věkových pásem a zahrnula rovněž účastníky z jiných jihomoravských okresů. Dostatečně pestrý dramaturgický výběr byl pochopitelně zcela ponechán na rozhodnutí účinkujících, kteří předlohám básnickým i prozaickým věnovali zhruba stejnou pozornost, přičemž preferovali domácí i cizí moderní tvorbu před klasikou. Hodnota přednesu jako obvykle dosti kolísala; přesto mechanického školáckého odříkávání nebo pamětních výpadků přece jen rok od roku ubývá ve prospěch osobitého interpretačního vkladu.

Prostá faktografie v soupeření jednotlivců pak vypadá takto. Juniorskou kategorii (do 17 let) stejně jako loni přesvědčivě vyhrála Lenka Schubertová (Střední odborná škola informačních a knihovnických služeb) s přednesem Džungle Michala Ajvaze před Veronikou Šotovou (Gymnázium Jana Blahoslava Ivančice) s divadelně rozehraným textem Josefa Čapka Tlustý pradědeček a Annou Danielovou (KG Plovdivská) a vlastním textem Desatero; třetí místo obsadila Iva Konečná z téže školy s Macourkovým vyprávěním Jak Žofka dosáhla mravní převýchovy. Všechny postoupily do krajského kola WP. V početněji obsazené II. kategorii (do 20 let) si právo postupu vybojovala pětice soutěžících. Vítězka Jana Zavadilová (Gymnázium T.G. Masaryka Zastávka u Brna) zvolila Báseň pro křivozubou bábu od Charlese Bukowského, „stříbrná" Eva Kratochvílová (KG Plovdivská) text Františka Zborníka O dívce Hanako a nejkrásnějším draku. Třetí příčku společně zaujali Gabriela Terschová (Obchodní akademie Kotlářská) s mikropovídkou Eduarda Uspenského Moje sousedka, Vojtěch Hanák (ZUŠ Tišnov) s Plíhalovou předlohou I letos na jaře se zamiluji a Michaela Kolářová (SOŠ a VOŠ IKS) s Leacockovými Strastmi soužené duše. V tradičně nejméně obeslané III. kategorii (do 35 let) se další postup týkal jen nositele čestného uznání Jiřího Filipa (VOŠS Kotlářská) s humornou prózou Pavla Gryma Případ otrávené Sněhurky.

Po omluvě několika přihlášených kolektivů se recitační soubory nakonec představily pouze tři a popravdě řečeno žádný z nich, jakožto přesvědčivý favorit neoslnil. **Mínus z Domova mládeže Údolní**, vedený **Tomášem Dorazilem**, v dvacetiminutovém pásmu nazvaném **Ráno bylo mínus** nabídl minietudky z internátního, školního a rodinného prostředí, kde se v rychlém sledu střídaly či refrénovitě vracely krátké mimoběžné repliky, po příkladu Ionescovy Plešaté zpěvačky ústící do nesmyslna. Pravidelný účastník rozličných jihomoravských přehlídek, **Útulek č. 31**, zůstal pod vedením **Josefa Zajíčka** věrný své, již poněkud opotřebované, poetice společné improvizace. Za podklad nepříliš zábavné a zdlouhavé půlhodinové exhibice tentokrát zvolil neodadaistický text **Pavla B. Nováka Non top**, který umožnil využít jak slovních hříček typu „pukl párek v parku" nebo „kos mě tiká – kosmetika", tak pohybové evoluce nebo agresivního dotírání na obecenstvo v arénovém prostoru. Zjevně největší autorské a interpretační ambice provázely divadlo **SATORI** pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, které přijalo i bývalé členy Útulku. „Veselý večírek s doktorem Freudem" **Svítání** z pera účinkujícího šéfa studentské party **Martina Steirna-Smýkala** byl pokusem o symbolistickou vizi psychoanalytického ladění: na vertikální scéně s žebříkem dvojákem přednášely abstraktní postavy (Měsíc, Noc, Stín měsíce a Stín noci) v nepečlivé dikci lyrické reflexe, které se snažily přerůst v útržky esoterického příběhu. Vystoupení demonstrující mj. oidipovský komplex patrně fungovalo jako jevištní autoterapie svého frustrovaného autora–protagonisty, ale pro nezasvěcené publikum zůstalo jakoby odděleno skleněnou stěnou nebo zakleto do jakési tajemné „boschovské" bubliny. Všechny soubory si nicméně odnesly čestná uznání s právem postupu do krajské soutěže WP.

Slavnostní předávání diplomů s přehlídkou oceněných výkonů víceoborové přehlídky zájmových aktivit mládeže Brněnské kolo 2003 proběhlo s větším časovým odstupem, až dodatečně.

Vít Závodský

BRNO A JIŽNÍ MORAVA BOJOVALY O PROSTĚJOV

V návaznosti na 26. ročník soutěží víceoborové přehlídky Brněnské kolo proběhlo 15. března t.r. jihomoravské krajské kolo Wolkrova Prostějova, organizačně zajišťované Kulturním a informačním střediskem města Brna, jmenovitě dr. Šárkou Tryhukovou. Kromě pořadatelského města bylo určeno také účastníkům z dalších bývalých okolních okresů. Odborné porotě se tentokrát k neprospěchu věci představil menší počet souborů i sólových interpretů. Kromě panující chřipkové epidemie to způsobila rovněž nevhodná časová kolize s jinými obdobnými akcemi, např. s Jarním divadelním festivalem v brněnské Polárce, s hodonínským Divadelním Hobblíkem 2003 a zejména s tamním studentským Mumrajem, odkud bylo možno postoupit na náchodskou Prima sezonu. Sólisté si povětšině vybírali z tvorby moderních českých i světových autorů, a to bez nápadnějšího soustředění na konkrétní osobnosti. V obou vystoupeních (to první, prověřené už předchozím soutěžním sítem, zpravidla vyznělo propracovaněji) se snažili volit texty žánrově protikladné, ať už vážného nebo hravého ladění. Protože se jména vybraných literátů příliš neopakovala, zůstala dramaturgická nabídka ve všech třech věkových kategoriích dostatečně pestrá.

V méně obeslané I. kategorii (15-17 let) byla kvalita výkonů vyrovnaná, leč pouze směrem k průměru. Do národního kola postoupila studentka brněnské Střední odborné školy informačních a knihovnických služeb Lenka Schubertová. Spíše zaujala jemně ironizujícím pojetím úryvku Džungle z románu Michala Ajvaze nežli méně interpretačně propracovanou anonymní prózou s apokryfním antickým námětem Nedokončený deník. Čestné uznání bez dalšího postupu získala Veronika Šotová z Gymnázia Jana Blahoslava Ivančice s dramatizovanou pasáží Tlustý pradědeček od Josefa Čapka a Puškinovým Dopisem Taťány Oněginovi.

Podobně vyrovnaná, leč do kvality ještě o poznání slabší, byla II. kategorie (17-20 let). Postupové vítězství přinesla jen tišnovskému Vojtěchu Hanákovi, který si lépe nežli s výňatkem z Gogolových Bláznových zápisků poradil, s dvojsmyslným humorem fejetonu Karla Plíhala I letos na jaře se určitě zamiluji.

Hlavním potěšitelným momentem celodenního klání zůstala III. kategorie (20-35 let), kupodivu zastoupená největším počtem soutěžících hodnotné úrovně, takže k postupu do Prostějova byli navrženi hned tři renomovaní recitátoři. Brňan Aleš Kubík doplnil poněkud prvoplánový text Cuahtémoca Méndeze Něžný zpěv pro ně, konfrontující pohled zralého muže s bezstarostným holčičím světem, výňatkem z populární Fulghumovy prózy Už hořela, když jsem si do ní lehal, brojícím proti přemrštěným kynologickým zálibám. Pedagog Radim Šíp naopak vsadil na dramaturgicky náročný výběr dlouhých a obtížných předloh, když osobitě přednesl dvě části cyklu Blaise Cendrarse V srdci světa a Wordsworthovu Předehru aneb Jak vzniká básnický duch. Vysokoškolačka Jana Kachlíková z Vyškova zaujala stylizovanou pasáží z Hrabalovy knížky Proluky a poté citově uchopenou dialogickou básní Rainera Marii Rilka Slepá. Čestná uznání bez práva dalšího postupu převzali vyškovský učitel a divadelník Lukáš Tvrďoch (Ivan Wernisch: Byl jednou jeden Bedřich, Josef Kainar: Tácek v prstech) a posluchačka brněnské divadelní vědy z Uherského Ostrohu Karla Ševelová (Jacques Prèvert: Ulice de Seina, Leonard Gershe: Motýli).

Nic pozoruhodného bohužel nepřineslo soupeření v kategorii souborů, které opět zůstalo daleko za dřívější bohatou tradicí jihomoravských divadel poezie. Svá vystoupení sporné úrovně tu víceméně jen zopakovaly tři kolektivy, o nichž jsme referovali v článku o letošním Brněnském kole – **Mínus** z Domova mládeže Údolní, vedený Tomášem Dorazilem (pořad Ráno bylo mínus), **Útulek č. 31** Domova mládeže na Gorkého ulici, řízený Josefem Zajíčkem (scénická improvizace na text Pavla B. Nováka Non top), a divadlo **SATORI** pedagogické fakulty Masarykovy univerzity s abstraktní autorskou předlohou svého člena Martina Steirna-Smýkala Svítání. Všechna představení porota s účinkujícími důkladně analyzovala, ale k postupu do Prostějova právem nenominovala nikoho. Doufejme tedy, že příští roky budou na jižní Moravě zejména v oblasti souborových aktivit WP náležet k těm tučnějším.

(vz)

KRAJSKÉ KOLO RECITAČNÍ SOUTĚŽE V UHERSKÉM HRADIŠTI

V sobotu 29. března se v komorním sále uherskohradišťské Reduty konalo krajské kolo recitační soutěže Wolkrův Prostějov. Z celého Zlínského kraje se sem sjelo třicet dva recitátorů, aby reprezentovali svou školu, či okres. Celkem shodně zde byly zastoupeny dvě věkové kategorie (I. kat. do 17 let – 17 účastníků, II. kat. do 20 let – 15 účastníků).

Dramaturgie obou věkových kategorií nalezla své těžiště v tvorbě zejména domácích autorů, počínaje klasiky: J. Neruda, J. Orten, V. Holan, J. Kainar, K. Šiktanc, M. Holub, V. Hrabě, J. Suchý, I. Blatný, V. Čtvrtek, V. Vokolek , J. Štroblová, A. Přidal, z cizích autorů zde byli zastoupeni – V. Vysockij, E. Lear, L. Ferlinghetti, N. Ostrovskij, J.A. Rimbaud, J. Prèvert, S. Heaney a objevil se zde i vlastní spisovatelský pokus (vyvolal diskusi, zda je vhodné na soutěži tohoto druhu interpretovat svůj vlastní text).

Porota byla nucena konstatovat, že úroveň přednesu byla podstatně vyšší u recitátorů I. věkové kategorie. Interpreti II. věkové kategorie jako by hledali své místo na zemi (což je sice v tomto věku zcela normální a zákonité) a nevěděli jak svůj postoj vyjádřit. Snad proto mnozí volili cestu obtěžkanou patetickým projevem ve snaze vyjádřit dramatičnost situace, vážnost veršů měnili často v tragedii tam, kde jí nebylo zapotřebí a nevyužili možnosti nechat více prostoru pro představivost i oddech posluchače – Nela Pelcová, text Vl. Holan: Vltava v roce 1946, Kristýna Kocurková – I. Blatný: Silnice, Kristýna Pížová – S. Heaney: Žena z pobřeží.

Některým recitátorkám se stal výrazovým prostředkem sdělení tajuplný šepot, což by nebylo od věci, ale nesměl by nás provázet celým textem a odvádět tak pozornost od hlavní myšlenky: Š. Frýbortová – K.Šiktanc: Modlitba k bohyni paměti, M. Dufková ve slovních hříčkách A. Skýpaly Z mého zvěrokruhu, navíc stvrzovala svůj šepot pokyvováním hlavy snad nad každým slovem. V básni J. Prèverta Obejmi mě, zvolila Klára Vanková spíše rozkazovací způsob vyjádření místo touhy a vroucnosti sdělení.

Nerespektování autora, nedodržování přesahů verše na mnoha místech v textu ztrácí na významové platnosti myšlenky (L. Halová – L. Ferlinghetti: Svět je báječné místo, A. Řezníček – L. Ferlinghetti: Pes). Stejný problém se objevil i v próze, kde je nutno neporušovat formu souvětí, jeho délku a s ní tak i myšlenku autora.

Vyskytly se zde i staré známé bolesti přednesu zejména v uchopení správné výslovnosti (polykání koncovek, špatná výslovnost č, ž, dodržování délky samohlásek), mnohdy chyběl důraz na předložce, a zejména intonační faleš působila mnohým nemalé problémy a svědčila o nepochopení textu a tápání ve výrazu (G. Píková – A. Přidal: monolog Prostě ona, R. Pilařová – Z. Nováková: Strach).

Jistým problémem se staly i texty nesoucí hudební náboj (Vysockij, Suchý, Kainar) a s ním i spojený rytmus. Opakování stejných částí textu, refrénů apod. zavádělo recitátory do určitého stereotypu vyjadřování, jindy netušili, že se v textu hudba vůbec skrývá.

Nelze zapomenout ani na používání rekvizity při přednesu, které se zde také objevilo (A. Sajbenová – L. Gerše: Motýli jsou volní), avšak svoji „roli" sehrála nepodstatná rekvizita pouze na počátku a dále nebyla využita.

Neoddělitelnou a nezanedbatelnou součástí přednesu jsou mimoslovní prostředky. Ke sdělení by mělo směřovat vše – mluvené slovo autora, „celý člověk" recitátora – tvář, gesto, ale i oblečení, účes, postoj apod. Vše by mělo korespondovat s tím, co se říká. Popisná a naučená gesta odvádí pozornost, působí nepřirozeně a osobnosti recitátora spíše ublíží (K. Šindarová – V. Hrabě: Zavři oči).

Do čela pomyslných výsledkových žebříčků se postavili povětšinou již zkušení recitátoři, známí už z předchozích let: I. kategorie ***Lucie Romanová*** (ZUŠ Uh. Hradiště) s textem K. Šiktance Balada vánoční zaujala svým výborně zvládnutým projevem, schopností přenést myšlenku i atmosféru textu na posluchače. ***Kristýna Skotnicová*** (ZUŠ Val. Meziříčí) předvedla koláž z veršů V. Vokolka Samé kameny, v níž přesvědčila o svém vnitřním zaujetí. Zafungoval zde i prostor, s nímž vnímavě pracovala. ***Eva Burešová*** (ZUŠ Uh. Hradiště) s prózou A. Berkové Milostná, byla vybrána jako náhradnice na postup. K dalším recitátorům oceněným čestným uznáním patřili: ***Lucie Púčková*** – J. Keats: Píseň o mně, ***Petr Pěcha*** (Gymnázium Uh. Hradiště) – R. Fulghum: Moje sousedka a ***Pavlína Hubíková*** (SPgŠ Kroměříž) – E. Lear: Pták Sovák a kočka Mici. Ze všech vyzařovala radost a chuť sdělovat.

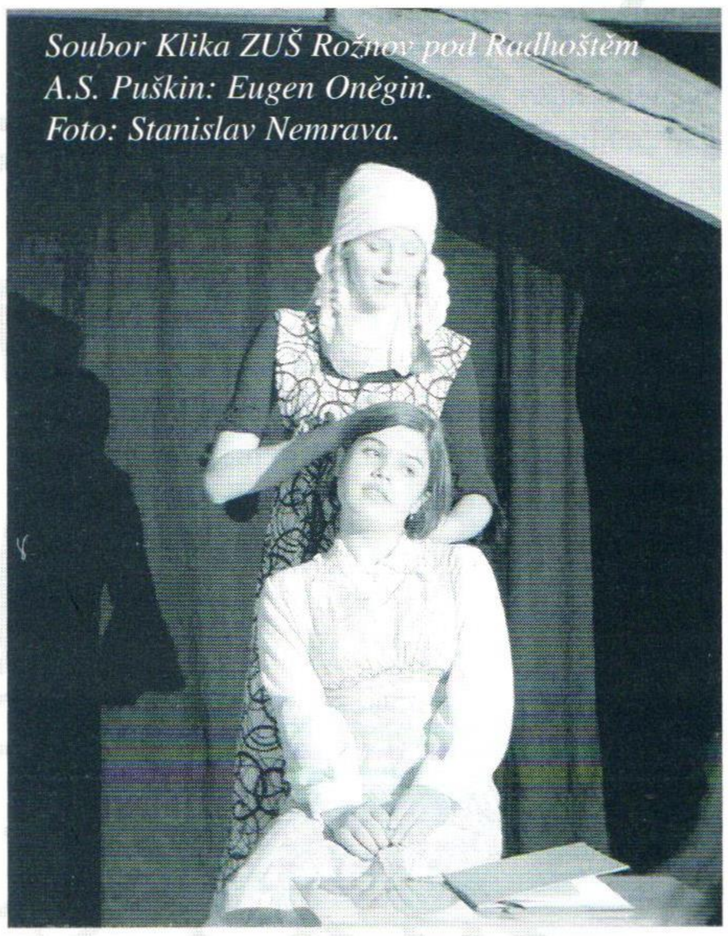

Soubor Klika ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm A.S. Puškin: Eugen Oněgin. Foto: Stanislav Nemrava.

Ve II. kategorii postoupila do dalšího kola ***Veronika Frydrychová*** (ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm) s textem N. Ostrovského Lipočka, v němž využila svých zkušeností z divadelního souboru a bez zbytečného přehrávání se zcela obsahu oddala, ***Tereza Procházková*** (Kroměříž) – J. Orten: Dívka a strom, vhodně uchopila poetiku autora a ztotožnila se s ním. Čestné uznání v této kategorii patřilo ***Evě Danielové*** za text M. Holuba O Popelce.

V odpoledním bloku soutěžní přehlídky se na romantické půdě Reduty představily čtyři soubory.

Nesmysl Luhačovice předvedl ztvárnění deníkových záznamů a básní **K.H. Máchy** s názvem **LORI**. Soubor podal netradiční pohled na romantického básníka. Těžký text a výrazné divadelní prvky zbystřují pozornost diváka a kladou na něj vysoké nároky. Ten pak vyžaduje dokonalost, která je mnohdy zbytečně narušována; např. čtení z chvějícího se papíru ve stínohře za scénou zruší atmosféru jinak něžných „milostných profilů" mladých lidí, pozornost odvádí i volba kostýmů některých postav. Napětí inscenace je všudypřítomné, a to zejména hereckými výkony. Postavy mají svůj vývoj velmi přesně daný (s výhradami hysterie mladé Lori) i přesvědčivě podaný (představitelka Lori získala za svůj výkon ocenění poroty), zejména v obsazení ženských rolí. Lze poděkovat souboru za velký tvůrčí potenciál, s nímž přináší své sdělení. Porota navrhla soubor do širšího výběru WP.

Návštěva u královny v podání téhož souboru byla příjemným zpestřením přehlídky, ale vyvolala diskusi nad otázkou, co vlastně je poetické divadlo.

S čistým jevištním tvarem a kompaktností celé inscenace – **R. Bradbury CECY** přišel soubor ***Dohráli jsme*** (ZUŠ Uh. Hradiště). Přednosti tohoto ztvárnění lze spatřit v uchopení voicebandu a pohybu, jímž byl zaplněn prostor i vnímavost diváka. Výkony hlavních dívčích postav působily velmi přirozeně a mile. Snad jen přílišná výrazová stylizace (zelené jezinky) by zasloužila zmírnění alespoň v absenci zeleného líčení, batikovaný overal s rozcuchanými vlasy by plně vyhovoval představě cizích bytostí. Soubor byl nominován do dalšího kola.

Soubor ***ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm*** přinesl představení **Eugen Oněgin**, v němž, snad díky příliš popisné režii, zbytečně složité a nefunkční scéně, se začaly ztrácet i herecké kvality členů souboru, jako by nestačili na text. Opět se zde však objevily výborné výkony dvou „vypravěček", které jednotlivé výstupy propojovaly a které působily v celém přestavení osvěžujícím dojmem.

I přes veškeré výtky a připomínky je nutno říct, že je dobře mít kolem sebe mládí, které se s velkým elánem vrhá do světa poezie, vztahů a komunikace a má chuť tak předávat a sdělovat *svůj* postoj k životu. Díky za to!

Olga Strašáková

DS Dohráli jsme ZUŠ Uherské Hradiště R. Bradbury: CECY. Foto: S. Nemrava.

KRAJ OLOMOUCKÝ PO PRVÉ – TRADIČNĚ V PROSTĚJOVĚ

Necelá dvacítka recitátorů pouze dvou prvních kategorií, dvě divadla poezie: je to na Olomoucký kraj málo? Dvoudenní soutěžní kolo pořádané osvědčenými organizátory v městě Wolkrově, kde se v červnu odehraje finále.

Ze svých domovů do kulturního klubu Duha, kde se vše opět odehraje, to budou mít tedy ze všech soutěžících asi nejblíž dva postupující sólisté ze druhé kategorie. ***Jana Novotná*** přednášela sdělně i technicky odstíněně texty Woodyho Allena a Apollinairovu Lorelay a ***Jan Kohoutek***, loňský protagonista dvou místních divadel poezie a dokonce autor jednoho z mála divadelně-poetických textů posledních let. Jeho osobitý přednašečský fenomén zapůsobil už výběrem Charmsovy anekdotické Dějiny ruské literatury. Pojal je jako sled absurdních čísel, zvukově oddělovaných hvizdem píšťalky. Text H.T. Schwarze Veliký a zlá kouzelnice zvládl zatím jenom pamětně, i když s viditelným smyslem pro to, aby poněkud lechtivé téma o penisu a zubaté vagíně nepojal v nějakém lascivním obalu. Do národního kola jistě urazí zbývající kus cesty k perfektnímu výkonu, má k tomu všechny předpoklady.

Taktéž vítězka kategorie první ***Aneta Dorazilová*** z Olomouce. Má dar bezprostředního a přirozeného zaujetí přednesem, J. Prévert i M. Ajvaz jako by oba texty napsali přímo pro ni. Bohužel, jazykovou výbavou, ve smyslu technické interpretace a motivického rozvrstvení, nevládne ještě zdaleka suverénně, i tady nutno ještě překonat hodně přednesových úskalí.

Výběr textů opět doložil starou známou pravdu či spíše poučku o přímé úměře mezi úrovní samostatně vybraných básní a próz a věrohodnou podobou jejich zvládnutí a nepřesvědčivou interpretací těch, jimž byly texty podsunuty většinou jejich pedagogy.

Kolektivní práce na poli divadelně poetické prezentace básnického textu přinesla příjemné překvapení **z Olomouce**. **Ernst Jandl** sice nebyl závratným dramaturgickým objevem, režijním však zcela určitě. Koláž jeho textů nazvaná **Vesel u vesel** v podání sympatického souboru **ZUŠ ŽEROTÍN** hýřila nápaditým pojetím a zejména dokonalou režijní absorbcí jevištních znaků ve smyslu zvukovém. Bambusové tyče naplněné pískem vytvořily nejen symbolický znak vesel, ale zejména podmanivý muzikální podkres většiny čísel inscenace, jejímiž znakovými prvky byly i segmenty volně rozloženého a v nejrůznějších situacích prezentovaného těla obří loutky s několika podobami hlav. Opravdu s gustem zahrané představení postrádalo ještě dynamizující temporytmický řád, i ten bude nutno propracovat během týdnů zbývajících do Wolkrova Prostějova.

Druhý soubor, **trio přednašečů z Gymnázia v Zábřehu** s pásmem poezie **Jaromíra Pelce**, prokázalo spíš sólistické kvality. S divadelním prostorem zatím zacházet neumí. Viditelně však byli tito adepti jevištní básnické múzy inspirováni právě olomouckým kolektivem, což je ostatně smyslem takto pojatých soutěžních produkcí.

Jako vždy perfektní organizace, seminář s účinkujícími formou workshopů. V porotě místní divadelní dramaturgyně, dvě studentky divadelních oborů z UK a UP, profesionální herec Hadivadla, jehož počátky se datují právě v Prostějově a recitátor a umělecký vedoucí jednoho z malých divadel 60. let , který se v tomto městě objevil poprvé jako soutěžící před 40 lety a podepisuje se pod tento report.

Mirek Kovářík

JIŘÍ WOLKER V KARVINÉ

V sobotu 29. března 2003 se v DK Karviná uskutečnilo (již po třetí) Krajské kolo soutěže recitátorů starších a dospělejších **Wolkrův Prostějov.** Protože jsem byl na všech předešlých ročnících, jsem schopen porovnávat a hodnotit, tím spíše, že jsem letos zažil i tři okresní přehlídky WP, i jako porotce.

Zorganizovat podobnou přehlídku je úkol vskutku náročný. Nejen, že je nutno sehnat výsledky okresních kol, seřadit přihlášené do nějakého objektivního pořadí (nejlépe losem), zajistit porotu, která bude pro všechny zúčastněné (především ale pro ambiciózní učitelky ZUŠ i jiných institucí) dostatečně reprezentativní a „odborná", dále pak vyhádat finance na zaplacení nájmů, svačin, občerstvení, poroty a podobně, připravit všechny hostesky, organizátory, všechny účastníky uvítat, potěšit je tím, že se o ně někdo všestranně postará. Děláme podobné akce v DIVIDLE Ostrava několikrát do roka a dovedeme si velmi dobře představit to vše, co je za tím. Taky sehnat texty, namnožit je, poslat porotcům, aby si je mohli včas načíst, zjistit spoje vlaků a autobusů.

V minulých dvou ročnících se na této přehlídce vždy exponovaly především konflikty. To je normální, protože to, co funguje, to se neregistruje, to, co není podle představ účastníků, to se prezentuje a je to pak i obrazem celé přehlídky. Moc a moc jsme se snažili, aby vše bylo objektivní, ale některé jedince o této snaze nikdy nepřesvědčíte. Před dvěma lety to byl recitační soubor z Havířova. Hráli s plným nasazením, snad dokonce i všichni hrající věděli, co a proč hrají, jen diváci (a členové odborné poroty) nějak nepochopili, o čem že to je. Paní vedoucí pak utekla domů a na porotu poslala své naočkované svěřence. Vznikl konflikt, ale prostě jsme se rozhodli, zdůvodnili a argumenty o nekompetentnosti hodili pod stůl (a pak dlouho ještě snášeli následky). Vloni zase recitační soubor, tentokráte pro změnu z jiného kraje již (!) neudejchal to, že nebyl nominován, ani oceněn. Poslali dopis. Už jsem neměl chuť jet na další ročník letos, protože když ambice vedoucích vítězí nad sdělením dětí, pak není žádná šance cokoliv vysvětlit a porovnat. Přesto jsem se nechal přesvědčit a rád.

Hned po příjezdu jsme museli v porotě řešit problémy okresních porot, dodatečnou nominaci a podobně, a snažili jsme se vše srovnat do objektivně vyvážené přehlídky. S ostatními porotci jsme velmi rychle našli společnou řeč, společná kritéria a představy, a šli jsme na prvou kategorii. Změnou, velmi podstatnou, bylo, že všichni povinně recitovali oba své texty. Takže nerozhodoval jeden text, ten vymakaný, ale to, jestli jsou vyrovnané, a jestli nám něco sdělují.

V I. kategorii jsme viděli celkem deset recitátorů / ek. Úroveň byla nadprůměrná. Oproti minulým ročníkům nebyl text, který by byl špatně, neadekvátně vybrán. Přece jen je to už krajské kolo a je jen ke cti okresním porotám, koho poslali dále. Technická úroveň, schopnost sdělení, pochopení tématu byla nadprůměrná, takže porota se musela (což je dobře) hodně trápit, koho poslat dále. Nakonec jsme se dohodli takto: Na WP byli delegováni, bez pořadí: **David Grosser (L. Aškenazy: Pravda a V. Solouchin: Hlava) a Tereza Lexová (I. Wernisch: Rybí zpěv a M. Holub: Kašpárkův sen).** Těsně za postupem skončila Adina Bálková, která oslnila v prvém textu (A.E. Poe: Havran), ale ve druhém textu (K.H. Mácha: Máj) způsobila rozvrat poroty. Já byl potěšen, ale narazil jsem u ostatních členů poroty, kteří vysoce hodnotili 1. text (nejlepší), ale cítili se uraženi tím, že klasik je zlidštěn! Citace: „Mácha je svatý...!" Adina tedy nepostoupila, ale snad je to i dobře, protože za rok...!

I ve II. kategorii bylo 10 účastníků. Úroveň byla pozoruhodně nižší, jako by se děti v onom věkovém období zabrzdily. Ne ve výběru (vesměs výborný a odpovídající), ale v pochopení, a hlavně ve sdělení tématu, názoru. Technicky dokonalá recitace, která nevoní a není prožitkem a sdělením mě až tolik nezaujme. Leč i v této kategorii se dalo vybírat. Do WP jsme nakonec nominovali **Evu Hrdličkovou (J.K. Cassius: Černý Bill a bílá Nelly a J. Prévert: Láska mě stvořila),** a s ní **Markétu Kubíčkovou (A.E. Poe: Havran a L. Ferlinghetti: Svět je báječné místo**).

III. kategorie měla jen jednu recitátorku, ale její úroveň byla výborná a o postupu nebylo pochyb. Postoupila nakonec jednoznačně **Lucie Kmeťová: (Eva Vodičková: Nespavost a Pavel Šrut: Povídání o drakovi**).

Nechce se mi hodnotit celkovou úroveň, spíše mě to nutí přemýšlet o tom, co „děti" nutí k recitaci. Exhibicionismus? Potřeba sdělovat? A proč je jich méně, když jsou starší? Proč jsou pravdivější a přesnější, když jsou mladší? Jsem rád, že letos nebyly recitační kolektivy, vždycky se tím trápím (Je to divadlo, nebo recitace? Kde je ta hranice? Kdo a jak stanoví kritéria?), a navíc některé kolektivy, nepostoupivše, jsou pak agresivní a neslyšící. Jako velevelký problém ovšem vidím další ročníky WP (a nejen): Odkud kam kdo postupuje, když letos naposled fungovaly okresy? Budou to pověřené obce? Ale pak to bude 40 recitátorů (či souborů) v kategorii! Kdo to bude pořádat, kdo to bude hodnotit? Těch pár bláznů, kteří teď objíždějí okresy se strhá a nestihne ani polovinu. Nebo je už určen nějaký klíč? Tohle až tak není problém porot, ale recitátorů, a především organizátorů. Nemohli byste už stanovit nějaký klíč, kritéria, strukturu, když už jste v Praze a dopustili jsme všichni rozpuštění MKS, OKS, KKS a podobně? Zdá se to malicherností, ale je to klíčové.

A stejně je krásné, že se pořád nacházejí lidé, kteří mají rádi poezii, kteří skrz poezii chtějí sdělovat svůj názor na svět, na lidi kolem sebe, kteří tím žijí. Jsem rád, že jsem i letos u toho směl být, protože mě to nabíjí pozitivní energií. Děkuji všem vystupujícím, organizátorům, spoluporotcům, sponzorům, maminkám a tatínkům, bratrům, sestrám, sestřenicím, bratrancům, strýcům, tetkám, babičkám i dědečkům a ARTAMA v Praze!

Saša Rychecký

SOUTĚŽ O POHÁREK SČDO DÁVÁ PŘÍLEŽITOST MLADÝM DIVADELNÍKŮM

Již přes dvě desítky let organizuje Svaz českých divadelních ochotníků ve svých regionech soutěž pro mladé divadelníky nazvanou O pohárek SČDO, jejíž název je na Jižní Moravě rozšířen na Memoriál Tomáše Dosedly – jednoho z celostátních vítězů této soutěže, před časem tragicky zahynulého. Vítězové z regionálních kol postupují do celorepublikového kola Pohárku, které se letos koná 26. a 27. dubna ve Velké Bystřici u Olomouce.

Letošního ročníku této soutěže v divadelních monolozích a dialozích se 22. února 2003 v prostorách klubu Městského divadla v Brně i přes chřipkovou epidemii účastnilo 15 soutěžících. Odborná porota vedená dramaturgyní Mgr. Jaroslavou Chalupovou konstatovala u těchto mladých divadelníků, kteří se Pohárku účastnili již poněkolikáté kvalitativní růst. Ocenila dobrý dramaturgický výběr textů a scénické zpracování, zvláště na malé ploše monologu či dialogovém úryvku. Téměř každý rok se mezi soutěžícími vyskytují někteří, pro něž je Pohárek prubířským místem před zkouškou na dramatickou konzervatoř nebo dokonce na JAMU či DAMU. Kromě zmíněného výběru textů, mezi nimiž nechyběli světoví dramatici B. Brecht, T. Williams, G.B. Shawe, C. Goldoni, E. Zola či G. Gastiuau nebo čeští J. Hašek, J. Suchý, J. Cisler, M. Radvanová a P. Kyrmerzer, byla u soutěžících zaznamenána kvalitní jevištní řeč i scénické ztvárnění hracího prostoru.

První místo s právem postupu na národní kolo Pohárku si za svůj monolog Vilmy z Cislerových Brejlí vybojovala Lucie Sedláčková z LŠU v Boskovicích. V dialogu postupují Simona Dubnická a Renata Štěfaňáková z Brna za provedení filozoficky náročného úryvku z díla P. Kyrmerzera Komedie česká o Bohatci a Lazarovi.

Vedle Brněnského divadelního kandrdásku, obdobné soutěže zejména pro školní mládež, který se v Brně konal 6. a 8. února, je pro SČDU Pohárek další akcí zaměřenou na mládež v brněnském regionu.

VáM

SLET MLADÝCH DIVADELNÍCH ORLŮ

Již po sedmé uspořádala kulturní komise TJ OREL ve spolupráci s Oblastním předsednictvem Svazu českých divadelních ochotníků v Brně „Dílnu mladých orelských divadelníků".

V pátek 14. února 2003 odpoledne se sešli mladí před Městským divadlem Brno na Lidické ulici, aby si díky pochopení ředitelství tohoto divadla prohlédli jeho zákulisí, kam se běžný návštěvník tak snadno nepodívá. Nejprve si poslechli zasvěcený výklad o historii divadla i jeho budovy, seznámili se se současností i výhledy do budoucna. Pak už prošli jevištěm, zkušebnami a celým zákulisím. Měli možnost prohlédnout si nejen maketu, ale i zadní část stavby nového Hudebního divadla, vyrůstajícího v prostoru dvorů a zahrad mezi ulicemi Lidickou a Kpt. Jaroše.

Večer v bohunické orlovně byl věnován modelovému rozboru přípravy inscenace Drdovy komedie Hrátky s čertem – od režijní knihy přes režii až po práci na jevišti. Nejmladší si vyzkoušeli fantazii na divadelních etudách.

Sobota byla naplněna ukázkami scénické práce tří orelských souborů. Ti nejmladší z Divišova sehráli za vedení režisérky Kovářové historickou hříčku Marie Špačkové Poustevník Prokop. Následný rozbor poukázal režisérce Kovářové na některé nedostatky a možnosti zlepšení scénického výsledku (jevištní řeč, možnosti výpravy aj.). Inscenační projev hříčky Karla Baláka Pohádková škola, který přivezli divadelníci z Ořechova, byl ovlivněn chřipkovou epidemií. Proto byli účinkující, pod vedením režisérky Jitky Sloné, nuceni za onemocnělé spolužáky zaskakovat a improvizovat, v čemž uplatnili velkou míru jevištní fantazie. V jejich projevu bylo patrné poučení z dílen v minulých letech.

Totéž platilo i o vystoupení mladého souboru z Ochozu u Brna, s nímž mladá režisérka Hana Šedá připravila komickou hříčku pánů Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka Tma jako v pytli. Skutečnost, že si soubor poradil i s nedivadelním prostředím tělocvičny, v sobě skrývá naději, že někteří aktéři ochozského orelského divadla mohou časem dozrát v dobré amatérské divadelníky.

Sedmý ročník „Dílny mladých orelských divadelníků" splnil zamýšlený cíl. I když zasáhla chřipka, čtyřicet divadelních nadšenců z TJ OREL poznalo, kterým směrem zacílit zkvalitňování svého ušlechtilého snažení.

VáM

DIVADLU SE V KROMĚŘÍŽI VŽDYCKY DAŘILO

Na konci března 2003 si divadelníci z Kroměříže uspořádali jednodenní slavnost, aby při ní vzpomněli padesáti let existence novodobého divadelního souboru, který od roku 1952 pracoval při ZK ROH n. p. Pal-Magneton, od roku 1976 u Sdruženého závodního klubu města. Pod odborová křídla se před padesáti lety sdružily v jeden soubor roztříštěné síly divadelních ochotníků z více kolektivů. Dnes se dělí na dva a oba pracují v Domě kultury.

Jak víme z Místopisu českého amatérského divadla, v Kroměříži se divadlo hrálo už od roku 1865. Svou velkou éru však zažilo až v 70. letech minulého století. Od padesátých let v něm narůstala snaha o co nejkvalitnější produkci, proto začali být přizváváni profesionálové. Aby jim soubor stačil plnit zvýšené nároky, musel se hodně snažit. Už pro první vystoupení na Hronově (Matuštíková: Kristina, 1955) zvolil režisér Miloš Smetana (pozdější dramaturg České televize) umělecký patronát profesionálního režiséra Aloise Hajdy. Ten pak zajistil dosud nejsvětlejší stránku his-

DS PAL Magneton Kroměříž v roce 1978 / Bertolt Brecht: Matka Kuráž a její děti. Pohostinsky režíroval Alois Hajda, v titulní roli Ludmila Cápková (stojící na voze). Foto: Archiv Místopisu českého amatérského divadla.

torie souboru, když v letech 1972-1976 dohlížel či rovnou režíroval inscenace, jimiž se soubor pětkrát po sobě prezentoval na Jiráskových Hronovech (Čapek: Matka, 1972, Hrubín: Křišťálová noc, 1973, Örkény: Kočičí hra, 1974, Brecht: Pušky paní Carrarové, 1975, Mahen: Nasredin, 1976). Svoje letité působení zakončil nastudováním Brechtovy Matky Kuráže a jejich dětí v roce 1978. Hajda byl tehdy v angažmá v Divadle pracujících v Gottwaldově, vztah k souboru a jeho členům však měl už od studentských let prožitých v Hanáckých Aténách. Ke spolupráci s Kroměřížskými přitáhl i kolegy Miloše Horanského, Miloše Hynšta, Pavla Pecháčka, Karla Pokorného, Zdeňka Hrušku, svoji stopu v Kroměříži zanechali i Antonín Navrátil, Hugo Domes, teoretik dr. Milan Obst, v posledních letech tam režíruje Karel Hoffmann. Jeho Jeptišky se v roce 1999 probojovaly na Hronov.

Slavná éra kroměřížského souboru je spjata s malým a útulným sálkem na Starém pivovaře, předtím se hrávalo v Nadsklepí, později v nově postaveném kulturním domě. S padesátiletou historií souboru jsou spjata velká jména amatérských herců – Ludmila Cápková, Ludvík Tvarůžek, Josef Gross, Věra Hejhalová, Marie Horáková, Gustav Hrabal, Ota Vízdal, Mirek Večerka, ale i jména vlastních režisérů Miroslava Nesvadby, Jaroslava Hynka, Františka Ševčíka, Zdeňka Lajkepa. Soubor měl i svého výborného scénografa Josefa Pulce. Ke cti a chvále souboru patří jeho bývalá pravidelná zájezdová činnost po okrese, hraní divadla pro děti a uvádění večerů poezie.

Novodobá historie kroměřížského amatérského divadla je velmi slibná, protože se zde i po padesáti letech hraje dobré divadlo. Ať to Kroměřížským dlouho vydrží!

Libuše Zbořilová

OHLÉDNUTÍ...
VAMBERK,
JEDNO Z 6314 HESEL MÍSTOPISU

Místo oslavné ódy na dvě století působení vamberských ochotníků jsem se rozhodl zprostředkovat čtenářům Amatérské scény procházku jedním z hesel Místopisu českého amatérského divadla. Heslo Vamberk sice v této chvíli teprve asi začíná hltat tiskařský stroj v objemném druhém díle encyklopedie, která mapuje přínos ochotnického divadla více než šesti tisícům míst v naší zemi, ale nic nám nebrání využít vamberského příkladu k malé procházce zajímavou divadelní historií místa i k výkladům o tvorbě a uspořádání hesla Místopisu.

Začínáme demografickými údaji. Prozradí nám, že zprávy o ochotnickém divadle jsme zachytili vedle historického města Vamberka také v dnešních jeho místních částech Merklovicích a Pekle. Trochu po staru pro místní orientaci, uvádíme i příslušnost do bývalého okresu. Lépe, než ve velkých krajích, se nám tak rozlišuje v záplavě Olešnic, Lhot nebo Nových Měst.

Samo heslo je encyklopedickou zkratkou historie ochotnického divadla v místě. Z rozsáhlého množství dílčích informací, k jejichž soupisu se ještě vrátíme, jsme zpracovali velmi stručný přehled. V případě Vamberka se v něm dozvíte, že již na přelomu 18. a 19. století zde byly zapsány a jistě i inscenovány „vamberské lidové hry" o křesťanských světcích, např. Komedie o Josefovi Egyptském, Komedie o umučení Krista Pána, Komedie o sv. panně mučednici Barboře, Komedie o sv. Janu Nepomuckém, Komedie o narození Pána Ježíše Krista, O sv. Dorotě, a že náboženské hry postupně vystřídaly náměty světské. Pro jejich inscenace si dokonce zřídili v roce 1802 chudičké divadlo a v něm začal roku 1803 působit ochotnický soubor. Na jeho tradici navazuje dnešní spolek Zdobničan a k tomuto datu se váže také letos oslavované jubileum. Tradice ochotnického divadla je tady ovšem ještě delší.

Heslo Místopisu potom sleduje všechny divadelní aktivity od „českých besed", pořádaných především studenty, přes sedm repríz zpěvohry Ostrov lidožroutů ve 40. letech, rytířské a historické hry Loupežníci na Chlumu, Mečislav a Blanka, Abelino aj. i přes vzedmutou vlnu nových aktivit studentů v letech padesátých.

Zachycuje také místa, kde se v průběhu 19. století hrálo. V panských stodolách, v soukromých domech, v Panském domě, v hospodách i v divadle, které po požáru v roce 1870 bylo znovu vybudováno a vyzdobeno oponou E. Herolda. Otevřeno bylo uvedením Sardouovy Vlasti.

Kresba Karla Mináře na titulní straně studie Ludvíka Páleníčka o kroměřížském ochotnickém divadle.

Ještě jedno jubileum letos Vamberští oslavují. V roce 1883, tedy před 120 lety, založili Spolek divadelních ochotníků Zdobničan a svou činnost zahájili Goethovým Egmontem v novém divadle v obecní budově. V roce 1903 už mohli zorganizovat oslavy 100 let ochotnického divadla ve Vamberku, uvést na nich Naše furianty a vydat památník, dokumentující záslužnou cestu. V úctyhodné řadě představení se objevili i profesionální hosté E. Kohout, Z. Štěpánek, V. Plachý-Tůma, G. Nezval aj.

Po osvobození v roce 1945 pokračovala plynule činnost spolku, ani 50. léta jí neotřásla, ať už pod hlavičkou Městského divadla nebo Závodního klubu. Ve výčtu některých titulů her najdete Sen noci svatojánské, Strýčka Váňu, Zuzanu Vojířovou s Marií Glázrovou v hlavní roli, v roce 1956 dokonce Othella, Deník Anny Frankové, pěti až sedmi repríz dosáhla Filozofská historie, Vrabčí hory, Srpnová neděle, Dalskabáty, hříšná ves, Jejich den. V 60. letech si pak oblíbili hry se zpěvy a operety. V 70. letech se rozjeli i na zájezdy po Čechách i Slovensku se Slovanským nebem, Veselými paničkami windsorskými a na repertoáru se častěji začaly objevovat hry pro děti a s dětmi. Vedle tradičního Zdobničana pracovalo v letech 1979-1985 sdružení vysokoškolských studentů Kubélie, uvádějící autorské adaptace původních textů a pořádající prázdninová turné s koňským potahem po obcích okresu. Ovšem svou osvědčenou cestou kráčel dál divadelní spolek Zdobničan.

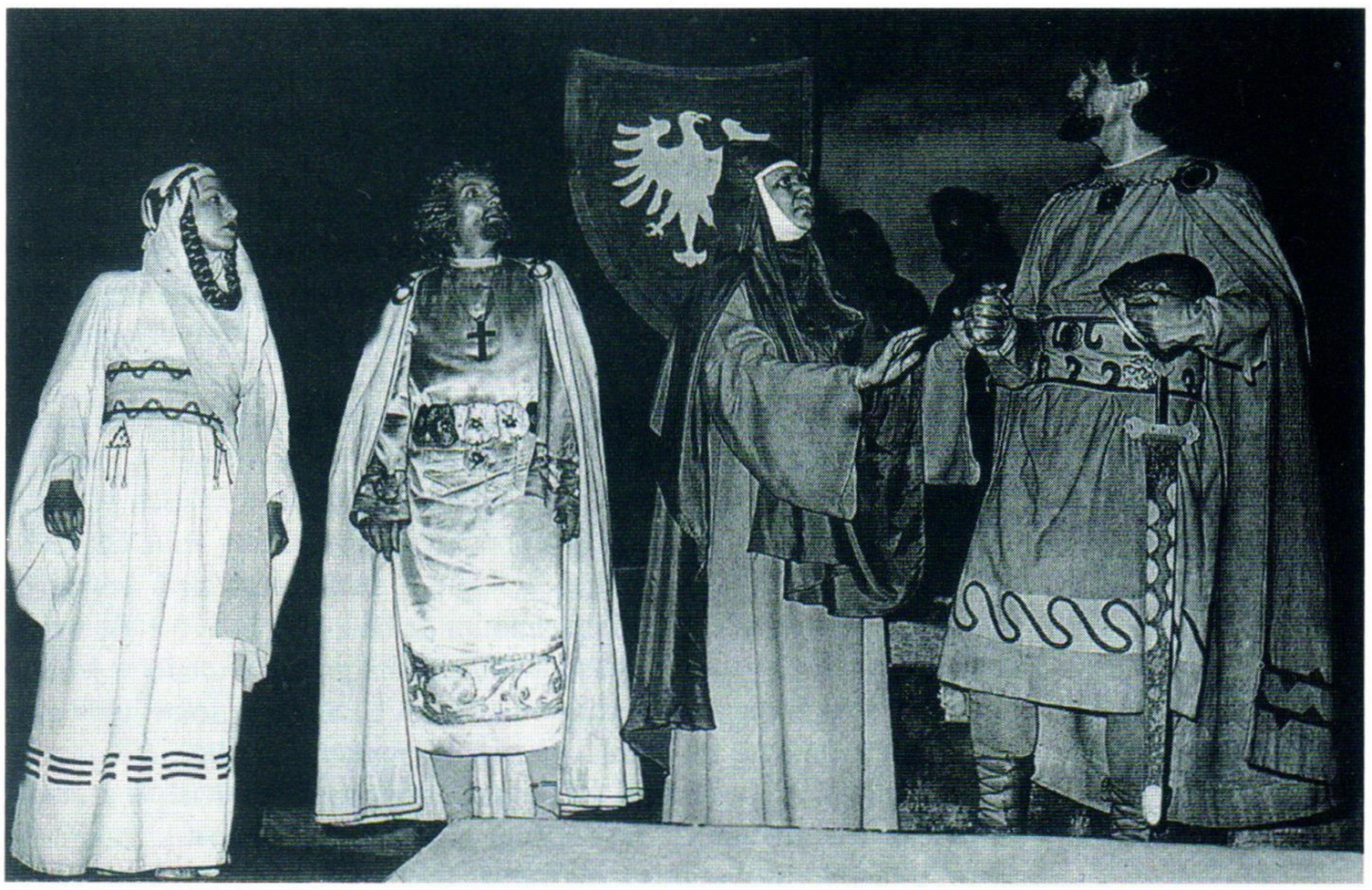

Divadelní soubor PAL Magneton Kroměříž v roce 1956 / J.K. Tyl: Krvavé křtiny. Hru pohostinsky režíroval Miloš Horanský, bývalý člen kroměřížského gymnaziálního souboru. Foto: Archiv Místopisu českého amatérského divadla.

Heslo Místopisu, z něhož je zpracována tato jeho úprava pro Amatérskou scénu, je doplněno řadou odkazů na rozsáhlejší zpracování tématu. V prvé řadě jsou to informace, které jsme získali od místních pracovníků (Vlastimil Procházka), od spolupracovníků v okrese (Jana Albrechtová), dále odkazy stránek na kterých si vamberského divadla všímají základní teatrologické práce Dějiny českého divadla, Cesty českého amatérského divadla, dějiny Vondráčkovy,

publikace ÚMDOČ a řada publikací znalců určitých etap vývoje divadla (Černý, Ron, Burian, Javorin, Táborský aj.).

Základní význam ovšem mají odkazy na publikace shrnující určitou etapu práce divadelních souborů nebo situace divadla v městě. Ve Vamberku spolek vydal již v roce 1903 Památník ochotnického divadla a v roce 1926 k němu přidal Josef F. Král Lístek do památníku k otevření nové scény. Příznačně nazval další příspěvek v této řadě Zpravodaj města Vamberka, když uveřejňoval v roce 1995 péčí J. Lakmayera statě Pokračujeme v dějinách vamberského divadla, jak nám je připravil Václav Podolský a v roce 2002 péčí Vlastimila Procházky 200 let ochotnického divadla ve Vamberku.

Důkazem péče o zachycení přínosu jednotlivých významných pracovníků pro rozvoj amatérského divadla jsou články hodnotící jejich práci ve východočeském časopise Hromada. Z Vamberka si takovou pozornost zatím vysloužili Václav a Helena Podolští a Michal Drtina.

Pro budoucího badatele ovšem budou mít značný význam i závěrečné odkazy na uložení archivních materiálů. Soupis archivovaných dokumentů je zatím zpracován v Státním okresním archivu v Rychnově nad Kněžnou a ve Státním ústředním archivu v Praze.

V podobném pořadí si heslo o Vamberku všímá i loutkového divadla. Zachycuje činnost Loutkářského kroužku Kopecký ve 20. a 30. letech 20. století, loutkového divadla Sokola, osvětové besedy, závodního klubu Železáren a v 90. letech loutkářského souboru Zdobničan, který to dotáhl v roce 1996 až k účasti na Loutkářské Chrudimi se hrou Jak se Honza naučil bát.

Nebude to dlouho trvat a budeme listovat v druhém díle Místopisu. Heslo Vamberk v něm bude jedním z nepřehlédnutelných důkazů významu ochotnického divadla pro českou kulturu. Ta dvoustoletá výdrž je obdivuhodná.

S použitím materiálů Místopisu českého divadla – Jiří Valenta

P.S.

Nové informace o historii amatérských divadelních souborů zasílejte na adresu IPOS-ARTAMA, Dějiny, P. O. BOX 12, 120 21 Praha 2, Blanická 4, e-mail: valenta@ipos-mk.cz

MÍSTOPIS ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA, I. díl (A-M), cena 350,- Kč; II. díl (N-Ž), cena 380,- Kč lze objednat na adrese: IPOS, sklad publikací, P. O. BOX 12, 120 21 Praha 2, Blanická 4, e-mail: ipos@ipos-mk.cz

ŽIVOT ZASLÍBENÝ THÁLII

Nejen jihomoravští divadelníci, ať už amatérští nebo profesionální, dobře znají **PhDr. Libuši Zbořilovou,** dlouholetou vedoucí oddělení ZUČ na Krajském kulturním středisku v Brně, poté redaktorku a nyní kulturní publicistku. I když si to nejspíš nerada připouští, zaslouží si, abychom k ní jakožto jubilantce právě v mrazivých dnech letošního jara přispěchali se symbolickou kytičkou a upřímným gratulačním vinšem.

Libuše Zbořilová se narodila 8. dubna 1943 v Brně. Divadelní geny patrně zdědila po svém otci, JUDr. Františku Poloučkovi, notáři v Moravském Krumlově, výtečném herci a režisérovi tamního Dramatického odboru Sokola, zakladateli a prvním předsedovi místní Osvětové besedy. Za brněnských studií se skamarádil se spisovatelem Františkem Kožíkem, s nímž také hrával v komediích Voskovce a Wericha. Při krumlovských hostováních jej rádi navštěvovali mnozí jevištní kumštýři či hudebníci a tak spoluvytvářeli inspirativní duchovní prostředí. Jakožto principál marionetového divadélka brzy zapojoval malou dcerku do loutkářských aktivit a tato záliba v kouzelném světě dětské fantazie zůstala jubilantce až podnes – pravidelně ji v doprovodu vnoučat potkáváme např. v brněnské Radosti nebo na pohádkových představeních ochotnických skupin. Své jevištní začátky si Libuše poprvé odbyla už v pěti letech, a to v úložce zachráněného roběte z nastudování Langrova Obrácení Ferdyše Pištory, kde titulní postavu vytvořil právě její tatínek. Dodnes také s dojetím vzpomíná na lázeňské setkání s Jaroslavem Kvapilem. Jako žákyně pak Libuše vystupovala ve školním souboru i na recitačních soutěžích a posléze odmaturovala na Střední pedagogické škole ve Znojmě.

Kantorské profesi však záhy dala vale, když r.1962 přišla jako metodička pro divadlo do Domu osvěty Znojmo. Týž rok se tam zakládala Stálá divadelní scéna Jihomoravské divadlo, takže její cesta přirozeně směřovala do zdejšího amatérského kolektivu. Po nástavbovém studiu na Střední knihovnické škole v Brně a paralelním dojíždění do pražského Institutu osvěty a novinářství nastoupila L. Zbořilová na brněnské KKS – nejdříve coby metodička pro umělecký přednes a literaturu, poté i pro divadlo; po návratu z mateřské dovolené (její syn Aleš, herec, dabér a televizní moderátor, je názorným dokladem rčení, že jablko ani tentokrát nepadlo daleko od stromu) byla jmenována vedoucí oddělení LUT, resp. ZUČ. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let dálkově vystudovala na Univerzitě J.E. Purkyně v Brně divadelní vědu, vykonala rigorózní zkoušky a začala se soustavně věnovat také referování o profesionálních scénách.

Z nesnadných let počínající husákovské „normalizace" se také datují naše pravidelné pracovní i přátelsky vrstevnické kontakty. L. Zbořilová se obklopila na slovo vzatými odborníky a s jejich pomocí se jí podařilo zorganizovat krajské poradní sbory tak, aby v nich zasedli fundovaní teoretikové i praktici, schopní a ochotní obětavě pomáhat mnohdy ještě nepoučeným divadelníkům „z libosti" v úsilí o stále vyšší uměleckou úroveň jejich činnosti a uplatňování principů moderní jevištní tvorby. Vzpomínám na desítky rozličných hodnocení, soutěžních porot, kurzů a školení, na četné výjezdy do nejmenších obcí jihomoravského regionu, na pozdní (či spíše ranní) návraty z nejrůznějších představení málem rovnou do každodenní práce, na součinnost s „podřízenými" metodiky jednotlivých okresních kulturních středisek při přípravě řady lokálních přehlídek a festivalů, až po několik ročníků záslužných česko-slovenských akcí ve Valašské Karolince nebo po vypiplání místní recitační soutěže ve Valašském Meziříčí v renomovaný, mezinárodní

a dosud trvající Moravský festival poezie. V letech 1975-1989 se pořádala Letní herecká škola, jejíž nejeden frekventant (za všechny připomeňme alespoň zlínskou držitelku Ceny Thálie Helenu Čermákovou, Ondřeje Vetchého z Jihlavy, Jana Mazáka z Kroměříže, dnes už australskou občanku Evu Píchovou-Sitteovou nebo nynějšího režiséra loutkářské Radosti a ořechovského ředitele Vlastimila Pešku) se poté výborně uplatnil na profesionálních prknech. Pod vedením L. Zbořilové se systematicky rozvíjela také ediční činnost KKS: vedle hodnotných studijních materiálů z pera akademických i dalších odborníků (Přehledné dějiny světového divadla a dramatu, Drama a jeho výstavba, Scénografie v praxi, Dějiny režie, O divadle v přírodě, Práce porotce v amatérském divadle, recitátorské antologie aj.) pravidelně vycházely dva obsažné bulletiny – Listy o divadle a Loutkářské listy –, které pod cizími jmény umožňovaly publikovat i autorům oficiálně proskribovaným. Tehdejší krajský poradní sbor pro divadlo, vedený rozvážným profesorem konzervatoře a milovníkem šňupavého tabáku dr. Zdeňkem Dopitou, představoval sehranou a dělnou partu, která podle potřeby získávala k trvalé nebo příležitostné součinnosti dlouhou řadu významných moravských univerzitních pedagogů, profesionálních režisérů, scénografů, choreografů i dalších specialistů. Měla svůj nezanedbatelný podíl rovněž na vypěstování četných vyzrálých osobností z hájemství amatérské Thálie, jež se svými vyspělými soubory vybojovaly cenné vavříny na mnoha soutěžních přehlídkách včetně Jiráskových Hronovů a dočkaly se uznání také v zahraničí.

Po dosti překotném polistopadovém rozbití vertikální soustavy osvětových zařízení a rušení většiny jejích článků přešla dr. Zbořilová k novinářské branži – na dva roky do Venkova a na osm let do, tehdy čtenáři vyhledávané, kulturní rubriky jihomoravského deníku Rovnost, kam – vedle Amatérské scény – externě přispívá také nyní, kdy je zároveň zasvěcenou spolupracovnicí ARTAMY v mravenčí materiálové přípravě zdejších monumentálních teatrologických a bibliografických projektů. Nejen do tohoto záslužného úsilí přejeme Libuši Zbořilové pevné zdraví, dostatek tvůrčí pohody a neslábnoucí lásku k Thálii, která se stala jedním z hlavních úběžníků jejího života.

Vít Závodský

FENOMÉN

Jako mají místa svého génia loci, hry svá pravidla, věci svou charakteristiku, každé dění má průvodní či přímo tvůrčí fenomén.

Lidé, kteří se věnují divadlu vědí o čem mluvím, tím spíše ti, kteří se věnují divadlu amatérskému, jež svými specifiky vytváří životodárný paradox – s čím většími překážkami se setkává, tím více je vitální. Je to jistě i tím, že tvůrčí duše divadla amatérského jsou prostě takové. Je to určitý typ člověka tenhle amatérský divadelník. Víme, že pohříchu často pod slovem amatérský se neskrývá nic co by vypovídalo o nějaké snížené kvalitě, jak jsme zvyklí vnímat kupříkladu ze sportu.

Typ člověka nezlomného, aktivního, který si ví vždy rady, protože zkrátka musí, to je dobrý amatérský divadelník. Nalézající si čas ve svém nabitém programu, ne protože musí, ale protože chce. Amatérské divadlo totiž není institucí naplňující své bytí obsahem. Je to organismus, jenž je sám o sobě svým obsahem, bez ohledu na institucionální formu.

Stojí a padá na lidech, ne na zdech a sloupech. A má-li být naplněn smysl, musí být naplněn lidmi, pak teprve ideemi.

Člověk žijící takový život je sám takovým fenoménem, jako je fenoménem i to čemu vtiskává smysl. Jsou to různí lidé, tihle divadelníci. Svými profesemi zahrnují širokou škálu lidské společnosti. Od zcela odtažitých profesí, přes prolínavé až k souznějícím.

Takovým člověkem je i dlouholetý přítel amatérského divadla, sám srdcem amatérský divadelník, ačkoli v kolonkách dotazníků už dávno profesionál. Pedagog, multiporotce, výtvarník, multitáta, neuvěřitelný sháněč, hloubkový řešitel, stíhač nemožného, mistr improvizace, tvůrce koncepcí, elegantní malíř, grafik, excelentní kreslíř, příležitostný herec, moudrý rádce i potrhlý kamarád na něhož je spoleh… dosti již. To souvětí by zabralo více než stránku.

Mám na mysli neustále vitálního přítele a kolegu Petra Kolínského, na němž nikdy neuvidíte, prožívá-li něco mimořádně dramatického.

Rozdává energii a „chuť jít dál" a jeho mnohé aktivity jsou udivující, vezmeme-li v potaz jaké soustředění vyžadují. Kromě scénografické a kostýmní tvorby se věnuje koncepcím interiérů a všem možným s výtvarnem, filmem a divadlem souvisejícím činnostem. Také však společensky prospěšným činnostem (ne, že by ty předešlé nebyly).

Pochopitelně i své sedmičlenné rodině a…a…samozřejmě amatérskému divadlu.

Ani zde se nesoustřeďuje jen na svou výtvarnou práci (jistě si pamatujete z přehlídek jeho excelentní scénografická a kostýmní řešení – m.j. AUGUST, August, august). Je velmi platným rádcem divadelníků nejen při tvorbě představení, ale i jako člen porot při přehlídkách, které zabezpečují jistou zpětnou vazbu představení „hotových".

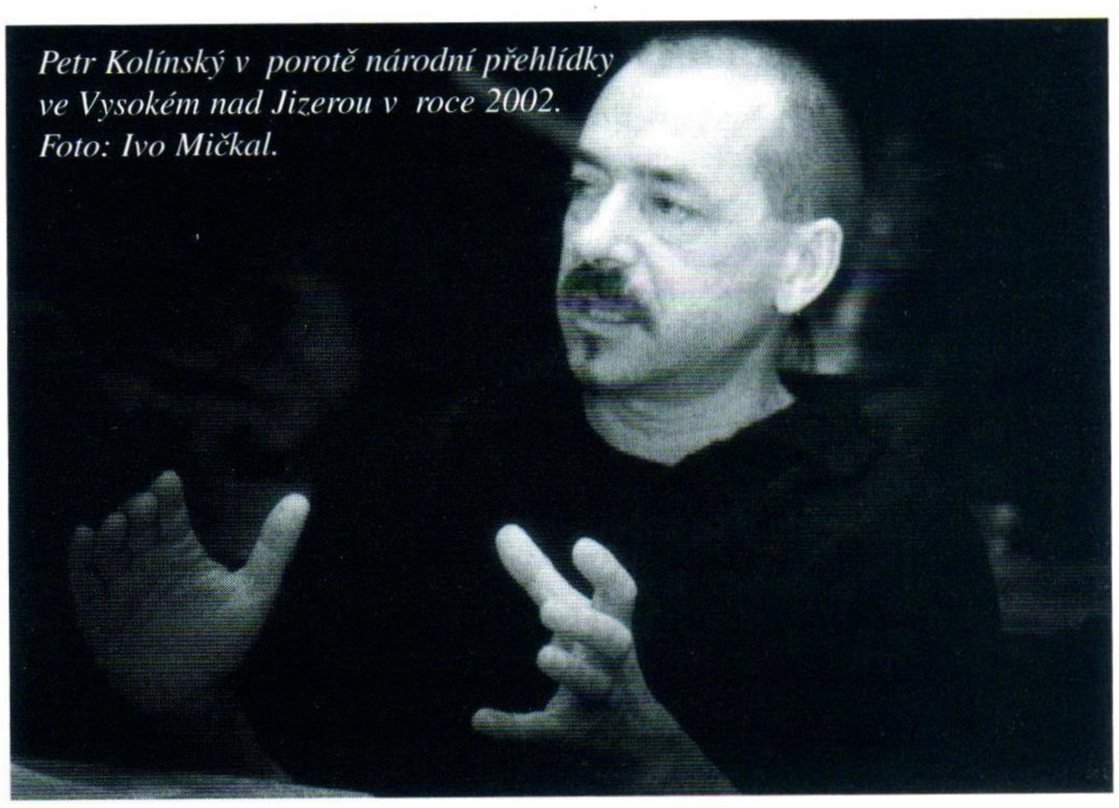

Petr Kolínský v porotě národní přehlídky ve Vysokém nad Jizerou v roce 2002. Foto: Ivo Mičkal.

Znám Petra jako pedagoga, jako kolegu, jako přítele. Tento rtuťovitý chlapík s laskavým humorem a velmi nenápadným, ale o to účinnějším pedagogickým stylem pro mě vždycky byl a je zosobněním optimismu a mladistvé vitality.

Je těžké si představit po těchto slovech časové údobí padesáti let, kdy malý Peťula poprvé zamrkal na tento svět.

Ačkoli… záleží-li nějak na čase, pak v tom smyslu, jak se naplňuje, ne jak plyne.

Petr mi kdysi řekl jednu poučku: na každou otázku proč, lze odpovědět dvěma způsoby charakterizovanými slůvky „protože" nebo „aby". Jiná verze zní, kdo nechce hledá důvod, kdo chce hledá způsob.

Nezdá se Vám, že by takovou větu mohlo mít na svém praporu i amatérské divadlo, tedy mělo-li by jaký?

Pokud vím Petr vždy hledá odpověď která začíná aby…

Mluvili jsme tu o fenoménu amatérského divadla.

Mluvili jsme tu o fenoménu.

Péťo, všichni Ti přejeme moc štěstí, přejeme ho tím i trochu sobě.

Pavel Purkrábek a další

Petru Kolínskému

* 2.6.1953

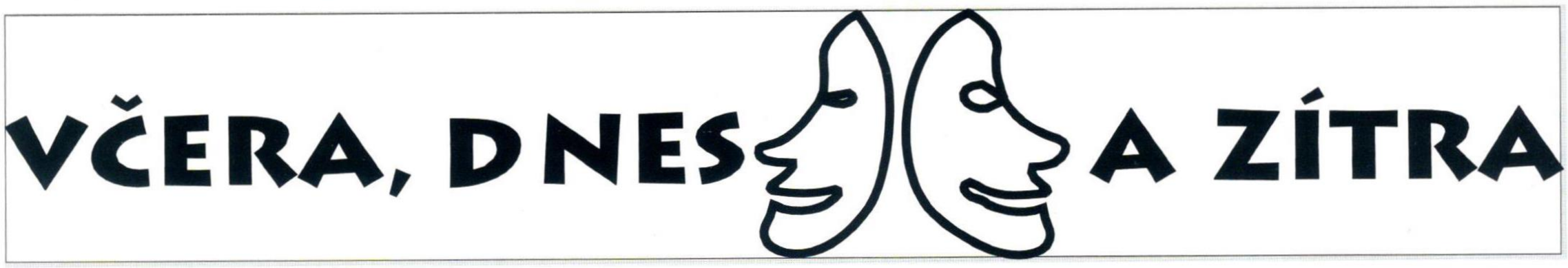

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

ROLAND SCHIMMELPFENNIG
ARABSKÁ NOC

Překlad: Josef Balvín z německého originálu Die Arabische Nacht.

Osoby: **3 muži** (Hans Lomeier, domovník – střední nebo starší věk; Kalil – asi kolem třiceti let; Petr Karpati – kolem třiceti let) **+ 2 ženy** (Fatima Mansurová – asi 25-30 let; Františka Dehkeová – asi 25-30 let).

Místo děje: výšková budova (panelák) na německém sídlišti, náznak.

Roland Schimmelpfennig

Narodil se v roce 1967 v Göttingenu. Po maturitě se vydal do Istanbulu, kde mu přátelé zprostředkovali místo korektora v jednom německo-tureckém měsíčníku. V roce 1990 se vrátil do Německa a začal studovat režii na divadelní Škole Otto Falckenberga v Mnichově. Působil jako asistent režie v mnichovských Kammerspiele, jako hostující pedagog na Škole Otto Falckenberga a od roku 1995 jako spolupracovník uměleckého vedení Kammerspiele. V letech 1995 – 1999 byl autorem na volné noze a překladatelem v Mnichově a v USA. Brzy dostal první vyznamenání – v únoru 1997 Cenu Else Lasker-Schülerové, literární cenu Hohe Munde a v prosinci 1998 cenu země Bádensko-Württembersko. V roce 1999 nastoupil jako dramaturg v berlínském Schaubühne am Lehniner Platz. Nyní je autorem divadla Schauspielhaus Hamburk.

Hry Ronalda Schimmelpfenniga: *Ryba a ryba* (1992, Fisch und Fisch), *Věrná Marie* (Die Ewige Maria, 1994), *Žádná práce pro mladou ženu v jarních šatech* (Keine Arbeit für die junge Frau im Frühlingskleid, 1996), *Před dlouhými časy v máji* (Vor langer Zeit im Mai, 1996), *Dvojací* (Die Zweifachen, 1996), *Z měst do lesů, z lesů do měst* (Aus den Städten in die, aus den Wäldern in die Stadt, 1997), *MEZ* (1997), *Arabská noc* (Arabische Nacht, 2000), Push up 1-3 (2001).

(podle článku J. Balvína v SaD 5,6/2002)

Všechny Schimmelpfennigovy hry byly uvedeny poměrně úspěšně, žádná z nich však nedosáhla takového veleúspěchu, jako právě *Arabská noc*. Josef Balvín ve svém druhém článku (Ronald Schimmelpfennig – Nová Šeherezáda, SaD 5, 6/2002) jmenuje divadla, kde byla hra uvedena a přikládá citáty z recenzí i popisy, přiblížení jednotlivých uvedení. *Arabská noc* se zjevně dá uchopit opravdu mnoha různými způsoby scénického zpracování, a to díky své zvláštní dramatické formě.

Text je na první pohled bližší próze, repliky postav vyjadřují často popis své činnosti, zveřejnění svých myšlenek, popis činnosti jiné postavy, popis okolností, prostředí atd. Neboli – postavám je do úst vloženo to, co v dramatickém textu obvykle bývá obsahem textu vedlejšího (scénické poznámky, závorky).

Poměrně jednoduchá situace, komplikovaná ovšem fantaskními a snovými motivy, (děj hry) je vlastně popsána pěti postavami. Je popsána z pěti různých úhlů pohledu, přičemž postavy samozřejmě situaci často vnímají odlišně a z nedorozumění dochází ke konfliktu.

Text *Arabská noc* je ve své většině složen z pěti monologů (dialogy jsou tu v menšině) rozdělených do jednotlivých replik. Z těch si pak odečítáme děj hry. Kdybyste si přečetli jen repliky jediné postavy, dozvíte se příběh jen z jejího pohledu, jen její myšlenkové pochody. Celková kompozice textu pak připomíná hudební skladbu – „promísením" replik pěti postav vzniká jakoby objektivní pohled, celý příběh hry.

Text také připomíná rozhlasovou hru. Inscenační tým pak musí najít ke zvláštní formě textu i zvláštní způsob inscenování, aby se scénické provedení nestalo jen zdvojením, popisem už vyřčeného. Důležité je také zachování snových motivů a tajemna jakoby z Tisíce a jedné noci.

Děj hry:

Domovník Lomeier hledá příčinu poruchy vodovodu v domě. Podivné je, že vodovod funguje do určitého patra, dál ne, a přitom voda nikde nevyteká. Motiv tekoucí vody (a také jakoby na poušti šumícího písku) prochází celou hrou jako vzdálená melodie. Lomeier se před domem setkává s Arabkou Fatimou, která se vrací domů z práce. Bydlí v jednom bytě spolu s Františkou. Františka pracuje v laboratoři, ale večer se vrací domů utahaná a skoro nic si nepamatuje a celý večer prospí.

Lomeier váhá, jestli má jít do bytu k dívkám a zkontrolovat u nich vodovod, když dveře bytu Fatimě otevřela polonahá Františka.

Jinde ve městě mladík Kalil čeká na Fatimin telefonát. Je její přítel a Fatima mu volá každý večer, aby mu potvrdila, že k ní může po setmění přijít. Spolubydlící Františka každou jejich schůzku prospí a Kalila vůbec nezná.

V protějším domě se dívá z okna Karpati. Uvidí v jednom z bytů otevřené okno, kterým je vidět do koupelny, kde se sprchuje Františka a marně vzpomíná, co celý den dělala.

Kalil jede na motorce za Fatimou. Karpati se vydá za Františkou. Lomeier chodí po domě a vybavují se mu obrazy a také věty jeho manželky.

Františka si jde po sprchování rovnou lehnout na pohovku, dá si koňak, nahá se přikryje jen ručníkem a usíná. Fatima čeká na Kalila, začíná být nervózní, že nejde. Vidí pod okny zaparkovanou jeho motorku.

Lomeier zjistí, že nefunguje výtah, ale zapomene na něj dát cedulku. Kalil kupodivu výtah přivolá a jede do 7. patra. Někde v 5. se ale výtah zasekne. Fatima už jde Kalila hledat, dveře od bytu nechá otevřené. Karpati už je také v domě, jde po schodech nahoru, potká dolů běžící Fatimu. Karpati vchází do otevřeného bytu, nachází spící Františku. Pozoruje ji, pak hladí a líbá, je pro něj zjevením. Všechno co dělá se nějak transformuje do Františčina snu. Zdá se jí, že je arabskou princeznou, kterou má o panenství připravit starší muž.

Mezitím Kalil vypáčil dveře výtahu a běží do bytu. Tam nachází jen spící Františku, protože Karpati se proměnil – zmenšil se a stojí v lahvi se zbytkem koňaku. Nikdo ho nevidí a on odtud až dokonce nedobrovolně sleduje dění.

Fatima si mezitím zabouchla dveře od domu a zpět se dostane až po několikátém zazvonění na sousedy. Františku ale nakonec také zvonek pomalu vzbudí. Fatima vyběhne zpět do bytu, zvoní, protože Kalil za sebou zavřel. Teď jí přichází otevřít a za ním stojí nahá Františka, tiskne se k němu. Právě se probudila a protože se neorientuje mezi snem a skutečností, vidí v Kalilovi svého zachránce. On se jí vzpírá, ale Františka situaci pochopí po svém a myslí si, že ji chtěl podvést. Dostane vztek a vezme na Kalila nůž. Kalil uteče a Františka jde balit kufry.

Fatima se pomalu rozvzpomíná na skutečnost. Později ji v bytě samotnou najde domovník Lomeier a oba se sblíží. Hra končí jejich objetím a líbáním. Karpati je stále v lahvi, kterou Lomeier postavil na zábradlí balkonu a láhev nakonec padá dolů, kde se roztříští. Během pádu Karpati sleduje dění v jednotlivých partajích.

Mezitím prchajícího Kalila „zachrání" jedna ze sousedek – vrhá se na něj, chce se s ním milovat. V té situaci je zastihne Františka při svém odchodu z domu. Kalil je v tom opět nevinně, ale Františka ho v objetí cizí ženy propíchne nožem.

Pro lepší představu ještě kratičký úryvek z textu:

„/.../

Fatima: *Kalil nikde. To přece není možné. Vycházím před dům. Stojí tam moped – zvedá se vlahý vánek. Dveře za mnou zapadnou. A já nemám klíč.*

Lomeier: *Půjdu nahoru teď.*

Fatima: *Dveře od domu jsou zavřené.*

Karpati: *Co tady dělám? Jsem v cizím bytě vedle spící ženy, která nemá skoro nic na sobě.*

Fatima: *Zvonit na Františku, to nemá smysl – stejně se neprobudí.*

Kalil: *Tady uvnitř je strašné horko.*

Fatima: *Nikdo nepřichází ani neodchází.*

Lomeier: *Už měla dost času se obléknout. Běžím chodbou v suterénu.*

Karpati: *Klekám vedle spící. Vedle jejích bílých ramen. Na stolku vedle pohovky stojí skoro prázdná láhev koňaku.*

Lomeier: *Světlo zhasíná.*

Fatima: *Světlo na chodbě zhasíná. Nepřichází nikdo s klíčem od domu. Nade mnou balkony deset pater a bezmračné noční nebe.*

Kalil: *Musím odtud.*

Karpati: *Trošku se napiju.*

/.../"

Text hry vyšel v časopisu Svět a divadlo č.5, 6/2002.

Dramaturgický pozorník připravila a napsal ***Pavlína Morávková***

JEVGENIJ GRIŠKOVEC DIALOGY KE HŘE „ZÁPISKY RUSKÉHO CESTOVATELE“

Překlad: Z ruského originálu Dialogi k pjese „Zapisky russkogo putešestvennika“ přeložila Vlasta Smoláková.

Osoby: **2 muži** (První, Druhý – oběma je něco přes třicet).

Místo děje: dialogy se odehrávají v neurčitém prostoru, náznak.

Jevgenij Griškovec je současný ruský autor, nar. 1967. Píše a zároveň režíruje své hry a v monodramatech i sám hraje. Vystudoval filologii, je milovníkem Čechova a Bunina. Žije v Kaliningradu a jeho hvězda v Rusku stoupá. Sbírá divadelní a literární ceny. Jako autor těží z tradice oblíbené autorské písně, z předchozího období dramatického a divadelního úhoru v Rusku, z vlny „nové citovosti“, „nového romantismu“ v literatuře, z vlastní schopnosti se probít na výsluní, z náchylnosti ruských spolubesedníků, dojde-li čaj, nahradit jej sáhodlouhým filosofováním o životě. Své postavy nazývá *obyčejnými lidmi.*

Divadelní ústav vydal v edici Současná hra jeho dva texty: *Jak jsem snědl psa* a *Současně*. Inscenace obou textů byly k vidění na plzeňském festivalu Divadlo 2002.

Hra ***Dialogy ke hře „Zápisky ruského cestovatele“*** je složena z pěti dialogů dvou mužů (Alexandr Nikolajevič Šmelev a Ilja Jakovlevič Rodkin). Podle autora jsou to přátelé z dětství, vzdělaní lidé.

V prvním setkání se První svěřuje Druhému, že ho na letišti při návratu domů okradli. První je tou zkušeností zdeptaný, ponížený, postupně si uvědomuje, že hrozně naletěl. Celá akce byla vlastně průhledná a připravená, ale to vidí až teď. Druhý svými reakcemi Prvního ještě více rozčílí. Čekal spíš podporu, ne trumfování. Druhý totiž začne vyprávět o své vlastní zkušenosti s okradením a chce vědět, kolik Prvnímu ukradli. Prvnímu ale v podstatě nejde o peníze, ale o princip. Opouští Druhého s pocitem, že mu o tom vůbec neměl vyprávět…

Druhé setkání probíhá na letišti nebo na nádraží, nebo jinde, kde zaznívá hlas, který něco oznamuje. První se nedávno vrátil ze Soči a hlášení rozhlasu mu Soči znovu připomene. Tentokrát se mu ale vybavují vzpomínky z dětství, kdy do Soči jezdil. Druhý se k němu přidá. Má podobné vzpomínky. Připomínají si navzájem detaily, cestu vlakem, vůně, atmosféru… Na chvíli mezi nimi zavládne souznění, které se pak ale převrátí v hádku. Druhý pronese na Soči několik kritických poznámek, preferuje Francii, Španělsko… První nevěří svým uším. Připomíná, jak Druhý po návratu ze Španělska na tu zemi nadával. Vůbec mu nejde o srovnávání Soči s jiným místem. Chce vzpomínat, odpočívat, žít. Druhý mu nerozumí a z nedorozumění začnou padat i přímé urážky a souznění je to tam.

Třetí dialog je krátký telefonický rozhovor. Druhý volá Prvnímu ze Stockholmu. Volá s prosbou, zda by První mohl půjčit rodičům Druhého peníze. Slibuje, že peníze Prvnímu osobně vrátí hned po návratu ze Švédska. První byl telefonem probuzen, navíc je nachlazený, ale vstřícný. Slíbí donést peníze rodičům. Druhý na něj naléhá, ujišťuje se, že rodiče dostanou peníze tentýž den. To se Prvnímu zjevně moc nehodí, ale slíbí to. Druhý nadává na Švédy a Švédsko. První z toho má legraci. To už od Druhého zná, nadává takhle na všechno a všechny. První si dělá legraci i z Druhého loučení: „Na shledanou.“ Naznačí, že doufá, že to Druhý myslí vážně, tj. že se vrátí a peníze mu opravdu vrátí. Druhý to nechápe, nebo nechce chápat, ale rozčílí ho to. První už ale položil telefon.

Čtvrtý dialog se odehrává kdesi v cizině. První s Druhým sedí na lavičce a pijí pivo z lahví. První je zkrátka požitkář. Na všem si najde něco dobrého a také o všem dokáže filosofovat a nade vším žasnout. Nad pivem, žárovkou, telefonem. Uvědomuje si, že člověk už se nad ničím nepozastavuje, bere všechny vynálezy jako věci denní potřeby a nepřemýšlí nad tím, že je někdo musel vymyslet. Druhý mu v rozhovoru stačí. Oba s vášní vzpomínají na různé věci a žasnou nad nimi (guma, látka, lupa…). První se chvílemi odpoutá od dialogu a zabředne jen do svých myšlenek, které Druhý (snad nechtíc) přetrhne a trochu odbočí. V tu chvíli to užvypadá, že se rozhovor zase změní v hádku, že si zase přestanou rozumět, že je to demonstrace neschopnosti domluvit se. Ale rozhovor se nerozpadne tak jako v prvním a druhém dialogu. První i Druhý pak žasnou prostě nad člověkem. Zejména pak Druhý nad Prvním. Tuto až patetickou chvíli vrátí do reality Prvního potřeba odskočit si, protože už vypili hodně piva. Oba se shodnou, že nad tím pivem probrali závažné téma…

Pátý dialog začíná Druhého prosbou k Prvnímu. Druhý už je trošku opilý a chce, aby se s Prvním opili do němoty. První to chce odložit na zítra. Opíti se mu není proti mysli, ale teď čeká důležitý telefon. Druhý se zrovna vrátil z Rakouska. Pokaždé, když se odněkud vrátí má nejmíň týden depresi. Ale ani doma se mu nelíbí. Nejradši má nádraží nebo letiště. První to cítí úplně jinak. Rád jezdí do ciziny a rád se vrací domů. Druhý připomíná, že jednou chtěl emigrovat. Vzpomíná, že když se tehdy rozhodl, bylo mu dobře, byl nezranitelný. Ale pak se mu tam, kdesi, zase nelíbilo a vrátil se, ale nikdo se vlastně neradoval… První navrhuje, aby jeli k němu domů a opili se tam. Druhý nechce, ví jak by to probíhalo, včetně výstupu s manželkou Prvního. Všechno už zažil a zná a už nechce znovu zažívat ani to příjemné, nudí ho všechno. První naopak rád znovu prožívá všechno co má rád. Ale Druhého optimismus, kterým První oplývá, dráždí a rozčiluje a uvádí do deprese. Druhý nestojí o to poslouchat Prvního, chtěl se opít. První chtěl druhému pomoct. Jejich chtění se ale totálně míjejí.

Text hry vyšel v časopisu Svět a divadlo, č. 1/2003.

Dramaturgický pozorník připravila a napsal ***Pavlína Morávková***

VYBRÁNO Z DATABÁZE IPOS

BOLERADICE (840 obyv., okres Břeclav): Budova divadla v Boleradicích, postavená v r. 1936, byla před 2 lety posouzena jako nezpůsobilá k účelu, jemuž dlouho sloužila. Tamní Divadelní soubor bratří Mrštíků byl nucen pracovat v provizorních podmínkách. V r. 2002 se mu podařilo získat od Jednoty Orel, obce i z dobrovolných příspěvků svých členů a příznivců částku 2 mil. Kč. Přestože vedle této investice sami ochotníci odevzdali na opravě objektu práci za asi 100 tis. Kč, na celkovou rekonstrukci to nestačilo. Projektový odhad pro dokončení stavby dosáhl 8 mil. Kč. Díky důraznému lobbování jednoho poslance za mikroregion Kloboucko získaly Boleradice ze státního rozpočtu dotaci ve výši 6 mil. Opravená budova tak získá zázemí pro účinkující i diváky a vedle divadla bude moci sloužit také k pořádání společenských, sportovních a kulturních akcí. Podkrovní místnosti budou moci pro svou činnost využívat zájmová sdružení, foyer umožní pořádání výstav. Dokončení stavebních prací se předpokládá koncem letošního roku a po následujícím závěrečném vybavení interiéru se na jaře příští roku očekává premiéra nové inscenace divadelníků. *(Rovnost, 20.1.2003)*

BRNO (386 tis. obyv.): V Centru volného času Ulita v Brně-Kohoutovicích se 21. a 22.2. konal 3. ročník divadelní přehlídky Popelec 2003. Akce byla určena dětským a studentským amatérským souborům. V programu, který zahrnoval pohádky, improvizace, tance, žonglérská vystoupení a divadelně-pohybový workshop, se představilo 7 souborů *(MF Dnes, 21.2.2003)*

BRNO (386 tis. obyv.): V první polovině února se v Brně uskutečnilo klání divadelního potěru v monolozích a dialozích, již populární Brněnský divadelní kandrdásek. Mládež od 7 do 17 let byla organizátory z Oblastního předsednictva Svazu českých divadelních ochotníků – Jižní Morava, rozdělena do 4 věkových kategorií. Vítězové každé z nich byli odbornou porotou nominováni na Národní kolo Kandrdáska do Brandýsa nad Labem, kde se utkají s účastníky z ostatních krajů republiky. U těch. kteří se účastnili již minulých ročníků se výrazně projevila péče PaedDr. Ziny Hoškové z DS Dráček, která se svými žáky tuto základní divadelní disciplínu, orientovanou na scénické vystupování a péči o jevištní řeč, soustavně pěstuje. První místa v monologu a postup na národní kolo si vybojovali dvě Zuzany: Coufalová z Brna a Popová z Blučiny. V dialozích Denisa Sedláčková, Matěj Sedlák, Markéta Břundová, Naďa Truhlářová a Milan Gábor, všichni ze ZŠ Pabákovo náměstí Brno. Organizátoři doufají, že se jmenovaní umístí opět na předních místech jako jejich předchůdci z minulých ročníků Kandrdáska. *(Václav Müller)*

ČERVENÝ KOSTELEC (8000 obyv., okres Náchod), **PRAHA 16**: Červenokostelečtí divadelníci vybrali částku 7 060 Kč, kterou poslali kolegům ze Zbraslavské divadelní společnosti na obnovu Divadla Jana Kašky ve Zbraslavi v Praze 16, poničeného povodní. *(Červenokostelecký zpravodaj, č.2, 2003)*

ČESKÁ LÍPA (40 tis. obyv.): V České Lípě se 1.3. uskutečnilo regionální kolo soutěže v monologu a dialogu „O pohárek Svazu českých divadelních ochotníků". V celkem 17 výstupech se představili herci 7 souborů z Libereckého a Ústeckého kraje (vedle domácích, např. ze Zákup a Krupky). *(Českolipský deník, 3.3.2003)*

ČESKÝ KRUMLOV (15 tis. obyv.): Nadace barokního divadla zámku Český Krumlov vyhlašuje pro r. 2003 další kolo otevřené grantové soutěže pro právnické osoby (neziskové, příspěvkové a rozpočtové organizace). Přijímá projekty v těchto oblastech: A/ Kulturní projekty – 1) Popularizace barokní kultury - živé produkce hudebních děl. 2) Divadlo 17. a 18. století – vzdělávací projekty zaměřené na mladou generaci s důrazem na vysokou míru autenticity dobového přednesu a projevu (workshopy, kurzy barokní techniky tance, zpěvu a hry na hudební nástroje). 3) Osvětové a popularizační akce – výstavy, přednášky a publikační projekty v oblasti barokní divadelní kultury. 4) Propagace barokní divadelní kultury prostřednictvím moderních informačních technologií – vstupy projektů nesmí být využívány ke komerčním účelům. 5) Výzkumné a badatelské projekty, zaměřené na poznávání barokní divadelní kultury a aristokratických zábav 17. a 18. století. B/ Ochrana movitých kulturních památek – 6) Restaurování a rekonstrukce zámeckých historických divadel (vnitřního vybavení a fondu teatrálií). 7) Odborné studie zaměřené na evidenci divadelních fundusů, obnovu a oživení zámeckých historických divadel. 8) Popularizace památkového kulturního dědictví, zaměřená na posilování vztahu místních komunit k památce. 9) Vzdělávání mladé generace – návštěvy kulturních památek, dílny, besedy. V r. 2003 bude nadace poprvé udělovat příspěvky v oblasti ochrany nemovitých kulturních památek. Tyto peníze pocházejí z výnosů z příspěvků do nadačního jmění, jež nadace obdržela v r. 2002. Soutěž se bude konat každoročně. Uzávěrka pro přijímání žádosti je 1.6. Vzhledem k tomu, že horní hranice nadačních příspěvků činí až 500 tis. Kč, spíše uspějí žádosti s požadavkem do 50 tis. Nadace bude preferovat podporu většího množství projektů menšími finančními částkami. Výhodou pro žadatele bude, když bude projekt spolufinancovat z dalších či vlastních zdrojů. *(Českokrumlovské listy, 21.3.2003)*

ČR, PRAHA: Světovým dnem divadla pro děti a mládež je 20. březen. Letos se na celém světě slavil již potřetí - jako výraz podpory práv dětí a mládeže na volný čas, jako uznání jejich práv na umělecké a kulturní obohacení, zejména prostřednictvím divadelní kultury. České středisko ASSITEJ (Mezinárodní asociace divadel pro děti a mládež) jako hlavní organizátor oslav Světového dne divadla pro děti a mládež u nás vyzvalo všechna divadla v ČR, nezávislé soubory, kulturní centra, domy, zařízení aj., aby v tento den uvedly představení určená pro dětské nebo mladé diváky (pokud taková mají ve svém repetoáru) a aby tak připomenutím významu kvalitní tvorby společně oslavily tento mezinárodní divadelní svátek. V r. 2002 se na podobnou výzvu k oslavě přihlásilo 66 souborů z 19 měst ČR svými celkem 92 představeními. Speciální akcí, pořádanou Divadelním ústavem/Českým střediskem ASSITEJ, Spolkem Tydlidum a Klubem Mlejn, byla Přehlídka ke světovému dni divadla pro děti a mládež, která se ve dnech 20.-22.3. uskutečnila v Praze - v Divadle v Celetné a Klubu Mlejn. Program zahrnoval 12 představení a byl komponován z vybraných reprezentantů profesionálních divadel, agenturních skupin, amatérských divadel pro děti a divadla pro děti hraného dětmi. *(Informační servis Divadelního ústavu, č.3, 2003)*

DESNÁ (3600 obyv., okres Jablonec nad Nisou): Kulturní a informační středisko v Desné pořádá spolu s tamním DDM Vikýř soutěž O desenského medvěda. Čtyři dětské divadelní soubory se utkaly 2.3. v oblastním kole celostátní soutěže, Příležitostný soubor 6.A ZŠ Jablonce nad Nisou, Plavčík z Tanvaldu, Jilm z Jilemnice a Popelka ze Železného Brodu. *(Deník Jablonecka, 26.2.2003)*

HVOZDNÁ (950 obyv., okres Zlín): Kroužek divadelních ochotníků ve Hvozdné vloni sehrál 25 představení a nastudoval 4 premiéry včetně dalších akcí, které obohatily kulturní život v obci i na Zlínsku. Soubor je každoročně omlazován, čímž vychovává své následovníky. Práce s malými herci sklízí velké úspěchy, popularitu si získala také krajská přehlídka dětských ochotnických souborů a souborů hrajících pro děti nazvaná Hvozdenský měšec plný pohádek. Vedle divadelní činnosti členové souboru pracovali na rekonstrukci svého objektu a navíc věnovali 50 tis. Kč obcím postiženým povodní. *(Zlínské noviny, 13.1.2003)*

JAROMĚŘ (13 tis. obyv., okres Náchod): V Jaroměři se 21.2. konala tradiční loutkářská přehlídka Boučkova Jaroměř. Festival, nazvaný podle zakladatele druhé nejstarší stálé loutkářské scény v zemi Rudolfa Boučka, letos ve svém 21. ročníku přinesl 5 představení pro děti. Vedle místního pořádajícího souboru BOĎI vystoupili loutkáři z Liberce a Dobrušky. *(MF Dnes, 21.2.2003)*

JILEMNICE (6000 obyv., okres Semily): Na dny 4. – 30. března 2003 připravilo Kulturní středisko v Jilemnici do divadla V Roztocké IX. festival Březen – měsíc divadla. K vystoupení na něm bylo pozváno 9 divadelních souborů (z toho 5 amatérských) a k závěrečnému hudebnímu koncertu bratři Ebenovi a další hudebníci. Domácí soubor z Jilemnice uvedl na festivalu dvě inscenace: Klicperovy aktovky (Ptáčník, Mlynářova opička, Veselohra na mostě) a hru s názvem Poklad aneb Být jiný se neodpouští. *(MS)*

KRALUPY NAD VLTAVOU (18 tis. obyv., okres Mělník): Město Kralupy nad Vltavou a Lyra Pragensis vyhlásily 8. ročník festivalu poezie a přednesu Seifertovy Kralupy a autorskou literární soutěž. Literární příspěvky, které pořadatelé přijímají do 20.5., mají být dosud nepublikované verše, přičemž jedna z básní musí mít formu sonetu. *(Lidové noviny, 14.3.2003)*

NAPAJEDLA (8000 obyv., okres Zlín): Klub kultury v Napajedlích pořádal v dubnu festival amatérských divadel, na který se přihlásilo 19 souborů (např. z Přerova, Kroměříže, Ústí nad Orlicí). Z nich porota vybere 7 nejlepších, které se pak divákům představí v 7 přehlídkových dnech. *(Zlínské noviny, 21.2.2003)*

NOVÝ BOR (12 tis. obyv., okres Česká Lípa): Městské divadlo v Novém Boru má od 1.1. 2003 novou ředitelku Kateřinu Baranowskou. Pod jejím vedením se budou v divadle kromě velkých profesionálních souborů představovat i malé nezávislé amatérské soubory nebo alternativní divadla. *(Českolipský deník, 31.1.2003)*

OŘECHOV (2400 obyv., okres Brno-venkov): Ořechovské divadlo letos oslaví 100 let svého trvání. Soubor, který patří mezi nejlepší amatérská divadla u nás, má však velké problémy s budovou, v níž hraje – mj. již 15 let je v ní z bezpečnostních důvodů zakázán provoz kina. Jubileum přineslo podnět k výzvě „Nenechejte zaniknout Ořechovské divadlo!". Obec zřídila konto, na něž mohou příznivci tohoto divadla posílat finanční dary. *(Rovnost, 5.3.2003)*

PARDUBICE (93 tis. obyv.): Od roku 2003 spadá provoz Divadla 29 v Pardubicích, které slouží alternativní kultuře, pod správu Kulturního domu Dubina. Nová ředitelka Kulturního domu R. Šárovcová se chystá do programu více zapojit soubory, které toto zařízení podporuje. Kulturní dům je spolupořadatelem Pardubického hudebního jara, Pernštejnských nocí či Městských slavností. *(Pardubické noviny, 1.3.2003)*

PARDUBICE (93 tis. obyv.): Pardubické Divadlo 29 oslavilo jeden rok pravidelné činnosti. Stejně jako na zahájení provozu si pozvalo královéhradecké uskupení DNO. Program oslav avizoval celou paletu produkcí tohoto souboru pod společným názvem Sednem se Dnem aneb Grant festival pláče. V něm pak sliboval uvidět a uslyšet vystoupení 4+1, JeDnorožce II. (film), Dufru Dufru Dufru Únor, PříBěh, Okolo stola, Goméz, Elin Pelin (film), Banány a Vánočka (rádobyfilm), E pericoloso sporgersi – kapela se svým (o)kultovním francouzsko – ruským projektem AGATA KRISTI… a spoustu dalších překvapení, i pro tvůrce. Divadlo 29 dává příležitost nejen divadelním souborům, ale také hudebním produkcím a vzdělávacím aktivitám. Na 9.3.2003 např. připravilo seminář základů pohybového divadla s lektorem Hubertem Krejčím. *(MS)*

PRACHATICE (12 tis. obyv.): V Městském divadle v Prachaticích se od 4.3. konal 31. ročník přehlídky divadelních souborů Štít. V třítýdenním programu se představilo 5 souborů (Šumavský ochotnický spolek Prachatice, IGDYŽ Kolín, Dividýlko Slaný, Nezávislé divadelní studio De Facto Mimo Jihlava, DS Vltavan Týn nad Vltavou a DS Dutam). Zároveň se zde uskutečnil festival souborů hrajících pro děti, nazvaný Štítek. *(Listy Prachaticka, 20.2.2003)*

PRAHA: V pražské galerii Scarabeus byla od 14.2. do 16.3. otevřena výstava nazvaná Říše loutek pod vodou. Představuje pražské ochotnické divadlo Říše loutek, které hraje pro děti od r. 1920. Jeho zakladatelem a dlouholetým principálem byl významný sochař V. Sucharda. V r. 1928 se divadlo natrvalo přestěhovalo do budovy Městské knihovny v Praze 1. Vzniklo tu nové loutkové divadlo ve stylu art deco, které je pro uměleckou hodnotu hlediště a k němu přilehlých prostor památkově chráněno. Na nepřerušené činnosti divadla se po dobu jeho trvání podílelo přes 500 členů, kteří sehráli kolem 7 tis. představení. Archivářům divadla se za 82 sezón podařilo vybudovat největší a nejúplnější loutkářský archív. Při loňské povodni došlo k úplnému zatopení některých částí tohoto divadla. Zcela byly zničeny jeho unikátní archiv a knihovna, dekorace, rekvizity, nejdůležitější část technického vybavení a značné množství loutek. Rekonstrukce divadla se okamžitě ujal pražský magistrát, který je vlastníkem celé budovy Městské knihovny. Členové souboru zahájili obnovu repertoárových inscenací, archívu a vybavení divadla, pomohlo i zřízení povodňového konta. Přerušenou sezónu divadlo zahájilo 15.2. Výstava chtěla návštěvníkům ukázat zákulisí Říše loutek, přiblížit katastrofu, která divadlo potkala, i nadšení spojené s jeho obnovou. *(Hobulet 7, č.2, 2003)*

PRAHA 13: V Praze 13 vzniklo v r. 2002 Herecké studio mladých, jehož patrony jsou herci J. Čenský, J. Lábus a J. Přeučil. V současné době ho navštěvuje 22 dětí, které jsou rozděleny do 3 věkových kategorií od 9 do 14 let. Vedle hraní se učí i teorii. Děti všech věkových kategorií již nacvičují vystoupení – nejmladší skeče, starší hru a nejstarší klasickou pohádku. Premiéry se uskuteční postupně v jarních měsících. *(Stop, č.3, 2003)*

PRAHA 16: Zbraslavská kulturní společnost vyhlásila sbírku na obnovu Divadla Jana Kašky a obnovy jeho činnosti. V divadle, které bylo poškozeno povodní, působilo několik místních amatérských souborů (loutkářský soubor Rolnička, ochotnický soubor dospělých a dětí a dramatické oddělení ZUŠ). Mezi dárci, ochotnými pomoci Kaškovu divadlu, jsou mj. amatérské divadelní soubory z Turnova a Sušice, přispěl i Spolek divadelních ochotníků. V posledním měsíci přibylo na sbírkový účet Zbraslavské kulturní společnosti téměř 37 tis. Kč. Část peněz již byla použita na vybavení objektu (např. koberec na jeviště, mikrofony). *(Zbraslavské noviny, č.2, 2003)*

PRAHA 20: V Městské části Praha 20 - Horní Počernice bylo v prosinci 2002 otevřeno divadlo. Tamní ochotníci se po letech dočkali vlastní scény, která zatím nese pracovní název „prozatímní divadlo". Program v lednu 2003 zahájené první sezóny přineslo např. představení Studiové scény Divadla na Vinohradech, divadelního spolku Právě začínáme, brněnského Divadla Genus či pořad Z. Svěráka a J. Uhlíře. Divadlo je ve správě příspěvkové organizace Kulturní centrum Domeček, která je zřizována MČ Praha 20 a vedle toho spravuje jak samotný Domeček, určený pro kurzy, dopolední představení pro školy aj., tak Divadlo v přírodě, kde se v květnu a červnu konají tradiční festivaly amatérských divadelních souborů. Nové divadlo, které sídlí v budově bývalého kina Max, by mělo sloužit nejenom jako zázemí pro místní ochotníky, ale po plánované rekonstrukci má vyplnit i mezeru v kulturní nabídce pro 13 tis. obyvatel Horních Počernic. Kulturní centrum Domeček hned po otevření divadla vyhlásilo „výběrové řízení" na jeho název. *(Hornopočernický zpravodaj, č.1, 2003)*

PŘÍBRAM (37 tis. obyv.): Do 27.3. prezentovala příbramská Galerie Františka Drtikola výstavu, která byla věnována českému loutkovému divadlu. Ukazovala marionety lidových loutkářů, loutky spolkových a rodinných divadel i současnou tvorbu profesionálních a amatérských souborů. Expozici doplnily historické plakáty a dekorace. *(Lidové noviny, 22.3.2003)*

SLANÝ (16 tis. obyv., okres Kladno): Městské divadlo ve Slaném v r. 2003 oslaví 120. výročí svého trvání. Kromě místního ochotnického spolku a Dětské scény zde vystupují soubory z Prahy, Kladna, Mostu, Ústí nad Labem aj., konají se tu i akademie dětí a mládeže místních škol a ZUŠ. V divadle také natáčí své pořady Česká televize a televize Nova a prezentují se profesionální soubory. *(Kladenský deník, 21.01.2003)*

SOKOLOV (26 tis. obyv.): V Sokolově vzniká nové divadlo, jehož členové pocházejí z Karlových Varů, Sokolova a Prahy. Nové regionální divadlo Beze všeho má 5 členů. Je občanským sdružením, které bude získávat na svou činnost finance z různých dotací a grantů. Zkoušet bude v prostorách kulturního domu. *(Chebský deník, 17.3.2003)*

STRAKONICE (25 tis. obyv.): Ve strakonickém Městském domě kultury se 13.2. svou první inscenací představila nově založená studentská scéna při Divadelním souboru Čelakovský. *(Listy Strakonicka, 13.2.2003)*

TÁBOR (37 tis. obyv.): Již 10 let má Divadlo Oskara Nedbala zřízeno darovací konto, na které finančně přispívají občané i podnikatelé z Táborska. Konto nyní slouží výhradně dopravě klientů Rehabilitačního ústavu v Kladrubech a ústavů sociální péče do tohoto divadla. Peníze jsou tedy využívány výhradně pro kulturní účely a dárci mají možnost kontroly účtů. *(Táborské listy, 12.2.2003)*

TĚŠKOVICE (880 obyv., okres Opava): V Kulturním domě v Těškovicích začal 1.1. 2003 48. ročník přehlídky amatérských divadelních souborů Těškovické jaro. Jako první vystoupil divadelní soubor Sokola Kyjovice. 15.2. se představil Chaos z Valašské Bystřice. Přehlídka pokračovala v březnu a dubnu, např. vystoupením místního souboru Berani. *(Bílovecký zpravodaj, č.2, 2003)*

TŘEBÍČ (40 tis. obyv.): Spolek pro dostavbu a zprovoznění třebíčského divadla uspořádal spolu s Městským kulturním střediskem výstavu Divadlo v Třebíči - 1945-1965. Výstava zachycuje rozsáhlou činnost místních divadelníků (fotografie z inscenací, divadelní programy, výtvarné návrhy scén a kostýmů). Pro veřejnost byla otevřena v budově Nového divadla do 31.3. 2003. *(Vysočina-Noviny Třebíčska, 14.2.2003)*

VELVARY (2900 obyv., okres Kladno): Městské muzeum a Městská knihovna ve Velvarech vyhlásily 4. ročník soutěže v dramatickém oboru, která měla 3 kategorie: 1. Recitace poezie, 2. Četba prózy, 3. Scénka. Soutěž se konala 2.4. *(Zpravodaj z Velvarska, č.2, 2003)*

VYSOKÉ NAD JIZEROU (1300 obyv., okres Semily): Divadelní spolek Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou nemá prostředky potřebné k rekonstrukci tamního divadla. Budova z r. 1925 doposud neprošla žádnou větší opravou a postupně chátrá. Rekonstrukce topení, střechy a fasády by stála nejméně 2 mil. Kč. Až se stav objektu zhorší natolik, že bude potřebovat nezadržitelnou opravu, hodlají členové divadelního spolku uspořádat veřejnou sbírku. Přestože jiné divadelní spolky s vysockými ochotníky soucítí, nemohou jim půjčit dostačující částky. Pokud se finanční pomoc na rekonstrukci vysockého divadla nezačne řešit, může se v budoucnu stát, že nejstarší divadelní spolek celé Evropy nebude mít kde hrát. *(Deník Pojizeří, 6.2.2003)*

VYŠKOV (23 tis. obyv.): Ve dnech 1. a 2.2. 2003 se ve Vyškově konal 3. ročník přehlídky dětských divadelních souborů Trdlinky, na který se sjelo více než 100 účinkujících z 9 souborů. Akci uspořádalo v Sokolském domě občanské sdružení Thalia ve spolupráci s místním Městským kulturním střediskem. *(Rovnost, 3.2.2003)*

KALENDÁŘ AKCÍ

KVĚTEN – ČERVEN 2003

26.4. – 3.5.	**Němčice nad Hanou – Hanácký divadelní máj,** krajská přehlídka venkovských divadelních souborů a činoherního divadla pro děti oblasti Haná (Olomoucký kraj)
30.4. – 7.5.	**Náchod – Náchodská prima sezóna, celostátní přehlídka studentského divadla**
2. – 4.5.	**Josefův Důl – Josefodolské divadelní jaro**, krajská přehlídka venkovských divadelních souborů Libereckého kraje
2. – 4.5.	**Nový Bor – Dospělí dětem**, krajská přehlídka činoherního divadla pro děti Libereckého kraje
1. – 4.5.	**Poděbradské dny poezie,** 41. ročník festivalu přednesu poezie a prózy
8. – 11.5.	**PODĚBRADY / TŘEBÍČ – FEMAD**
14. – 18.5.	**PODĚBRADY / DIVADELNÍ TŘEBÍČ, 12. národní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla**
10. – 11.5.	**Radnice – Radnický Dráček**, krajská přehlídka činoherního divadla pro děti Plzeňského a Karlovarského kraje
10. – 11.5.	**Havlíčkův Brod – Dospělí dětem**, krajská přehlídka činoherního divadlo pro děti kraje Vysočina a Královéhradeckého a Pardubického kraje
15. – 17.5.	**Bechyně – Divadelní Bechyně, celostátní přehlídka armádních divadelních souborů**
19. – 23.5.	**Znojmo – Znojemský strom pohádek,** nepostupová soutěžní přehlídka činoherního divadla pro děti
23. – 25.5.	**Kaznějov – Národní přehlídka divadla jednoho herce SČDO**
23. – 25.5.	**Ostrava – Poruba**, krajská přehlídka činoherního divadla pro děti Moravskoslezského kraje
23. – 25.5.	**Přerov na Hané** – II. Národní přehlídka sokolského loutkového divadla a jeho hostů
23. – 25.5.	**Praha – Jarní setkání**, seminář uměleckého přednesu
26.5.	**Uherské Hradiště** – krajská přehlídka dětských recitátorů Zlínského kraje
30.5. – 1.6.	**Žlutice – Žlutické divadelní léto**, krajská přehlídka venkovských divadelních souborů Plzeňského a Karlovarského kraje
30.5. – 1.6.	**Nová Paka – Muzika Paka 2003**, festival hudby, tance, divadla, filmu, výtvarného umění aj.
29.5. – 1.6.	**Brno, CVČ Lužánky – Brnkání,** nesoutěžní přehlídka dětských divadelních souborů
červen – červenec	**Těškovice – Těškovické jaro**, 48. ročník přehlídky ochotnických divadelních souborů
1. – 23.6. (pá. a so.)	**Libochovice – Libochovické divadelní léto,** přehlídka komediálního divadla
2.6.	Uzávěrky Jiráskova Hronova, Krakonošova divadelního podzimu Vysoké n.J., POPELKY Rakovník (programové rady JH 5.6., ostatních přehlídek 4.6.)
6. – 9.6.	**Varnsdorf – Tanambourrée aneb Jak se dotknout větru**, V. otevřený festival scénického tance
17. – 21.6.	**PROSTĚJOV – WOLKRŮV PROSTĚJOV, 45. celostátní festival poezie a uměleckého přednesu**
13. – 19.6.	**TRUTNOV – DĚTSKÁ SCÉNA, 32. celostátní přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů a celostátní přehlídka dětských recitátorů**
21. – 30.6.	**Hradec Králové – Open air program** při IX. ročníku mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů
21. – 23.6.	**Veverská Bítýška – V. Setkání amatérských divadel Na prknech**
28.6. – 5.7.	**Sobotka – 47. Šrámkova Sobotka**, přehlídka a dílna uměleckého přednesu
30.6. – 5.7.	**CHRUDIM – 52. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM, celostátní přehlídka amatérského loutkářství**
30.6. – 6.7.	**Praha – V. MB(apostrov)99**, mezinárodní festival nezávislých a amatérských divadel

as

AMATÉRSKÁ SCÉNA